

30

Langaði alltaf að koma heim
aftur og taka við búinu

34

Ég
er
forfallinn
hestamaður

42

Áhugasamar konur spinna
nú eins og herforingjar

Bændablaðið

24. tölublað 2014 • Fimmtudagur 18. desember • Blað nr. 433 • 20. árg. • Upplag 32.000

Íslensk landnámskyn búfjár eru menningarverðmæti sem talin eru hafa mikið verndargildi:

Unnið er að því að fá landnámskyn íslensks búfjár skráð á lista UNESCO

Unnið er að því að fá íslensku landnámskynin skráð á lista yfir íslenskar menningarerfðir hjá UNESCO.

Íslensku búfjárkynin eru þjóðargersemar, erfðaaðlindir sem búa yfir miklum fjölbreytileika sem ber að varðveita.

Það eru óáþreifanleg menningarverðmæti í íslensku búfjárkynjunum sem tengjast verkkunnáttu og nýtingu landbúnaðarkynjanna, m.a. tegund náttúru Íslands. Hættu er talin á að þetta glatt sé ekki stigið varlega til jarðar til framtíðar.

Ólafía Kristín Bjarnleifsdóttir, ein af talsmönnum þeirra sem vilja láta vernda kynin, segir unnið að umsókn til UNESCO hjá menningar- og menntamálaráðuneytinu.

„Málið er enn á frumstigi en

Í vinnu við umsókn til UNESCO um skráningu íslensku landnámsbúfjárkynjanna er ekki bara miðað við skráningu á landnámskúnni, heldur einnig sauðfé, íslenska hestinum, íslenska hundinum, íslensku geitinni og landnámskúnni.

langt í land með að vinnu við umsóknina sé lokið.“

Verndun kynjanna er mikilvæg vegna sjúkdómavarna, sérstaklega þar sem íslensk landbúnaðarkyn

eru laus við fjölda sjúkdóma sem önnur lönd kljást við. Fjölbreytnin í erfðaeftni er mikil og hér á landi hefur ekki orðið sú eyðing erfðaeftnis sem þekkt er víðast hvar erlendis.

Einangrun landsins og mikil varfærni gagnvart innflutningi á búfé og dýraafurðum hafa einnig skipt miklu máli.

Nýja-Sjáland er helsta útflutn-

ingsland heims í kindakjöti og mjólkurvörum. Þar gilda mjög ströng skilyrði um innflutning dýra og plantna, nánast bann hvað við kemur búfé. Á vegum Sameinuðu þjóðanna er unnið markvisst í landbúnaðarstofnun þeirra, FAO, við skráningu og aðgerðir til að stuðla að varðveislu erfðaeftnis búfjár og nytjajurta um allan heim.

Glögg dæmi um afleita þróun er á Indlandi, þar sem gömul nautgripakyn eiga í vök að verjast, kyn sem henta vel loftslagi og aðstæðum, samtals 37 að tölum. Mörg þeirra eru í útrýmingarhættu vegna innflutnings á erlendum kynjum frá Evrópu og Norður-Ameríku sem blandað er stjórnlæst við innlendu kynin.

/VH

– sjá nánari umfjöllun dr. Ólafs Dýrmundssonar á blaðsíðu 18.

Fréttir

Opnunartími hjá BÍ um jól og áramót

Skrifstofur Bændasamtakanna verða lokaðar eftir hádegi á Þorláksmessu, þriðjudaginn 23. desember og einnig eftir hádegi á gamlársgangi, miðvikudaginn 31. desember.

Að öðru leyti verða skrifstofurnar opnar með hefðbundnum hætti fyrir utan rauðu hátíðisdagana. Þá skal tekið fram að 29. desember og 2. janúar er skrifstofan opnuð kl. tíu.

Stjórn og starfsfólk Bændasamtakanna óskar landsmönnum öllum gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári með þökk fyrir gott samstarf á árinu sem er að líða.

Skógræktarritið 2014: Fjölbreytt að vanda

Að vanda er að finna í ritinu fjölda áhugaverðra greina um hinar ólíku hliðar skógræktar.

Í Skógræktarritinu að þessu sinni er meðal annars fjallað um Tré ársins 2014, reynsluna af jólatrjárárækt á Íslandi, trjávernd í þéttbýli, gróðursetningaáhöld

í gegnum tíðina, Skrúð í Dýrafirði, sagt frá fræðsluferð til Sogn- og Fjarðafylkis í Noregi og svo er reynslusaga af ræktun í Fljótshlíð. Þá er Sigurðar Blöndal, fyrrverandi skógræktarstjóri, minnst í ritinu.

Skógræktarritið, sem áður hét Ársrit Skógræktarfélags Íslands, er eina tímaritið um skógrækt á Íslandi og aðalvettvangur skrifa íslenskra skógfræðinga og annarra sem áhuga hafa á hinum ýmsu hliðum skógræktar. Efni ritsins er því fjölbreytt og víðtækt og má þar nefna umfjöllun um tiltekna skóga, staði eða trjátegundir, hinar ýmsu hliðar ræktunar og ræktunarskilyrða, skipulag skógræktar, rannsóknir, ferðasögur, viðtöl, minningagreinar og margt fleira.

Kápu Skógræktarritsins prýðir verkið „Haust“ eftir Kristínu Arngrímsdóttur. /VH

Athugasemd frá MAST

Matvælastofnun (MAST) vildi koma á framfæri athugasemd vegna viðtals við bændur í Botni í Súgandafirði í síðasta blaði, en þar sagði m.a.:

„Árið 2012 komst Björn í fréttir fyrir að hleypa ekki kúnum sínum út á vorin sem talið var brýnt af dýravelferðarástæðum. Björn færði gagnrök fyrir sínu máli. Gagnrýndi hann hugmyndafræðina á bak við þetta, en var samt af hálfu MAST gert að borga sekt vegna málsins. Eigi að síður vann Björn málaferli vegna þess og losaði við sektargreiðslur og allan málskostnað.“

Talsmaður MAST segir að þetta sé ekki alveg rétt. Hinn ákærði (Björn Birisson) hafi verið sakfelldur fyrir Héraðsdómi Vestfjarða 21. maí 2012 fyrir brot gegn ákvæðum reglugerðar um aðbúnað nautgripa.

„Ákvörðun um refsingu hans var frestað og skyldi refsingin falla niður að liðnu einu ári frá uppkvaðningu dómans héldi ákærði almennt skilorð hegningarlaga. Rétt er hins vegar að allur kostnaður sakarinnar var greiddur úr ríkissjóði.“

Auknir flutningar með vörur MS fyrir jólin

— leiðindatíð hefur enn ekki valdið miklum vandræðum

„Enn sem komið er hefur þessi leiðindatíð ekki valdið okkur miklum vandræðum, en við reynum alltaf að bregðast við þeim aðstæðum sem upp koma hverju sinni í því skyni að takmarka þau áhrif sem veður og færð hafa á viðskiptavinum Mjólkursamsölunnar,“ segir Helgi Jónasson, markaðsstjóri MS-Akureyri.

Tíð hefur verið slæm undanfarna daga með tilheyrandi ófærð og segir hann að vont veður komi á versta tíma, einmitt þegar flutningur á afurðum samsölunnar eru hvað mestir.

Síðustu dagar erfiðir

„Við getum ekki kvartað yfir tíðinni í haust, hún hefur verið einstaklega góð fyrir okkur sem stöndum í flutningi á vörum á Norður- og Austurlandi. Síðustu dagar hafa hins vegar verið erfiðir. Við erum sem betur fer með einstaklega reynda og góða bílstjóra sem bjarga dreifingunni með því að aka á öllum tímum sólarhringsins við misgóð skilyrði,“ segir Helgi, en sölusvæði MS-Akureyri nær frá Hrutafirði að Hornafirði. „Og við lentum í því nú í vikunni að ófært var á alla staði nema í örstutta stund til Dalvíkur og innanbæjar á Akureyri. Ég man ekki eftir að það hafi gerst áður,“ segir Helgi og bætir við að hjá MS-Akureyri bíði menn spennir eftir Vaðlaheiðargöngum, „því þá losnum við við þann flöskuháls sem Víkurskarð er“.

Auknir flutningar í desember

Sala á vörum Mjólkursamsölunnar tekur mikinn kipp í desember

og segir Helgi að huga þurfi að fjölmörgu þegar kemur að dreifingu og lagerhaldi.

„Við seljum að jafnaði um það bil 2.000 gjafakörfur til viðskiptavina og annarra aðila. Það er mikið um að vera síðustu tvær vikur fyrir jól þegar meirihluti af þessum körfum er pakkaður og keyrður út. Og þá kemur sér auðvitað betur að veður sé skaplegt sem og færð á vegum,“ segir Helgi.

50 til 60 tonn send út daglega

„Það er alltaf nóg að gera hjá okkur og fram undan er mjög annasamur tími,“ segja þeir Pétur Ingi Kolbeins verkstjóri og Einar P. Egilsson, afgreiðslustjóri á lager MS-Akureyri. Umtalsvert vörumagn fer um lagerinn á hverjum degi og er í mörg horn að líta hjá strákunum og þeirra starfsmönnum. Alls fer um lagerinn hjá MS-Akureyri um 20% þess vörumagns sem fyrirtækið framleiðir.

Að jafnaði berast á milli 150 til 200 pantanir inn á lager MS-Akureyri á hverjum degi og þaðan eru send út um 50 til 60 tonn af vörum daglega. Nú er runninn upp annatími, jólin fram undan með aukinni notkun á mjólkurvörum, einkum rjóma og smjöri. „Það er alltaf mikið um að vera hér fyrir jólin,“ segja félagarnir. „Pantanir aukast verulega á þessum tíma, það þurfa allir að fá meira magn en vanalega. Þetta er skemmtilegur tími, líflegur og stemningin er góð.“

Þeir segja að líkja megi mánaðamótum nóvember/desember við sprengju, á þeim tíma vilja verslanir fá inn meira magn og auka við pantanir sínar. /MPB

Einar P. Egilsson, afgreiðslustjóri á lager MS-Akureyri, og Pétur Ingi Kolbeins verkstjóri. Umsvif á lagernum aukast verulega í desembermánuði, verslanir panta meira magn af t.d. rjóma og smjöri en vanalega. Mynd / MPB

Áfrýjunarnefnd samkeppnismála ógildir ákvörðun Samkeppniseftirlitsins um misnotkun MS:

Áfangasigur fyrir MS

— segir Einar Sigurðsson, forstjóri Mjólkursamsölunnar — Áfrýjunarnefnd vill láta skoðað málið betur

Áfrýjunarnefnd samkeppnismála ógildir ákvörðun um misnotkun MS á markaðsráðandi stöðu og fellir niður 370 milljóna króna sekt. Nefndin óskar frekari rannsóknar á tilteknum þætti málsins. Forstjóri MS segir að um misskilning á samspili laga hafi verið að ræða.

Áfrýjunarnefnd samkeppnismála hefur felld úr gildi ákvörðun Samkeppniseftirlitsins í máli Mjólkursamsölunnar, þar sem fyrirtækinu var ákvörðuð 370 milljóna króna sekt vegna meintrar misnotkunar á markaðsráðandi stöðu. Er því beint til Samkeppniseftirlitsins að rannsaka tiltekna þætti málsins ítarlegar og taka nýja ákvörðun í málinu.

Málinu ekki lokið

„Þetta er vissulega áfangasigur,“ segir Einar Sigurðsson, forstjóri Mjólkursamsölunnar, „málið telst ekki rannsakað til þeirrar niðurstöðu sem kynnt var og 370 milljóna króna sektin verður endurgreidd til MS.“

Málinu er þó ekki að fullu lokið því áfrýjunarnefndin vísar því til Samkeppniseftirlitsins að rannsaka betur þann þátt sem lýtur að samstarfi Mjólkursamsölunnar og Kaupfélags Skagfirðinga.“

Áfrýjunarnefndin vill skoða málið betur

„Áfrýjunarnefndin bendir á að samstarfssamningur Mjólkur-

Einars Sigurðsson, forstjóri Mjólkursamsölunnar, telur ljóst að fyrirtækið hafi ekki brotið samkeppnislög.

samsölunnar og Kaupfélags Skagfirðinga hafi ekki komið fram sem gagn í málinu fyrr en í áfrýjunarferli og að ekki hafi farið fram nægjanleg rannsókn á því hvernig fyrirtækin unnu á grundvelli hans.

Mjólkursamsalan áréttar að fyrirtækið veitti á öllum stigum málsins upplýsingar um efni samstarfsins og eðli þess sem byggði á þessum samningi. Áfrýjunarnefnd samkeppnismála telur samt að þurft hefði að kanna málið betur og vísar því til Samkeppniseftirlitsins. Mjólkursamsalan mun kappkosta að veita sem ítarlegastar upplýsingar í þeirri skoðun og telur að að þeirri rannsókn lokinni verði

sýnt að fyrirtækið hafi ekki brotið samkeppnislög,“ segir Einar.

Misskilningur á samspili laga

Einar segir að Mjólkursamsalan sé einstakt fyrirtæki og um starfsemi þess þyrfti að ríkja sátt.

„Við munum því kappkosta að upplýsa um alla þá þætti sem áfrýjunarnefndin telur rétt að verði skoðaðir. Við teljum að niðurstaðan, sem nú hefur verið vikið til hliðar, hafi verið byggð á mistúlkun á samspili samkeppnislaga og búvörlaga og misskilningi á þeim viðskiptum sem verið var að bera saman.“

Til að hægt sé að tala um að fyrirtækjum sé mismunað í

viðskiptum eins og borið var á Mjólkursamsöluna verður að vera um að ræða sambærileg viðskipti en með mismunandi kjörum. Um það var ekki að ræða. Viðskiptin voru annars vegar hrein og skilmálalaus sala á mjólk til þriðja aðila og hins vegar miðlun á tilteknu magni hráefnis milli samstarfsaðila með skýrum skilmálum um til hvers hráefnið skyldi nýtt og hvert væri hámarks magn, allt á grundvelli ákvæða búvörlaga. Þetta telur Mjólkursamsalan ekki unnt að leggja að jöfnu og því hafi ekki verið um mismunun að ræða. Af þeirri ástæðu telur fyrirtækið ljóst að það braut ekki samkeppnislög,“ segir í yfirlýsingu frá Einari Sigurðssyni, forstjóra MS. /VH

Ómótstæðileg tilboð frá KRONE!

Bændur og verktakar, nú er rétti tíminn til þess að ganga frá pöntun á hevvinnutækjum fyrir næsta sumar.

Comprima CF 155 XC17

Sambyggð rúllu- og pökkunarvél.
Ein bestu kaupin á markaðnum í dag.
Hér fæst mikið fyrir peninginn.

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 8.950.000

Veglegur kaupauki fylgir þessu tilboði:

- Video - kerfi (myndavél og skjár) að andvirði 170.000 kr. án vsk.
 - Boðsmíði fyrir einn í skoðunarferð til KRONE verksmiðjanna í Þýskalandi
- Athugið að þetta tilboð gildir eingöngu til 31. desember 2014

Comprima CV 150 XC17

Sambyggð rúllu- og pökkunarvél.
Sú fastkjarnasamstæða sem gengið hefur hvað best við íslenskar aðstæður.

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 10.318.000

Kaupauki fylgir þessu tilboði:

Boðsmíði fyrir einn í skoðunarferð til KRONE verksmiðjanna í Þýskalandi

Tilboð gildir til 23. janúar 2015

Rúlluvéla-tilboð

KRONE rúlluvélar bjóðast nú á ómótstæðilegu verði!

KRONE Comprima F125 XC17

Einföld og þægileg rúlluvél sem skilar þéttum og vel löguðum rúllum.

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 4.940.400

KRONE Comprima V150 XC17

Gífurlega öflug rúlluvél sem skilar föstum og þéttum rúllum af öllum stærðum.

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 6.430.000

Tilboð gildir til 23. janúar 2015

Heypyrlu-tilboð

Nú geta allir eignast KRONE snúningsvél!

KRONE KW 5.52/4x7 Lyftutengd snúningsvél

Vinnslubreidd 5,50 m - 4 stjörnur, 7 arma

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 995.000

KRONE KW 7.92/8 Lyftutengd snúningsvél

Vinnslubreidd 7,90 m - 8 stjörnur, 5 arma

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 1.599.000

KRONE KWT 8.82/8 Dragtengd með vagni.

Vinnslubreidd 8,80 m - 8 stjörnur, 6 arma

TILBOÐSVERÐ án vsk.....kr. 2.075.000

Tilboð gildir til 23. janúar 2015

*) Allt verð er tilgreint án virðisaukaskatts og miðast við gengi á Evru = 154 kr.

P Ó R

Reykjavík:
Krókháls 16
110 Reykjavík
Sími 568-1500

Akureyri:
Lónsbakka
601 Akureyri
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

Fréttir

Hvanneyri.

Gamla bæjartorfan á Hvanneyri:

Undirbúningur að friðlýsingu hafinn

Landbúnaðarháskóli Íslands og Minjastofnun Íslands hafa ákveðið að hefja undirbúning að friðlýsingu gömlu bæjartorfunnar á Hvanneyri ásamt minjum, flæðiengjum og fitjum á bökkum Hvítár.

Friðlýsingin mun taka til gömlu húsanna, ásýndar

staðarins, mannvistarleifa, garða, minningarmarka í kirkjugarði, jarðræktarminja, flóðgarða og áveitukerfa sem tengdust engjarækt á bökkum Hvítár.

Þetta í fyrsta sinn sem fyrirhugað er að friðlýsa húsaminjar og menningarheildir.

/VH

mynd / smh

Landbúnaðarháskóli Íslands á Hvanneyri:

Sjö sóttu um stöðu rektors

Alls sóttu sjö einstaklingar um stöðu rektors við Landbúnaðarháskóla Íslands.

Umsóknarfrestur rann út 5. desember síðastliðinn.

Nöfn umsækjendanna sjö eru Björn Þorsteinsson, Freyr Einarsson, Guðmundur Kjartansson, Ívar

Jónsson, Jón Örvar G. Jónsson, Sigríður Kristjánsdóttir og Þórunn Pétursdóttir.

Háskólaráð Lbhí ákvað á fundi sínum í morgun að vísa umsóknum til valnefndar en í henni sitja Ásgeir Jónsson, Guðfinna Bjarnadóttir og Torfi Jóhannesson.

/VH

Frá landsmóti hestamanna á Hellu í sumar.

Mynd / HKr.

Landsmót 2016 á Hólum í Hjaltadal

Stjórn Landssambands hestamannafélaga samþykkti samhljóða á framhaldsaðalfundi sínum fyrir nokkru að Landsmót 2016 verði haldið að Hólum í Hjaltadal.

Með þessu er komið á móts við beiðni hestamannafélagsins Gullhýls

sem verður 50 ára árið 2016. Áður hafði staðið til að mótið yrði á Vindheimamelum.

Talsverðar deilur voru um staðsetningu mótsins fyrr á árinu sem enduðu með því að formaður Landssambands hestamanna sagði af sér og ný stjórn var kjörin.

/VH

Innflutningsbann Rússa og ófriðurinn í Úkraínu hefur líka áhrif hér á landi:

Gærur seljast hægar en undanfarin ár

Talsvert er enn óselt af gærum frá síðustu sláturvertíð. Innflutningsbann Rússa á vörur frá Evrópu og ófriðurinn í Úkraínu veldur því að framleiðendur mökkaskinnjakka í Evrópu halda að sér höndum þar sem þeir geta ekki selt framleiðslu sína.

Hægar hefur gengið að selja gæru í haust en undanfarin ár. Gunnsteinn Björnsson, framkvæmdastjóri Loðskinnis á Sauðárkróki, sagði í samtali við Bændablaðið að innflutningsbann Rússa á vörur frá Evrópu og ástandið í Úkraínu sé þess valdandi að gærur frá nýliðinni sláturtíð séu að seljast hægar en á liðnum árum. „Það er ljóst að allur bransinn er í krísu út af ófriðnum og viðskiptabanninu. Yfirleitt hafa gæurnar farið hraðar.“

Gunnsteinn Björnsson.

Rúmlega 300 þúsund óseldar

„Gærur af haustvertíðinni eru um 500 þúsund og ætli það séu ekki rúmlega 300 þúsund af þeim óseldar og að verðmæti um 200 milljónir króna. Gæurnar eru mikið seldar til Spánar, Ítalíu, Frakklands og Tyrklands þar sem þær eru unnar og saumaðar úr þeim flikur sem eru seldar til Rússlands.“

Vegna viðskiptabannsins geta framleiðendur á Spáni ekki selt sínar vörur til Rússlands eða Úkraínu vegna ófriðarins. Það sem hefur selst fæst hægt greitt og alls konar ljón í veginum og það skilar sér í minni eftirspurn eftir gærum,“ segir Gunnsteinn.

Hægar hefur gengið að selja gæru í haust en undanfarin ár.

Lausafjárstaða á öllum stigum

Gunnsteinn segist ekki hafa miklar áhyggjur þrátt fyrir að salan gangi hægt eins og er. „Miðað við ástandið á markaði kemur mér ekki á óvart að salan sé treg. Það er lausafjárskortur á öllum stigum bransans sem stafar af aukinni birgðasöfnun. Eftirsókn eftir mökkaskinnjökkum í Rússlandi hefur ekki minnkað,

það er einfaldlega bannað að flytja vöruna þangað.

Við erum að fá milli 800 og 900 krónur fyrir gæruna sé flutningskostnaður innifalinn sem er ásættanlegt verð. Ég á ekki von á öðru en að gæurnar mjatlist út en það mun bara taka lengri tíma en í býsna mörg undanfarin ár. Í fyrra seldust til dæmis allar gærur nánast um leið og þær voru í boði.“ /VH

Lambhagi 35 ára:

Reisir 7.000 fermetra gróðurhús

Garðyrkjustöðin Lambhagi á 35 ára starfsafmæli á þessu ári og af því tilefni hefur Hafberg Þórisson garðyrkjubóndi fjárfest í og látið reisa 7.000 fermetra gróðurhús til viðbótar þeim 6.200 sem fyrir eru í Lambhaga.

Hafberg hefur tekið nýja húsið í notkun í áföngum enda erfitt að auka framleiðsluna í einu vetfangi. Auk þess að rækta salat eins og áður er hugmyndin að bæta nýjum litaafbrigðum að salati inn í ræktunina sem ekki hafa verið framleiddar hér á landi áður og auka ræktun spínats um helming.

Í nýja húsinu er gott rými fyrir pökkun afurðanna og þar er einnig kæli.

Svona leit garðyrkjustöðin Lambhagi út árið 1980, en Hafberg Þórisson garðyrkjumaður stofnaði Lambhaga gróðrarstöð árið 1979. Fyrirtækið er stærsti framleiðandi og seljandi á fersku salati og kryddjurtum í landinu.

Eftir stækkunina er Lambhagi stærsta garðyrkjustöð landsins, 13.000 fermetrar, auk þess sem stöðin er eitt af fáum lögbýlum innan borgarmarka Reykjavíkur.

Hafberg segist vera stoltur af því að hafa rekið Lambhaga á sömu kennitölunni í 35 ár og segist ætla að halda því ótrauður áfram.

/VH

Lambhagi sumarið 2014.

Bændablaðið
Kemur næst út 15. janúar
– Gleðileg jól –

VELKOMIN HEIM

Á jólunum viljum við að gleðin sé við völd. Við viljum halda í hefðirnar og vera í faðmi fjölskyldu og vina. Á stað sem okkur er kær. Heima hjá okkur.

Stundum flækist lífið fyrir fögrum fyrirheitum. Áætlanir breytast. Rétt eins og lífið. Þá aðlögum við okkur. Við getum pakkað jólunum niður og flutt þau þangað sem hjartað slær. Flogið yfir fjöll og höf og búið okkur til nýjar hefðir þar sem ástvinir okkar eru.

Gleðilega hátíð.

Bændablaðið

Málgagn bænda og landsbyggðar

Bændablaðið kemur út hálfsmánaðarlega. Því er dreift til allra bænda landsins og fjölmargra annarra er tengjast landbúnaði. Bændablaðinu er dreift ókeypis til þeirra er stunda búskap en þéttbýlisbúar geta gerst áskrifendur að blaðinu. Árgangurinn kostar kr. 7.200 en sjötugir og eldri og lífeyrisþegar greiða kr. 3.600. Bændablaðið er í eigu Bændasamtaka Íslands.

Bændablaðið, Bændahöll við Hagatorg, 107 Reykjavík. Sími: 563 0300 – Fax: 562 3058 – Kt: 631294-2279
Ritstjóri: Hörður Kristjánsson (ábm.) hk@bondi.is – Sími: 563 0339 – Rekstur og markaðsmál: Tjörvi Bjarnason tjorvi@bondi.is
Blaðamenn: Margrét Þ. Þórsdóttir mth@bondi.is – Sigurður Már Harðarson smh@bondi.is – Vílmundur Hansen vilmundur@bondi.is
Auglýsingastjóri: Erla H. Gunnarsdóttir ehg@bondi.is – Sími: 563 0303 – Frágangur fyrir prentun: Prentsnið.
Netfang blaðsins (fréttir og annað efni) er bbl@bondi.is Netfang auglýsinga er augl@bondi.is Vefsíða blaðsins er www.bbl.is
Prentun: Landsprent ehf. – Upplag: sjá forsiðu – Landsprent og Íslandspóstur annast dreifingu blaðsins. ISSN 1025-5621

LEIÐARINN

Úti í mýri

Fréttablaðið hefur undanfarið birt röð fréttaskýringa um umhverfismál. Því ber að fagna, enda er um að ræða efni sem varðar okkur öll og er ráðandi þáttur um hvernig aðstæður okkar á jörðinni munu þróast í ekki svo fjarlægri framtíð.

Við þekkjum að veðurfar hefur hlýnað hér á Íslandi. Það hefur þegar breytt aðstæðum til landbúnaðar og sú þróun mun að öllum líkindum halda áfram. Það mun gera margt auðveldara fyrir íslenskan landbúnað – og hefur reyndar þegar gert það. En við sjáum þróunina ekki að öllu leyti fyrir. Hlýnandi veðurfar gerir líka ýmsum nýjum plöntum og dýrum kleift að festa rætur í landinu, fái þær að berast hingað. Sumar nýjar tegundir geta mögulega orðið að gagni, en aðrar valdið miklu tjóni í vistkerfinu. Það undirstrikar enn þörfina á því að geta ýtrustu varúðar við innflutning á plöntum, dýrum og öðrum afurðum sem geta borið smit. Mistök á því sviði getur orðið mjög erfitt að leiðrétta.

Bent var á í umfjöllun Fréttablaðsins að framræst land valdi verulegri losun gróðurhúsalofttegunda. Þessar tölur byggja á áætluðu flatarmáli framræsts lands, það er því landi sem vatnsstaðan hefur lækkað nægjanlega til að hafa áhrif á losun gróðurhúsalofttegunda. Það er ekki endilega land sem er fullframræst, ræktað, eða tækt til ræktunar. Losunarmagnið byggir síðan á stuðlum um losun á flatareiningu sem eru samkvæmt því sem loftslagssamningur Sameinuðu þjóðanna leggur til, eða innlendum gögnum ef þau eru fyrir hendi.

Votlendi líka ræst fram vegna þéttbýlis

Fyrir liggur að fyrr á árum beittu stjórnvöld sér fyrir mikilli framræslu um land allt. Á þeim tíma var ekki verið að skoða hvort að framræslan hefði hugsanlega þær afleiðingar sem við vitum nú að hún hefur. Þetta var gert í góðri trú, til að efla landbúnað og matvælaframleiðslu. Það þurfti að laga landbúnaðinn að vélaöldinni og auka fæðuframboð fyrir þjóð sem var að fjölga verulega. Það þurfti jafnframt að gera með mun færri höndum en áður. Framræslan var þó ekki

eingöngu bundin við landbúnað, heldur var líka verið að þurrka land til að útbúa byggingarland fyrir vaxandi þéttbýli. Svæði eins og Vatnsmýri, Safamýri og Sogamýri í Reykjavík fengu ekki nöfn sín að ástæðulausu.

Flokka þarf framræst land með tilliti til nýtingar

Við þurfum að horfast í augu við þessa stöðu af fullri alvöru og reyna eftir föngum að bæta mat okkar á henni. Það þarf að fara yfir hvað raunhæft er að gera til að draga úr henni. Þar þarf að koma til samstillt átak margra aðila, bænda, stjórnvalda og sérfræðinga á þessu sviði. Flokka þarf framræst land með tilliti til núverandi nýtingar og vega svo saman áhrif óbreyttrar stöðu annars vegar og hins vegar endurheimt votlendis, sem ætti þá að skila minni losun gróðurhúsalofttegunda og hugsanlega frekari ávinningi svo sem bættum vatnsbúskap. Taka verður tillit til áhrifa aukinnar skógræktar, sem felur í sér verulega kolefnisbindingu og annarra mögulegra aðgerða sem geta haft áhrif. Þetta verður eitt af stærri viðfangsefnum næstu ára.

Í umfjöllun Fréttablaðsins var einnig minnst á gamalkunna frasa um sauðfjárbætt. Um ára og áratuga skeið hafa verið uppi sjónarmið þess efnis að sauðfjárbætt sé helsti sökudólgur landeyðingar á Íslandi. Án tillits til hvað hverjum er um að kenna þá er það staðreynd að beitarálag hefur minnkað stórlega á síðustu áratugum. Ástæða þess er bæði nærri helmingi fækkun sauðfjár og sú staðreynd að langt fram eftir 20. öldinni var sauðfé beitt úti á vetrum meðan auða jörð var að fá. Slíkt er nú aflagt og rannsóknir hafa sýnt að landið er á heildina litið í framför, það grær hraðar en það eyðist. Það er ekki svo langt síðan það breyttist, en þeir sem vilja ræða þessi mál málefnalega mættu gjarnan fara að viðurkenna

að staðan er breytt og fyrr á öldum var stundum ekkert annað í boði ef ætlunin var að lifa af.

Einn af virkustu landbótahópum hérlandis eru bændur

Vissulega eru næg verkefni fyrir hendi við landbætur hérlandis, næstu áhrundruðin. Einnmitt þess vegna er rétt að halda því til haga að einn af virkustu landbótahópum hérlandis eru einmitt bændur. Það er ekki síst í gegnum verkefnið „Bændur græða landið“ sem Landgræðslan hefur rekið með góðum árangri frá 1990. Um 600 bændur leggja þar hönd á plóg við að bæta landið – enda byggja þeir afkomu sína á því að það sé hægt að nýta það. Ofnýting hittir fyrst og fremst þá sjálfa fyrir.

Umfjöllun Fréttablaðsins var þó að mestu leyti sanngjörn. Leiðari ritstjóra blaðsins í kjölfarið var það hins vegar ekki – kannski er það bara í starfslýsingunni að ritstjórinn hverju sinni eigi að tala til landbúnaðarins með einföldunum og sleggjudómum?! Að nota orð eins og „hryðjuverk“ um verkefni sem unnin voru í góðri trú, er ekki til þess fallið að skapa neina sátt um þessi mikilvægu mál. Er verið að leggja framræslu votlendis á Íslandi að jöfnu við það sem samtökin Íslamska ríkið eru að gera? Svona orðanotkun gengisfelltir merkingu orðanna og vanvirðir þá sem þurfa í alvöru að takast á við afleiðingar hryðjuverka. Við notkun sífellt öfgakenndara orðalags í almenntri þjóðfélagsmæðu verður gagnrýnin á endanum merkingarlaus og umræðan sjálf aðeins keppni um hver öskrar hæst. Það getur aldrei skilað okkur fram á veg. Ritstjórinn mætti í fyllstu vinsemd hugleiða það um hátíðarnar, ef hann hefur áhuga á málefnalegri umræðu.

Ég óska öllum lesendum Bændablaðsins gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári. /SSS

LOKAORÐIN

Stöndum í lappirnar

Þegar Íslendingar hætta að þora að vera Íslendingar vegna ótta við að verða að skotsþæni skoðanakúgara háværra hagsmunahópa er illa komið fyrir þessari þjóð.

Þá gildir einu hvort verið er að tala um tungumál, trúarbrögð, innleiðingu reglugerða eða umræðu um atvinnugreinar á borð við landbúnað eða sjávarútveg. Ef menn þora ekki að standa á rétti sínum og verja sína tilvist og menningararfleifð, þá geta menn allt eins pakkað saman.

Vanmáttur gagnvart öllu sem útlenskt er, hefur verið lenska hér sem virðist vera að færast í vöxt ef eitthvað er. Við kolföllum fyrir tilskipunum og tókum umyrðalaust upp alls konar dynti erlendra skriffinna þótt við þurfum þess alls ekki. Svo fáum við jafnvel svokallaða innlenda sérfræðinga til að bæta um betur og krydda erlendar tilskipanir enn frekar. Ágætt dæmi um slíkt er íblöndun etanóls og baneitraðs og tærandi metanóls í eldsneyti sem er beinlínis runnið undan rifjum hagsmunaaðila í slíkri framleiðslu. Allt kokgleypra íslensk stjórnvöld eins og þeim sé borgað fyrir það.

Annað ágætt dæmi sem komið hefur til tals hér á landi er reglugerðarsmíð Evrópu-sambandsins um að takmarka afl í ryksugum til að spara raforku úti í orkusveltri Evrópu. Enginn nefnir að með aflminni ryksugum þurfi kannski að hafa ryksugurnar í gangi mun lengur til að ná sama árangri og sóa þar með mikilli orku. Það virðist engu máli skipta, bara ef umbúðirnar utan um reglugerðarruglið koma frá útlöndum. Sparperufárið er enn eitt dæmið þar sem venjulegum glóperum er skipt út fyrir rándýrar „sparperur“ sem innihalda auk þess kvikasilfur sem veldur náttúrunni skaða.

Ótal önnur dæmi má tína til, en erum við virkilega svo aum og sljóf í þessu landi að við getum ekki hugsað sjálfstæða hugsun og látum umyrðalaust matreiða okkur á hverju sem er? Erlendir skriffinnar eru ekkert heilagri en íslenskir skrifinnar og það er algjör óþarfi að gera þá að leiðtogum lífs vors.

Þar sem þetta er síðasta blað ársins 2014 vil ég nota tækifærið og þakka öllum velunnurum og lesendum Bændablaðsins fyrir frábær samskipti á árinu sem er að líða. Með von um að þið getið öll notið friðar og átt gleðileg jól, óska ég ykkur farsældar á komandi ári.

Hörður Kristjánsson

Rafmagnslaust í hátt í tvo sólarhringa eystra:

Spiluðu í lopapeysum við kertaljós

„Það brunnu nú upp ansi mörg kerti hjá okkur, en það var í lagi því nóg var til,“ segir Jakob Sigurðsson, sem býr ásamt konu sinni, Margréti B. Hjarðar, og Bóasi, syni þeirra, að Hlíðartúni í Njarðvík við Borgarfjörð eystra.

Þar reka þau sauðfjárbú, eru með nautaeldi og starfrækja ferðabjónustu. Rafmagnslaust varð í 10 húsum í tæpa tvo sólarhringa á leggnum frá Borgarfirði eystra og að Njarðvík, en einungis er búið í fjórum þeirra. Spennir í jarðstreng sem liggur frá Borgarfirði og yfir í Njarðvík gaf sig af einhverjum ástæðum.

Dúða sig vel undir sængina

„Það væsti ekki um okkur, íbúðar-

húsið er vel einangrað og við fundum ekki fyrir miklum kulda, vorum bara vel klædd, lopapeysur koma að góðum notum og svo var bara að dúða sig vel undir sængina,“ segir Jakob. Þá höfðu þau gaseldavél innan seilingar og frá henni barst ágætis hiti þegar kvöldmaturinn var eldaður.

„Bóas fékk okkur til að spila, við sátum við það í kertaljósinu svo það má segja að við höfum fengið forskot á jólastemninguna og það var alveg ljómandi gott,“ segir hann.

Sat yfir fjárbókinni

Margrét sat yfir fjárbókinni í tölvunni þegar rafmagnið fór af um kl. 21 á sunnudagskvöld. Tölvan fór í gang að nýju og hafði ekki orðið fyrir skemmdum. Mestar

Heimilisfólk í Hlíðartúni í Njarðvík, Margrét B. Hjarðar, Jakob Sigurðsson og Bóas Jakobsson. Myndin var tekin í haust þegar Bændablaðið var þar í heimsókn. Mynd / MPP

áhyggjur segir Jakob að þau hafi haft af rafmagnstækjum, ísskáp og frystikistu og matvælm sem þar voru geymd, en svo virðist sem allt hafi sloppið nokkuð vel.

„Við gáfum skepnun bara einu sinni á dag og þá vel, það var svo mikið myrkur og erfitt að paufast niður í hús. Þeim virðist ekki hafa

orðið meint af og eru vel haldnar,“ segir Jakob. Engir gestir voru á vegum ferðabjónustunnar á þeim tíma sem rafmagnsleysið varði.

Þakplötur fuku af hlöðu

Í óveðrinu sem geisaði fyrr í mánuðinum fuku þakplötur af

hlöðunni við bæinn og voru félagar í björgunarsveitinni Sveinungum kallaðir til aðstoðar. „Það fuku þarna nokkrar plötur út í veður og vind og til allrar hamingju ollu þeir ekki neinu tjóni, en slíkt hefði vel getað orðið. Þannig að það má segja að við höfum sloppið vel frá þessu öllu saman,“ segir Jakob. /MPP

Líf og starf

Halldór Jökull Ragnarsson, formaður Meistarafélags kjötiðnaðarmanna (MFK), afhendir hér Ragnhildi Guðmundsdóttur, formanni Mæðrastyrsnefndar Reykjavíkur, úrbeinaðar hangikjötsrúllur sem félagar í MFK höfðu útbúið í sjálfböðavinnu fyrir nefndina. Myndir / HKr.

Félagar í Meistarafélagi kjötiðnaðarmanna (MFK): Hafa úrbeinað hangikjöt fyrir skjólstæðinga Mæðrastyrsnefndar sjö jól í röð

— Kjötið er gjöf frá afurðastöðvum og kjötiðnaðarfyrirtækjum

Meistarafélag kjötiðnaðarmanna (MFK) hefur staðið fyrir því sjö ár í röð að útvega Mæðrastyrsnefnd Reykjavíkur hangikjöt og úrbeina fyrir þá sem minna mega sín í þjóðfélaginu.

Alls mættu fimmtán kjötiðnaðarmeistarar í kennslueldhús hótél- og matvælagreina í Menntaskólanum í Kópavogi föstudaginn 12. desember. Þar var tekið rösklega til hendi við að úrbeina mikið magn hangikjöts sem félagarnir höfðu fengið að gjöf frá nokkrum afurðastöðum og kjötvinnslufyrirtækjum.

Það var sannarlega handagangur í öskjunni hjá meisturunum og unun að horfa á fimleg handbrögð við úrbeininguna. Ekki skemmdi fyrir að yfir hópnum var afar létt stemning eins og venjulega þegar félagarnir koma saman til að úrbeina kjöt fyrir Mæðrastyrsnefnd. Um leið og lokið var við að úrbeina var kjötinu

Þeir kunna sannarlega handbrögðin, félagarnir í Meistarafélagi kjötiðnaðarmanna.

vafið í rúllur og settar í plastpoka sem lofttæmdir voru og merktir viðkomandi framleiðslufyrirtækjum samkvæmt kúnstarinnar reglum.

Að lokinni aðgerð afhenti Halldór Jökull Ragnarsson, iformaður

Halldór Jökull Ragnarsson, formaður MFK, Kristján Kristjánsson og Gísli Jóhann Sigurðsson að setja hangikjötsrúllurnar í grisju.

Þorsteini Þórhallssyni og Ingibjörgu Ingimundardóttur fannst greinilega ekkert rosaalega leiðinlegt að úrbeina með félögum í MFK.

Friðrik Þór Erlingsson og Örlygur Ásgeirsson settu rúllurnar í plast af mikilli vandvirkni og með tilþrifum.

Erlendur Sigurpórsson og Halldór Jökull Ragnarsson. Að sjálfsögðu þurfti að skrúbba vel eftir aðgerð.

MFK, Ragnhildi Guðmundsdóttur, formanni Mæðrastyrsnefndar, hangikjötið. Hún þakkaði meisturunum innilega fyrir gjöfina og sagði ekki minna máli skipta það góða hugarfar kjötiðnaðarmeistaranna sem þarna lægi að baki. Sagði hún kjötið koma í góðar þarfir hjá fólki sem hefði ekki efni á slíku um jólin. Sagði Ragnhildur að þörfin væri sist minni nú en undanfarin jól og því miður virtist sér fátækt á Íslandi vera að aukast ef eitthvað væri.

Kjartan Bragason, fyrrverandi formaður MFK, sagði í samtali við tíðindamann Bændablaðsins að tilurð þessarar úrbeiningar mætti rekja til neyðarástandsins sem skapaðist í kjölfar efnahagshrunsins haustið 2008. Þá hafi þeim félögum fundist að þeir yrðu að leggja eitthvað af mörkum til að hjálpa fólki í vanda. Þá hafi komið upp sú hugmynd að reyna að fá afurðastöðvar og kjötiðnaðarfyrirtæki til að gefa hangikjöt sem félagarnir síðan úrbeinuðu og gerðu klárt til afhendingar til Mæðrastyrsnefndar. Undirtektir fyrirtækjanna voru strax miklu betri en menn þorðu að vona og hefur þetta síðan verið árlegur viðburður. Undanfarin ár hafa þeir góðfúslega fengið að nýta vel búið kennslueldhús hótél- og matvælagreina í Menntaskólanum í Kópavogi.

Að þessu sinni gáfu sex fyrirtæki hangikjöt til úrbeiningar, bæði læri og framparta. Þetta eru Kaupfélag Skagfirðinga (KS), Sláturfélag Suðurlands (SS), Esja Gæðafæði, Kjarnafæði og Kjötsmiðjan. /HKr.

MÆLT AF MUNNI FRAM

120

Nú kveðjum við efni „Kátra daga“ á Þórshöfn sem étið hafa allt pláss þessara þátta frá því snemma í haust. En sem betur fer bætist stöðugt í vísnaðafnið. Mér barst á dögunum eintak af nýútkominni ljóðabók **Davíðs Hjálmars Haraldssonar**, „Ljóð á léttum nótum“. Bókin er sú fimmta í röð „Davíðsbóka“ og stendur sannarlega undir nafni sem skemmtilesning. Davíð er afkastamikill vísnaðsmiður og sérlega hnyttinn og skemmtilegur. Í algleymi ótíðarinnar undanfarið er tilvalið að birta fáeinar vísur úr bók Davíðs tengdar illviðrum. Erlingur, granni Davíðs, kvartaði undan snjóþyngslum:

Ég mokaði í manndrápsbyl og mikið varð ég sleginn að fréttu að allt fór yfir til Erlings hinum megin.

Í marsbyrjun 2013 gerði norðangarð með hrið. Nöturlegt var um að litast þegar lægði:

Gekk hér allt af göflunum í grimmum hriðarfjanda. Skankar upp úr skóflunum með skóflur víða standa.

Í einu illviðri sem gekk yfir borgina lenti illa skóaður strætisvagn á glapstigum:

„Það er fráleitt fyrir bjálfa að fara langt í svona snjó, mjöllin er í miðja kálfa“ mælti geðill könguló.

Höfundur er mikill áhugamaður um veðurfar og fylgist vel með þegar snjóar í Reykjavík og víðar:

Fennir inní búð og bar, borgin kvíðir hörðum vetri. Mjallardýpt þá mæld hún var í morgun reyndist sentímetri.

Sjónvarpið sýndi myndir af snjó á vegum við Grindavík:

Fannalögin Grindvíkingum gaf Guð - og fór þá jafnvel yfir strikið og svo varð þar af snjónum mjúka mikið að malbikið fór næstum því í kaf.

Hólmfríður á Sandi kvaðst hafa týnt eiginmanninum í snjó í einum stórhriðarkaflanum:

Siggi finnst er sól að vori skín, sjálfsagt bara afvelta í móunum, en reyndu samt að finn‘ann Fía mín, fljótlega - og vert‘á undan tóunum.

Efnistöð **Davís Hjálmars** eru afar fjölbreytt. Hann er ákafur útivistarmaður og gengur á brött fjöll, þar á meðal Kerlingu:

Takmarkinu tókst að ná með töf við nokkra staði. Kerlingu nú er ég á í einu svitabaði.

Davíð Hjálmar dvaldi á Mæruðögum á Húsavík, en hélt heim er kvöldaði:

Fullir þar víða flugust á, fjöldi varð sár og marinn og þónokkrir stálu þorski af rá en þá var ég löngu farinn.

Fjöldi limra prýðir einnig bók **Davíðs Hjálmars**. Eftir **Bergþóru á Bergþórshvoli** er haft:

„Ég hlúi að kúrbít og káli og kartöflum, sting upp með páli og nýtt land ég brýt en bráðvantar skít því hann fór á hólinn hjá Njáli.

Með jólakveðju,

Umsjón: **Árni Geirhjörtur Jónsson**

Fréttir

Skógrækt:

Frumvarp að lögum lagt fram á haustþingi 2015

Umhverfis- og auðlindaráðherra hefur ákveðið að hefja vinnu við heildarendurskoðun laga um skógrækt, sem eru frá árinu 1955.

Gert er ráð fyrir að við gerð frumvarpsins verði m.a. byggt á vinnu nefndar um endurskoðun laga um skógrækt, sem skilaði greinargerð í júní 2012. Í greinargerðinni lagði nefndin áherslu á tiltekna meginþætti, s.s. aukna útbreiðslu skóga og uppbyggingu skógarauðlindar, þróun skógarnytja til verðmætasköpunar, nýsköpun og byggðapróun, aðgengi fólks að skógum og jákvæð áhrif þeirra á umhverfi mannsins og lýðheilsu. Sömuleiðis er áhersla lögð á vistkerfisþjónustu skóga, þ.m.t. fyrir jarðvegsvernd, vatnsvernd og líffræðilega fjölbreytni, og þátt skógræktar í að stemma stigu við hnattrænum loftslagsbreytingum og aðlögun skóga að þeim. Nefndin taldi vernd þeirra skóga sem fyrir eru, ræktun nýrra skóga, endurheimt skógarvistkerfa og öflugt rannsóknar-

og þróunarstarf í þágu skógræktar vera forsendur fyrir árangri á ofantöldum sviðum.

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið mun njóta aðstoðar samráðsvettvangs við gerð frumvarpsins. Hann verður skipaður tveimur fulltrúum fyrri nefndar, og fulltrúum Bændasamtaka Íslands, Sambands íslenskra sveitarfélaga og Landverndar. Hlutverk vettvangsins er að vera ráðuneytinu til ráðgjafar um innihald og uppbyggingu nýs frumvarps, m.a. á grunni fyrirliggjandi vinnu.

Miðað er við að frumvarp til nýrra laga um skógrækt verði lagt fram á haustþingi 2015.

/VH

Slátrrarar að störfum í slátruhúsi SAH á Blönduósi.

Mynd / HKr.

Slátrrarar frá Nýja-Sjálandi á Blönduósi í BBC

Það er ekki á hverjum degi sem lesa má um slátruhúsið á Blönduósi á Asiúfréttum BBC en þar segir frá 30 slátrurum frá Nýja-Sjálandi sem koma þangað á hverju ári til að vinna í tvo mánuði.

Ferðalagið frá Nýja-Sjálandi til Blönduóss er langt, 22.300 kílómetrar, og tekur um 40 klukkustundir aðra leiðina.

Haft er eftir einum slátraranum

að lítið sé um vinnu fyrir slátrara á Nýja-Sjálandi á þeim tíma sem þeir eru á Íslandi og svo sé þá bónus að geta heimsótt land sem er hinum megin á hnettinum. Hann segir einnig að vinnuveitendur þeirra á Íslandi greiði fyrir flugferðir og húsnæði þar sem skortur er á vönum slátrurum á Íslandi.

/VH

Um fjöllun BBC í heild:

<http://www.bbc.com/news/world-asia-29892427>

Tilboð á sérmerktum þorrablótsstaupum

— með þínu merki

Norðlingabraut 14 - 110 Reykjavík
Sími 569 9000 - sala@bros.is - www.bros.is

Svona mun nýi vindmyllugarðurinn í Þykkvabænum líta út samkvæmt tölvugerðri mynd.

Vindmyllugarður í Þykkvabænum:

Reisa á tíu nýjar vindmyllur fyrir fimm milljarða króna

„Ef af þessu yrði þá er þetta auðvitað heilmikil framkvæmd, áætlun upp á 5 milljarða, þannig að enginn fer af stað með slíkt nema með vönduðum undirbúningi,“ segir Ágúst Sigurðsson, sveitarstjóri Rangárbings ytra, en nú stendur til að setja upp vindmyllugarð í Þykkvabænum á vegum fyrirtækisins Biokraft.

„Íbúafundur í Þykkvabænum 8. desember var auðvitað liður í því. Umræður á fundinum voru m.a. um mögulegt staðarval,

umhverfisáhrif, stærð fjárfestingar, nýtingu raforkunnar og áhrif á atvinnu- og efnahagslíf á svæðinu. Það sem flestum finnst skipta mjög miklu máli er hvort þessi fjárfesting myndi skila íbúum á svæðinu bættum kjörum. En það er auðvitað ljóst að ekkert fer af stað nema íbúar séu þessu almennt fylgjandi og sjái í þessu framfarir.“

Fyrirtækið setti upp tvær myllur í Þykkvabænum í sumar sem hafa gefist mjög vel og framleiða rafmagn inn á landskerfið. Orkuframleiðsla

nýju vindmyllanna verður þrjátíu og fimm megawött, eða hundrað og fimmtíu gígavattsundir á ári.

„Vindmyllurnar verða miklu stærri en núverandi myllur, eða allt að áttatíu og fimm metra háar og vænghafið verður um hundrað og tólf metrar. Vegna stærðar verkefnisins þarf það að fara í umhverfismat. Við vonumst til að allar nýju vindmyllurnar verði komnar upp 2017,“ segir Snorri Sturluson, framkvæmdastjóri verkefnisins.

/MHH

Fiskeldi að Fellsmúla í Landsveit veitt starfsleyfi:

Heimilt að framleiða 350 tonn af bleikju- og borrhaseiðum

Umhverfisstofnun hefur veitt Matorku ehf. starfsleyfi fyrir rekstur fiskeldisstöðvar að Fellsmúla í Landsveit.

Leyfið veitir heimild til að framleiða allt að 350 tonn samanlagt af bleikju- og borrhaseiðum í fiskeldisstöð sinni. Leyfið gildir ekki til slátrunar.

90% minna grugg

Í umsókn um starfsleyfi kemur fram að með nýjum mengunarvörnum í fiskeldisstöðinni verður hægt að minnka grugg í frárennsli um allt að 90% frá því sem áður var. Jafnframt hefur verið komið á hringrásarkerfi á vatni innan stöðvarinnar þannig að vatnsnotkun er mun betri á hvert framleitt kíló af fiski en áður var og magn frárennslis minnkar umtalsvert.

Fiskeldið í Fellsmúla mun samkvæmt umsókn ekki valda fækkun tegunda í lífríki Minnivallalækjar og ekki er talin hætta á því að fiskur sleppi úr

Bleikjuseiði.

fiskeldinu þar sem setþró er þannig byggð að eingöngu yfirfall fellur út í lækinn og rennur það í gegnum ristar.

Fjöldi umsagnaraðila

Tillaga að starfsleyfi fyrir fiskeldið var auglýst á tímabilinu 28. ágúst til 28. október 2014. Auk opinberrar auglýsingar á tillögunni var hún sérstaklega send til umsagnar hjá umsækjanda, Skipulagsstofnun,

Matvælastofnun, Fiskistofu, Heilbrigðisnefnd Suðurlands, Orkustofnunar, Brunavarna Rangárvallasýslu og Rangárbings ytra. Umhverfisstofnun bárust nokkrar athugasemdir og eru upplýsingar um meðferð athugasemda í greinargerð sem fylgir starfsleyfinu.

Nýja starfsleyfið tók gildi 4. desember síðastliðinn og gildir til 4. desember 2030.

/VH

Ný reglugerð um merkingar matvæla:

Öflugri neytendavernd

Sjávarútvegs- og landbúnaðar-ráðherra undirritaði fyrir skömmu reglugerð um miðlun upplýsinga um matvæli til neytenda. Með reglugerðinni er ætlunin að tryggja öflugri neytendavernd í tengslum við matvælaupplýsingar.

Reglugerðin innleiðir reglugerð Evrópusambandsins nr. 1169/2011 sem gerir kröfu um skýrari, ítarlegri og nákvæmari upplýsingar um innihald matvæla.

Í reglugerðinni er fjallað um

almennar meginreglur, kröfur og skyldur er varða matvælaupplýsingar, einkum merkingar matvæla. Meðal breytinga sem gerðar eru á núgildandi reglum má nefna að kröfur eru gerðar um betri læsileika á umbúðum, skýrari reglur um upplýsingagjöf um ofnæmisvalda í matvælum, kröfur um tiltekna næringarupplýsingar á forpökkuðum matvælum og kröfur um upprunamerkingar á kjöti.

Reglugerðin gildir um stjórnendur matvælafyrirtækja á

öllum stigum matvælaferlisins þegar starfsemi þeirra varðar miðlun matvælaupplýsinga til neytenda. Hún gildir um öll matvæli sem ætluð eru lokaneytendum, þ.m.t. matvæli sem stórelðhús afgreiða og matvæli sem ætluð eru fyrir stórelðhús.

Matvæli sem sett eru á markað eða merkt fyrir 13. maí 2015 og eru merkt í samræmi við núgildandi reglugerðir og uppfylla ekki kröfur nýju reglugerðarinnar, má setja á markað á meðan birgðir endast. /VH

Áburður fyrir íslenskar aðstæður

Vöru- og verðskrá áburðar 2015

Verðin í töflunni m.v. að pantað sé fyrir 31. desember 2014

Áburður í sekkjum:		Verð kr/stk 600kg sekkur stgr.
Magni 1	N27 einkorna	39.449
Græðir 1	12-15-17 einkorna	61.670
Græðir 8	22-7-12 einkorna	50.448
Græðir 9	27-6-6 einkorna	47.890
Fjöl móði 2	23-12 fjölkorna	46.525
Fjöl móði 3	24-5 + Selen fjölkorna	45.453
Fjöl móði 4	25-5 fjölkorna	43.645
Fjölgræðir 5	17-15-12 fjölkorna	52.440
Fjölgræðir 6	22-11-11 fjölkorna	52.996
Fjölgræðir 7	22-12-9 + Selen fjölkorna	53.139
Fjölgræðir 9	25-9-8 fjölkorna	50.693
Fjölgræðir 10	24-9-8 + Selen fjölkorna	52.505

Viðskiptaskilmálar:

Einingar og fleira:

Verðskráin sýnir verð (án virðisaukaskatts) miðað við afgreiðslu í 600 kg. sekkjum.

Gjaldddagi

Gjaldddagi er 1. dagur hvers mánaðar eftir úttektarmánuð. Eindagi er 14 dögum síðar. Staðgreiðsluverð m.v. pöntun fyrir áramót. Hægt er að dreifa greiðslum á jan. - feb. og mars 2015.

Greiðslusamningar/greiðslukjör

Ef pantað er fyrir áramót, en reikningsfært 1.maí, með eindaga 15.maí, þá bætist ca. 3,2% við staðgreiðsluverðið. Ef pantað fyrir áramót og gerður greiðslusamningur með gjaldddaga 1. okt eða ó jöfnum vaxtalausum greiðslum jún-nón, þá bætist ca 7,5% við staðgreiðsluverðið. Verðin eru háð gengi á €. Verðskráin gildir til 31.12.2014.

Flutningur

Boðið er upp á flutningstilboð, 600 kr/sekk til þeirra sem panta fyrir áramót. Flutningstilboðið er þó háð því að pantaðir séu 10 sekkir eða meira.

Fréttir

Sveitarfélagið Ölfus:

Semur um að nýta seyru til áburðar

Sveitarfélagið Ölfus vinnur að samningi við Landgræðslu ríkisins um móttöku á seyru til að bera á land norðan og vestan við Þorlákshöfn. Er það gert í kjölfar vanda sem skapast hefur við að losna við seyruna.

„Það er svo hjá okkur sem sveitarfélögum á Suðurlandi að seyra frá rotþróum hefur verið flutt í Álsnes við Mosfellsbæ. Nú er lokað fyrir það,“ segir Sigurður Ósmann Jónsson, skipulags- og byggingarfulltrúi Sveitarfélagsins Ölfuss.

„Rangárþing eystra og ytra er að vinna að samningi við Landgræðsluna og Heilbrigðiseftirlit Suðurlands um að taka seyru og nota sem áburð. Hreppar í uppsveitum Árnessýslu eru einnig að skoða það saman að fá sér vél til að kalka seyru. Ölfus

hefur bæði skoðað að vera þar með, kalka seyru svo bera megna hana beint á jörðina þar sem fyrir er jarðvegur sem ekki er hægt að plægja seyruna niður. Svo hitt að taka seyruna og nota vélar sem geta komið henni niður þannig að farið sé eftir reglum þar um með seyru sem áburð.

Seyran hjá okkur kemur frá býlum í dreifbýlinu. Lyktarmengun á ekki að vera af seyru sem plægð er niður í jarðveginn og heldur ekki af seyru sem verið hefur meðhöndluð, kölluð svo bera megna hana beint á jörðina. Hvaða svæði verða tekin fyrir og hvað mikið, þá er svæðið innan Landgræðslugirðingar um 5000 hektarar. Innan jarðarinnar Þorlákshafnar þá gæti það verið um 1.000 hektarar, þetta mál er í skoðun og vinnslu hjá okkur,“ segir Sigurður enn fremur. /MHH

Úr sýningarsal Selasetursins á Hvammstanga.

Myndir / HKr.

Vaxtarsamningur Norðurlands vestra:

Selasetur fær 6 milljóna króna styrk

Selasetur Íslands hlaut á dögunum styrk úr Vaxtarsamningi Norðurlands vestra vegna verkefnisins Áframhaldandi sókn náttúrutengdrar ferðaþjónustu í Húnaþingi vestra.

Verkefnið nær til hugmynda og hönnunarvinnu á stækkun og endurbótum á sýningu Selasetursins og hugmynda og hönnunarvinnu á útisvæði við Selasetrið sem og á hafnarsvæðinu öllu en það hefur mikið aðdráttarafl fyrir ferðamenn.

Ferðamenn staldri lengur við

Markmiðið með verkefninu er að fá þá ferðamenn sem til Hvammstanga koma til að staldra lengur við í sveitarfélaginu.

Sagt er frá þessu á vef Selasetursins og kemur þar fram að styrkurinn sé upp á sex milljónir króna en heildarkostnaður við verkefnið rúmar 13 milljónir.

Selasetur Íslands.

Samstarfsaðilar Selaseturs í verkefninu eru fjölmargir: Sveitarfélagið Húnaþing vestra, Kaupfélag V-Hún., Ferðamálafélag V-Hún., Gauksmýri ehf., Byggðasafn Húnavetninga og Strandamanna, Bóka- og skjalasafn V-Hún., Grunnskóli Húnaþings vestra, Ferðamáladeld Háskólans á Hólum, Kidka, Selasigling og Veðimálastofnun.

Áætlað er að vinna við verkefnið hefjist í lok nóvember og því ljúki um mitt ár 2015. Verkefnisstjóri er Unnur Valborg Hilmarsdóttir, framkvæmdastjóri Selasetursins.

Vel fer um féð í nýja húsinu, sem er bjart og fallett.

Myndir / MHH

Flóahreppur:

Nýtt fjárhús á Stóra-Ármóti

Nýlega var tekið í notkun nýtt og glæsilegt fjárhús á Stóra-Ármóti í Flóahreppi þar sem Búnaðarsamband Suðurlands er m.a. með starfsemi sína.

Fjárhúsið er um 300 fermetrar að stærð og verður féð á hálmi. Húsið rúmar um 260 kindur. Þar verður líka gott rými fyrir námskeiðahald er tengist sauðfjárrækt, svo sem rúningsnámskeið, sauðfjársæðinganámskeið, samræmingarnámskeið fyrir sauðfjárdóma og fleira. Öll

Nýja fjárhúsið á Stóra-Ármóti, sem er um 300 fermetrar að stærð.

vinnuaðstaða mun batna til muna í nýja húsinu, auk þess sem allur aðbúnaður verður mun betri fyrir

fólk og sauðfé. Það var fyrirtækið Fossmót ehf., á Selfossi, sem byggði húsið. /MHH

Velferðarsjóður starfsfólks Bændasamtaka Íslands:

Styrkir Félag áhugafólks um Downs-heilkenni

Undanfarin ár hefur Velferðarsjóðurinn „Sælla er að gefa en þiggja“ styrkt innlent velferðarmálefni, samtök eða einstaklinga. Að þessu sinni hlaut Félag áhugafólks um Downs-heilkenni styrk að upphæð 300.000 krónur.

Velferðarsjóðurinn var stofnaður í desember 2006 af hópi starfsfólks Bændasamtaka Íslands, Lífeyrissjóðs bænda og búgreinasamtaka og er þátttaka valfrjáls.

Á aðalfundi sjóðsins 8. desember sl. var ákveðið að Velferðarsjóðurinn styrkti Félag áhugafólks um Downs-heilkenni um 300.000 krónur.

Downs-heilkennið verður til í börnum áður en þau fæðast. Um það bil eitt af hverjum 800 börnum á Íslandi fæðist með Downs-heilkenni. Enginn veit með vissu hvers vegna það gerist. Heilkenni er þannig tilkomið að börn með það fæðast með aukagen eða erfðavisi í hverri frumu líkamans.

Undanfarin ár hefur Velferðarsjóðurinn „Sælla er að gefa en þiggja“ styrkt alls átta einstaklinga og samtök hér á landi, og nemur heildarupphæð styrkja alls 1,7 milljónum króna. /VH

Jóna María Ásmundsdóttir, Telma Þorbergsdóttir, Katrín, Garðar og Birta tóku við styrknum fyrir hönd Félags áhugafólks um Downs-heilkenni á jólaballi félagsins um síðustu helgi. Á innfelli myndinni er Freyr Vilmundarson léttur í spori á jólaballinu. Myndir / VH

Twöfalt þrjón

ENGIN RANGA BARA RÉTTA

Um 40 fjölbreyttar og flottar uppskriftir með tvöföldu þrjón

Peysur • sokkar • vettlingar
treflar • húfur • hólkar • sjöl
teppi og fleira

salka.is • Skipholti 50c • 105 Reykjavík

Salka

Rúlluplastið sem bændur treysta

Verð á rúlluplasti

	Litur	Verð*	Magn á bretti
Teno Spin – 750 x 0,025 x 1500	Hvítt	11.800	15 rúllur
Westfalia Net – 123cm x 3000m		25.530	
Randofil Garn – 3500 m pr. rúllu		3.500	

*Verð án vsk. – kr/rúllu

Sláturfélag Suðurlands svf. • Fosshálsi 1 • 110 Reykjavík • Sími 575 6000 • www.ss.is

15 m²
819.400 kr.
~~964.000 kr.~~

15 m²
998.750 kr.
~~1.175.000 kr.~~

15 m²
998.750 kr.
~~1.175.000 kr.~~

11,5 m²
669.800 kr.
~~788.000 kr.~~

**NÝ OG GLÆSILEG
GESTAHÚS**

15% KYNNINGARAFSLÁTTUR Í DESEMBER

**NÝ LÍNA
FRÁ
PALMAKO**

★★★

**FRÁBÆR
EININGAHÚS**

SEM AUÐVELT ER
AÐ RÁÐA SAMAN

KOFAR OG HÚS

Kofar og hús - Sími 553 1550 - www.kofaroghus.is

Guðni Ágústsson, framkvæmdastjóri SAM:

Á kollsteypu tapa allir

Nú eru að nálgast jól og áramót, gamalt ár er kvatt með tárum og söknuði en nýju ári heilsað með bros á vör og væntingum.

Margt virðist nú vera að ganga upp og að baráttan frá hruni sé að skila árangri. Efnahagsmálin í allgóðum farvegi, verðbólga lág og sú lægsta í áratugi, en auðvitað Seðlabankinn svifaseinn að lækka stýrivexti, þeir eru enn helmingi of háir og stinga í stúf og halda atvinnulífinu í kæfisvefni. Skuldir heimilanna að lækka eftir vel heppnaða og mjög sanngjarna ákvörðun ríkisstjórnarinnar, spariféð var varið í hruninu skuldirnar á verðtryggðum lánum margfölduðust, þessi aðgerð hjálpar venjulegu fólki og óskiljanlegt hvernig margir hafa snúið gegn þessari sanngjörnu niðurstöðu.

Nú býr ríkisstjórnin sig undir að losa þjóðina við gjaldeyrishöftin illræmdu og vonandi tekst henni að vinna úr því, gerist það þá er kominn blásandi byr í landinu á ný. Ég tala nú ekki um ef eignir þrotabúanna verða að hluta til nýttar til að lækka skuldir ríkissjóðs, auðvitað eiga þeir sem hruninu ollu, en hér voru það eigendur gömlu bankanna, að borga.

Um allan heim var það glæframennska manna í einkabönkum sem urðu valdir að fjármálakreppunni og glæfraskapnum sem öllu tröllreið, því hika sum lönd ekki við að láta þá borga skaðann, sú leið er farin bæði í Bandaríkjunum og Bretlandi.

Bókaskattur og matarskattur

Ábyrg fjárlög og hallalaus eru afrek ríkisstjórnar og Alþingis og ber að þakka hvernig mál eru að þröfast og þeirri festu má ekki glata. Hinsvegar geld ég varhug við lækkun virðisaukaskattsins hvað efri mörkin varðar, í því liggur fórn, dýrari matur og dýrari bækur. Matinn á að hafa sem ódýrastan í búðinni, það skilar sér beint til þeirra sem við lökust kjör búa og jafnframt skiptir það matvælandandið Ísland máli. Að hækka bókaskatt er glæfraskapur og furðuleg niðurstaða sem mun strax bitna á tungumálinu en íslenskan er í hættu. Sagna- og bókaþjóðin mun bíða hnekki við þessa aðgerð verði hún látin standa, bókin á að vera á núlli í vsk. Rithöfundar eru virðingarvert fólk, þeir lifa margir við bág kjör en vinna málinu og sagnahefðinni magnað gagn með elju sinni, flestir í frítíma sínum, oftast stolnar stundir frá fjölskyldunni.

Bölið á að skattleggja

Hins vegar undrast ég að stjórnmalamenn skuli leyfa sér að lækka gjöld af sykri og bera því við að þeir vilji ekki neina neyslustýringu. Að lækka tekjur ríkissjóðs um þrjá milljarða með því að gera sykur ódýrari er einfaldlega rangt. Sykurinn er skaðvaldur, það er hann sem veldur vandræðum í lífi fólks og heilbrigðiskerfinu með alltof feitri og of þungri þjóð.

Það er skelfilegt að sjá margt ungt fólk og þá þjáningu sem það býr við sakir offitu og lækarnir vísa því svo með sjúkdóma sína á apótekin og lyfjamafíuna í stað þess að fá þeim kort í líkamsrækt og fara undir handleiðslu sjúkraþjálfaranna og íþróttþjálfaranna, verða að ganga, hlaupa, lyfta og synda og standa frammi fyrir því að „íllt skal með illu út reka“.

Ef meðalþyngd Íslendinga lækkaði um tíu kíló mundi stórlega draga úr hjartaáföllum, mjaðm- og hnjáaðgerðum og lífsgæðin aukast. Maðurinn á að geta lifað í eitt hundrað ár og það er vissara að búa sig undir það, þar skiptir líkaminn öllu máli, það er hann sem ber manninn uppi og sé illa með hann farið er ekkert gaman að eldast og jafnvel erfitt að vera ungur.

Læknarnir verða að semja

Sykurinn er skaðvaldur í lífi fólks og það á að láta hann borga skaðabætur í ríkissjóð til að halda uppi okkar góða heilbrigðiskerfi sem nú á í vök að verjast. Ég skora svo á bæði lækna og ríkisvaldið að semja sem fyrst, lækarnir verða að horfa langt fram í tímann, þeir græða ekki á kollsteypu, þá tapa allir. En kjör þeirra er hægt að leiðrétta með hægum skrefum á lengri tíma með batnandi þjóðarhag og aukinni framleiðslu. Það er hagvöxtur og aukin framleiðsla sem skilar tekjum.

Læknarnir okkar eru magnaðir og sem betur fer með hærri laun en gerist almennt, þeir eiga það skilið. Læknarnir vilja vinna hér og ber ákveðin skylda til þess, við þurfum á þeim að halda eins og öllum hinum starfsstéttunum sem byggja þetta land.

Í harðri kjarabaráttu togar Tvíbjörn í Einbjörn, Einbjörn í karlinn, kallinn í kerlinguna og kerlingin í halann á kálfinum. Þegar allir bræðurnir toga svo í halann á kálfinum með kunnunum afleiðingum fer allt á hinn versta veg.

Mosi víða dauður og ekki merki um endurvöxt

Rannsóknir Náttúrufræðisstofnunar frá því í sumar við iðnaðarsvæðið í Hellnahrauni í Hafnarfirði sýna að mosi á svæðinu er sums staðar talsvert skemmdur. Þar sem skemmdirnar eru mestar er mosi dauður og endurvöxtur ekki sjáanlegur.

Á heimasíðu Náttúrufræðisstofnunar segir að stofnunin hafi undanfarin ár rannsakað gróðurskemmdir við iðnaðarsvæði á landinu svo sem við Hellisheiðarvirkjun og Nesjavallavirkjun, álverin í Reyðarfirði, á Grundartanga, í Straumsvík og við orkuverið í Svartsengi.

Rannsóknirnar tengjast flestar vöktun á loftborinni mengun, einkum þungmálum, í andrúmslofti sem hefur staðið í áratugi. Hér á landi og í Evrópu hefur mosasýnum verið safnað á fimm ára fresti á fjölmörgum stöðum og nokkrir þungmálmar og brennisteinn mældur í þeim. Þannig hefur tekist að greina styrk

mengandi efna í umhverfi og finna helstu uppsprettur þeirra.

Hellnahraun í Hafnarfirði

Síðastliðið sumar var Hellnahraun í Hafnarfirði skoðað til að kanna hugsanlegar skemmdir á gróðri við háspennulínuna sem flytur orku að álverinu í Straumsvík en þekkt er að galvanhúðuð háspennumöstur geta valdið skemmdum á gróðri í sínu næsta nágrenni.

Áhugavert þótti að kanna skemmdir á mosa við línuna en sett hafði verið fram sú tilgáta að háan styrk nokkurra þungmálma sem mælst hefur í mosa við Hellnahraun mætti rekja til háspennulínunnar.

Í ljós kom að mosinn hraungambri var sums staðar mikið skemmdur við iðnaðarsvæðið í Hellnahrauni en hann er ríkjandi á hrauninum við Hafnarfjörð eins og víðast á ungum hraunum hér á landi. Skemmdir á mosa var að finna allvíða á svæðinu en þær voru mismiklar.

Þar sem skemmdir voru mestar

var nánast allur mosi dauður og endurvöxtur ekki sjáanlegur. Háplöntur virtust hins vegar ekki hafa orðið fyrir eins miklum áhrifum en tegundirnar krækilyng, bláberjalyng, beitleyng og blávingull litu út fyrir að vera þar í allgóðum vexti.

Mosaskemmdir var að finna á tiltölulega takmörkuðu svæði norðvestan við öll háspennumöstur.

Ályktanir

Mælingar hafa sýnt að sunnan við iðnaðarsvæðið í Hellnahrauni hefur styrkur nokkurra efna í mosa reynst hærri en víðast hvar annars staðar á landinu. Einkum eru það þungmálmar bly, sink, arsen og nikkell auk brennisteins.

Útbreiðsla þessara efna bendir til þess að arsen, nikkell og brennisteinn komi frá álverinu en að bly og sink og raunar fleiri efni megi að verulegu leyti rekja til þeirrar iðnaðarstarfsemi sem starfrækt er í Hellnahrauni. /VH

Nýr heiðurskonsúll Rússlands skipaður á Sauðárkróki

Sendiherra Rússlands á Íslandi, Anton Vasiliev, hefur skipað Ólaf Ágúst Andrésson heiðurskonsúl, eða ræðismann, Rússlands á Sauðárkróki en embættið nær um norðanvert landið frá Ísafirði til Egilsstaða.

Við athöfnina sagði sendiherrann að í ár væru 100 ár liðin frá því að fyrsti ræðismaður Rússlands hefði verið skipaður í embætti og af því mætti sjá að samskipti og vinátta landanna væru bæði byggð á gömlum merg og væru trygg.

Á meðal verkefna ræðismanna er að gæta hagsmuna sendiríkis og ríkisborgara, jafnt einstaklinga sem lögaðila í viðtökuríkinu, innan þeirra takmarka sem þjóðaréttur setur, stuðla að aukningu viðskiptalegra, efnahagslegra, menningarlegra og vísindalegra samskipta sendiríkisins og viðtökuríkisins og efla með öðrum hætti vinsamleg samskipti, gefa út vegabréf og ferðaskilríki til handa ríkisborgurum sendiríkisins og staðfestingarárítanir.

Að lokinni ræðu sendiherrans þakkaði Ágúst fyrir þann heiður sem honum hafi verið veittur með skipuninni og að hann mundi gera sitt ýtrasta til að sinna skyldum sínum af kostgæfni. /VH

Anton Vasiliev, sendiherra Rússlands á Íslandi, ásamt Ólafi Ágúst Andréssyni, ræðismanni Rússlands á Sauðárkróki.

Áburðartegundir frá Búvís – aukið úrval

Því miður liggja verð ekki fyrir en koma mjög fljótlega. Sjá: www.buvis.is næstu daga.

INNIHALDSLÝSING ÁBURÐARTEGUNDA 2014 - 2015, EFNAINNIHALD %												
Áburðartegund	N	P	P2O5	Vatns uppl. P	K	K2O	Ca	Mg	S	B	Se	
1 Kraftur 27+Mg+Ca	Eingildur N-áburður með kalsíum og magnesíum. Hentar með sauðataði á flest tún og með vordreifðri kúamykju á eldri tún. Hentar einnig á milli sláttu og til beitar þar sem ekki er talin þörf á því að bera á P og K.	27					4,3	2,4				
2 Völlur 27-12 +S	Tvígildur NP áburður með brennisteini. Hann hentar með vordreifðum búfjáráburði á grænfóður, endurræktuð tún og nýræktir sem þurfa mikinn fosfór. Hentar einnig sem landgræðsluáburður.	27	5	12	0,98				2			
3 Völlur 26-6-6+S	Þrígildur NPK áburður með brennisteini og lágu hlutfalli steinefna. Hentar með haustdreifðum búfjáráburði eða hóflegum skömmtum af vordreifðum búfjárábuði. Hentar ágætlega á milli sláttu á uppskerumikil tún, á beitartún og til landgræðslu.	26	2,5	5,7	0,76	4,9	5,9		2			
4 Völlur 20-10-10+S	Þrígildur NPK túnáburður með brennisteini. Hentar á uppskerumikil tún þar sem ekki er borinn á búfjáráburður. Hentar einnig á rýgresi, bygg og hafra og á bygg til þroska þar sem borinn er á hár skammtur af köfnunarefni.	20	4,1	9,6	0,76	8	9,6		4			
5 Völlur 17-15-15+S	Þrígildur NPK áburður með brennisteini og háu steinefnahlutfalli. Hann hentar á fóðurkál þar sem ekki er borinn á búfjáráburður og repju og korn til þroska. Hentar einnig á smáratún og grassáningar.	17	6,4	15	0,76	12	15		2			
6 MAP 12-52 (25 kg)	Nýtt Tvígildur NP áburður með brennistein sem inniheldur hátt hlutfall fosfórs. Hentar sem startáburður fyrir kornrækt og með korsáningu. Notaður í grænfoodurrækt og bygg þar sem sóst er eftir auknum fosfór.	12	23	52	0,98				2,8			
7 Gardenia 8-9-30+S	Nýtt Þrígildur NPK áburður með magnesíum, brennistein, bór og háu hlutfalli steinefna. Notaður í garðrækt með öðum áburði til að uppfylla bórbörf. Áburðurinn er klórfrír og hentar vel til kartöfluræktar.	8	4	9	1	25	30		2	12	0,1	
8 Kraftur 34+Se	Nýtt Eingildur N-áburður sem samsvarar Kjarna sem framleiddur var af Áburðarverksmiðju ríkisins í Gufunesi um langt skeið. Hentar með sauðataði á flest tún og með vordreifðri kúamykju á eldri tún. Þá hentar Kraftur 34 á milli sláttu og til beitar þar sem ekki er talin þörf á því að bera á P og K.	34										0,0015
9 Völlur 30-5+S+Se	Nýtt Tvígildur NP áburður með brennisteini og selen. Hann hentar með vordreifðum búfjáráburði á tún sem gera ekki miklar kröfur um fosfórabúrd. Þá hentar hann á milli sláttu á endurræktuð tún og til landgræðslu.	30	2	4,6	0,98				2			0,0015
10 Kraftur 27+Mg+S+Se	Nýtt Eingildur N-áburður með magnesíum, brennistein og selen. Hentar með sauðataði á flest tún og með vordreifðri kúamykju á eldri tún. Hentar einnig á milli sláttu og til beitar þar sem ekki er talin þörf á því að bera á P og K. Velja skyldi Kraft 27+Se á þurrlandistún þar sem hættu er á brennisteinsskorti og ætlunin er að hækka Se í fóðri.	27						3,3	3,8			0,0015
11 Völlur 27-6+Mg+S+Se	Nýtt Tvígildur NP áburður með brennisteini, magnesíum og selen. Hann hentar með vordreifðum búfjáráburði á grænfoodur, endurræktuð tún og nýræktir sem þurfa mikinn fosfór. Af ástæða er til að hækka magnesíum í fóðri er þessi tvígildi áburður æskilegur valkostur. Hentar einnig sem landgræðsluáburður.	28	2,6	6	0,98				1,5	2,9		0,0015
12 Völlur 27-12 +S+Se	Nýtt Tvígildur NP áburður með brennisteini og selen. Hann hentar með vordreifðum búfjáráburði á grænfoodur, endurræktuð tún og nýræktir sem þurfa mikinn fosfór. Hentar einnig sem landgræðsluáburður.	27	5	12	0,98				2			0,0015
13 Völlur 25-5-5+Mg+S+Se	Nýtt Þrígildur NPK áburður með brennisteini, magnesíum og selen og lágu hlutfalli steinefna. Hann hentar með minni skömmtum af haustdreifðum búfjáráburði á uppskerumikil tún og á beitartún, eða á milli sláttu.	25	2,2	5	0,98	4,1	5		1,5	2,9		0,0015
14 Völlur 24-8 -8 +S+Se	Nýtt Þrígildur NPK áburður með brennisteini, selen og meðalháu hlutfalli steinefna. Hann hentar með haustdreifðum búfjáráburði á uppskerumikil tún og á beitartún.	24	3,6	8,9	0,76	7	8,9		2			0,0015
15 Völlur 23-7-12+S+Se	Nýtt Þrígildur NPK túnáburður með brennisteini. Hann hentar á eldri tún í göðri rækt sem ekki fá búfjáráburð og gera minni kröfur um fosfórabúrd.	23	3	6,9	0,76	10	12		1			0,0015
16 Völlur 20-10-10+Mg+S+Se	Nýtt Þrígildur NPK túnáburður með brennisteini, magnesíum og selen. Valkostur þar sem ætlunin er að hækka magnesíum og selen í fóðri. Hann hentar á uppskerumikil tún þar sem ekki er borinn á búfjáráburður. Hentar einnig á rýgresi, bygg og hafra og á bygg til þroska þar sem borinn er á hár skammtur af köfnunarefni.	20	4,1	9,6	0,76	8	9,6		1,5	2,9		0,0015

Desember verð á rúlluplasti

POWER STRETCH

5 laga spánskt plast
framleitt af ASLA
Desember verð á rúlluplasti
Hvítt 75 cm
Kr. 10.975.- án vsk

RANI

Finnskt rúlluplast
Eitt mest selda plastið
á Íslandi til margra ára
Desember verð á rúlluplasti
Rani 75 cm Kr. 11.470.- án vsk.
Rani 50 cm Kr. 8.990.- án vsk

BAL'ENSIL

5 laga gæðaplast fyrir
kröfuharða notendur
Mjög gott lím – Mikil teygja
Desember verð á rúlluplasti
75 cm hvítt Kr. 11.800.- án vsk
75 cm grænt Kr. 11.800.- án vsk

TAMA rúllunet 3.600m og 4.500m

Þýsku RAUCH áburðardreifararnir Gæðataeki á góðu verði

Samasz heyrinnutæki frábær reynsla á Íslandi

Búvís

Akureyri | Sveinungsvík

Búvís • Grímseyjargötu 1 • 600 Akureyri • Iceland • Sími 465 1332 • buvis@buvis.is • www.buvis.is

Norðurland vestra:

Opinberum störfum hefur fækkað

Opinberum störfum á Norðurlandi vestra hefur fækkað um 52 frá árinu 2008, en á sama tíma hefur störfum á vegum hins opinbera fjölgað umtalsvert á höfuðborgarsvæðinu.

Það er óviðunandi að mati fulltrúa á ársþingi Samtaka sveitarfélaga á Norðurlandi vestra en það var haldið á Hvammstanga á dögunum.

Fram kemur í ályktun sem samþykkt var á ársþinginu að rík áhersla sé lögð á að ekki verði gengið lengra í fækkun opinberra starfa og skerðingu opinberrar þjónustu í landshlutanum.

Frá Borðeyri.

Mynd / HKr.

Konur verða fyrir barðinu á niðurskurði starfa

Þau störf sem helst hafa verið skorin niður á Norðurlandi vestra eru störf sem konur hafa gegnt. Fækkun opinberra starfa og skerðing sem orðin er á grunnþjónustu hefur haft alvarleg áhrif á lífsgæði íbúa og svæðið sem ákjósanlegan valkost til

búsetu. Nauðsynlegt er að gerð verði áætlun um uppbyggingu þjónustu á svæðinu til framtíðar, þar sem hugað verði að nýjum verkefnum, stuðningi við þá starfsemi sem fyrir er og flutningi ríkisstarfa til svæðisins.

/MPÞ

Hestamannafélagið Þytur í Vestur-Húnavatnssýslu leitar að fólki sem getur veitt börnum og ungmennum aðgang að hrossi og aðstoðað þau börn sem vilja byrja í hestamennsku en hafa ekki aðstöðu til þess.

Hestamannafélagið Þytur:

Vill einhver ættleiða hestabarn?

Hestamannafélagið Þytur í Vestur-Húnavatnssýslu hefur leitað til félagsmanna um hvort þeir séu tilbúnir að veita börnum aðgang að hesti í þeirra eigu. Hesturinn þarf að vera góður, þægur og traustur og tilbúinn í nýtt hlutverk, að ala upp unga knapa.

Miklar umræður urðu á fundi félagsins á dögunum um hvernig auka mætti nýliðun í hestamennsku, en vandamálið sé hvorki nýtt né staðbundið og yrðu hestamenn að vera vakandi og opnir fyrir öllum hugmyndum.

Ein hugmyndin sem kom upp á fundinum var að félagsmenn myndu „ættleiða hestabarn“, það er að segja, eigandi hests myndi veita aðgang að

hrossi og aðstöðu og aðstoða þau börn og unglina sem áhuga hefðu eða vantaði tækifæri til að ríða út. Á fundinum kom strax fram að tveir félagsmenn líklega geta boðið upp á þetta.

Í kjölfarið hefur hestamannafélagið leitað til félagsmanna til að taka þátt í verkefninu.

Á vef þyts kemur fram að hestamannafélagið mun aðeins vera tengiliður og milligönguaðili. Fyrirkomulagið mætti ræða í hverju tilviki fyrir sig, t.d. gætu 2–3 krakkar skipt með sér einum hesti.

Þeim hestamönnum, sem geta tekið þátt í framtakinu, er bent á að hafa samband við Kolbrúnu Indriðadóttur, formann félagsins.

Gleðileg jól

Samband garðyrkjubænda

Spjaldið með öllum kindunum og nöfnunum á vegg inni í eldhúsi á Möðruvöllum. Myndir / MHH

Sauðfjárbúið á Möðruvöllum 3 í Hörgárdal:

Nafnspjaldamyndir af öllum kindum búsins

„Ég er mikil áhugamanneskja um kindur enda ólst ég upp í sveit og hef alltaf haft gaman af kindum,“ segir Birgitta Lúðvíksdóttir, bóndi á Möðruvöllum 3 í Hörgárdal.

„Ég hef líka mjög gaman af að taka myndir. Ég er búin að taka svona nafnspjaldamyndir af kindum síðan 2007, allt til gamans gert. Ég tek t.d. myndir af öllum lömbunum áður en þau fara á fjall. Það fóru 254 lömb á fjall síðasta sumar og ég átti myndir af þeim öllum. Ég hef líka tekið myndir af lömbum á vorin og aftur á haustin til að gera samanburð.“

Birgitta býr á Möðruvöllum 3 ásamt Þórði Gunnari Sigurjónssyni, manni sínum, og börnum þeirra. Bróðir Þórðar, Sigmundur Sigurjónsson, er meðeigandi, hann býr á Akureyri. Á búinu eru 243 kindur, sem Birgitta myndar í bak og fyrir og setur á

Flott mynd af brauðlambi eins og Birgitta kallar myndina sem hún tók en hún segir að féð á Möðruvöllum sé sólgíð í brauð og komi alltaf til hennar hlaupandi þegar hún er með brauðpokann.

spjöld. Skemmtilegt framtak, sem vekur alltaf mikla athygli gesta sem

koma í heimsókn til fjölskyldunnar á Möðruvöllum. /MHH

Vaxtarsamningur Norðausturlands:

Sögusafn á Raufarhöfn og könnun á beinu flugi hlutu styrki

Tvö verkefni hlutu styrk úr þriðju úthlutun úr Vaxtarsamningi Norðausturlands 2014, annars vegar verkefni um sögusafn á Raufarhöfn og hins vegar verkefni sem snýr að fýsileikakönnun á beinu flugi milli Húsavíkurflugvallar í Aðaldal og Keflavíkurflugvallar.

Samtals námu styrkvilyrðin 4,2 milljónum króna. Núverandi samningur gildir aðeins út árið 2014 og var síðasti umsóknarfrestur til 5. desember.

Raufarhöfn á gullaldarárunum

Í verkefninu „Raufarhöfn á gullaldarárunum“ er hugmyndin að endurskapa Raufarhöfn með uppsetningu líkans sem sýnir athafnabæinn eins og hann var um 1960. Líkanið verður í skalanum 1:50 og næst því að draga fram í smáatriðum heildstæða mynd af höfninni og hafnarstarfseminni auk allra bygginga, atvinnu- og íbúðarhúsnæðis. Líkaninu og safni af sögu Raufarhafnar til dagsins í dag verður komið fyrir í gömlu verksmiðjunum, en þar er einnig gert ráð fyrir minjagripasölu og kaffihúsi. Með verkefninu er vonast til að blása lífi í gömlu verksmiðjuhúsin, virkja íbúa og styrkja samfélagið.

Sýningarhönnuðir verða Finnur Arnar Arnarson og Þórarinn

Reinhard Reynisson, framkvæmdastjóri Atvinnuþróunarfélags Þingeyinga, er fyrir miðri mynd, til vinstri er Daniel Hansen og Gunnar Jóhannsson til hægri.

Blöndal, en verkefnið verður unnið í nánun samstarfi við íbúasamtök Raufarhafnar og félag eldri borgara. Verkefnisstjóri er Daníel Hansen og aðrir samstarfsaðilar eru Menningarmiðstöð Þingeyinga og Ljósfang, sem rekur gallerí og kaffihús á Raufarhöfn.

Alþjóðleg tenging við Aðaldalsflugvöll

Verkefnið Alþjóðleg tenging við Aðaldalsflugvöll snýst um að koma á beinu flugi milli Húsavíkurflugvallar í Aðaldal og Keflavíkurflugvallar. Markmiðið er að fjölga ferðamönnum á svæðinu og auðvelda aðgengi heimamanna að millilandaflugi. Leitað hefur verið eftir ráðgjöf frá sérfróðum aðila með mikla reynslu á þessu sviði

og jafnframt rætt við nokkra aðila um samstarf. Í verkefninu verður leitast við að yfirstíga hindranir sem kunna að vera á innanlandsflugi frá Keflavík og rannsakaður áhugi flugrekstraraðila á að fara í 100 daga tilraunaverkefni sem, ef allt gengur að óskum, gæti mögulega orðið strax sumarið 2015.

Þrátt fyrir að Ícelandair hafi boðið flug milli Keflavíkur og Akureyrar með dræmum árangri var sú tilraun háð það miklum takmörkunum að það þykir ekki sambærilegt við það sem hér er stefnt að.

Umsóknaraðili er Arctic Edge Consulting ehf. og samstarfsaðilar Fjallasýn Rúnar Óskarssonar ehf. og Gistiheimili Húsavíkur ehf. Verkefnisstjóri er Friðrik Sigurðsson flugrekstrarfræðingur.

Óvissa um framhaldið

Sem fyrr segir gildir núverandi vaxtarsamningur aðeins út árið 2014. Unnið hefur verið að nýjum samningum við landshlutasamtök. Enn er þó nokkur óvissa bæði um stöðu fjármögnunar og fyrirkomulag á framkvæmd þeirra. Vonir standa til að þeir verði tilbúnir öðru hvorum megin við áramót og verða þeir kynntir þegar þar að kemur, segir í frétt á vefsíðu Atvinnuþróunarfélags Þingeyinga.

VALTRA

Gæði í gegn

JÖTUNN

VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

MASSEY FERGUSON®

Í fremstu röð í áratugi

Í tilefni af frábærri ferð MF5610 á Suðurlínunni
þjófum við **500.000 kr.*** afslátt af 5600 línunni.
Aðeins 5 vélar.

Tryggðu þér Valtra með **500.000 kr.***
afmælisafslætti.
Aðeins 4 vélar eftir.

*Fyrstur kemur,
fyrstur fær!*

**500.000 KR.
AFSLÁTTUR**

**500.000 KR.
AFSLÁTTUR**

* verð með vsk.

Schäffer
Lader

Yfir 400 bændur
hafa valið Schäffer

M-Hale

Afburðar afskastageta

PÖTTINGER

Gæða heyverkun

NC

Afburðar ending

**Um leið og við óskum ykkur gleðilegra jóla og farsældar
á komandi ári þökkum við samstarfið á árinu sem er að líða.**

VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Austurvegur 69 - 800 Selfoss / Lónsbakki - 601 Akureyri / Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400 / jotunn@jotunn.is / www.jotunn.is

STEEKUR

Þjóðtrú tengd áramótunum

Á nýársnótt er á margan hátt kynngimagnað andrúmsloft og hún skipar veglegan sess í íslenskri þjóðtrú. Álfar flytja búferlum, selir kasta hamnum, vatn breytist í vín, kirkjugarðar rísa, þá er óskastund og mark er takandi á öllum draumum á nýársnótt.

Á gamlárskvöld geta menn séð konuefnið sitt og konur mannsefnið með því að sitja í koldimmu herbergi og horfa í spegil. Til að þetta geti orðið þarf að fara með eldgamla þulu sem fáir kunna og ekki verður höfð eftir hér. Enginn má vita af uppátækinu og enginn má vera viðstaddur athöfnina því þá getur farið illa. Það fyrsta sem birtist í speglinum eru kynjamyndir en síðan kemur út úr honum hönd sem heldur á hníf eða einhverju vopni. Höndin kemur út þrisvar sinnum og réttir einhvern hlut að horfandanum en hann má ekki fyrir nokkurn mun taka við hlutnum því þá verður hann fyrir mikilli ógæfu. Myndirnar í speglinum fara smám saman að skýrast og að lokum birtist hin rétta mynd í nokkrar sekúndur.

Álfar og huldufólk eru mikið á ferli á nýársnótt og því er til siðs að láta ljós loga alla nóttina, einnig þótti sjálfsagt í gamla daga að skammta eitthvert göðgæti á disk og setja á afvikinn stað ef huliðsverurnar skyldu eiga leið hjá.

Kýr fá mannamál á nýársnótt og ræða saman um allt milli himins og jarðar. Einu sinni lá maður úti í fjósi á nýársnótt til að heyra um hvað kýrnar töluðu þegar þær fengu málið. Hann heyrði eina kúna segja: „Mál er að mæla.“ En þá segir önnur: „Maður er í fjósinu“, tekur þá þriðja kýrin til máls og segir: „Hann skulum við æra.“ Og sú fjórða: „Áður en ljósið kemur“. Maðurinn náði að segja heimafélki frá atburðinum um morguninn en síðan gekk hann af göflunum. Fari svo að flutt verði norskt kúakyn til landsins verður það endanlega til að æra óstöðuga að heyra kýrnar tala norsku í fjósinu á nýársnótt.

Dauðir rísa úr gröfum sínum á nýársnótt og er það kallað að kirkjugarður risi. Hinir framlíðnu koma þá upp í líkblæjum, ganga til kirkju og halda messu en hverfa síðan. Á meðan hinir látnu eru ofan jarðar eru grafir þeirra opnar og þá ganga svipir þeirra sem deyja á næsta ári í garðinn og máta sig í gröfunum.

Víða erlendis er því trúað að einstaklingar og heimilin eigi að borga upp allar skuldir fyrir áramót og hefja nýja árið kvitt við guð og menn því þá vegni einstaklingnum og heimilinu vel. Sem betur fer er þessi trú ekki í hávegum höfð hér á landi þar sem megnið af þjóðinni byrjar nýja árið með skuldabagga kreditkortanna og annarra lána á herðunum.

Gleðilegt nýtt ár. /VH

Mæting á herrakvöld Kótelettufélags togarajaxla var um 150 karlar og hafa þeir aldrei verið fleiri. Á innfelldu myndinni er Ásmundur Friðriksson alþingismaður sem var veislustjóri og reytti hann af sér brandara og skemmtisögur af sjómönnum. Myndir / VH

Herrakvöld Kótelettufélags togarajaxla:

Vilja kynbætur á sauðfé til að fá lengri hrygg og fleiri kótelettur

Góð mæting var á herrakvöld Kótelettufélags togarajaxla í Turninum fyrr í mánuðinum. Þar komu saman 150 karlmenn sem tóku hraustlega til matarins, rifjuðu upp sögur af sjónum og skemmtilegum mönnum og hlógu saman.

Á boðstólum voru lúbarðar og ófituhreinsaðar kótelettur í raspi ásamt rauðkáli, maískorni, steiktum kartöflum, brúnni sósu eða laukfeiti. Ekkert áfengi var á borðum en þess í stað vatn og blanda af malti og appelsíni. Veislustjóri var Ásmundur Friðriksson alþingismaður og reytti hann af sér brandara og skemmtisögur af sjómönnum og öðru skemmtilegu fólki.

Lítið til um síðutogarana

Birgir Ingimarsson, einn af togarajöxlunum sem skipuleggur kótelettukvöldið, segir að upphaf samkomunnar megi rekja til félags sem heiti Hafliðafélagið.

„Félagið er stofnað af nokkrum félögum sem voru saman á síðutogaranum Hafliða SI frá Siglufirði sem ungir menn. Við höfum hist annað slagið í gegnum árin, borðað saman og rifjað upp lífið um borð. Þegar við fórum aftur á móti að leita að heimildum um síðutogarana sáum við að það er lítið sem ekkert til um sögu þeirra eða tangur né tetur af minjum um þá. Í framhaldi af því fórum við að grúka í pappírur og fundum teikningar af síðutogurum, Elliða SI og Hafliða

Í eftirrét var boðið upp á ávexti með rjóma.

SI, sem báðir voru gerðir út frá Siglufirði.

Við höfum einnig verið að leita að hlutum úr síðutogurum og stefnum jafnvel að því að sækja gamlan trollhlara á Langanes og gera hann upp. Því miður er lítið til af minjum úr þessum togurum því þeir voru allir dregnir út í brotajárn.“

Létti yfir bæjarbúum

„Okkur langar líka að láta skrifa sögu síðutogaranna og mannanna

Guðbjörn Haraldsson, Hafþór Magnússon, Finnur Logi Jóhannsson og Þórarinn Guðbergsson.

Sigmundur Davíð Gunnlaugsson forsætisráðherra var meðal gesta og þótti kóteletturnar bragðast vel. Á myndinni til hliðar er Jónas Haraldsson, ritstjóri Fréttatímans.

sem voru þá um borð. Oft og tíðum var umræðan í kringum síðutogarana neikvæð og þeir mannaðir að stórum hluta af hraustum drykkjumönnum og dugmiklum fyllybyttum. Á Siglufirði létti hreinlega yfir bæjarbúum þegar síðutogarnir sigldu út og eins og allar bytturarnar hefðu farið í meðferð á sama tíma. Þegar síðutogarnir fóru út rann af mönnum og þeir voru edrú þar til að þeir komu í land aftur. Eftir að í land var komið voru þeir oft fullir á virkum dögum og álitnir meiri fyllybittir en þeir sem voru fullir um helgar. Flestir af þessum voru dugnaðarforkar og voru að draga björg í bú og afla mikilla tekna fyrir bæjarfélagið,“ segir Birgir.

Tvö líkón smíðuð

Hafliðafélagið lét smíða líkón eftir teikningunum sem eru varðveitt á Sildarminjasafninu á Siglufirði og hefur í hyggju að láta smíða fleiri. Birgir segir að til þess að framkvæma það sem Hafliðafélagið er að gera og langi að gera í framtíðinni þurfi fjármagn. „Við erum allir miklir matmenn í Hafliðafélaginu og þegar við hittum höfum við oft eldað kótelettur. Okkur datt því í hug í fjáröflunarskyni að halda herrakvöld þar sem togarakarlar

Sigurður Ingi Jóhannsson, sjávarútvegs- og landbúnaðar-ráðherra.

sem hefðu áhuga gætu hist og borðað saman. Í fyrstu fimm skiptin sem við höldum þessi kvöld var boðið upp á hangikjöt fyrir gamla togarajaxla en svo þróast maturinn yfir í kótelettur og að allir karlmenn sem vildu gætu mætt og borðað á sig gat með okkur.“

Að sögn Birgis er þetta þriðja árið sem Hafliðafélagið stendur fyrir kótelettukvöldi og þátttakan alltaf að aukast og að þessu sinni mættu 150 karlar.

Öllum finnst kótelettur góðar

„Ástæðan fyrir því að við bjóðum upp á kótelettur er að þær eru íslenskar og það þykir öllum þær góðar og sérstaklega körlum.

Meðal gesta voru Sigmundur Davíð Gunnlaugsson forsætisráðherra og Sigurður Ingi Jóhannsson, sjávarútvegs- og landbúnaðarráðherra. „Við ætlum að leggja fyrir þá beiðni um að það verði farið út í kynbætur á íslensku sauðkindinni sem stuðli að lengingu á hryggnum þannig að fleiri kótelettur fáiast af hverjum dilk,“ segir Birgir Ingimarsson. /VH

Bústólpi

FÓÐUR OG ÁBURÐUR

PREMIUM PRO-FIT

Kúafóður sem hámarkar fitu,
prótein og afurðamagn samtímis

Inniheldur ríkulegt magn af hágæða fiskimjöli

PREMIUM PRO-FIT 13 & 17

inniheldur MEGAFAT kalsíumhúðaða fitu (aðallega C:16)

- MEGAFAT stuðlar að aukinni fitu í mjólk
- MEGAFAT er mjög orkuríkt og dregur úr hættu á súrdoða og lömun
- MEGAFAT stuðlar að aukinni frjósemi

www.bustolpi.is

**PREMIUM
PRO-FIT**

er mest selda
kúafóður
Bústólpa

Verndum íslensku mjólkurkúna og framleiðslu mjólkur á fjölskyldubúum

Á því ári sem brátt er á enda hefur Bændablaðið birt margvíslegt efni um aukna eftirspurn eftir nautgripaafurðum, bæði mjólk og kjöti. Kúabændur hafa hvatt til aukinnar framleiðslu og hafa landssamtök þeirra bent sérstaklega á innflutning erlends erfðafnis sem vænlegan kost.

Hvort sem um yrði að ræða innflutning vegna mjólkur eða kjötframleiðslu myndu miklar kröfur til sóttvarna reynast nauðsynlegar. En allt sem kann að ógna varðveislu hins verðmæta íslenska mjólkurkúakyns hlýtur einnig að þurfa að skoða mjög vandlega, bæði vegna alþjóðlegra skuldbindinga og í samhengi við samningsstöðu Íslendinga í öllum þeim málum þar sem Evrópska efnahagssvæðið og Evrópusambandið eiga í hlut.

Íslenska mjólkurkýrin telst til þjóðargersema

Því verður ekki á móti mælt að íslenska mjólkurkýrin og önnur landnámskyn búfjár hafa mikið verndargildi. Íslenskir bændur og samtök þeirra hafa stuðlað að verndun þeirra og framræktun með lofsverðum árangri þannig að viðhaldið hefur verið ýmsum sérstæðum eiginleikum. Fjölbreytnin er mikil og hér hefur ekki orðið sú eyðing erfðafnis (genetic erosion) sem þekkt er víðast hvar erlendis. Einangrun landsins og mikil varfærni gagnvart innflutningi á búfé og dýraafurðum hafa einnig skipt miklu máli.

Íslenskir búvísindamenn taka virkan þátt í alþjóðlegu verndunarstarfi, einkum með aðild að Norræna genbankanum (Nordgen), Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna (FAO) og Evrópskum samstarfsvettvangi um verndun erfðafnis búfjár (ERFP). Sem aðili að samningi Sameinuðu þjóðanna um líffræðilega fjölbreytni er Ísland m.a. skuldbundið til að vernda hreinræktað hið verðmæta íslenska mjólkurkúakyn. Því er úti í hött að ræða um íblöndun eða „innskot“ erlends erfðafnis í stofninn. Þar af leiðir að tillaga til þingsályktunar á 144. löggjafarþingi 2014–2015 (þingskjal 491 – 270. mál) sem þrír þingmenn Sjálfstæðisflokksins flytja þess efni að íslenskar mjólkurkýr verði sæddar með erlendu nautasæði, er byggð á sandi. Hún samrýmist ekki verndunarsjónarmiðum.

Nýting tryggir best verndun

Sem fulltrúi Íslands í ERFP-samstarfinu, allt frá upphafi 1995, hef ég oft orðið var við þá athygli sem góður árangur við kynbætur mjólkurkúa, sauðfjár og hrossa hér á landi hefur vakið. Þetta var m.a. staðfest á málþingi sem ERFP hélt hér á landi vorið 2009. Þar gátum við sýnt hópi búvísindamanna frá mörgum Evrópulöndum hve markviss skráning eiginleika og kynbótaúrval innan hvers kyns, án íblöndunar með erlendu erfðafni, er að skila góðum árangri. Með því að nýta landnámskynin við framleiðslu gæðaaufurða með góða neytendaímynd hefur því jafnframt verið komið í veg fyrir eyðingu erfðafnis. Er þetta allt önnur staða en í flestum nágrannalöndunum þar sem eyðing erfðafnis er litin mjög alvarlegum augum og ýmislegt er gert til að sporna gegn henni.

En við ramman reip er að draga og ljóst er að þessi mál þarf að taka mun fastari tökum m.a. vegna fæðuöryggis og viðleitni til að efla sjálfbæra þróun. Mikil sérhæfing, sérstaklega í verksmiðjubúskap (intensive factory farming) ógnar mjög þessu

Ólafur R. Dýrmundsson.

verndunarstarfi. Dr. David Steane, þekktur breskur búfjárfræðingur sem nú starfar fyrir verndunarsamtökin Rare Breeds International, hefur m.a. vakið nýlega upp umræðu um þátt margbreytilegra búfjarkynja í viðbrögðum við loftlagsbreytingum vegna útblásturs gróðurhúsalofttegunda. Það er því að mörgu að hyggja komi til þess að tilvist íslenska mjólkurkúakynsins verði ógnað, svo sem með samkeppni við innflutt kyn.

Verndunaráætlun er orðin mjög tímabær

Þótt mjólkurkúastofninn sé enn stór, miðað við ýmis önnur landkyn á Norðurlöndunum, eru í sjónmáli ýmsar ógnir. Vaxandi kröfur um innflutning búfjárafurða af ýmsu tagi og tilslökun á sóttvörnum, og þar með aukin hætta á að áður óþekktir dýrasjúkdómar berist til landsins, geta falið í sér ákveðna ógn við hin verðmætu landnámskyn, ekki síst mjólkurkúna. Þá gæti innflutningur erlends erfðafnis vegna mjólkurframleiðslu haft afdrifaríkar afleiðingar. Sporin hræða víða erlendis, það tekur ekki mörg ár að kippa fótunum undan heimakynjum ef ekki er varlega farið. Um það eru þekkt dæmi úti um allan heim. Íslenska mjólkurkýrin gæti lent í útrýmingarhættu og því tel ég orðið mjög tímabært að vinna hefjist við gerð verndunaráætlunar í samræmi við 4. gr. reglugerðar um varðveislu og nýtingu erfðaaðila í landbúnaði nr. 151/2005. Ekki er ráð nema í tíma sé tekið og því ætti Erfðanefnd landbúnaðarins að snúa sér að því verkefni án tafar. Setja þarf upp nokkrar sviðsmyndir (scenarios), og kanna hvort m.a. megji beita þekktum aðferðum við áhættumat.

Er stefnt að verksmiðjubúskap í mjólkurframleiðslu?

Hér í blaðinu var í haust grein frá framgangi stórbúa í mjólkurframleiðslu á Bretlandseyjum og víðar. Venjulegir kúabændur með

fjölskyldubú af hóflegri stærð eiga í harðri samkeppni við risabú sem fjársterkir aðilar byggja upp. Mjólkurverð er orðið óeðlilega lágt og ekkert lát virðist á þessari þróun. Þess eru dæmi að sótt hafi verið um leyfi til að byggja allt að 10.000 kúa bú í Bretlandi en skipulagsyfirvöld hafa hafnað slíku á grundvelli umhverfisverndar og álags á vegakerfið á viðkomandi svæðum. Ekki má gleyma áhyggjum dýraverndarsinna og a.m.k. sumra neytenda vegna skertrar dýravelferðar á hinum iðnvæddu verksmiðjubúum. Þau sjónarmið þekki ég vel eftir formennsku í Dýraverndarsambandi Íslands frá 2007-2012.

Því miður sýnast mér blíkur á lofti hér á landi og má í því sambandi nefna tvennt sem hefur verið fjallað um nýlega í Bændablaðinu og víðar. Uppi eru áform um uppbyggingu mjög stórra kúabúa á íslenskan mælikvarða, nokkur hundruð kýr á hverjum stað, sem gætu flokkast undir búskaparhætti dæmigerðra verksmiðjubúa. Slík þróun gæti haft stórfelld neikvæð áhrif á viðhald sveitabyggðar í landinu. Ég er hræddur um að slík bú vilji fá nýtt mjólkurkúakyn inn í landið sem allra fyrst. Talsmenn innflutnings tíunda gjarnan ókosti íslensku kúnna og kosti hinna erlendu og þeirri fásinnu er haldið á lofti að ársnytin tvöfaldist við breytinguna. Er þá ekki tekið tillit til þunga, fóðurnotkunar, mjólkurgæða o.fl. þátta; mjög villandi málflutningur.

Ög þá er komið að hinu atriðinu sem bendir til þróunar í átt að verksmiðjubúskap í mjólkurframleiðslu hér á landi. Í viðtali við framsækinn og duglegan kúabónda á Suðurlandi í Bændablaðinu í haust kom fram það sjónarmið að menn ættu ekki endilega að tala um innflutning erfðafnis úr NRF kúm frá Noregi en um 75% kúabænda hafa í tvígang fellt slíkar tillögur á liðnum árum. Mig grunar að þeirri skoðun vaxi fylgi á meðal innflutningssinnaðra kúabænda að fara eigi beint í Friesian Holstein kynið sem hefur breiðst út hratt í heiminum með sínum kostum og göllum. Menn virðast jafnvel farnir að reikna með slíkum gripum við endurnýjun fjósa í íslenskum sveitum.

Miðað við það sem er að gerast

víða erlendis, og vikið var að hér að framan, þarf ekki mikla spádómsgáfu til að álykta að þar með væru að verða þáttaskil í íslenskri mjólkurframleiðslu; að stórbú með erlendar kýr ryðji burtu íslensku kúnum og flestum kúabændunum um leið. Á þessu er a.m.k. hætta og það þarf að horfast í augu við hana.

Aðeins fjölskyldubú með íslenskar mjólkurkýr njóti opinberra stuðningsgreiðslna

Norrænu bændasamtökin (NBC) sendu frá sér samþykkt um stuðning við fjölskyldubú á fundi í Bændahöllinni snemma í haust í samræmi við þá ákvörðun Sameinuðu þjóðanna að árið 2014 skuli vera ár fjölskyldubúsins (sjá Bbl. 11. september sl., bls. 7). Að þessari stefnumótum standa m.a. Bændasamtök Íslands. Svo sem áður var vikið að gæti verksmiðjuvæðing mjólkurframleiðslu hér á landi ógnað fjölskyldubúskapnum og verður að treysta því að ráðamenn í landbúnaði átti sig á því hvað þar gæti gerst, jafnvel í náinni framtíð.

Ég þori að fullyrða að viðhald fjölskyldubúskapar er undirstaða áframhaldandi ræktunar og nýtingar hins íslenska mjólkurkúakyns. Þar að auki er ljóst að slíkt búskaparform stuðlar að sjálfbærni. Hvað verndun erfðafnis varðar er eitt af því jákvæða í stefnu Evrópusambandsins að styrkja búfjarkyn sem standa höllum fæti eða eru í útrýmingarhættu. Yfirlit um slíkan stuðning er að finna í nýrri skýrslu, „SUBSIBREED“ sem ég kynnti í Bbl. 11. september sl. Venjulega er verið að styrkja búfjarkyn sem hafa orðið erfðaeýðingu að bráð, og eru að hverfa, en hér á landi ætti líka að beita stuðningsgreiðslum til að koma í veg fyrir fækkun til þess að viðkomandi kyn lendi ekki í útrýmingarhættu. Ef haldið verður áfram að semja um aðild að Evrópusambandinu ætti t.d. að vera meðal samningsmarkmiða að vernda allan íslenska mjólkurkúastofninn með stuðningsgreiðslum. En slíkt er að sjálfsögðu hægt að gera án aðkomu ESB, þ.e.a.s. í gegn um nýjan samning við ríkisvaldið um stuðning við mjólkurframleiðslu á komandi árum.

Það er skoðun mín, og ég hygg að margir geti deilt henni með mér, að aðeins fjölskyldubú

af hóflegri stærð, með íslenskar mjólkurkýr, ættu að njóta opinberra stuðningsgreiðslna. Engin önnur kúamjólkurframleiðslubú ættu að njóta slíks stuðnings fremur en alifugla- og svínabú í stórrekstri með innflutt kyn. Þar með yrði bæði stuðlað að viðhaldi fjölskyldubúskapar og varðveislu íslenska mjólkurkúakynsins með markvissum hætti. Þessa mjólk ætti að sjálfsögðu að vinna sér og markaðssetja undir sérstöku vörumerki líkt og sérafurðir á borð við lífrænt vottaða íslenska mjólk.

Innflutningur krefst verndunarmats á kostnað innflutningsbeiðanda

Samkvæmt 5. gr. laga nr. 54/1990 um innflutning dýra og 6. gr. áður-nefndrar reglugerðar nr. 151/2005 um varðveislu og nýtingu erfðaauðlinda í landbúnaði skal fyrir innflutning lögð fram skýrsla um verndunarmat „þegar um er að ræða nýjar dýrategundir eða erlenda stofna tegunda sem hér eru fyrir“. Þá segir að verndunarmat skuli taka mið að verndunaráætlun um viðkomandi búfjarkyn. Það er m.a. af þessari ástæðu sem ég tel orðið mjög tímabært að Erfðanefnd landbúnaðarins hefji gerð verndunaráætlunar því að ummæli innflutningssinnaðra kúabænda, m.a. í fjölmiðlum, benda til þess að nú eigi að fara að sækja um leyfi til innflutnings erfðafnis mjólkurkúa af erlendum uppruna. Þeir eru þá væntanlega tilbúnir að kalla til fagaðila, bæði innlenda og erlenda, til að vinna verndunarmatsskýrslu og greiða kostnað við gerð hennar.

Á þessu stigi virðist ekki ljóst hvað áformað er að flytja inn né heldur hvernig eigi að tryggja öruggar sóttvarnir. Því síður er ljóst hvaða áform eru uppi um ræktunarstarfið, hvort sem hér verða í notkun eitt eða fleiri mjólkurkúakyn. Í ljósi þessarar óvissu og á meðan ekki hefur verið unnin verndunaráætlun fyrir íslenska kúakynið tel ég fráleitt að Bændasamtök Íslands sleppi hendinni af Nautastöð Bí á Hesti í Borgarfirði.

Dr. Ólafur R. Dýrmundsson, ráðunautur hjá Bændasamtökum Íslands og félagi í Rare Breeds International.

Út í heim með Fella

- Kraftvélar í samstarfi við Fella

Með kaupum á Fella heyrinnutæki fyrir áramót er 3ja daga ferð til Þýskalands, að skoða verksmiðjur Fella. Flug, gisting og uppihald fyrir einn innifalið.

SLÁTTURVÉLAR	Gerð	Vinnslubreidd	Fjöldi diska í slátturborði	Lýsing	Verð í kr. án vsk.*	Verð í kr. m. vsk.*
	SM248	2,4 m	4	Þrítengibeisli	990.000	1.242.450
	SM320	3,0 m	7	Þrítengibeisli	1.390.000	1.744.450
	SM3570 TL	3,5 m	7	Þrítengibeisli miðjuhengd	1.860.000	2.334.300
	SM4080 TL	4,0 m	8	Þrítengibeisli miðjuhengd	1.990.000	2.497.450
	SM991 TL X2	9,3 m	2x7	Samstæða miðjuhengd	4.690.000	5.885.950
	SM310 FP	3,0 m	6	Framsítturvél	1.580.000	1.982.900

HEYÐVÉLAR	Gerð	Vinnslubreidd	Fjöldi stjarna	Lýsing	Verð í kr. án vsk.*	Verð í kr. m. vsk.*
	TH5204DN	5,2 m	4	Lyftutengd á þrítengibeisli	990.000	1.242.450
	TH6606DN	6,6 m	6	Lyftutengd á þrítengibeisli	1.340.000	1.681.700
	TH790 HYDRO	7,7 m	6	Dragtengd, brotin saman með vökva	1.580.000	1.982.900
	TH1100HYDRO	10,2 m	8	Dragtengd, brotin saman með vökva	2.280.000	2.861.400
	TH800 TRANS	7,7 m	6	Dragtengd, flutningsvagn	1.990.000	2.497.450
	TH901 TRANS	8,6 m	8	Dragtengd, flutningsvagn	2.450.000	3.074.750

RAKSTRARVÉLAR	Gerð	Vinnslubreidd	Fjöldi stjarna	Lýsing	Verð í kr. án vsk.*	Verð í kr. m. vsk.*
	TS426DN	4,2 m	1	Lyftutengd á þrítengibeisli	990.000	1.242.450
	TS1502	6,3-7,0 m	2	Krabbaútfærsla, rakar til hægri	2.360.000	2.961.800
	TS1603	6,6-7,7 m	2	Dragtengd, rakar til hægri	3.080.000	3.865.400
	TS671	5,8-6,6 m	2	Dragtengd, rakar að miðju	2.390.000	2.999.450
	TS801	6,8-7,6 m	2	Dragtengd, rakar að miðju	2.850.000	3.576.750
	TS880	7,2-8,1 m	2	Dragtengd, rakar að miðju	2.990.000	3.752.450

WEIDEMANN

Fjölhæfar liðstýrðar smávélar

Einstakt tækifæri.
Allt að 580.000 kr. afsláttur

Vökvalás fyrir skóflu og greip

Létu þér störfn í vetur og sparaðu dráttarvélina. Skoðaðu einstakt tilboð Kraftvéla á takmörkuðu magni af Weidemann liðstýrðum smávélum.

Weidemann 1140

- Öryggisgrind
- Dekk 26,0x12-12 AS
- Vökvalás á tækjaramma
- Breidd 1,070 mm
- Eigin þyngd 1,700 kg
- Lyftigeta í beinni stöðu (lárétt bóma) 664 kg
- Lyftigeta í mestu beygju (lárétt bóma) 490 kg
- Ein stjórnstöng fyrir keyrslu og bómu
- Perkins dísel mótör 24 hestafla
- Skófla og heyggreip innifalin í verðinu**

Afsláttur kr. 450.000- án vsk.

Verð núna aðeins kr. 2.690.000- án vsk.
(kr. 3.375.950- m/vsk.)
Verð áður kr. 3.140.000- án vsk.

Weidemann 1160

- Öryggisgrind
- Dekk 26,0x12-12 AS
- Vökvalás á tækjaramma
- Breidd 1,110 mm
- Eigin þyngd 1,910 kg
- Lyftigeta í beinni stöðu (lárétt bóma) 994 kg
- Lyftigeta í mestu beygju (lárétt bóma) 727 kg
- Ein stjórnstöng fyrir keyrslu og bómu
- Perkins dísel mótör 32 hestafla
- Skófla og heyggreip innifalin í verðinu**

Afsláttur kr. 540.000- án vsk.

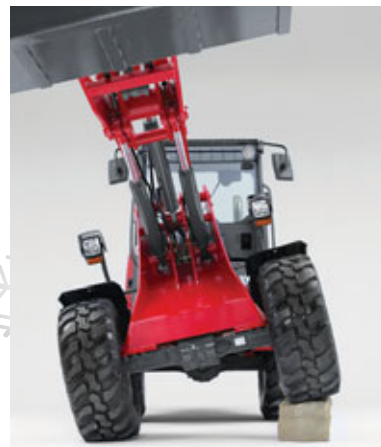
Verð núna aðeins kr. 3.240.000- án vsk.
(kr. 4.066.200- m/vsk.)
Verð áður kr. 3.780.000- án vsk.

Weidemann 1260

- Öryggisgrind
- Dekk 31x15,5-15 AS
- Vökvalás á tækjaramma
- Breidd 1,300 mm
- Eigin þyngd 2,080 kg
- Lyftigeta í beinni stöðu (lárétt bóma) 1,018 kg
- Lyftigeta í mestu beygju (lárétt bóma) 766 kg
- Ein stjórnstöng fyrir keyrslu og bómu
- Perkins dísel mótör 33 hestafla
- Skófla og heyggreip innifalin í verðinu**

Afsláttur kr. 580.000- án vsk.

Verð núna aðeins kr. 3.590.000- án vsk.
(kr. 4.505.450- m/vsk.)
Verð áður kr. 4.170.000- án vsk.

Öflug liðamót og flotmikil dekk gera vélina fjölhæfari utandyra

Stjórnstöng fyrir keyrslu áfram/ afturbak og bómu hreyfingar

Verðtilboðið stendur til 30. desember 2014

* Verð miðast við gengi Evru 154

KRAFTVÉLAR

Kraftvélar óskar landsmönnum gleðilegrar hátíðar

Dalvegur 6-8 • 201 Kópavogur • Sími 535 3500
Draupnigata 6 • 603 Akureyri • Sími 535 3526
www.kraftvelar.is • kraftvelar@kraftvelar.is

Ört er gengið á grunnvatnsbirgðir víða um heimsbyggðina

— Íslendingar búa við einstök skilyrði af hálfu náttúrunnar en gætu hæglega glatað þeim fjársjóði ef ekki er varlega farið

Hörður Kristjánsson
hk@bondi.is

ótæmandi auðlind, ekki frekar en grunnvatn til almennrar neyslu.

Aðgengi jarðarbúa að hreinu neysluvatni fer hratt þverrandi

Þótt Íslendingum sé gjarnt að kvarta og kveina yfir að fá ekki umyrðalaust aðgang að öllum matarbirgðum heimsins á hrakvirði, þá væri okkur hollt að hugsa málið aðeins nánar í samhengi við heimsbyggðina. Fæðuöryggi og trygging fyrir aðgengi að drykkjarvatni er nefnilega síður en svo eitthvað til að grínast með. Þróunin á heimsvísu er skelfileg, ekki síst hversu hratt er gengið á nýtanlegar grunnvatnsbirgðir.

Íslendingar eru í einstakri stöðu hvað varðar möguleikana til að komast af. Hér erum við með ein gjöfulustu fiskimið heims við bæjardyrnar, ógrynni neysluvatns, gnægð virkjanlegs vatns og jarðhita og mikil flæmi af ónýttu ræktarlandi. Sennilega er engin þjóð í heiminum sem býr við slíkan lúxus í dag. Við sitjum hreinlega á gullnámu hvað alla þessa þætti varðar, en erum um leið hrikalegir umhverfissóðar.

Íslendingar kærulausir

Við förum með vatn af miklu kæruleysi og sóum gríðarlegri orku í einstefnu hitaveitukerfum eins og á höfuðborgarsvæðinu, í stað þess að vera með hringtengt lokað fjarvarmakerfi sem kallar á mun minni uppdælingu. Má segja að með ótæplegri uppdælingu á heitu vatni getum við kannski verið að snerta þann veruleika sem við blasir víða um heim vegna uppdælingar á grunnvatni til neyslu og áveitu. Jarðhitavatn er nefnilega ekki

Aðgengi jarðarbúa að hreinu neysluvatni fer hratt þverrandi, ekki bara í fátækum þróunarlöndum, heldur einnig í iðnríkjum Vesturlanda sem og í ört vaxandi efnahagsveldum Asíu. Er því spáð að baráttan um þennan lífsnauðsynlega vökva sem við Íslendingar eigum enn nóg af muni í náinni framtíð verða uppspretta blóðugra átaka. Samhliða því verður tekist á um fæðu þar sem vatnsskortur mun án efa draga úr fæðuframboði þegar lengra líður.

Farið er að ræða það í fúlustu alvöru að vegna vatnsins geti Ísland og Íslendingar orðið skotmark hryðjuverkahópa sem muni sækjast eftir því að nota vatn sem skiptimynt í sínu valdatafli. Þetta er síður en svo fráleitt ef lítið er til nýlegra fregna af stöðu grunnvatns m.a. í Bandaríkjunum, Asíu, Afríku, Evrópu og víðar. Því er ekki endilega sjálfgefið að þeir sem koma til með að vilja berjast á forsendum vatnsaðgengis muni eigi uppruna er mun víðar.

Fjármálamenn gætu verið helsta ógn Íslendinga

Fyrir Íslendinga er þó augljósasta hættan sú að fjármálamenn sölsi undir sig vatnsréttindum sveitarfélaga og ríkisins. Það hlýtur því að teljast einstakur aulaháttur löggjafarvaldisins að taka ekki af öll tvímæli og hreinlega banna einkaréttarsölu á vatnsréttindum.

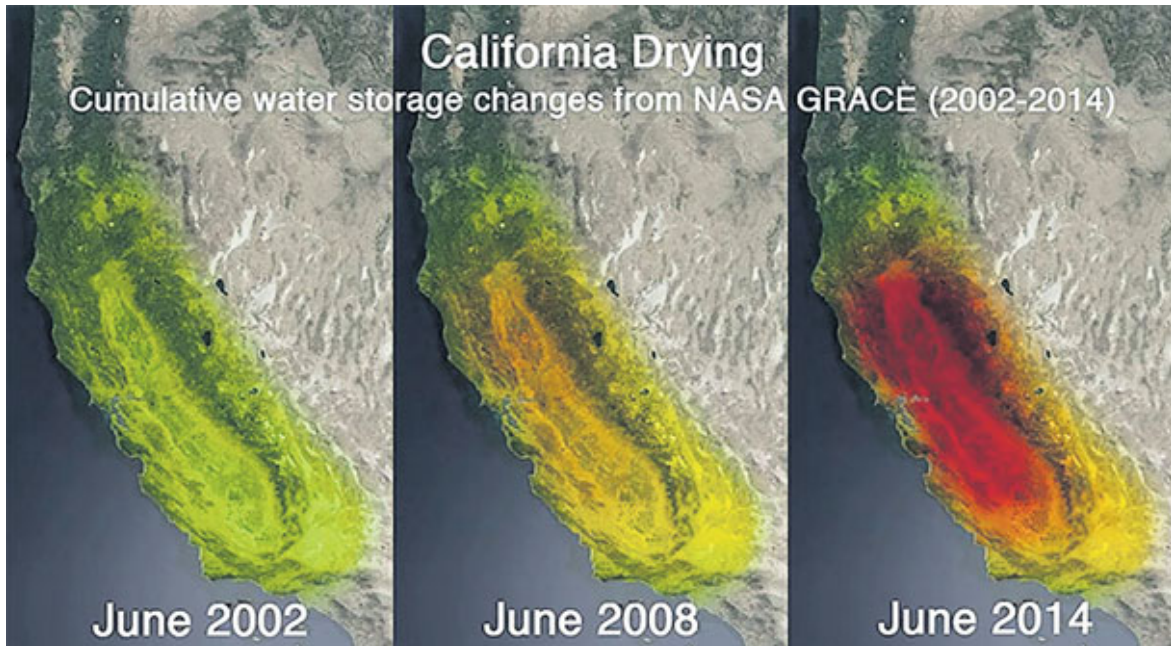
Colorado-grunnvatnskerfið sér um 40 milljónum manna í sjö ríkjum fyrir vatni. Stórar borgir utan við þetta grunnvatnssvæði fá einnig vatn úr Colorado-ánni.

Mynd / U.S. Bureau of Reclamation

Colorado-áin, sem sést á kortinu hér fyrir ofan og á innfelldu myndinni, hefur tapað um 65 milljörðum rúmmetra af ferskvatni á síðustu níu árum samkvæmt GRACE-verkefni NASA. Það er næstum tvöfalt það vatnsmagn sem er í Mead-vatni í Nevada sem hér sést, en það er stærsta vatnsforðalón Bandaríkjanna.

Mynd / U.S. Bureau of Reclamation.

Þessar gervihnattamyndir NASA sýna gríðarlegt tap á grunnvatni í Kaliforníu. Rauði liturinn lengst til hægri sýnir mínusstöðu, en núllstaðan er blágræn líkt og á myndinni lengst til vinstri.

Mynd / UC Irvine, NASA

Ógnvænleg tíðindi frá NASA og fleiri vísindastofnunum

Í Los Angeles Times í ágúst síðastliðnum var birt grein undir fyrirsögninni „63 billjónir gallona af grunnvatni hafa tapast vegna þurrka“. Er þar miðað við tímabilið frá mars 2013 til mars 2014.

Vísað er til rannsókna Kaliforníuháskóla (UC San Diego's Scripps Institution of Oceanography) og jarðfræðirannsókna bandarískra yfirvalda sem hófust 2013. Þar hafi komið í ljós að 63 billjónir (63.000.000.000.000) eða sem svarar 238,77 billjónir lítra af grunnvatni hafi tapast. Það samsvarar um 10 sentímetra djúpu vatni sem næði yfir allt landsvæði vestan Klettafjalla í Bandaríkjunum, eða álíka og árlegt leysingavatn á Grænlandsjökli. Er þetta vatnstap og lítið snjófarg í Klettafjöllunum sett í samhengi við að landmassinn hafi risið um 0,6 tommur á 18 mánuðum eða sem nemur um 1,5 sentímetrum. Mesta upplýftingin á landi er í Kaliforníu þar sem grunnvatnið hefur að jafnaði verið mest.

Minnkun grunnvatns hefur verið staðfest með rannsóknum bandarísku geimferðastofnunarinnar NASA í samvinnu við þýsku geimferðastofnunina DLR. Spanna rannsóknirnar yfir rúman áratug og greint var frá þessu 2. október síðastliðinn og birt í grein í Journal Science. Þar er vísað til mælinga tveggja gervitungla í rannsóknarverkefni sem kallað er GRACE eða Garvity Recovery and Climate Experiment.

Gervitunglin eru mjög nákvæm mælitæki sem mæla breytingar á aðdráttarafli jarðar í hlutfalli við breytingar á þeim massa jarðar sem flogið er yfir. Þar koma einnig greinilega fram breytingar á massa jarðar sem orsakast af tapi grunnvatns undir yfirborði jarðar. Birtar voru samanburðarmyndir af Kaliforníu frá júní 2002, júní 2008 og frá júní 2014. Þar sést greinilega að grunnvatnið í Central-dalnum er orðið hættulega lítið, en þar er m.a. stunduð mikil ávaxtarækt sem útheimtir gríðarlega vökvun.

Dæla 18 milljörðum tonna af vatni árlega úr jarðlögum

Öllu vatni sem þarf til ræktunarinnar

Central-dalurinn í Kaliforníu og vatnasvæði Sacramento-árinnar.

er dælt upp úr grunnvatnslögum í nágrenni Sacramento-árinnar sem liggur eftir endilöngum Central-dalnum og San Joaquin-árinnar sem syðsti endi þessa vatnakerfis. Stöðugt þarf að bora dýpra eftir vatni og er grunnvatnsstaðan í berginu á svæðinu nú komin niður fyrir yfirborð ána. Hefur það leitt til þess að vatn úr ánum leitar í auknum mæli út í jarðveginn svo yfirborð ána lækkar stöðugt. Frá 2011 hefur verið dælt upp úr grunnvatnslögum um 4 billjónum gallona af vatni árlega eða sem nemur ríflega átján milljörðum tonna af vatni (18.200.000.000 tonn). Stöðugt er gengið á grunnvatnsbirgðirnar og hefur regnvatn, sem reyndar hefur einnig verið af skornum skammti, ekki lengur undan að viðhalda grunnvatnsstöðunni sem komin er á hættulegt stig.

Það sem líka gerist við uppdælingu vatns úr jarðlögum er að jörðin, sem er eins og svampur, dregst saman við þurrkunina og hefur víða orðið vart við landsig í Central-dalnum af þeim orsökum. Um leið og jarðvegurinn sígur saman og bergið

þéttist minnka möguleikar þess á að taka við grunnvatni á nýjan leik. Skaðinn er því varanlegur.

Á örfám árum hafa tapast 64 rúmkílómetrar af vatni

Suðaustan við Central-dalinn er Colorado-vatnasvæðið sem einnig hefur verið mjög gjöfult ræktarland. Það vatnasvæði sér um 40 milljónum Bandaríkjamanna fyrir vatni sem og 4 milljóna ekra ræktarlandi eða sem nemur um 1,6 milljón hekturum. Rannsóknir GRACE sýna að þar hefur einnig verið að tapast gríðarlega mikið af grunnvatni. Frá desember 2004 til nóvember 2013 hafa tapast á þessu svæði um 64,8 rúmkílómetrar af ferskvatni. Um 75% þess vatns er talið hafa tapast af grunnvatnsbirgðum svæðisins. Er talað um að vatnstapið sé af áður óþekktri stærðargráðu og af ógnvænlegum hraða.

Ógn við langtímahæfni jarðvegsgrunnsins

Í sameiginlegri yfirlýsingu frá

höfuðstöðvum NASA, Jet Propulsion Laboratory í Pasadena í Kaliforníu og Kaliforníuháskóla í Irvin, segir að samhliða lítilli snjósöfnun í fjöllum og auknum fólksfjölda á svæðinu, sé þetta ástand líklegt til að ógna langtímahæfni jarðvegsgrunnsins til vatnssöfnunar. Það muni hafa áhrif í sjö ríkjum Bandaríkjanna og líka í Mexíkó.

„Við vitum í raun ekki hversu mikið grunnvatn er eftir, svo við vitum ekki hvenær grunnvatnslindirnar tæmast,“ segir Stephanie Castle, vatnasérfræðingur í Kaliforníuháskóla. „Við höldum að myndin væri býsna slæm en við urðum fyrir áfalli þegar við sáum stöðuna.“

Kína í hrikalegum vanda

Grunnvatnstap í stórum stíl er ekki bara vandamál í Bandaríkjunum því nýlegar fréttir frá Kína sýna að þar er ástandið engu skár. Í frétt CBS-sjónvarpsstöðvarinnar 28. nóvember síðastliðinn segir m.a.:

„Ef þú heldur að vatn í Kaliforníu sé af skörum skammti, þá ættir þú að líta til þess sem er að gerast í Kína. Þar er ástandið svo skelfilegt að kommúnistastjórnin mun taka tappann úr heimsins stærsta vatnsmiðlunarverkefni nú í desember.

Yongding River sem einu sinni sá Beijing fyrir vatni hefur þornað upp ásamt 27 þúsund öðrum ám í Kína vegna iðnvæðingarinnar í landinu og byggingu stíflna fyrir raforkuver samhliða þurrkum.“

Í frétt CBS er haft eftir umhverfisfræðingnum Ma Jung að stórir hlutar sléttunnar í norðurhluta Kína muni líklega þjást af vatnsskorti. „Sumar borgir gætu hreinlega orðið vatnslausar,“ segir Ma Jung.

Flytja gríðarlegar vatnsbirgðir milli landshluta

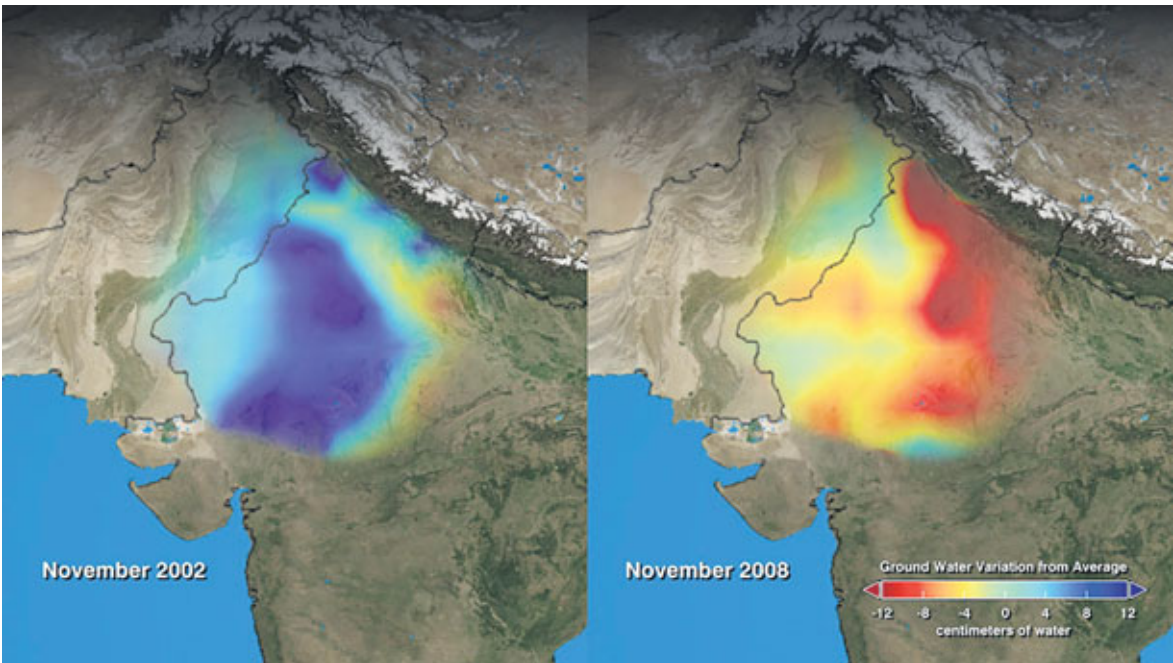
Til að reyna að leysa þetta vandamál hafa yfirvöld í Kína ákveðið að verja sem svarar 80 milljörðum dollara til að byggja nærri 2.700 mílna (um 4.350 km) langt vatnsveitukerfi sem er nærri þrisvar sinnum lengd þjóðveggar 1 á Íslandi.

Fjórir fimmtu hlutar allra vatnsbirgða í Kína eru í suðurhéraðum landsins. Hugmyndin er að flytja hluta þess vatns til þéttbýlissvæðanna í norðri þar sem það verður látið mynda uppistöðulón. Það þýðir að flytja verður 350 þúsund manns á landi sem fer undir vatn til nýrra heimkynna. Ma Jung telur að þetta verði þó aðeins neyðarúrræði og skammgóður vermir.

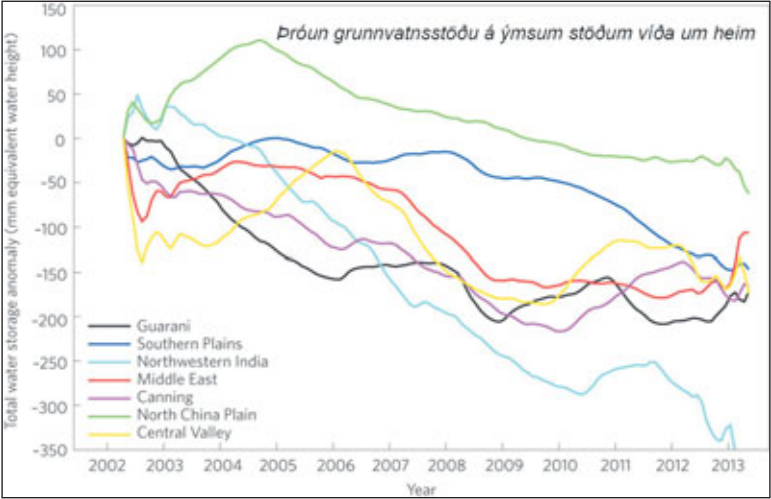
„Þetta mun hjálpa okkur í einhvern tíma, en ekki duga til að fylla upp í þann vatnsskort sem við blasir.“

Vandinn í Mið-Austurlöndum

Samkvæmt mælingum NASA hafa um 144 rúmkílómetrar af ferskvatni tapast í Tyrklandi, Sýrlandi, Írak, Íran og meðfram ánni Tígris og Efrad á árunum frá 2003 til 2010. Það er um það bil sama vatnsmagn

Grunnvatnskerfið í norðvesturhluta Indlands hefur tapað gríðarlegu vatni frá nóvember 2002 til nóvember 2008 samkvæmt þessum myndum NASA. Blátt merkir aukningu á grunnvatni, því meiri eftir því sem blái liturinn er dekkri. Rauði liturinn á vinstri myndinni sýnir tap á vatni og því meira eftir því sem rauði liturinn er dekkri. Mynd / NASA

Danjiangkou-stíflan í Kína í byggingu. Mynd / Imaginechina

og er í Dauðahafinu. Í viðleitni við að reyna að halda landbúnaði og matvælaframleiðslu gangandi hafa bændur á þessum svæðum dælt upp ógrynni af grunnvatni. Sem dæmi boruðu Írakar 1000 brunna í þurrkunum 2007.

Bandaríkin vara við átökum út af vatnsskorti

Í Suður-Asíu er grunnvatnstapið enn meira. Um 75% bænda reiða sig á uppdælingu á grunnvatni. Uppdæling á vatni hefur aukist um 70% frá 1990 og tapast um 54 rúmkílómetra af grunnvatni á hverju ári og vatnsnotkunin eykst stöðugt. Vegna stöðunnar í Indlandi gáfu bandarísk stjórnvöld út viðvörun árið 2012 um að ofnotkun á vatni gæti valdið átökum og ógnað öryggi Bandaríkjanna. Þar var

sagt að á næstu tíu árum myndu mikilvæg innflutningsríki á vörum til Bandaríkjanna upplifa vandamál vegna vatnsskorts.

Skelfileg þróun í norðvesturhéraðum Indlands

Á Indlandi blasir við enn eitt risavandamálið varðandi neyslu- og áveituvatn. Indverjar hafa sannarlega lyft grettistaki við að brauðfæða þjóðina, en stöðug fólksfjölgun eykur aftur á vandann. Vatnsskortur er víða og hefur hann m.a. verið leystur með uppdælingu á grunnvatni sem er að hafa skelfilegar afleiðingar eins og rannsóknir NASA og DLR sýna.

Aðeins á einum áratug hefur grunnvatn undir norðvesturhéraðum Indlands, Punjab, Haryana og Rajasthan minnkað um meira en 108 milljarða rúmmetra sem er nærri átta sinnum meira en allt vatnsmagnið í Lake Mead sem er stærsta vatnsforðabúið í Bandaríkjunum. Er þessi minnkun grunnvatns í norðurhéraðum Indlands farin að ógna tilveru 120 milljóna íbúa. Ef vatnið þverr hefur það ekki einungis áhrif á drykkjarvatnsframboð, heldur mun það hafa geigvænleg áhrif á landbúnað og uppskeru í þessum miklu landbúnaðarhéraðum og þar með fæðuframboð.

Viðvarandi vandi í Afríku

Vatnsskortur víða í Afríku hefur verið þekkt vandamál um áratuga skeið. Þar hafa menn líka farið þá leið að bora eftir grunnvatni sem síðan er dælt upp. Þá hafa þurrkar orsakað vatns- og fæðuskort í álfunni.

Vatn ekki lengur sjálfgafið í Evrópu

Í Evrópu er staðan í vatnsmálum enn þolanleg, en langt í frá trygg. Samkvæmt tölum evrópsku umhverfisstofnunarinnar EEA óttast menn að langtímaþjáfnægi í vatnsbúskap kunni að vera ógnað. Vatnsveitukerfi eru víða bágborin

og orsaka mikla sóun á neysluvatni. Í Frakklandi og á Spáni tapast t.d. á bilinu 24–34% af vatni í vatnsveitukerfum áður en það nær til neytenda. Þá bendir EEA á að við hlýnandi loftslag minnki framboð af vatni sem gæti þýtt alvarlega stöðu fyrir suðurhluta Evrópu.

Vatnsskortur getur haft stórkostleg umhverfisáhrif

Lítið vatnsframboð hefur alvarlegar afleiðingar að mati EEA, einkum á landbúnað, skógrækt, orkuöflun og drykkjarvatnsframboð.

„Samdráttur á vatni í lífkerfinu og minnkun grunnvatns getur haft stórkostleg umhverfisleg áhrif.“

EEA segir að í heildina sé notaður tiltölulega lítill hluti af nýtanlegum vatnsbirgðum í Evrópu. Staðan sé þó mjög misjöfn milli svæða og landa, en í öllum ríkjum ESB sé samt farið að ganga á vatnsbirgðirnar. Á meðan Ísland og Noregur búi við mikla sérstöðu hvað þetta varðar, þá hafi mörg mjög þéttbýl lönd innan ESB tiltölulega lítið aðgengi að vatni á hvern íbúa. Segir EEA að það eigi m.a. við um Þýskaland, Pólland, Ítalíu, Spán og suðurhluta Bretlandseyja. Vatnsmagnið hefur verið tiltölulega stöðugt í flestum ríkjunum síðan 1990, en hefur þó minkað um 10% í 15 Vestur-Evrópuríkjum. Mest hefur gengið á vatnið í Austur- og Mið-Evrópu, eða allt að 40%. Allt mun þetta hafa áhrif á framtíðarmöguleika ræktunar og matvælaframleiðslu.

Ofan á allt þetta vara vísindamenn nú við hækkandi sjávarstöðu vegna bráðnunar íss á pólsvæðum jarðar. Þar með skapast hættan á að ræktarsvæði á láglendi tapist líka undir sjó. Gott aðgengi að ræktarlandi og náttúruauðlindum á borð við vatn er því alls ekki sjálfgafið.

Bókhald, virðisaukaskattskil, launaútreikningur, gerð ársreiknings og skattframtals

Veitum faglega þjónustu

APaL ehf

Endurskoðun og ráðgjöf

apal@apal.is Sími 535 0220

Eigum á lager þessa pallbíla af árgerð 2015

Ford F-350 Platinum

Ford F-350 Lariat

GMC Sierra 3500HD

Sérpöntum bíla og varahluti frá USA

IB ehf – Fossnesi A – 800 Selfossi

Sími 480-8080 – www.ib.is – ib@ib.is

Fylgstu með á Facebook: [ibehselfossi](#)

Dekkjainnflutningur

15% afsláttur af öllum dekkjum til 31. desember 2014

Eigum á lager flestar stærðir traktora-, vagna-, vinnuvéla- og vörubíladekkja.

Einnig mikið úrval fólksbíla- og jeppadekkja.

Vinsamlegast hafið samband við

Ármann Sverrisson 896-8462 e-mail jasondekk@simnet.is

Tryggva Aðalbjörnsson 896-4124

Jason ehf.

Hafnarstræti 88

Akureyri

Jólamarkaðurinn við Elliðavatn:

Ljúfur andi jólanna í Heiðmörk

Venju samkvæmt er jólamarkaður haldinn í Heiðmörk við Elliðavatn aðventuhelgarnar fyrir jól.

Einstök stemning er á svæðinu þegar hvítt er yfir öllu og kalt í veðri. Markaðurinn býður upp á ljúfa stemningu þar sem handverksfólk og hönnuðir kynna og selja sínar vörur. Í húsi Skógræktarfélags Reykjavíkur er

kaffistofa þar sem íslenskir rithöfundar lesa úr nýjum bókum sínum og jafnframt boðið upp á lifandi tónlist af ýmsum toga. Barnabókarithöfundar lesa upp fyrir börnin í skógarljóðri við opinn eld. Þá eru íslensk jólatré, mismunandi gerðar, boðin til sölu á svæðinu, einnig tröpputré og eldiviður.

Á efri hæð markaðarins

Á neðri hæð markaðarins

Stekkjastaur var á vappi á svæðinu og talaði við börnin. Þessi strákur var furðu lostinn á grátklökkum málróðnum.

Hugguleg kaffihúsa-stemning

Tobba Marinós las úr nýrri bók sinni.

Ljúffengt kakó fór vel í krakkana.

Uni og Jón Tryggvi léku og sungu ljúf lög.

Margir voru komnir til að ná sér í íslensk jólatré.

Í Rjóðrinu las Ævar Benediktsson upp úr sögu um Giltrutt, við opinn eld.

Við fjármögnum flest allt milli himins og jarðar: flæðilínur, flutningatæki, flugvélar, fjórhjól, ferðapjónustu, farartæki, ferðavagna og fjölmiðlatæki – og líka fjölmarga aðra hluti sem ekki byrja á f.

Við aðstoðum með ánægju.

ergo

Góður árangur af sjálfböðastarfi í Þórsmörk:

Vel hægt að ráða við aukinn ferðamannafjölda

— segir verkefnisstjórinn Charles J. Goemans

Um fimmtíu sjálfböðaliðar störfuðu í sumar á Þórsmerkursvæðinu á vegum Þórsmörk Trail Volunteers sem er verkefni undir hatti Skógræktar ríkisins.

Verkefnisstjórinn, Charles J. Goemans, (Chas) segir að meirihluti þeirra sé frá Evrópu, flestir frá Bretlandi en einnig fólk frá Frakklandi, Þýskalandi, Spáni, Belgíu og víðar úr álfunni. Þá komi sömuleiðis sjálfböðaliðar frá Bandaríkjunum, Kanada og Ástralíu svo hópurinn er fjölbreyttur. Verkefnið er kynnt á vefsíðunni trailteam.is, sem hlekkjuð er við stórar vefsíður sem miðla upplýsingum um sjálfböðastörf víða um heim.

Tíðar rigningar á liðnu sumri gerðu vinnu á Þórsmerkursvæðinu erfiðari en ella að því er fram kemur á vef Skógræktar ríkisins, skogur. is þar sem greint er frá verkefninu. Unnið var að endurbótum á gönguleiðinni um Fimmvörðuháls, milli Þórsmerkur og Skóga, þar sem hún liggur um Kattarhryggi. Þar hefur fólk stuðst við reipi til að komast um snarbratta kafla en í fyrrasumar var byrjað að smíða tröppur til að gera leiðina greiðfærari og öruggari. Því verki var haldið áfram í sumar og þótt mikið hafi áunnist er verkinu ekki lokið enn. Að venju var líka unnið mikið við stíga í Langadal og Húsadal þar sem umferðin er hvað mest og Chas nefnir sömuleiðis Slyppugil og Tindfjallahringinn þar sem hóparnir tóku einnig til hendinni.

Úrbætur rétt að hefjast en lofa góðu

Eitt aðalverkefni sumarsins var að koma upp sérstökum vinnubúðum um tíu kílómetrum norðan við aðalbækistöðvarnar í Þórsmörk svo vinna mætti markvisst að úrbótum á gönguleiðinni um „Laugavegin“ svokallaða. Þar var lögð áhersla á lagfæringar þar sem þykk jarðvegslög lágu undir skemmdum, að byggja upp jarðveg og koma gróðurþekju í eðlilegt horf. Til að hindra frekara vatnsrof var komið fyrir ræsum og land grætt upp umhverfis stíginn. Úrbætur á Laugaveginum eru rétt að hefjast, en byrjunin lofar góðu.

Chas segir á skogur.is að þeir stígar í Þórsmörk sem mest eru notaðir líti vel út, en starfið á næstu árum fari eftir því hvernig ferðamennska á svæðinu þróist og hvar mesta umferðin verði.

Verðmæti vinnunnar um 18 milljónir

Sjálfböðaliðar hafa nú starfað tvö sumur á Þórsmerkursvæðinu undir merkjum Þórsmörk Trail Volunteers og reynslan er mjög góð,

Um fimmtíu sjálfböðaliðar störfuðu í sumar á Þórsmerkursvæðinu á vegum Þórsmörk Trail Volunteers sem er verkefni undir hatti Skógræktar ríkisins.

Hætt er við að frumstæð aðstaða sem þessi þoli illa vaxandi fjölda göngufólks.

Þegar mikið rignir eins og í sumar kemur regngallinn að góðum notum.

segir Chas Goemans. Um fimmtíu sjálfböðaliðar störfuðu í sumar og vinnu þeirra má reikna samanlagt til um 250 vinnuvikna ef 40 vinnustundir eru reiknaðar á viku. Þetta samsvarar 5–6 ársverkum og í fjármunum má reikna verðmæti þessarar vinnu til ríflega 18 milljóna króna. Á móti kemur kostnaður við uppihald sjálfböðaliðanna en það er ekki nema brot af því mikilvæga framlagi sem sjálfböðaliðarnir leggja til verndunar Þórsmerkursvæðisins og bættrar aðstöðu þar fyrir ferðafólk.

Verkefni sem aldrei lýkur

Chas Goemans segir að starfinu á Þórsmerkursvæðinu verði aldrei lokið. Þegar endurbætur hafi verið gerðar á einum stað taki við verkefni á öðrum auk þess sem halda þurfi því við sem áður var gert. Ekkert útlit sé því fyrir að þörfin minnki fyrir starfskrafta sjálfböðaliðanna í Þórsmörk jafnvel þótt smám saman dragi úr nýframkvæmdum því um leið aukist viðhaldsvinnan. Hann vill ekki blanda sér mikið í umræðuna um áhrif vaxandi ferðamannastraums á

Hér hafa roföflin, göngufólk, vatn og vindar gert ljót sár í svörðinn og nauðsynlegt að bæta úr ef ekki á illa að fara.

Hér voru tröppur felldar inn í niðurgraffinn stíg. Lítið sem ekkert þurfti að raska gróðri til viðbótar við það sem þegar hafði orðið.

Vinnan og dvölin á Þórsmerkursvæðinu reynir bæði á líkamlegan og andlegan styrk sjálfböðaliðanna.

Íslandi en segir starfið í Þórsmörk undanfarin tvö sumur skýrt dæmi um hversu miklum árangri megi ná á stuttum tíma.

Tími og peningar

Öll þau vandamál sem komið hafi upp á ferðamannastöðum hérlandis telur Chas að hægt sé að leysa. Það eina sem þurfi til sé tími og peningar. Á Þórsmerkursvæðinu sé markmiðið að haga lagfæringum þannig að þær falli sem best inn að náttúrunni og sem minnst sjáist

að mannshöndin hafi komið nærri. Eini „ökosturinn“ við það sé að þá sé erfiðara að sýna hversu stór afrekin eru, til dæmis þeim sem veita fé til verkefna af þessu tagi. Reyndar hafi gengið mjög vel að afla stuðnings við verkefni á Þórsmerkursvæðinu, sérstaklega í sumar sem leið, og það verði vonandi áfram. Chas segir sérstaklega ánægjulegt hversu mikinn áhuga ferðafélögin og ferðaþjónustufyrirtækin hafi á þessu starfi. Til dæmis hafi rútufyrirtækin gefið nær alla farmiða sem þurfti í sumar fyrir sjálfböðaliðana. /MPÞ

ÖRYGGI – HEILSA – UMhverfi

Látum ekki klaufaskap spilla jólunum:

Falleg ljósaskreyting getur skapað hættu

Fátt gleður augað meira en sú hefð Íslendinga að skreyta með alls konar ljósum sitt nánasta umhverfi í desember. Kunningi minn er einn af þessum sem skreyta meira en aðrir og gekur athygli.

Þegar hann byrjaði að skreyta svona mikið gerði hann mörg mistök, setti of margar séríur á of lítið rafmagn, ekki allir tenglar og fjöltengi vatnsheld og í rigningu sló allt út. Fjöltengi og framlengingarsnúður þurfa að þola

álagið og veðurfar sem þeim er ætlað annars er hætta á íkveikju og útslætti á rafmagni. Að kaupa ódýr fjöltengi og framlengingarsnúður getur verið þegar upp er staðið kostnaðarsamt.

Slökkvitæki og eldvarnarteppi er nauðsyn

Kertanotkun eykst hjá flestum um jól og áramót, en að mörgu er að hyggja þegar kerti eru annars vegar. Dæmi eru um kertaskreytingar sem hafa fuðrað upp og valdið miklum

eldsvoða, heimilisdýr rekið sig í kerti og kveikt í, vindgustur í gardinum yfir kerti og gardínan fuðrað upp, svona má eflaust lengi telja upp, en til mótvægis eru reykskynjarar sem þarf að skipta um rafhlöðu í einu sinni á ári. Ágætis regla er að hafa ákveðinn dag til að skipta um rafhlöðuna og mæli ég með að nota Þorlákssmessu sem „reykskynjararafhlöðudaginn“. Slökkvitæki eiga að vera til á öllum heimilum og ef hæðir eru margar ætti að vera eitt slökkvitæki á hverri hæð, þau þarf að yfirfæra reglulega

(sjá merkingar á tækjunum). Eldvarnarteppi á að vera staðsett nálægt eldavélinni á hverju heimili.

Njótum jólanna í kærleik og verum vinir

Jól og áramót er sá tími ársins þar sem vinir og ættingjar hittast mest og er flestum mjög kær. Það eru líka bæði börn og fullorðið

fólk sem líður illa og kvíðir fyrir þessum hátíðisdögum af ýmsum ástæðum. Sýnum kærleika um jólin verum góð hvert við annað, elskum nágrannann eins og við elskum okkur sjálf. Gleðileg jól og farsælt komandi ár.

Hjörtur L. Jónsson

liklegur@internet.is

Sprettur ÁBURÐUR

Taktu sprettinn...2015

Minna ryk - meiri gæði - betri spretta

Áburðartegund	N	P	K	Ca	Mg	S	Se	B	Vatns uppl. P	Greitt fyrir 15 mars ^①	Greitt fyrir 15 maí ^②	Greiðslu- dreifing ^③
Sprettur N27	27			4,3	1,8					65.696	67.109	70.641
Sprettur N26+S	26			3,6	1,5	3,6				67.982	69.444	73.099
Sprettur N22-0-11	22,0		9,1	3,5	1,5					73.066	74.637	78.565
Sprettur 25-5	25	2,2		3,3	1,4	2,5			93%	72.465	74.024	77.920
Sprettur 25-5+Avail+Selen	25	2,2		3,3	1,4	2,5	0,002		93%	76.812	78.464	82.593
Sprettur 26-13	26	5,7		1,3	0,5	2			93%	78.725	80.418	84.650
Sprettur 22-7-6	22	3,1	5	2,9	1,2	2,5			93%	76.410	78.053	82.161
Sprettur 22-7-6+Selen	22	3,1	5	2,9	1,2	2,5	0,002		93%	79.452	81.161	85.432
Sprettur 22-5-5+Vorvaki	22	2,2	4,1	2,9	1,2	2,5	0,002		93%	82.548	84.324	88.762
Sprettur 20-5-13+Avail+Selen	20	2,2	11	2,4	1,0	2,5	0,002		93%	81.090	82.834	87.194
Sprettur 20-10-10	20	4,4	8,3	2,2	0,9	2,5			93%	78.984	80.683	84.929
Sprettur 20-10-10+Selen	20	4,4	8,3	2,2	0,9	2,5	0,002		93%	81.792	83.551	87.948
Sprettur 20-12-8+Selen	20	5,2	6,6	2,1	0,9	2,5	0,002		93%	82.728	84.507	88.955
Sprettur 27-6-6	27	2,6	5			2			93%	78.128	79.808	84.008
Sprettur 22-6-13	22	2,6	11			2			93%	78.984	80.683	84.929
Sprettur 22-14-9	22	6,1	7,5			2			93%	83.430	85.224	89.710
Sprettur 22-10-10	22	4,4	8,3			2			93%	79.078	80.779	85.030
Sprettur 25-9-8	25	3,9	6,6			2			93%	82.133	83.899	88.315
Sprettur 16-15-12	16	6,5	10	1,3	0,5	2,5			93%	81.438	83.190	87.568
Sprettur 12-12-20+Avail+Bór	12	5,2	17	1,1	0,6	7,2		0,02	93%	100.746	102.913	108.329
Sprettur DAP	18	20							93%	96.996	99.082	104.297
Sprettur Calciprill (kornað kalk	0,0	0,0		36,4	0,1					34.739	35.486	37.354

Öll verð eru í íslenskum krónum pr.tonn og án vsk. Verðlisti getur breyst án fyrirvara.

***Verðlisti gildir miðað við að pantað sé fyrir 31. janúar 2015.**

Reykjavík

Aron Baldursson
sími: 444 3009
gsm: 840 3009
aron@skeljungur.is

Norðvesturland

Bændaþjónustan
Eymundur Þórarinnsson
Saurbæ, Skagafirði
gsm: 892 8012
saurbaer@saurbaer.is

Norðausturland

Hallgrímur Hallsson
sími: 464 1067
gsm: 893 4094
hallgrimurh@simnet.is

Borgarfjörður, Kjós og Hvalfjörður

Einar Guðmann Örnólfsson
Sigmundarstöðum
gsm: 862 5075
einargudmann@vesturland.is

Eyjafljörður

Þórarinn Ingi Pétursson
Grund
gsm: 899 3236
grytubakki@gmail.com

Austurland

Steinn Björnsson
Þernunesi
gsm: 896 0314
steinnb@visir.is

Snæfellsnes og Mýrar

Sigurjón Helgason
Mel, Mýrum
gsm: 867 8108
melur@emax.is

Eyjafljörður

Bernharð Arnarson
Auðbrekka 1
gsm: 659 0578
audbrekka.1@simnet.is

Suðurland

Búaðföng
Lúðvík Bergmann
Stórolfsvöllum
sími: 487 8888
gsm: 896 9980
bu@bu.is

GREIÐSLUFYRIRKOMULAG 2015

① Fyrirframgreiðsla, greitt fyrir 15. mars

② Greitt fyrir 15. maí

③ Greiðsludreifing / greitt fyrir 15. október
Í boði eru 7 jafnar vaxtalausar mánaðarlegar greiðslur með gjalddaga 1. hvers mánaðar frá maí til nóvember eða ein vaxtalaus greiðsla með gjalddaga 1. október 2015.

Eindagi er 15 dögum eftir gjalddaga
Dragist greiðsla fram yfir eindaga reiknast
dráttarvextir frá gjalddaga. Öll verð eru án/vsk.
og leggst 25,5% vsk. ofan á verð
við útgáfu reiknings.

**Eldsneyti, smurolíur og aðrar rekstrarvörur
á hagstæðum kjörum. Kynntu þér málið!**

Dalir

Sigurður Sigurbjörnsson
Búðardalur
gsm: 899 1976
sprettur@budardalur.is

www.skeljungur.is

Skeljungur

Bækur

Áratugum saman var Hjörleifur Guðbrandsson með kúabú á Grettisgötu en hann brá þar búi árið 1953.

Búskapur í Reykjavík og myndun borgar:

Sveitin í sálinni

Samhliða því sem íbúðarhverfi byggðust upp í Reykjavík mátti sjá þar mjólkurkýr, sauðfé, hesta, svín, hænur og garðlönd því skepnuhald og matjurtaræktun var talsverð í bæjarlandinu. Steinsteypa og malbik höfðu að lokum betur og landbúnaðurinn lét undan.

Í bókinni Sveitin í sálinni fjallar Eggert Þór Bernharðsson, sagnfræðingur og prófessor við Háskóla Íslands, um búskap í Reykjavík á árunum 1930 til 1970 og þróun bæjar í borg. Í bókinni eru 555 myndir, en Eggert segir að í sínum huga séu ljósmyndir ekki síðri heimildir en skráður texti. Forlagið gefur bókina út.

Sveitin fyrirferðarmikil í Reykjavík

„Áhugi minn á þessum hluta Reykjavíkursögunnar vaknaði þegar ég var að skrifa hluta verks um sögu Reykjavíkur og var gefin út í tilefni af 200 ára afmæli borgarinnar. Mitt viðfangsefni í sögunni var 1940 til 1990 eða nútímasagan. Þegar ég var að vinna það efni sá ég fljótlega hvað sveitin í víðum skilningi var fyrirferðarmikil í Reykjavík og það ekki bara í hinu jarðfasta heldur líka í huga fólks.

Reykjavík er að stórum hluta byggð af fólki sem flytur til bæjarins og margir tóku búskapinn að hluta með sér. Skepnuhaldið og

ræktunin var að sjálfsögðu öll minni í sniðum, en auk þess voru bændur í Reykjavík frá eldri tíð.

Margt af aðkomufólkinu var með sauðfé, flestir með örfáar kindur en aðrir stórtækari, og það var ríkt í fólki að rækta kartöflur og matjurtir og tengslin við moldina sterk. Hugmyndir um skólagarða eiga uppruna sinn á þessum tíma og að börn sem ekki komust í sveit þyrftu að ná tengslum við landið með því að læra að rækta þar.“

Eggert segist vera eitt af þeim börnum sem var í skólagörðunum í nokkur sumur en hann fór aldrei í sveit.

„Á þessum árum ræktaði fólk mikið heima við hús auk þess sem Reykjavíkurbær skipulagði smá og allt upp í risastór garðahverfi.“

Efnismikið viðfangsefni

Bókin Sveitin í sálinni er á vissan hátt systurbók bókanna Undir bárujárnsboga sem Eggert gaf út fyrir nokkrum árum og fjallar um braggalíf í Reykjavík á árunum 1940 til 1970.

Að sögn Eggerts varð viðfangsefnið í nýju bókinni stærra og umfangsmeira og mun efnismeira en hann gerði sér grein fyrir í upphafi.

Sauðfjárstríð í Reykjavík

„Búskapurinn sem ég fjalla um er

Eggert Þór Bernharðsson, sagnfræðingur og prófessor við Háskóla Íslands.

Mynd / VH

að mestu hættur um 1970 og horfinn í dag. Segja má að Fjárborg ofan Almannadals sé leifar frá þessum tíma. Fyrsta Fjárborg var reist rétt ofan við Blesugróf, á svipuðum slóðum og fyrirtækið Tengi stendur í dag, árið 1959 en rifin eftir mikil átök og hálfgerð sauðfjárstríð í Reykjavík á sjöunda áratugnum sem endar með að farið er að byggja

nýtt fjárhúsasvæði á Hólmsheiði 1970.“

Garðahverfi og sumarbústaðir voru víða

„Eftir að ræktun í garðahverfunum er hætt rís sums staðar byggð en önnur, eins og Laugardalurinn og Klambatúnið, eru

almenningsgarðar í dag. Laugardalurinn er gott dæmi um svæði þar sem voru fjölmörg býli og búskapur og hinir svokölluðu Norðurmýrarblettir, m.a. Klambatún í dag, var mjög stórt svæði sem teygðu sig alla leið þangað sem Menntaskólinn við Hamrahlíð stendur í dag. Af öðrum stórum ræktunarsvæðum

má nefna Sogamýrar- og
Kringlumýrarblettina.

Á sjötta áratugnum var skipulagt ræktunarsvæði í Árþænum. Rauðavátnsgarðarnir voru þar sem er Efri Hraunbær í dag, svo var svæði sem var kallað Rauðavatnslönd og þar voru sumarbústaðalönd margra Reykvíkinga. Einnig voru sumarbústaðir í Laugardalnum og fólk fór þangað til að komast úr bænum. Árið 1959 komu upp hugmyndir um að hafa sumarbústaðabyggð Reykvíkinga þar sem nú standa m.a. Ölgerð Egils Skallagrímssonar og Mjólkursamsalan.“

Reykjavík 1930 til 1970

Sveitin í sálinni skiptist í fimm meginkafla þar sem meðal annars er fjallað um áttahagafélögin sem voru fyrirferðarmikil í Reykjavík um og upp úr miðri 20. öld. Börn sem fæddust inn í hið nýja þjóðfélag þéttbýlisins sem enn var í mótn og slitu þar barnsskónum. Léku sér „á götunni“ en kynntust einnig háttum eldri tímans. Gerð er grein fyrir nýtingu bæjarlandsins, erfðafestublettum og skilmálum þeirra, uppbyggingu íbúðarhverfa, dreifingu byggðarinnar og ástæðum hennar. Þúsundur íbúa komu við sögu matjurtaræktunar á skipulögðum garðasvæðum og í skólagörðum. Áratugum saman settu þessir matjurtagarðar sterkan svip á bæjarlandið. Í fimmta og síðasta meginhluta er fjallað um búpening og búfjárhald. Þar ráða einkum ferðinni dýr sem fylgt höfðu landsmönnum óslitið frá landnáms tíð, kindur, kýr og hestar. Auk þess sem svín og hænur koma við sögu.

Kindur í bílskúrnum

„Gardahverfin eiga sér að hluta til rætur í kreppunni á fjórða áratugnum og þeirri viðleitni að leita leiða til að fólk geti bjargað sér. Skipulagning sumra gardanna er beinlínis aðgerð til að vinna gegn kreppunni eins og þegar Kringlumýrargardarnir voru teknir í notkun. Á kreppurárumnum voru gardarnir sem fólk fékk til umráða allt að 1.000 fermetrar að stærð og því stórir. Á árum síðari heimsstyrjaldar var meira og minna hætt með svo stóra garða.

Að vera með kindur var líka mikið búslag fyrir fólk og allur gangur á hvar þær voru haldnar. Sumir voru með þær í fjárhúsum, aðrir í litlum kofum og sumir hreinlega með þær í bílskúrnunum. Hesthús voru líka vítt og breitt um bæinn enda hesturinn lengi þarfasti þjónninn. Kýr voru fjölmargar í bænum á fyrstu áratugum 20. aldar og flestar voru á vegum Reykjavíkurbænda. Minna var um svín og alifugla enda ekki hefð á þeim tíma fyrir að halda slík dýr,“ segir Eggert. /VH

Vítt og breitt í bæjarlandinu stunduðu Reykvíkingar kartöflurækt á garðasvæðum á vegum bæjarins.

Sauðfjárhald skaðar engan

Árið 1964 voru röksemdir með og á móti sauðfjárhaldi í Reykjavík svipaðar og áður en nú var einnig vísað til þess að fjárhaldið hefði uppeldisgildi fyrir borgarbörnin, sem ættu æ minni möguleika á því að dveljast í sveit á sumrin.

Tónninn hafði breyst. Borgarmyndunin var farin að hafa enn áþreifanlegri áhrif á málflutning manna og í herbúðum beggia lék hun stórt hlutverk. Fjäreigendur lýstu því t.d. yfir að þeir, sem og margir aðrir borgarar, teldu að sauðfjárhald undir sanngjörnu eftirliti skaðaði engan en gleddi miklu fleiri en sauðfjäreigendur sjálf, ekki hvað síst yngstu borgarana.

Fjöldi barna í Reykjavík kynntist ekki af eigin raun öðru lífi en því sem þau vendust í borgarlandinu. Því yrði það mikill sjónarsviptir fyrir þau að sjá hvorki kindur né hesta öll sin bernskuár, nema þá í gegnum bílrúður þegar ekið væri eftir þjóðvegum:

„Mega það heita einkennilegir menn sem ekki þola sambýli við búbé en erlendis þykir það víða hið

mesta keppikefli enda algeigt að sjá ríðandi menn á götum stórborga erlendis eða í úthverfum borganna. Íslendingar flestir sem komnir eru til fullorðinsára hafa alist upp við búfjárhald og haft af því margar ánægjustundir að umgangast búfé enda hefur víst borgarbarna í sveit að sumrinu ætíð verið talin hafa

verulegt uppeldislegt gildi. Þeir Íslendingar sem nú þola ekki sauðfé og hesta nálægt sér virðast komnir undarlega langt frá uppruna sínum og forfeðrum.“

Á Alþingi spurði einn
stuðningsmaður búfjárhalds í
þéttbýli:

„Hafa kaupstaðir landsins efni

á því að banna mönnum að verja
 tómsundum sínum til þess að rækta
 búféð og njóta umgengni við það? Hafa
 kaupstaðirnar upp á eitthvert
 hollara og betra tómsundalíf að
 bjóða þeim er þetta aðhyllast og
 er það til sérstakrar ununar?“ Hann
 svaraði báðum spurningum
 neitandi.

Við mælum með

FLUKE

Fluke LVD2

Spennupenni
fyrir jólaseriurnar

Fluke 179

Fjölsviðsmælir
fyrir fagmanninn

Fluke 158T

Fjölsviðsmælir með
innbyggðum megger
fyrir vélstjórn

Fylgdu okkur
á Facebook

Meðhöndluð af

NAUST *marine*

Miðhelli 4 · 221 Hafnarfirði
S. 414 8080 · www.naust.is

Gamli traktorinn

Oliver – ekki Twist

Oliver Chilled Plow Works hóf framleiðslu á dráttarvélum í Bandaríkjunum árið 1930 en þá hafði fyrirtækið framleitt og selt plóga, herfi og önnur jarðvinnslutæki í 80 ár.

Row Crop 70

Fyrstu tilraunir fyrirtækisins til framleiðslu á traktorum hófust 1926 með hönnum á lítilli og létrri dráttarvél sem hentaði til að safna saman uppskeru af ökrum. Reynsluleysi í vélaframleiðslu stóð framleiðslunni þó fyrir þrífum. Þremur árum síðar, 1929, rann Oliver saman við þrjú önnur gamalgróin en á sama tíma fyrirtæki sem öll höfðu munað fífil sinn fegurri, American Seeding Machine Co., Nichols & Shephard og dráttarvélaframleiðandann Hart-Parr og eftir það fór framleiðslan að ganga betur.

American Seeding Machine Co., framleiddi sáningartæki og vélar til útplöntunar, Nichols & Shephard preskivélur og tæki sem tengdust uppskeru, Hart-Parr dráttarvélar og Oliver Chilled Plow Works var með átta áratuga reynslu í framleiðslu á jarðvinnsluvélum. Samrinninn kom öllum fyrirtækjunum vel og eftir hann unnu Hart-Parr og Oliver saman að hönnum á nýjum traktor. Nýja fyrirtækið fékk nafnið Oliver Farm Equipment Company.

Oliver- Hart-Parr Row Crop

Fyrsta dráttarvélin sem Hart-Parr og Oliver framleiddu eftir samrunann kallaðist því lipra nafni Oliver- Hart-Parr Row Crop og var 18 hestöfl, á dekkjum úr járn og með einu framhjól.

Samruni og uppkaup

Talsverður völlur var á fyrirtækinu eftir samrunann. Árið 1930 keypti það McKenzie Manufacturing Company sem sérhæfði sig í

framleiðslu á niðursetningar- og upptökuvélum fyrir kartöflur, 1943 bættist Ann Arbor Agricultural Machine Company, sem framleiddi heypressur sem eru frumgerðir baggabindivélanna, við. Ári seinna, 1952, bættist enn eitt fyrirtækið í safnið en það var fyrirtækið A.B. Farquhar Company sem sérhæfði sig í framleiðslu á landbúnaðartækjum.

Árið 1935 setti Oliver Farm Equipment Company á markað vél með sex strokka Waukesha-vél sem fékk heitið Row Crop 70. Sá traktor þótti einstaklega kraftmikill miðað við stærð en að sama skapi eyðslusamur á eldsneyti. Framleiðslu Row Crop 70 var hætt 1948 en þá voru 65.000 slíkir settir á markað.

Fyrirtækið þótti á sínum tíma í fremstu röð hvað nýja hugsun í hönnun og útlit dráttarvéla varðaði. Vélarnar voru um tíma straumlínulagaðar og jafnvel fútúrískar í útliti.

Hönnun vélanna var uppfærð 1950 og módel sem kölluðust

Super 66, 77 og 88 sett á markað í samkeppni við minni gerðir af Ford-dráttarvélum.

Hluti af White, eins stærsta dráttarvélaframleiðanda í heimi

Þegar hér var komið sögu var farið að halla undan hjá fyrirtækinu. Hinn 1. apríl 1960 keypti svo White Motor Corporation öll hlutabréf í The Oliver Corporation. Í dag er White Motor Corporation hluti af AGCO-samsteypunni sem var stofnuð árið 1990 og er í dag ein af stærstu framleiðendum dráttarvéla í heiminum.

Oliver á Ísland

Að minnsta kosti tvær Oliver-dráttarvélar voru fluttar til Íslands árið 1946, önnur var af gerðinni 60 en hin 70. Sjöttu-vélin fór ný að Eyvík í Grímsnesi en fer síðar í Lundaureykjardal. Þá vél er verið að gera upp í dag en ekki er vitað að svo stöddu um afdrif 60-vélarinnar. /VH

Massey Ferguson og Arctic Trucks-hópurinn við kúluna sínu sem markar staðsetningu Suðurlandsins.

Massey Ferguson á Suðurlandinn

— erfiðar aðstæður og frost allt að 60 gráðum en ferðalag tók þó aðeins 17 daga

Ferð Massey Ferguson á Suðurlandinn, sem fjallað var um í Bændablaðinu 6. nóvember, gekk vonum frammar og eftirfarandi tilkynning frá hópnum barst hinn 9. desember:

„Klukkan er 2:30 að morgni 9. desember. Eftir 17 daga ferðalag og 2.500 kílómetra akstur erum við núna stödd við röndóttu súluna sem markar sjálfan Suðurlandinn. Það er ótrúlegt á að horfa, en á Suðurlandnum stendur núna rauð Massey Ferguson dráttarvél! Við erum í skjýjunum yfir að hafa náð markmiði okkar og þakklát öllum þeim sem aðstoðuðu okkur við að ná hingað.“

Skiptust á að keyra í 23 tíma á sólarhring

Hugmyndina að ferðinni átti Manon Ossevoort sem ók vélinni. Hana hafði lengi dreymt um að aka á dráttarvél „á enda heimsins“. Þessi 38 ára leikkona hafði áður lagt að baki um 38 þúsund kílómetra á dráttarvél, frá heimili sínu í Hollandi þvert yfir Evrópu og Afríku. Með hjálp Massey Ferguson tókst henni nú að ljúka þessum lokalegg ferðarinnar.

Leiðin á Suðurlandinn var mjög erfið. Leiðangursmenn óku dráttarvélinni í 23 klukkustundir í senn og stoppuðu aðeins stutta stund til að sinna viðhaldi og skipta um öikumann áður en lagt var í hann aftur. Dráttarvélin og bílarnir sem henni fylgja hafa því í raun verið í gangi stanslaust frá því að leiðangurinn lagði af stað frá

Hugmyndina að ferðinni átti 38 ára gömul leikkona, Manon Ossevoort, sem ók vélinni. Hana hafði lengi dreymt um að aka á dráttarvél „á enda heimsins“.

Novo á strönd Suðurskautslandsins þann 23. nóvember síðastliðinn.

Á leiðinni á Suðurlandinn var ekið yfir svæði sem voru mjög erfið yfirferðar, til dæmi mikil sprungusvæði. Kuldinn fór mest í 56 stiga frost og á tímabili duttu öll fjarskipti út vegna sólstorma.

Arctic Trucks skipulagði ferðina á Suðurlandinn

Í símaviðtali við Guðmund Guðjónsson, verkefnisstjóra

Suðurskautsverkefna hjá Arctic Trucks, sagði hann að ferðin hefði gengið nánast án bilana og óhappa, en í upphafi ferðarinnar þegar frostið var sem mest hrukku í sundur boltar í fjöðrunarbúnaðinum á húsinu í dráttarvélinni.

Stoppað var í sólarhring á Suðurlandnum þar til haldið var til baka sömu leið, og er gert ráð fyrir að enn fljótlegra verði að keyra til baka í hjólförum eftir dráttarvélinu og bílana. Dráttarvélinni til halds og trausts eru tvær AT44 6X6 Arctic Trucks bifreiðar. /HLJ

Massey Fergusson á leið á Suðurlandinn.

Jólagjöf veiðimannsins

Alpine Event
legghlífar
kr. 9.900

Airflo Bi-Focal veiðigleraugu
með stækkun
kr. 9.800

Daiwa crossfire
veiðihjól
kr. 6900

Deerhunter
skoveiðivettlingar
kr. 6.900

Bushnell
sjónaukar
kr. 12.900

Sjógbrúgur Fiber
kr. 19.900

Byssuhreinsisett í úrval
kr. 3.950

Vesturröst

Sérverslun veiðimanna - Laugaveg 178 - sími: 551 6770 - www.vesturrost.is

B&B Guesthouse

Á leiðinni til útlanda?

Innfalið í verði er gisting, morgunverður,
keyrsla í flug, geymsla á bíl og skil á bíl
við flugstöð við heimkomu

2 manna
herbergi
9.000
kr

Hringbraut 92, í miðbæ Keflavíkur 867-4434 & 421-8989
www.bbguesthouse.is

Goðir landsmenn!

Ispan
GLER OG SPEGLAR

Bestu óskir um farsæld
og hamingju á nýju ári
Hlökkum til að sjá ykkur.
Starfsfólk Ispan Kópavogi

54 54 300 • SMÍÐJUVEGUR 7 • KÓPAVOGUR
ispan.is € vottuð framleiðsla

Byggðasaga Skagafjarðar

– sjöunda bindi er komið út

Þú getur pantað Byggðasögu Skagafjarðar með
því að hringja í síma 453 6261 eða 453 6640.
Einnig má senda tölvupóst á netfangið
saga@skagafjordur.is

TILBOÐ
kr. **65.000**
FYRIR ALLAR SJÖ
BÆKURNAR

Allar
bækurnar
sjó fást í
tilboðspakka
á kr. 65.000.

Ofangreint verð er félags-
mannaverð Sögufélags
Skagfirðinga og býst einnig
þeim sem panta beint frá
útgáfunni.

Þeir sem greiða fyrirfram fá
bækurnar sendar burðar-
gjaldsfritt. Annars leggst við
burðargjald.

Þeir sem kaupa nýju bókina
geta fengið 3. til 6. bindi
með 20% afslætti.

SÖGUFÉLAG
SKAGFIRÐINGA
STOFNAD 1937

Safnahúsinu 550 Sauðárkróki
Sími 453 6640

Tilboðsverð á Byggðasögu Skagafjarðar

- Fyrsta bindið um Skefilsstaðahrepp og Skarðshrepp kr. 9.000
- Annað bindið um Staðahrepp og Seyluhrepp kr. 11.000
- Þriðja bindið um Lýtingsstaðahrepp kr. 12.000
- Fjórhunda bindið um Akrahrepp kr. 13.000
- Fimmta bindið um Rípurhrepp og Viðvíkurhrepp kr. 14.000
- Sjötta bindið um Hólahrepp kr. 14.000
- Sjöunda bindið um Hofshrepp kr. 15.000 **NÝTT**

Útgáfa bókarinnar var styrkt af Menningaráði-
og Vaxtarsamningi Norðurlands vestra.

ORKUSPARNAÐUR

Þjóðum mikið úrval af varmadælur frá vönduðum
framleiðendum, gæði og þjónusta ásamt hámarks
orkusparnaði, framleiddar í Evrópu.

DAIKIN
Verð frá 199.900.-

Hafðu samband og kynntu þér mögulegan
orkusparnað þér að kostnaðarlausu.

VARMADÆLUR - VARMASKIPTAR - KÆLIKERFI - HITATÚPUR
INNHRINGIBÚNAÐUR - HITASTJÓRNIBÚNAÐUR - HRINGRÁSADÆLUR
JARÐVEGSLAGNIR - TÖLVUKÆLAR

Smíðjuvegur 70 - gulgata
200 Kópavogur
www.verklagnir.is

Sími: 517 0270
VERKLAGNIR.IS
Sérfræðingar í varmadælum!

... Þegar þú vilt þægindi

Teg. 25180
Litir: Svart/Hvitt
Str. 36-46
Verð 10.500

Sendum landsmönnum
öllum innilegar óskir um
gleðilega jólahátíð og
gæfuríkt komandi ár.

Þökkum ánægjuleg viðskipti
á árinu sem er að líða.

Þrígga laga
softshell
dömur
og herra
Verð 18.900

praxis

Vatteraðir jakkar fyrir dömu og herra. Verð 14.900

Bonito ehf. • Friendtex • Praxis

Faxafen 10 • 108 Reykjavík • sími 568 2870 • www.friendtex.is • www.praxis.is
Opíð mánudag - föstudag 11:00-18:00, laugardaga í desember 12:00-16:00

„Ég hef botnlausan áhuga fyrir dýrum og umhverfinu,“ segir Herdís Magna Gunnarsdóttir sem stefnir að því að taka við rekstri Egilsstaðabúsins af foreldrum sínum.

Myndir / MBP

Herdís Magna Gunnarsdóttir komin á fullt við rekstur Egilsstaðabúsins:

Langaði alltaf að koma heim aftur og taka við búinu

— stefnir að því að taka alveg við rekstrinum í fyllingu tímans

„Við horfum til framtíðar og höfum hugmyndir um að stækka búið, hefja framkvæmdir við að bæta aðstöðu, m.a. fyrir geldkúr og hugsanlega bæta við mjaltapjóni síðar. Það eru endalaust einhver verk að vinna, eitthvað spennandi fram undan og ég hef mjög gaman af því,“ segir Herdís Magna Gunnarsdóttir, sem er nú þátttakandi í rekstri Egilsstaðabúsins með foreldrum sínum, Gunnari Jónssyni og Vigdís Sveinbjörnsdóttur.

Við hlið hennar er unnustinn, Sigbjörn Þór Birgisson. Þau stefna að því að taka við rekstrinum með tíð og tíma, en bræðrum hennar tveimur, Kára Sveinbirni og Baldri Gauta, stendur einnig til boða að koma inn í reksturinn hafi þeir vilja til. Herdís Magna er 27 ára gömul og af þriðju kynslóð Egilsstaðabænda.

Foreldrar hennar, Gunnar og Vigdís, hafa rekið Egilsstaðabúið um árabíl en eru nú smám saman að draga sig í hlé. Þau búa þar áfram og leggja hönd á plóg, en Vigdís hefur rekið vinsælt kaffihús, Fjóshornið, á svæðinu. Þar er líka verslun með vörur og veitingar sem framleiddar eru úr afurðum búsins, m.a. mjólkurvörum og nautakjöti. Föðurafrí Herdísar, Jón Egill Sveinsson, fyrrverandi bóndi á Egilsstaðabúinu, lætur heldur sitt ekki eftir liggja þótt kominn sé yfir nírætt. „Hann er ótrúlega sprækur og sér oftast nær um að gefa nautunum. Það er gott að eiga hann að,“ segir Herdís.

Prófaði eitt og annað fyrst

Herdís Magna ólst upp á Egilsstaðabúinu en hélt 16 ára gömul til náms við Menntaskólann á Akureyri þaðan sem hún lauk stúdentsprófi. „Ég var svolítið áttavíllt eftir stúdentsprófið og reyndi fyrir mér á ýmsum stöðum, en innst inni vildi ég líklega alltaf verða bóndi,“ segir hún. Fyrst lá leiðin í Háskóla Íslands þar sem viðskiptafræði varð fyrir valinu. „Ég þraukaði þar einn vetur, en vissi allan tímann að þetta var ekki mín hilla í lífinu, ég myndi aldrei endast til að sitja inni á skrifstofu og rýna í tölur alla daga. En það er auðvitað ágætt að hafa fengið smá innsýn í bókhald og þess háttar, það kemur að gagni þegar verið er að reka stórt kúabú,“ segir Herdís. Næst hélt hún heim að Hólum þar sem hún nam einn vetur í hestafræðideildinni við Háskólann á Hólum en hélt náminu áfram á Hvanneyri og lauk prófi í hestafræðum sem áðurnefndir skólar bjóða upp á í sameiningu. Samhliða lauk hún BS-prófi í búvísindum.

Líkar hvergi betur en innan um skepnurnar

„Mig langaði alltaf að koma aftur heim og taka við búinu. Sá draumur hefur nú ræst og ég er ánægð með það. Mér líkar afskaplega vel að vinna hér, vera innan um skepnurnar og vasast í bústörfum allan daginn. Ég hef botnlausan áhuga fyrir

Herdís og unnusti hennar, Sigbjörn Þór Birgisson, hann er byggingatæknifræðingur og smiður.

dýrum og umhverfinu. Þetta eru fjölbreytt og skemmtileg störf og þó svo að sinna þurfi sömu og föstu störfunum daglega kemur líka alltaf eitthvað nýtt upp á hverjum degi sem bregðast þarf við og leysa,“ segir Herdís en hún flutti heim alkomin vorið 2012. Byrjaði þá sem fjórstýra hjá foreldrum sínum, en

hefur á þeim rúmu tveimur árum sem liðin eru smám saman verið að koma sér inn í málin.

Lært ótrúlega margt á skömmum tíma

Þau Herdís og Sigbjörn hafa smám saman verið að koma sér fyrir og

reka búið fyrsta kastíð í félagi við foreldra hennar. „Það er mjög gott að hafa fólkið sitt innan seilingar, það er gott að geta flett upp í pabba, hann býr að mikilli reynslu og er naskur á skepnurnar. En þetta kemur allt saman smátt og smátt, það tekur tíma að komast inn í allt sem viðkemur búskapnum á svo

Lögreglan á Suðurlandi:

Verður með þrjátíu og þrjá lögreglumenn frá áramótum

Um áramótin taka til starfa ný lögregluembætti um allt land þar sem lögreglulið í kjördæmum renna undir sömu sæng.

Á Suðurlandi verður til Lögreglan á Suðurlandi en þar inni er lögreglan á Selfossi, á Hvolsvelli, á Vík í Mýrdal og Kirkjubæjarklaustri. Munu 33 lögreglumenn starfa við nýja embættið, 27 karlar og sex konur. Lögreglustjóri verður Kjartan Þorkelsson, Oddur Árnason verður yfirlögregluþjónn og Þorgrímur Óli Sigurðsson verður yfirmaður rannsóknardeildar. Höfuðstöðvar nýju lögreglunnar verða á Hvolsvelli.

/MHH

Kjartan Þorkelsson.

Fjölskyldan mín er sköpuð til að brjóta upp hversdagsleikann á heimilinu. Þemað er hin íslenska fjölskylda. Þjóðbúningurinn, torfbærinn, húsdýrin og sveitin fagra tengja okkur fortíðinni og rótum okkar.

Sveitarómantíkin einkennir Glösin „Fjölskyldan mín“

Glös sem bera heitið Fjölskyldan mín eru nú aftur fánleg í verslunum eftir nokkurra ára hlé. Þau samanstanda af ömmu, afa, móður, föður, strák og stelpu og eiga sér dyggan hóp aðdáenda að sögn hönnuða þeirra, Ingibjargar Hönnu Bjarnadóttur og Dagnýjar Kristjánsdóttur.

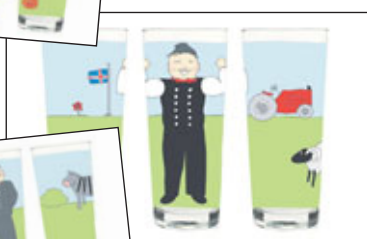
Þær stöllur hafa fengið fyrirspurnir um hvort glösin komi ekki á nýjan leik í sölu, enda stækka fjölskyldur og margir vilja þá stækka glásafn sitt í leiðinni.

Glösin komu fyrst á markað árið 2005 og nutu fádæma vinsælda. Þær Ingibjörg og Dagný eru gamlar vinkonur úr Versló. Dagný er margmiðlunarhönnuður frá Teknisk Akademia SydKolding og viðskiptafræðingur frá Háskóla Íslands. Hún starfar nú sem vörumerkjastjóri hjá Ölgerð Egils Skallagrímssonar. Ingibjörg er grafískur hönnuður útskrifuð frá Listaháskóla Íslands. Hún hefur haldið sig á hönnunarbrautinni og er ein af okkar þekktustu hönnuðum og rekur fyrirtækið IHANNA HOME. Af hennar þekktustu verkum má nefna krummaherðatré og Ekki rúðolf snaga.

Þar sem þær stöllur sneru sér að öðrum hugðarefnum ákváðu nákomnir ættingar að taka að sér að sjá um framleiðslu og dreifingu glásanna í samstarfi við þær. Fyrirtækið sem sér um dreifinguna er fjölskyldufyrirtæki sem heitir Living Iceland. Jafnframt hafa nýjar vörur bæst við, servéttur og gjafakort. Karafli er einnig á teikniborðinu.

Þrá eftir gömlum góðum gildum

Um glösin segir í tilkynningu: „Fjölskyldan mín er sköpuð til að brjóta upp hversdagsleikann á heimilinu. Þemað er hin íslenska fjölskylda. Þjóðbúningurinn,

torfbærinn, húsdýrin og sveitin fagra tengja okkur fortíðinni og rótum okkar. Það má finna ákveðna fortíðarþrá í glösunum. Þrá eftir gömlum góðum gildum þegar allt var í föstum skorðum. Kvöldmatur var alltaf klukkan sjö á kvöldin og allir borðuðu og spjölluðu saman. Glösin er upplagt að nota í slíkar samverustundir, þar sem allir eiga sitt ákveðna glas.“

Markmiði að höfða til allra

Glösin eru hönnuð með það að markmiði að höfða til allra, bæði ungra sem aldinna. Þess vegna eru þau litrík og glaðleg. Sveitarómantíkin sem einkennir þau, íslensku húsdýrin og íslenski fáninn gera þau þjóðleg og því eru þau tilvalin gjafavara eða minjagripir fyrir erlenda vini eða ferðalanga.

Glösin eru framleidd í Þýskalandi. Það er prentað á glösin um leið og þau eru búin til og þannig nást mikil gæði. /MPÞ

Fulltrúar kvenfélaganna þriggja, ásamt forsvarsmönnum sjúkrahússins, þegar gjöfin var afhent. Herdis Gunnarsdóttir forstjóri tekur á móti gjafabréfinu úr hendi Sólveigar Þórðardóttur kvenfélagskonu. Mynd / MHH

Kvenfélagskonur í Flóanum:

Gáfu 1,3 milljónir króna til sjúkrahússins á Selfossi

Fulltrúar kvenfélaganna þriggja í Flóahreppi komu nýlega færandi hendi á sjúkrahúsið á Selfossi með rúmlega 1,3 milljónir króna.

Verður peningunum varið til

nýrrar göngudeildar lyflækninga, sem er nýlega búið að opna. Þar verður lyfjameðferð erfiðra lyflæknisvandamála eins og við krabbameini. Einnig eru á

deildinni tvær blóðskilunarvélar fyrir nýrnabílaða einstaklinga. Peningunum söfnuðu kvenfélögin á basar í félagsheimilinu Þingborg laugardaginn 8. nóvember. /MHH

Jötunn vélar opnað á Egilsstöðum:

Verslun þar sem bóndinn og þéttbýlisbúinn mætast

Framkvæmdastjóri Jötunn véla var ánægður með viðtökur Héraðsbúa þegar fyrirtækið opnaði nýjustu verslun sína á Egilsstöðum fyrir skemmstu. Hann segir að vöruúrval í búðinni muni þróa eftir óskum heimamanna.

„Dagurinn er búinn að vera mjög skemmtilegur og gott renneri frá í morgun. Fólk er spennat að sjá hvað við erum að gera og hvernig það muni þróa“, segir Finnogi Magnússon, framkvæmdastjóri Jötunn véla.

Verslunin er sú þriðja í röðinni, sú fyrsta var á Selfossi en fyrir tveimur árum var opnað á Akureyri. Þar störfuðu fyrst þrír starfsmenn eru í dag orðnir sex. „Við höfum verið að þróa búðirnar. Þetta eru verslanir þar sem bóndinn og þéttbýlisbúinn finna breitt og áhugavert vöruúrval á samkeppnishæfu verði.“

Finnogi segir Jötunn vélar árum saman hafa verið með umtalsverð umsvif á Austurlandi meðal bænda sem noti margir hverjir vélar og tæki frá fyrirtækinu. Samningur hefur verið við MSV á Egilsstöðum um verkstæðisþjónustu en þessi umsvif hafa nú þróað yfir í búðina.

Jóhannes Bjarnason, Björgvin Elísson, Finnogi Magnússon, Sigtryggur Herbertsson, Sindri Fannar Sigurbjörnsson og Jóna Sigríður Guðmundsdóttir en þau tvö síðastnefndu sjá um búðina á Egilsstöðum. Mynd / Austurfrétt/Gunnar

„Við viljum geta þjónustað viðskiptavinum okkar, sem eru aðallega bændur, en við erum líka að koma með vörur sem þéttbýlisbúar sjá sér hag í að kaupa, svo sem leikföng og gæludýravörur. Við eigum eftir að sjá hvernig vöruúrvalið þróað. Það veltur á viðtökunum, hverju fólk óskar eftir. Við þekkjum ekki svæðið

og þróum búðina eftir því sem við lærum á óskir fólksins á svæðinu.“

Verslunin deilir húsnæði með Bón- og þústþjónustunni sem Björgvin Elísson rekur. „Við Björgvin erum skólabræður frá Hvanneyri, við útskrifuðumst þaðan saman fyrir 20 árum og þau hafa verið okkur mjög hjálpleg.“ /Gunnar

16% aukning í gistinóttum á hótélum í október

Gistinætur á hótélum í október voru 183.600 sem er 16% aukning miðað við október 2013.

Gistinætur erlendra gesta voru 82% af heildarfjölda gistinátta í mánuðinum en þeim fjölgaði um 23% frá sama tíma í fyrra á meðan gistinóttum Íslendinga fækkaði um 7%. Yfir tólf mánaða tímabil hefur fjöldi gistinátta aukist um 14%. Þetta kemur fram á vef Hagstofunnar.

Flestar gistinætur voru á höfuðborgarsvæðinu um 128.800 sem er 15% aukning miðað við október 2013. Næstflestar voru gistinætur á Suðurlandi eða um 24.500 og hefur

gistinóttum á Suðurlandi fjölgað um 40% samanborið við október 2013.

Flestir þeirra erlendu gesta sem gistu á hótélum í októbermánuði voru Bretar, tæplega 44 þúsund, Bandaríkjamenn voru rúmlega 23.600 og Þjóðverjar rúmlega 9.300.

Færri fyrir norðan og austan

Gistinóttum fækkar mest á Austurlandi, nemur fækkunin í októbermánuði um 13% og einnig var um fækkun að ræða á Norðurlandi, um 7%. Mest aukning er á Suðurlandi eða um 40% og á Suðurnesjum um

34%. Á Vestfjörðum voru gistinætur um 18% fleiri í mánuðinum. Nýting herbergja er lókust á Austurlandi, um ríflega 19%, en var 22% í sama mánuði í fyrra. Á Vesturlandi og Norðurlandi er hún um 30%, 40% á Suðurlandi og 60% á Suðurnesjum sem er um landsmeðaltal. Langbest er hún í Reykjavík, 84,4%.

Athygli er vakin á því á vef Hagstofunnar að hér er eingöngu átt við gistinætur á hótélum sem opin eru allt árið. Til þessa flokks gististaða teljast hvorki gistiheimili né hótél sem eingöngu eru opin yfir sumartímann. /MPÞ

Alltaf heima - Alltaf í bústaðnum - Alltaf í vinnunni.

Fibaro hússtjórnarkerfið er einfalt kerfi í notkun en fjölbreytileikinn er ótrúlegur þegar kemur að notkunarmöguleikum. Kerfið er í senn öryggis og hússtjórnarkerfi með ótal möguleikum sem bæta má við eftir hentugleikum. Þannig getur kerfið séð um stýringu á ýmsum nemum og myndavélum auk þess að stýra hita og ljósum eftir ýmsum formerkjum.

Kerfið getur t.d. séð um að lækka hita í húsum meðan heimilisfólkið sefur eða er að heiman. Það getur kveikt og slökkt á tækjum, stillt ljósmagn á öllum tegundum ljósa, látið vita af umgangi, opnum dyrum eða gluggum o.s.frv.

Fibaro er þráðlaust kerfi og því er sárafjálft að setja kerfið upp. Engar lagnir eða rafmagnsbreytingar eru nauðsynlegar.

Einfaldleikinn við notkun kerfisins er einstakur og felst í háþrúðu valmyndakerfi sem er aðgengilegt með snjallsíma eða í gegnum tölvu. Valmyndakerfið leiðir notandann ljúflega gegnum valkosti sem geta verið eins einfaldir eða flóknir eins og hver einn kys.

Fibaro gerir það kleift sem alla dreymir um, að vera á tveimur stöðum í einu því þú getur alltaf fylgst með því sem gerist heima hvar sem þú ert staddur. Þú þarft þó ekki sífellt að spá í hluti sem kynnu að gerast að þér fjarverandi því kerfið lætur vita ef eitthvað bjátar á eða betur mætti fara.

Sparnaðurinn sem fylgir notkun kerfisins er fljótur að telja í rafmagns og hitakostnaði og þægindin eru augljós.

Fibaro hússtjórnarkerfið og nánari upplýsingar um það fást hjá Icecom.

IceCom - Lyngás 10 - Garðabær - 414 4400 - icecom@icecom.is

Liebherr L507 Speeder hjólaskófla

2005 árg. Skófla, gaflar og hraðtengi. Snýrtíleg og vel með farin vél. Verð 4,3 m + vsk

Liebherr R914 beltgrafa

2008 árg. 8.000 vst. 24 tonn Skófla, hraðtengi, smurkerfi, hamar- og tiltlangir. Verð 9,9 + vsk

Ný Yanmar Vio57

2014 árg. 6 tonn Steelwrist rötortil og 3 skóflur.

Ný Yanmar SV18

smágrafa 1,95 tonn. Lehnhoff Powertilt og 3 skóflur

Weber jarðvegsþjöppur og hopparar til á lager

Tsurumi-dælur í miklu úrvali

Uppl. í síma 660-6051.

MERKÚR
merkur.is

Eigum nokkur eintök af slátturaktorum, sýningavélum, sem við bjóðum nú á sérstöku áramótatilboði.

20%
AFSLÁTTUR

96 cm sláttubreidd

MF 38-13 ST

107 cm sláttubreidd

MF 42-18 ASD

92 cm sláttubreidd

MF 36-13 RT

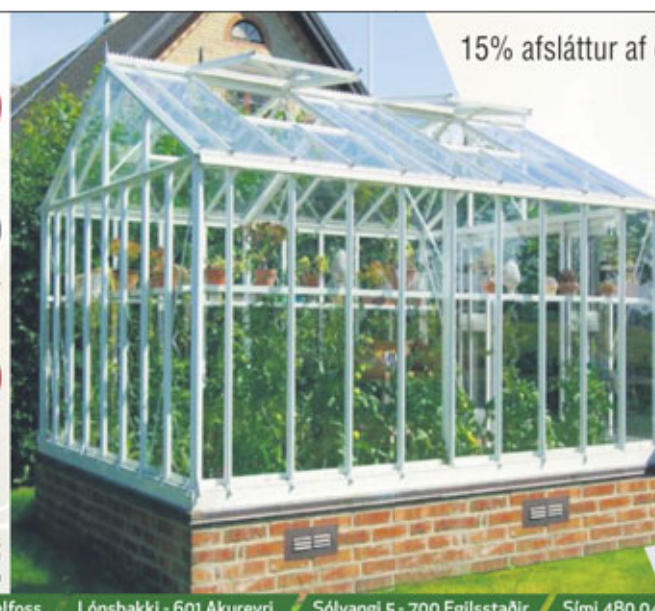
92 cm sláttubreidd

MTD LE 130

122 cm sláttubreidd

MF 48-22 FMZ

15% afsláttur af öllum gróðurhúsum til áramóta!

15%
AFSLÁTTUR

JÖTUNN
VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Hulda G. Geirsdóttir lætur af starfi sem framkvæmdastjóri Félags hrossabænda um áramótin:

„Ég er forfallinn hestamaður“

— ætlar að gefa hestamennskunni meiri tíma en er samt opin fyrir spennandi verkefnum

Hulda G. Geirsdóttir hestakona og útvarpsmaður með meiru, lætur af störfum sem framkvæmdastjóri Félags hrossabænda um komandi áramót, en 18 ár eru þá liðin síðan hún hóf þar fyrst störf.

„Ég hef starfað hér í tveimur hollum. Ég byrjaði fyrst hjá Félagi hrossabænda 1996 og var í fullu starfi til ársins 2000. Ég var þá fyrst og fremst starfandi sem markaðsfulltrúi, en ekki eiginlegur framkvæmdastjóri félagsins, fyrr en þá í restina. Ég fór síðan að vinna sem ritstjóri hjá Eiðfaxa og svo að eiga mín börn og gera ýmsa aðra hluti.

Í ársbyrjun 2007 var ég svo beðin um að koma hingað aftur og hef verið hér síðan.“

– Það hefur trúlega verið í mörg horn að líta í þessu starfi?

„Já, það hefur sannarlega verið það. Ég hef verið hér í hlutastarfi frá 2007 og þegar maður er eini starfsmaðurinn þá gengur maður í allt mögulegt. Þess vegna er enginn dagur eins og ég hef séð um allt frá stjórnsýslu og fjármálum félagsins yfir í alls kyns smáverk eins og að bera kassa og setja saman húsgögn.“

Lokaverkefnið er myndskreytt kennslubók fyrir börn

„Mitt starf hefur annars að stórum hluta gengið út á kynningarmál. Ég hef lagt mikla áherslu á að útbúa kynningar- og fræðsluefni fyrir fólk innanlands og utan sem vill kynna sér íslenska hestinn. Við hjá Félagi hrossabænda höfum verið leiðandi í því að búa til slíkt efni og eiga á lager þegar fólk sem er að kynna hestinn þarf á því að halda. Núna erum við að leggja lokahönd á skemmtilega myndskreytta bók fyrir börn með fræðslu um íslenska hestinn. Ég stefni á að klára þetta verkefni áður en ég kveð ásamt nýrri heimasíðu sem er reyndar komin í loftið, en verið að fínþússa.

Þetta hefur verið mjög ánægjulegur tími og það sem mér hefur kannski fundist einna skemmtilegast er hvað ég hef kynnst óhemju mörgu góðu fólki út um allt land sem ég hefði að öðrum kosti kannski aldrei fengið tækifæri til að hitta. Þá hef ég ferðast töluvert í þessu starfi bæði innanlands og utan og þannig hef ég líka komið á marga staði sem ég hefði annars ekki farið til.

Starfið hér hefur gefið mér mjög marga, bæði hvað faglega reynslu varðar og eins varðandi samskipti og vinskapi. Ég hef unnið með og fyrir afskaplega marga gott fólk og ég á eftir að sjá eftir þeim hluta, en ég mun halda áfram að hitta hestamenn og bændur þótt það verði annars staðar en í Bændahöllinni.“

Hulda G. Geirsdóttir. „Ég tók það algjörlega upp hjá sjálfri mér að fá hestadellu.“

– Landsmót hestamanna hefur líka snert feril þinn í þessu starfi, hvað getur þú sagt mér um þau mál?

„Ég hef komið að landsmótum með ýmsum hætti. Ég hef verið að vinna við þau sem fjölmiðlafulltrúi, sem þulur, sem dómari og unnið þar fyrir sjónvarp, útvarp og prentmiðla. Þannig þekki ég orðið flestar hliðar á þeim viðburði.“

Vill veg Landsmóts hestamanna sem mestan

Nú hafa oft verið átök um staðarval

fyrir landsmót, hvernig lýst þér á þessa lendingu ef af verður að halda landsmótið á Hólum?

„Ég hef alveg haldið mig til hlés í þessari landsmótsumræðu. Ég vil bara veg landsmótsins sem mestan. Þetta er stórmerkilegt fyrirbæri og ég treysti því fólki sem fer með þessi mál til að klára þau og reyna að gera það á sem bestan hátt. Ég mun alla vega halda áfram að mæta á landsmót hvar svo sem þau verða.

Ég sé alveg fyrir mér að landsmót geti verið á fleiri en einum stað, en finnst þó líka koma til greina að festa

það við einn stað. Menn þurfa þó að leggja það niður fyrir sér hvernig þeir vilja hafa þetta. Á að reka landsmót sem fyrirtæki eða ætla menn að hafa önnur sjónarmið ofar á blaði eins og félagsleg sjónarmið og byggðasjónarmið? Um þetta verða menn að taka ákvörðun.“

Meiri kröfur fækka mögulegum mótsstöðum

– Nú eru kröfur varðandi umgjörð hrossa á landsmóti stöðugt að aukast sem útheimtir þá mikinn

húsakost á mótstað. Útiloka slíkar kröfur ekki strax ákveðna staði sem áður hafa verið inni í myndinni?

„Jú, ef menn vilja leggja þá línu að kröfurnar um landsmót gangi fyrst og fremst út á aðstöðuna, þá fækkar auðvitað möguleikunum. Ef línan er hins vegar lögð þannig að líka þurfi að gera ráð fyrir ákveðinni sveitastemningu, eða sjónarmiðum áhorfenda, þá er kannski verið að tala um annað dæmi. Í þessu liggur spurningin. Þarf að reka þetta eins og fyrirtæki með hagnaðarsjónarmiðin efst á blaði, eða erum við að tala um einhvers konar félagslegt fyrirbæri? Mér finnst menn ekki hafa gert þetta endanlega upp við sig enn þá.“

Treystir því að hestamenn klári þetta

Hulda segir að í raun sé hægt að ræða endalaugar útfærslur á slíku mótshaldi. Allar hafi þær komið upp í umræðunni í gegnum tíðina.

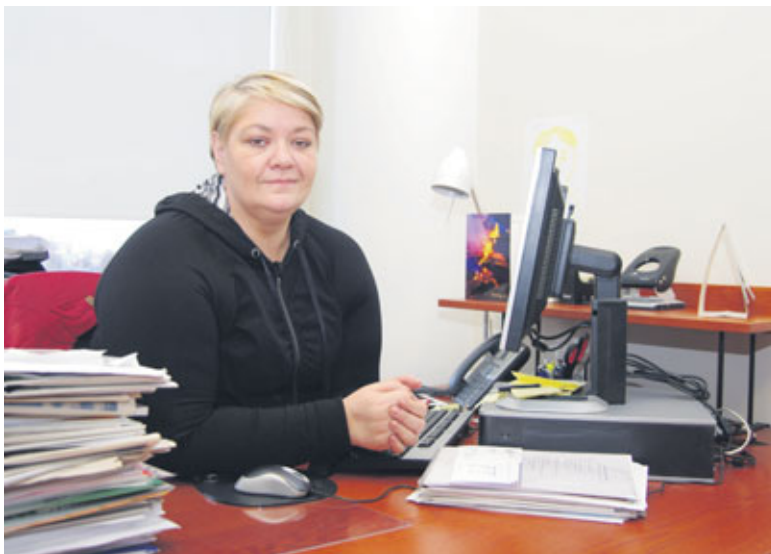
„Einhvern tíma verða menn þó að leggja einhverja línu og vera samtaka um að fylgja henni. Í mínum huga er alveg sama hvaða leið verður farin í þessum landsmótsmálum, það verða aldrei allir ánægðir. Það þarf samt að tryggja hagsmuni fyrirbærisins landsmóts og þeirra sem að því standa. Ég treysti því að hestamenn klári það.“

Ég er forfallinn hestamaður

– Ert þú ekki sjálf í hestamennsku?

„Jú, ég er forfallinn hestamaður og hef verið frá því ég var pínulítill stelpa. Ég tók það algjörlega upp hjá sjálfri mér að fá hestadellu. Það er enginn, hvorki í móður- né föðurfjölskyldu minni, sem stundar hestamennsku eða hefur nokkurn tíma gert.

Ég er fædd í Vestmannaeyjum og uppalin í Keflavík og ég var svo heppin að nágranni minn, Arnoddur Tyrtingsson, rak reiðskóla þegar ég var lítill hestasjúk stelpa. Ég fékk að þvælast með honum og krökkunum hans sem tóku mér afskaplega vel. Svo voru fleiri karlar í Keflavík eins og Brynjar Vilmundarson, sem síðar varð þekktur hrossaræktandi á Feti, Ingvar Hallgrímsson og Hákon heitinn Kristinnson úr Skarði í Landsveit sem hlúðu svolítið að þessari dellu minni og leyfðu mér að þvælast með sér. Ég á þeim og fleirum mikið að þakka. Ég fór á bak hinum og þessum hestum hjá öllum sem hleyptu mér á bak löngu áður en ég eignaðist minn fyrsta hest. Hann fékk ég ekki fyrr en ég var orðin 12 ára. Síðan hefur þetta bara smá versnað,“ segir Hulda og brosir.

Hulda G. Geirsdóttir að ganga frá lausum endum á skrifstofu Félags hrossabænda áður en hún yfirgefur þann vettvang um áramótin eftir dygga þjónustu í fjölda ára.

„Fram að þessu hefur mig kannski aðeins skort tíma til að sinna hestamennskunni.“

Hulda á Þrennu. „Þegar ég var krakki reið ég ekkert út með hjálm. Í dag myndi mér ekki detta það í hug, enda vonandi þroskaðri og fróðari um hættuna. Sem betur fer hefur þetta mikið breyst.“

Sælureitur fjölskyldunnar í Holta- og Landsveit

„Í dag á ég hesthús á Spretssvæðinu, á Kjóavöllum í Kópavogi. Síðan keyptum við fjölskyldan hluta úr jörð í Holtum í Holta- og Landsveit, sem við köllum Holtabrún og er út úr jörðinni Hallstúni. Þar erum við með lítið sumarhús og höldum okkar hesta á sumrin og haustin. Þar er sko sælan,“ segir Hulda og hlær.

– Ertu þá búin að véla alla fjölskylduna inn í þetta?

„Já, ég kynntist manningum mínum, Bjarna Bragasoni, í gegnum hestamenskuna sem var mjög heppilegt. Svo á ég tvö börn sem líka taka þátt. Dóttir mín, sem er níu ára, hefur mikinn áhuga á hestum og er mjög efnilegur hestamaður. Sonur minn, sem er tólf ára, hefur líka gaman af hestunum, en er kannski ekkert síður áhugasamur um búskap almennt. Hann er ekkert minna áhugasamur um kindur og ýmislegt annað.

Það er gaman að geta verið öll saman í þessu og það skapast svolítið ný vidd í hestamenskunni þegar börnin geta verið með manni. Ég held að það séu ekki til mörg betri áhugamál fyrir fjölskyldu til að stunda saman.“

Mæðgurnar á feðgum.

Hestamennska er ekki hættulegri en annað sport

– Er hestamennska ekki stórhættulegt sport, fólk að detta af baki og slasa sig?

„Ég er nú búin að fá margar byltur um ævina, en stend samt enn þá í báðar lappir. Hestamennskan er í sjálfu sér ekkert hættulegri en annað sport, eins og skíðaíþróttir, bílaíþróttir, mótocross eða jafnvel boltaíþróttir. Fólk getur brotið bein í hvaða sporti sem er og slasað sig í alls konar íþróttum. Þetta snýst um að kunna á hesta og þekkja þeirra viðbrögð og hegðan og svo auðvitað nota þau öryggistæki sem eru í boði.“

Fásinna að ríða út án þess að vera með hjálm

„Ég er mikill talsmaður hjálma-notkunar og tel það algjöra fásinnu að ríða út án þess að vera með hjálm. Ég skil ekki fólk sem lætur sér detta það í hug. Hvað þá fólk sem á börn eða er fyrirmyndir barna. Ég hvet okkar fremstu knapa eindregið til að sýna sig sem fyrirmyndir með því að nota hjálm, alltaf. Þetta er eins og að setja á sig öryggisbelti sem er bara partur af því að setjast inn í bíl.“

Hulda segir reyndar að ekki sé langt síðan hestamenn hafi almennt farið að nota hjálm.

Eiginmaðurinn, Bjarni Bragason, ásamt börnunum tveim, Braga Geir og Eygló Eyju við Jökulsárlón síðastliðið sumar.

Mynd / HGG

„Ég fór á bak hinum og þessum hestum hjá öllum sem hleyptu mér á bak löngu áður en ég eignaðist minn fyrsta hest. Hann fékk ég ekki fyrr en ég var orðin 12 ára. Síðan hefur þetta bara smá versnað.“

„Þegar ég var krakki reið ég ekkert út með hjálm. Í dag myndi mér ekki detta það í hug, enda vonandi þroskaðri og fróðari um hættuna. Sem betur fer hefur þetta mikið breyst og hjálmarir eru líka orðnir vandaðri, léttari og þægilegri.“

Ætlar að gefa hestamenskunni meiri tíma

– Þú ætlar sem sagt ekkert að leggja

hestamenskuna á hilluna þegar þú hverfur úr þessu starfi?

„Nei, ég ætla frekar að gefa í á því sviði. Fram að þessu hefur mig kannski aðeins skort tíma til að sinna hestamenskunni. Mig langar svolítið að gefa henni meiri tíma. Ég hef verið að rækta og á fullt af efnilegum ungum hrossum sem eru spennandi verkefni. Vonandi tekst mér það ef ég sökkvi mér ekki á kaf í eitthvað annað.“

„Fjölskylduselfie“ tekin í blíðunni á Borgarfirði eystra í sumar.

Hulda segir að henni hafi gengið ágætlega að selja það sem hún hafi þurft að selja úr sinni ræktun. Hún hafi þó ekkert verið að leggja sérstaka áherslu á að rækta beinlínis til að selja. Einnig þurfi menn þá að vera gallharðir á að losa sig við þá hesta í sláturhús sem enginn hafi gagn af. Ekki gangi að safna hestum bara til að safna.

„Það kostar mikið að ala hross upp og temja. Það gengur því ekki í þessari búfjárrækt frekar en öðrum að halda öllu sem fæðist.“

Heldur áfram á Rás 2

– Nú þekkja margir þína rödd úr útvarpinu, verður þú ekki áfram á þeim vettvangi?

„Jú, ég verð áfram í dagskrárgerð á Rás 2. Annars veit maður svo sem ekkert hvað gerist í framhaldinu þar. Það er mikil óvissa um starfsemi RÚV og maður á eftir að sjá hvernig

það fer. Ég hef mjög gaman af því að vinna við útvarp og þykir vænt um RÚV. Ég tel það hafa mikilvægu hlutverki að gegna og þar starfar ótrúlega hæfileikaríkt og duglegt fólk.

Svo verð ég í lausamenskunni við hin ýmsu verkefni og er opin fyrir nýjum tækifærum. Ég hefði til dæmis mikinn áhuga á því að sitja í stjórnun fyrirtækja ef menn vantar öfluga konu í slíkt. Ég hef nýverið tekið sæti í endurskoðunarnefnd Lífeyrissjóðs bænda og hef mikla reynslu af félagsmálastörfum og ýmiss konar nefndasetu. Ég hef líka þekkingu á rekstri smærri fyrirtækja og félaga eins og Félagi hrossabænda. Síðan höfum við fjölskyldan rekið okkar eigið fyrirtæki um nokkurra ára skeið. Það er því margt sem kemur til greina. Ég verð með allar dyr galopnar og mun bara sjá til hvað kemur inn, það hafa allir gott af því að breyta til,“ segir Hulda G. Geirsdóttir. /HKr.

VATNSHELT

ANDAR

VINDHELT

SEALSKINZ®
FYRIR ÍSLENSKAR AÐSTÆÐUR

TEYGJANLEGT

SLITSTERKT

SVEIGJANLEGT

Sealskinz er breskt fyrirtæki sem framleiðir einstaka línu af vatnsheldum vörum fyrir höfuð þitt, hendur og fætur.

Sealskinz notast við 3ja laga einkaleyfisráða tækni í prjónuðum sokkum, hönskum og húfum til að búa til óaðfinnanlegar vörur sem eru algerlega vatnsheldar en anda engu að síður.

Reykjavík: Intersport / GG sjósport / Lífland / Postura / Reykjavík Mótör Center / Örninn | Borgarnes: Lífland | Stykkishólmur: Gallerí Braggi | Snæfellsbær: Vélsmiðja Árna Jóns | Búðardalur: K.M. þjónustan | Blönduós: N1 píparinn | Sauðárkrúkur: Kaupfélag Skagfirðinga Eyrinni | Varmahlið: Kaupfélag Skagfirðinga | Neskaupsstaður: Multitask | Akureyri: Fákasport / Lífland / Jötunn | Höfn: í Hornafirði | Vélsmiðja: Hornafjarðar | Selfoss: Jötunn | Hveragerði: Golfklúbbur Hveragerðis

Gerum jólin skemmtilegri:

Bregður hún beisli undan svuntu sinni og leggur við dreng og ríður gandreið

Jól og áramót eru í huga flestra skemmtilegur tími þegar fjölskyldan kemur saman og gerir sér glaðan dag. Vinir og vandamenn gefa hver öðrum gjafir og gleyma gömlum deilumálum, að minnsta kosti um stundarsakir.

Sumir tengja jólin fæðingu Krists aðrir halda upp á þau til að fagna því að sólin fer að hækka á lofti og börnin bíða spennt eftir því að fá í skóinn.

Þetta er líka sá árstími þegar alls konar kynjaverur fara á stjá, jólasveinarnir koma til byggða, álfar flytja búferlum og tröll halda veislur. Það er því ekki hættulaust að vera einn á ferli á þessum tíma ef mark er tekið á þjóðtrú sem tengist jólunum.

Drykkja var þar mjög óstjórnleg

Í Bárðar sögu Snæfellsáss segir frá allsvakalegu jólaboði sem Hít tröllkona stóð fyrir í Hundahelli í Hítardal. Til veislunnar bauð hún meðal annarra Bárði Snæfellsás sem var af risakyni í föðurætt, Gesti syni hans og mörgum tröllum. Þar var Surtur af Hellisfitjum og Jóra úr Jórurkleif, Kolbjörn í Breiðdalsbotnum, Glámur og Ámur úr Miðfjarðarnesbjörgum og Guðlaugur úr Guðlaugshöfða. Allt góð og gild þurs og drykkjutröll.

„Vorur þá borð upp tekin og matur á borinn, heldur stórkostlegur. Drykkja var þar mjög óstjórnleg, svo að allir urðu þar gínntir. En er máltíð var úti, spurðu þursar og Hít, hvað Bárður vildi til gamans hafa. Bárður bað þá fara til skinnleiks. Stóðu þeir þá upp, Bárður og Surtur, Kolbjörn, Guðlaugur og Gljúfra-Geir, og höfðu hornskinnaleik; var þá ekki svo lítið um þá, – þó var auðséð að Bárður var sterkastur, þótt hann væri gamall. Bjarnfeld einn stóran höfðu þeir fyrir skinn, og vöfðu hann saman og köstuðu honum á milli sín fjórir, en einn var úti og skyldi sá ná. Ekki var gott að vera fyrir hrundningum þeirra. Flestir stóðu uppi á bekkjum nema Gestur, hann sat kyrr á rúmi sínu. En þá er Kolbjörn var úti, ætlar hann að ná skinni fyrir Bárði og hljóp heldur snarlega. En er Gestur sá það, skaut hann fætinum fyrir Kolbjörn, svo þursinn hraut þegar út á bergið svo hart, að brotnaði í honum nefið, – féll þá blóð um hann allan. Varð þá upphlaup og hrundningar heldur sterklegar; vildi Kolbjörn hefna sín á Gesti.“

Gandreiddin

Jólin eru magnaður tími og svo virðist sem öll náttúruleg mál snúist á hvolf.

Á aðfangadagskvöldi jóla er drengur, sem hafði ráðist til starfa á

Í desember má sjá ungar og eggjandi konur í Japan syngja auglýsingar við vestræn jólalög.

prestsjörð, úti í hesthúsi að kemba og hirða eldishesta prestsins. Hann veit ekki fyrr til en kona prestsins vindur þar inn og gefur hún sig á tal við dreng um ýmis málefni. Þegar minnst varði dregur hún beisli undan svuntu sinni og leggur við drenginn og fylgir því mikið töfraafl. Drengurinn leyfir prestkonunni að fara á bak sér og tekur hann hana svo á loft eins og fuglinn fljúgandi. Fer hann yfir fjöll og dali, kletta og klungur og hvað sem fyrir er með prestkonuna á bakinu. Meðan á þessu stendur þykir drengnum eins og hann vaði reykt.

Dansferðir í mannahíbýlum

Álfar eru mikið á ferð um jólin. Bæði er skemmtanatími þeirra mestur um það leyti ársins því þá halda þeir mikið af samsætum og veislum með hljóðfærslætti og dansi ýmist

í mannahíbýlum eða í álfabyggðum. Auk þess eru hjá þeim fardagar um nýárið.

Stundum hafa mennskir ratað í álfaveislur á jólanótt eins og segir í sögunni Álfar hjá Víðivöllum. Í klöppum hjá Víðivöllum sá maður nokkur á jólanóttina stórt hús allt ljósum prýtt. Hann gekk þar inn og fékk góðar viðtökur og ágætan beina. Morguninn eftir er hann vaknaði lá hann á berum klettunum og sá hvorki veður né reykt eftir af stóra húsinu.

Sögur um jólagleði álfa hefjast iðulega á að heimilisfólkið er á leið til kirkju og að einhver einn, maður eða kona, verður eftir til að gæta bæjarins. Þegar liður fram á kvöld koma álfarnir inn í bæinn og halda skemmtun og sá sem heima situr missir vitið eða deyr. Þeir sem halda glórunni og lifa álfageimið af í fyrsta sinn missa þó yfirleitt vitið eða lífið eftir að djammið hefur endurtekið sig í tvö eða þrjú ár.

Jóladansinn í Hruna

Eins og sannast hefur eru það fleiri en álfar og tröll sem hafa gaman af því að skemmta sér um jólin. Í Hruna í Árnessýslu var prestur sem mjög var gefinn fyrir skemmtanir og gleðskap. Ein jólin messaði hann ekki þegar sóknarfólkið kom til kirkju heldur hélt dansleik með drykkju, spilum og öðrum ósæmilegum skemmtunum langt fram á nótt.

Presturinn átti aldraða móður

Um jólin fara alls konar kynjaverur á stjá og jólasveinarnir koma til byggða.

sem hét Una og var mjög á móti háttalagi sonar síns og bað hann oft um að huga frekar að guði en skemmtanahaldi en hann hirti ekkert um það og hélt uppteknum hætti.

Eina jólanótt var presturinn lengur að en venja var og bað móðir hans hann í þrígang að hætta en hann sagði ávallt: „Einn bring enn, móðir mín.“ Þegar Una gamla gengur frá syni sínum í þriðja sinn heyrir hún kveðið utan við kirkjuna:

**Hátt lætur í Hruna
Hirðir þangað bruna;
svo skal dansinn duna
að drengir megi það muna.
Enn er hún Una
og enn er hún Una.**

Þegar kerlingin kom út sá hún mann sem hún taldi vera djöfulinn

sjálfan. Una söðlaði því hest og reið allt hvað af tók til næsta prestsseturs. Þegar hún kom aftur að Hruna ásamt prestinum og fleiri mönnum var kirkjan og kirkjugarðurinn sokkin með fólkinu í og heyrðist ýlfur og gaul niðri í jörðinni.

Jólasveinninn krossfestur

Þó að sögurnar hér að framan séu gamlar er ekki þar með sagt að nýjar þjóðsögur verði ekki til. Fyrir nokkrum árum fór á kreik saga sem segir frá vilja Austurlandabúa

til að gera túristum frá Vesturlöndum til hæfis um jólin. Íbúar þessara landa eru fæstir kristnir og þekking þeirra á jólunum oft takmörkuð.

Aðstandendur stórrar verslunar-miðstöðvar í Austurlöndum tóku sig til og létu smíða fyrir sig margra metra háan kross fyrir jólin. Í stað Krists þótti þeim viðeigandi að negla brosandir jólasvein á krossinn og hengja hann upp til að geðjast viðskiptavinum sínum.

Að sögn kunnugra ganga Japanar allra þjóða lengst í að markaðssetja jólin. Þar í landi er ekki óhugsandi í desember að sjá ungar og eggjandi konur í nunnubúningi syngja auglýsingar við vestræn jólalög og að fólk sendi jólakort sem sýna Maríu mey lyfta sér til flugs á kústi, umkringda jólaálfum sem hafa flösku af saki sér við munn. /VH

Þegar minnst varði dregur hún beisli undan svuntu sinni.

ÁRAMÓTATILBOÐ

VÉLFANG

Sjáðu kosti tilboðsins og tryggðu þér hagstætt verð og afhendingu í tæka tíð:

- ✓ 5-15% afsláttur af verðlistaverði ef pantað er fyrir 5. janúar 2015
- ✓ Vélin er af árgerð 2015
- ✓ Kaupandi staðfestir pöntun sína með undirskrift og bindur því ekki lausafé frá rekstri marga mánuði fram í tímann
- ✓ Kaupandi gengur frá greiðslu við afhendingu og getur því skipulagt vélakaup fram í tímann
- ✓ Verksmiðjuábyrgð gildir til 2016
- ✓ Kaupandi fær þá vél sem honum hentar en ekki vél sem orðið hefur útundan í sölu sumarið 2014
- ✓ Allar notendahandbækur eru á íslensku

Hverri seldri vél fylgir höfuðljós og hitakanna.

KUHN
GAEDI

Gæðamál hafa alltaf verið mjög mikilvæg hjá KUHN. Nefna má tinda sem hafa áralangan líftíma og dæmi eru um tinda sem enst hafa áratugum saman. Eftirlíkingar hafa oft ekki dugað sumarið. Þetta sýnir vel gæðamun á KUHN framleiddum slithlutum og eftirlíkingum. KUHN framleiðir sína slithluti og varahluti sjálfir, enda fyrirtækið með afar fullkomna stálbræðslu sem leiðir að einu að KUHN ákvarðar styrk allra íhluta sjálfir. Við tekur strangt gæðaeftirlit og prófanir til að tryggja að framleiðslan sé fyrsta flokks. KUHN gerir miklar kröfur til sjálf síns um að framleiða örugga og endingargóða vöru.

Við seljum að sjálfsögðu aðeins original KUHN varahluti og bjóðum með KUHN haust tilboði Vélfangs 20% afslátt á öllum tindum og hnífum í KUHN vélar sem gildir til 5. janúar 2015.

VÉLFANG

Gylfaflöt 32 • 112 Reykjavík • Sími 580 8200 • www.velfang.is

– VERKIN TALA

Frotagötu 2a • 603 Akureyri • velfang@velfang.is

Brugðið á leik í fjósinu á Hlíðarenda í Skagafirði:

Kýrin Hosa komin í jólabúning

„Við höfum stundum myndað kýr með jólasveinahúfu, en aldrei skreytt þær áður,“ segir **Sylvía Magnúsdóttir**, sem ber titilinn forystukú í símaskrá en hún býr að Hlíðarenda í Skagafirði.

Hún segist hafa gaman af því að taka myndir og bregði stundum á leik í fjósinu. Um liðna helgi tók sonur hennar, James Robert Robinson, og vinur hans, Hólmur Björn Birgisson frá Vogum, þátt í jólaleiknum ásamt Hosu, sem er þriggja ára gömul „og hin vænsta kýr,“ segir Sylvía. „Hún er skemmtileg og góð og varð þess vegna fyrir valinu, en reyndar var hún ekki sérlega hrifin af þessu uppátæki til að byrja með og átti erfitt með að standa kyrr.

Kýrnar vilja sitt knús

Húfan hentar einkar vel á kýr, en hún hefur verið til á Hlíðarenda um skeið og mikið verið notuð.

„Hún er breið og það er gott að smeygja henni yfir kýrnar,“ segir Sylvía.

Alls eru á bilinu 65 til 70 mjólkurkýr að Hlíðarenda, en að auki kálfar, kvígur og naut svo í það heila eru nautgripirnir um 200 talsins. Það er því í nógu að snúast á bænum. Sylvía segir kýrnar á bænum afskaplega elskulegar flestar og vilji fá sitt knús, í þeim hópi sé Hosa sem gjarnan falist eftir knúsi

þegar ábúendur eru við fjósastörf.

„Hún verður ekki sátt við bóndann ef hann lætur hjá líða að knúsa hana eða kyssa á nebbann, hún vill sitt daglega knús, þessi elska.“

Gera betur við skepnurnar um jólin

Jólastemningin er smám saman að færast yfir sveitina en leiðindaveður hefur þó verið undanfarna daga. Skólahald féll að hluta til niður í liðinni viku, en Sylvía segir að færð sé þokkaleg og hætta að komast á milli. Flesta vanhagi ekki um neitt, yfirleitt séu menn vel birgir til sveita og bjargi sér.

„Nú, svo hefur það komið fyrir að við höfum skottast á dráttarvél á Hofsós ef aðrir vegir eru ekki færir.“

Hún segir þá hefð vera á Hlíðarenda að gera aðeins betur við kýrnar á jólum en aðra daga, þá fái þær „jólahey“, sem sé sérlega gott hey sem þær kunna vel að meta. „Við reynum að gera þeim dagamun líka eins og hjá okkur,“ segir Sylvía.

/MPD

Vinirnir James Robert Robinson á Hlíðarenda og Hólmur Björn Birgisson í Vogum brugðu á leik í fjósinu á Hlíðarenda um liðna helgi. Þeir tóku sig til og settu jólasveinahúfu á hana Hosu og skreyttu hana að auki. Mynd / Sylvía Magnúsdóttir.

Rannsóknamiðstöð ferðamála:

Kristín Sóley nýr forstöðumaður

Kristín Sóley Björnsdóttir hefur verið ráðin í tímabundið starf sem forstöðumaður Rannsóknamiðstöðvar ferðamála.

Kristín Sóley er með meistaraþráðu í menningarlandfræði með áherslu á ferðamál frá Viðskiptaháskólanum í Gautaborg. Hún hefur víðtæka reynslu í verkefna- og viðburðastjórnun og hefur gegnt ýmsum trúnaðarstörfum á sviði menningarmála og ferðaþjónustu. Kristín Sóley starfaði sem sérfræðingur í menningarferðaþjónustu hjá RMF (þá Ferðamálasetur Íslands) fram á mitt ár 2005, m.a. við þróun og uppbyggingu Gásaverkefnisins í Eyjafirði, auk þess sem hún sinnti kennslu í ferðamálafræðum við viðskiptadeild Háskólans á Akureyri. Frá árinu 2006 var hún framkvæmdastjóri Gásakaupstaðar ses og samhliða því sinnti hún starfi kynningarstjóra Minjasafnsins á Akureyri til ársins 2014 er hún hóf störf á Akureyrarstofu sem verkefnastjóri viðburða og menningarmála.

Fráfarandi forstöðumaður, dr. Edward H. Huijbens, hefur sinnt starfi forstöðumanns í hálfri stöðu samhliða kennslu og öðrum

Kristín Sóley Björnsdóttir.

verkefnum við Háskólann á Akureyri frá árinu 2006. Edward mun áfram sinna rannsóknnum í þágu ferðaþjónustu við RMF. Markmið ráðningar nýs forstöðumanns í fullt starf er að anna vaxandi umsvifum RMF, efla kynningu á hlutverki og starfsemi RMF, auka tengsl rannsóknamiðstöðvarinnar við greinina sjálfa og sinna verkefnum miðstöðvarinnar út á við. Ráðið er í starfið til eins árs, frá og með 1. janúar 2015.

/MPD

Síldarverksmiðjan og önnur mannvirki í Djúpavík á Ströndum.

Mynd / HKr.

Árneshreppur á Ströndum:

Mikil fjölgun ferðamanna

Hótel Djúpavík verður 30 ára á næsta ári og miðað við pantanir verða ferðamenn sem heimsækja Árneshrepp aldrei fleiri en á næsta ári.

Eva Sigurbjörnsdóttir, hóteltýra á Hótel Djúpavík og oddviti Árneshrepps, segir allt gott að fréttu úr hreppnum. „Síðasti hótलगesturinn fór í síðustu viku en annars hefur verið talsvert um gesti í allt haust og það sem af er vetri. Það hefur orðið mikil aukning ferðamanna í hreppinn undanfarin ár og miðað

við pantanir verða þeir aldrei fleiri en á næsta ári.“

Ekki ákveðið með vetraropnun

Eva og Ási, sem reka Hótel Djúpavík, gáfu út í fyrra að þau ætluðu að sjá til hvort þau ætluðu að hafa hótelið áfram yfir vetrarmánuðina þegar þau væru búin að halda upp á 30 ára afmæli hótelsins.

„Afmælið er á næsta ári en ekkert ákveðið enn með opnunartíma hótelsins. Ég er oddviti hreppsins

og verð hér að minnsta kosti út kjörtímabilið sem er þrjú ár til viðbótar.“

Að sögn Evu eru flestir vegir í hreppnum ófærir eins og er en hún gerir ráð fyrir að þeir verði opnaðir á næstu dögum.

„Það eru sex börn í skólanum og skólastarfið gengið vel í vetur. Hreppsnefndin mun á næstu dögum ljúka við gerð fjárhagsáætlunar fyrir næsta ár og helstu kostnaðarliðir á henni er viðhald á húsnaði í eigu hreppsins.“

/VH

LANDSMÓT 2014 HELLA

Sjáðu Landsmótið á DVD!

Hápunktar Landsmóts hestamanna 2014 eru komnir í allar verslanir Líflands og Pennann/Eymundsson. Kynbótahrossin koma í verslanir í dag. Einnig er hægt að kaupa diskana á skrifstofu LH, Íþróttamiðstöðinni í Laugardal virka daga milli 9 og 16.

Annars vegar er um að ræða fjórfaldan disk með kynbótahrossunum og hins vegar þrefaldan disk með hápunktum þar sem öll hross á mótinu eru í mynd. Efnið er allt tekið upp í HD.

Kynbótahrossin kosta 9.900 kr. og hápunktarnir 8.900 kr.

Jólagjöf hestamannsins í ár!

Bændablaðið Smáauglýsingar 56-30-300
Næsta blað kemur út 15. janúar

Burt úr kuldanum

Janúarsól á frábæru verði

Allt að
23.000 kr.
afsláttur
á mann

Byrjaðu nýja árið á hlýjum stað. Sólarferðir til Tenerife og Kanarí í janúar á tilboðsverði.

Kynntu þér tilboðin á uu.is

Úrval Útsýn er í Hlíðasmára 19, Kópavogi.
Sími 585 4000 www.uu.is

HREINSI- OG SMUR- EFNI, GÍROLÍUR, SMUROLÍUR OG RÚÐUVÖKVI

FYRIR ALLAR GERÐIR BIFFREIÐA

KÍKTU Í KEMI OG SKOÐAÐU ÚRVALIÐ!

kemi

Kemi • Tunguhálsi 10, 110 Reykjavík • www.kemi.is • Sími: 415 4000
Opn: Mánudag - fimmtudags: Frá kl. 8.00-17.30. Föstudaga: Frá kl. 8.00-17.00.

FRYSTAR

Einfaldir í uppsetningu

Kæli- eða frystiklefar

Allar stærðir í boði

Úrval kælikerfa

Úrval hillukerfa

íshúsið

Allt í kælikerfið á einum stað

S:566 6000 | ishusid@ishusid.is | Smiðjuvegur 4a, 200 Kópavogur

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300

Ert þú klár fyrir veturinn?

FRUM - www.frum.is

SaMASZ
snjóplógar
snjótennur

Búvís
Akureyri | Sveinungsvík

Búvís • Grímseyjargötu 1 • 600 Akureyri • Iceland
Sími 465 1332 • buvis@buvis.is • www.buvis.is

Landsvirkjun

Gleðilegt afmælisár

Fyrir 50 árum var lagningu síma-
lína í sveitir nýlokið en enginn
hringvegur kringum landið.
Á sjó var eitt vinsælasta dægurlagið.
Þá var markað nýtt upphaf í orku-
vinnslu á Íslandi með stofnun
Landsvirkjunar þann 1. júlí 1965.

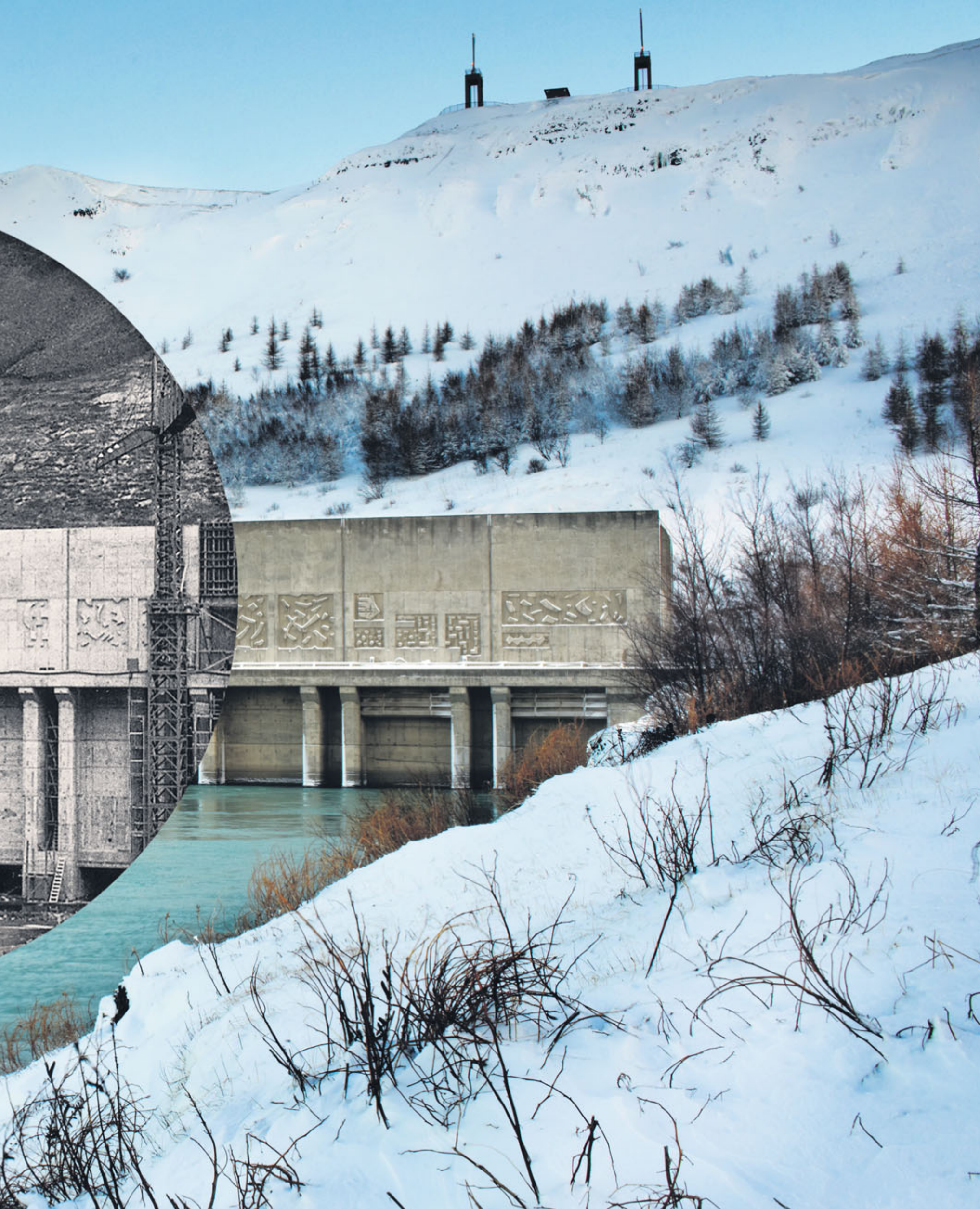
Búrfellsstöð var fyrsta stórfram-
kvæmd fyrirtækisins og stærsta
framkvæmd Íslandssögunnar á
þeim tíma. Þá, líkt og nú, voru
hugsjón, framsækni og skýr sýn
á framtíð íslenskrar orku ríkjandi
í öllu starfi Landsvirkjunar.

Í tilefni af 50 ára afmæli horfum
við fram á veginn og bjóðum
þjóðinni að taka þátt í opinni
umræðu og viðburðum sem varða
sögu og framtíð orkufyrirtækis
í eigu íslensku þjóðarinnar.

Taktu þátt í að móta framtíðina
með okkur!

1965

Stofnun Landsvirkjunar

Eitt af heimaverkefnum var að þrjána orðið helsi, hér er Elisabet María Jónsdóttir með sína útgáfu og í bakgrunninn er jurtalitað garn sem litað er úr þeim jurtum sem hægt er að finna að vetri til.
Mynd / Agnes Geirdal

Námskeiðið Ull í mund haldið á Suðurlandi:

Áhugasamar konur sem spinna nú eins og herforingjar

„Þær eru mjög áhugasamar og duglegar og eru nú farnar að spinna eins og herforingjar,“ segir Agnes Geirdal, aðalkennari á námskeiðinu Ull í mund. Hún er textílmennuð frá Myndlistaskólanum í Reykjavík og er námskeiðið tilraunaverkefni í kennslu á fullvinnslu ullar.

Námskeiðið hófst seinnipartinn í september og því lauk nú í byrjun desember. Kennnt var alla laugardaga og nokkur mánudagskvöld auk þess sem unnið var að heimaverkefnum á milli. „Þetta námskeið spannar svo til allt ferlið, alveg frá því kind er rúin og þar til að jurtalitað garn er tilbúið til notkunar. Ullin er flokkuð, þvegin, tekið ofan af – þ.e.a.s. þel er skilið frá togi, kembt, spunnið, litað og að lokum er komið garn sem hægt er að nýta í nýja og spennandi hluti.“

Markhópurinn sauðfjárbændur

Steinunn Ósk Kolbeinsdóttir, hjá Fræðslunetinu – Símenntun á Suðurlandi, segir að forsaga þess að efnt var til námskeiðisins sé sú að sótt hafi verið um styrk til Þróunarsjóðs framhaldsfræðslunnar til að þróa og halda námskeiðið. Styrkurinn fékkst, undirbúningurinn fór á fullt og var námskeiðinu svo hleypt af stokkunum á liðnu hausti. „Markhópur okkar var sauðfjárbændur og áhuginn reyndist

Í heimsókn að Teigi. Emma Eyþórsdóttir sýndi hópnum fallett þel af hvítu lambi, falletta gerist það varla.
Mynd / Agnes Geirdal.

Helga Haraldsdóttir í Núpakoti með trefil sem hún þrjáði úr eigin ull sem hún hefur sjálf unnið. Talan er úr hrútshorni, einnig úr fjárhúsinu hennar.
Mynd / Steinunn Ósk Kolbeinsdóttir

mikill, það sóttu 24 um en við getum aðeins tekið inn tíu í einu. Það er mikill áhugi fyrir því að endurtaka leikinn og bjóða upp á fleiri námskeið síðar,“ segir Steinunn.

Flottar og kraftmiklar konur

Námskeiðið var umfangsmikið, tók alls 120 stundir og meðal þess sem kennt var má nefna námsstyrkingu, tölvufærni, hugmyndavinnu, eðli ullarinnar, flokkun á ull, ullarþvott, kemberingu, spuna og

Hér er búið að spinna og tvinna ullina.
Mynd / Agnes Geirdal.

jurtalitun. Þá fylgdi námskeiðinu talsverð heimavinna, leysa þurfti ýmis verkefni á milli tíma og segir

Guðrún Ósk Birgisdóttir með mynd sem hún tók út um eldhúsgluggann og þrjáði síðan eftir.
Mynd / Agnes Geirdal.

Agnes að konurnar stigi vel út fyrir þægindarammann. „Þetta eru flottar konur, mikill kraftur í þeim og allar mjög hugmyndaríkar og áhugasamar.“

Auk Agnesar kenndu á námskeiðinu Eydis Katla Guðmundsdóttir námsstyrkingu, Margrét Jóna Ísólfsdóttir og Steinunn Ósk Kolbeinsdóttir tölvufærni, Emma Eyþórsdóttir frá Landbúnaðarháskólanum og Steinunn Sigurðardóttir fatahönnuður.

„Emma Eyþórsdóttir hélt fyrirlestur um eðli og uppbyggingu ullarinnar en síðan fórum við með henni í fjárhús og fylgdumst með rúningu og kynntum okkur flokkun á ull og ullarmat. Steinunn Sigurðardóttir sagði okkur frá ferli sínum, fyrirtæki sínu STEiNUNN, hvernig hún hefur byggt það upp og hvaðan hún fær innblástur og hugmyndir að hönnun sinni. Þetta voru einstaklega skemmtileg og fróðleg innlegg sem gaf hópnum mikinn innblástur,“ segir Agnes.

/MPÞ

Eitt það skemmtilegasta sem ég hef tekið þátt í

— segir Halla Bjarnadóttir í Ártúnum

„Þetta hefur verið rosalega gaman, eitt það skemmtilegasta sem ég hef tekið þátt í,“ segir Halla Bjarnadóttir í Ártúni og einn þátttakenda á námskeiðinu.

Hún á kindur og hafði af og til hugleitt hvort hægt væri að nýta ullina betur en gert er. „Mér þykir ullin að mörgu leyti vannýtt, ég held að við getum gert betur og skapað úr henni meiri verðmæti en gert er,“ segir hún.

Höllu þótti námskeiðið áhugavert, hún þurfti ekki að hugsa sig tvisvar um þegar hún sá það auglýst. Segir að fyrir sér hafi m.a. vakað að kanna hvort hún gæti unnið úr ullinni á annan hátt en vant er, gera eitthvað nýtt.

Hugurinn reikaði til lötu konunnar í Gilítrutt

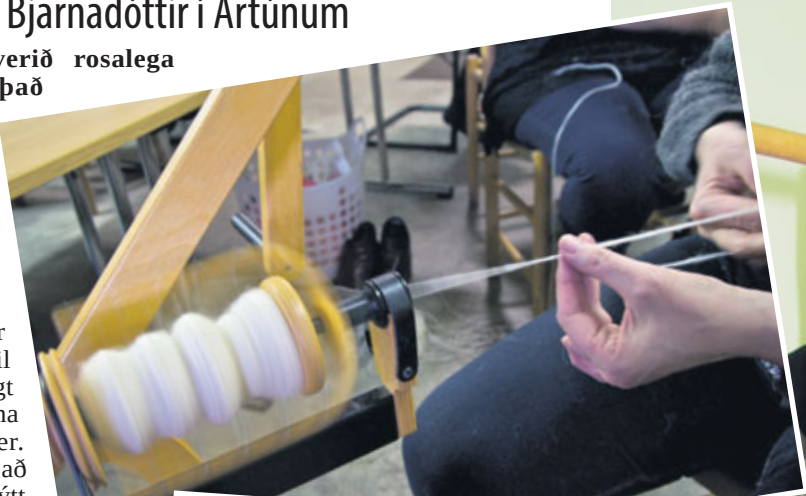
„Við höfum lært ótrúlega margo á þessu námskeiði, það er mjög yfirgrípsmikið og kemur inn á alla þætti og með meiri æfingu verðum við færar í flestan sjó. Námskeiðið hefur verið mjög gagnlegt og ég mun nýta mér þessa kunnáttu áfram. Hef í hyggju að nýta ull af mínum eigin kindum og þróa mig áfram. Það er ómögulegt að segja fyrir um hvað úr verður, en áformin eru til staðar,“ segir Halla Bjarnadóttir, bóndi í Ártúnum.

Hún segir að námskeiðið Ull í mund sé eitt það áhugaverðasta verkefni sem hún hafi tekist á við. Kennarinn, Agnes, hafi látið nemendur hafa heimaverkefni, sem reynst hafi sér erfið, einkum í upphafi og þá einkum hugmyndavinnan. „Ég hef brotið heilann og fundið ágætis samlíkingu með mér og lötu konunni í sögunni um Gilítrutt, sem ekki

nennti að vinna úr ullinni sem bóndi færði henni,“ segir Halla.

Komin í listaháskóla?

Heimilisfólk í Ártúnum hafi haft

Helga Árný Baldursdóttir að spinna.
Myndir / Agnes Geirdal.

Agnes Geirdal, aðalkennarinn á námskeiðinu, kennir Höllu Bjarnadóttur í Ártúnum réttu handtökin við að tvinna ullina. Mynd / Steinunn Ósk Kolbeinsdóttir

Á sauðfjárdegi í Skeiðvangi. Mynd / Agnes Geirdal

með sér mikla samúð þegar hún rogaðist með ullarbalana heiman frá bæ og á Hvolsvöll þar sem námskeiðið fór fram. Á laugardagsnámskeiðunum hafi hver og einn þátttakandi sýnt afrakstur heimavinnunnar, þrjónaprufur, „og þá hafði ég gjarnan á orði að ég hafi ekki vitað að ég væri komin í listaháskóla, því þær mættu með hvert listaverkið á fætur öðru. Ég taldi mig bara venjulega sveitakonu sem væri að vinna með ull,“ segir Halla. Agnes hafi verið frábær leiðbeinandi, í senn kröfuharður

og hvetjandi harðstjóri, eins og hún orðar það. **Jólagjöfin í ár er rokkur** Hún nefnir að hópurinn sem sótt hefur námskeiðið sé samheldinn og góður og hafi þær konur sem innan hans eru fullan hug á að halda áfram að hittast þó svo að formlegu námskeiði sé lokið. „Það skemmtilegast í þessu öllu saman var að sjá hvað konurnar voru ótrúlega hugmyndaríkar og skapandi, það er fullur hugur í flestum að halda þessu áfram og ég þykist nokkuð viss um að jólagjöfin í ár í okkar hópi er rokkur.“ /MÞÞ

Lífrænt vottaðaður búskapur

Málþing var haldið í Bændahöllinni hinn 19. nóvember um stöðu og horfur

Guðfinnur Jakobsson, bóndi í Skaftholti, stundar lífrænan búskap af hugsjón:

Mikil eftirspurn eftir takmörkuðum afurðum

– góð sóknarfæri fyrir markaðsþenkjandi framleiðendur

Guðfinnur Jakobsson, bóndi í Skaftholti í Skeiða- og Gnúpverjahreppi, flutti erindi á málþinginu um starfsumhverfi bænda í lífrænum búskap á Íslandi og tengsl þeirra við neytendur. Hann má teljast með reynslumestu bændum sem hafa lagt fyrir sig lífrænt vottaðan búskap hér á landi.

„Við kaupum jörðina Skaftholt árið 1980 og byrjum strax á því að breyta búskap þar og hefja lífræna ræktun. Um leið bjuggum við til heimili sem gerði ráð fyrir því að við gætum tekið á móti fólki með þroskahömlun – og við höfum í raun haldið því fyrirkomulagi á bú- og heimilisrekskrinum allar götur síðan,“ segir Guðfinnur um upphafið á hans lífræna búskap.

Kynntist lífefldum landbúnaði í Svíþjóð

„Ég hafði áður unnið í átta ár sem garðyrkjumaður á heilsuhælinu í Hveragerði þar sem lífræn ræktun var stunduð. Jafnhliða þeim störfum kláraði ég garðyrkjuskólann. Þaðan flutti ég til Svíþjóðar þar sem ég lærði lífefldan landbúnað (e. biodynamic), sem segja má að sé undirgrein lífræns landbúnaðar en þar er gengið enn lengra með andlegri, siðrænni og vistlægri nálgun. Það var einmitt í Svíþjóð sem ég kynntist því hvað þetta tvennt gæti fallið vel saman; lífrænn búskapur og heimilisrekskur fyrir þroskahamlað fólk. Það er óhætt að segja að ástæðan fyrir því að ég byrja lífrænan búskap sé hugsjónalegs eðlis – því það hefur alltaf verið meginmarkmið framleiðslunnar í Skaftholti að eiga góð matvæli fyrir heimilisfólkið. Við leggjum þannig ekki mikla áherslu á framleiðslumagn, heldur fjölbreytni framleiðslunnar með þarfir heimilisins í huga. Við seljum samt alltaf eitthvað frá okkur. Til dæmis fer alltaf um helmingur mjólkurframleiðslunnar frá okkur

– til lífrænnar framleiðslu annars staðar. Hinn helmingurinn fer í eigin framleiðslu, til að mynda á skyri, rjóma, smjöri og ostum.

Ostarnir frá Skaftholti njóta mikilla vinsælda þegar þeir eru í boði – en lítið magn af þeim fer í sölu í tilteknar verslanir, eins og í Brauðhúsið og í Græna hlekkinn. Guðfinnur segir að mikið sé spurt að því hvers vegna ekki sé hægt að framleiða meira af ostum og eins öðrum afurðum. „Það er samt ekkert inni í myndinni að við förum að stækka við okkur. Við leggjum upp úr því að framleiða fjölbreytt matvæli fyrir heimilið og svo skiptir miklu máli að Skaftholt sé góður vinnustaður fyrir skjólstæðinga okkar – og til þess að svo sé getum við ekki aukið framleiðsluna að ráði.

En fyrir aðra markaðsþenkjandi framleiðendur er ég alveg klár á því að það eru góð sóknartækifæri fyrir lífrænt vottaðar vörur. Það verður ekki horft framhjá því að það hefur verið ákveðin tregða í kerfinu gagnvart lífrænt vottuðum búskap; bæði hjá hinu opinbera og eins hjá Bændasamtökunum. Til þess að menn geti lagt út á þá braut að söðla um og taka upp lífrænt vottaðan búskap, þarf að vera til staðar ákveðinn hvati. Ég hef fylgst ágætlega með því hvernig nágrannaþjóðir okkar hafa staðið að málum og þar eru aðlögunarstyrkir til að mynda góðir víðast hvar. Þar hafa menn sett sér metnaðarfull markmið og fylgt þeim eftir.

Það er alveg ljóst að þegar bændur ákveða að sækjast eftir lífrænni vottun – og verða þar með til dæmis að hætta notkun á tilbúnum áburði – þá minnkar framleiðslan á ákveðnu tímabili á aðlögunartímanum. Frjósemi jarðvegsins minnkar þegar venjubundinni áburðarnotkun er hætt og byggja þarf jarðveginn upp að nýju. Þetta bil þarf þá að brúa. Ég hef heyrt í bændum sem

eru áhugasamir um að skipta yfir í lífræna ræktun, en leggja ekki í það þar sem þeir sjá ekki fram á að komast yfir þetta tímabil sem tekur yfirleitt nokkur ár.

Enginn skortur á hráefni til áburðargerðar

Á síðasta ári voru reglur hertar um notkun á áburðargjöfum í lífrænt vottaðri ræktun. Þá var bann lagt við notkun á svokölluðum sveppamassa; sem bændur fengu frá Flúðasveppum. Þar var sveppamassinn notaður sem jarðvegur fyrir svepparæktunina – en hann er samsettur meðal annars úr hæsnaskít frá kjúklingabúi þar sem þrengsli eru talin vera of mikil, að mati Vottunarstofunnar Tüns. Sveppamassinn var mikilvægur áburðargjafi og jarðvegsbætir fyrir nokkra framleiðendur og kom bannið illa við suma þeirra. Heyrðust raddir um að skortur væri á hráefni til áburðargerðar. „Ég held að það sé nægt hráefni til á Íslandi,“ segir Guðfinnur. „Við vitum til dæmis að það er heilmikið til af úrgangi frá sjávarútvegi og fiskvinnslu sem vitað er að ekki er nýtt. Ég get alveg séð fyrir mér að það væri hægt að koma upp einföldum búnaði sem þurrkaði og malaði eitthvað af þessum úrgangi – því slíkt fiskimjöl væri alveg fyrirtaks áburður. Það hágeða fiskimjöl sem hér er framleitt til útflutnings er alltof dýrt til að það sé raunhæfur valkostur í einhverjum mæli í lífrænt vottaðan búskap hér á landi.

Svo má nefna að það fellur heilmikið til frá alls kyns matvælatengdri starfsemi sem ekki er nýtt sem skyldi; frá matvælaframleiðslufyrirtækjum, veitingastöðum og heimilum til dæmis. Sum staðar er farið að nýta þetta hráefni að einhverju leyti og

jarðgera – en það er ekki nærri nóg. Við töluðum við sveitarfélagið okkar og gerðum samkomulag um að við tækjum við lífrænu hráefni frá heimilum – ég kalla það hráefni en ekki sorp. Við jarðgerum það svo og það hefur komið ágætlega út. Við fáum út úr þessu áburð, að vísu ekkert mikið magn en það hjálpar til hjá okkur að ná því magni af áburði sem við þurfum og svo sparar þetta líka sveitarfélaginu fjármuni við að flytja þetta á Selfoss – eins og áður var. Það getur ekki verið hagkvæmt – hvernig sem á það er lítið. Svo fáum við líka garðaúrgang frá sveitarfélaginu og sumarbústaðaeigendum hér á sumrin. Við höfum lengi jarðgert allt lífrænt hráefni frá heimilinu hér á staðnum og erum auk þess með búfjáráburð frá kúabúinu okkar – sem telur nú mest – en þetta hjálpast allt að. Það er hins vegar ekkert auðvelt að eiga við þetta fyrir þá sem ekki eru með búfé. Það verður verkefni félagsskapar okkar, VOR – félags framleiðenda í lífrænum búskap – og fagráðs í lífrænni ræktun – á næstu misserum að finna einhvern hagnýtan farveg fyrir það hráefni sem er til taks.“

Fagráð í lífrænni ræktun endurvakið

Eitt af því sem Guðfinnur telur að geti orðið til að styrkja lífrænt vottaða framleiðslu í landinu er að efla rannsókn- og fræðabátt greinarinnar. Liður í því er endurreisn fagráðs í lífrænni ræktun. „Það er hafin vinna við endurreisn fagráðsins með aðkomu nokkurra aðila, en ekki er búið að formgera það enn að fullu. Svo er gleðilegt að Landbúnaðarháskóli Íslands býður nú upp á nám í lífrænni matjurtarræktun. Það hefur verið stöðnun á síðustu árum að ýmsu leyti í þessari grein. Það vantar tilfinnanlega fleiri mjólkurframleiðendur til að mynda og eins í útiræktuðu grænmeti.

Guðfinnur Jakobsson flytur erindi sitt á málþingi um stöðu og horfur í lífrænum búskap á Íslandi. mynd / smh

Mér finnst það í meira lagi undarlegt að við skulum þurfa að flytja inn svo mikið magn af lífrænt ræktuðu útigrænmeti sem raun ber vitni um; grænmeti sem auðvelt er að rækta hér.“

Hægt að færa allan landbúnað yfir í lífrænan á næstu tíu árum

Guðfinnur staðhæfir að ef stuðningskerfi okkar væri eins og best væri á kosið gæti hann séð það fyrir sér að það yrði vandalaust að breyta öllum íslenskum landbúnaði yfir í lífrænan á aðeins tíu árum. „Að mörgu leyti búa Íslendingar við kjöraðstæður. Við erum hér með ómengað loft, vatn og jarðveg að mestu leyti – og efnanotkun í landbúnaði er hér mun minni en víðast hvar annars staðar. Til að einhver alvöru gróska verði í lífrænum landbúnaði þurfa stjórnvöld að taka frumkvæði með festu; marka stefnu og fylgja henni eftir. Það verður að setja sér háleit markmið í þessum málum svo einhver árangur náist.“ /smh

Breytingar á reglugerð Evrópusambandsins um lífræna landbúnaðarframleiðslu eru í farvatninu:

Meint svigrúm til sveigjanleika ekki til staðar

– alþjóðasamtök bænda segja að reglugerðin verði á ýmsan hátt íþyngjandi fyrir framleiðendur

Fyrir Evrópuþinginu liggja nú drög að nýrri reglugerð um lífræna landbúnaðarframleiðslu í Evrópusambandinu.

Eins og fram kom í síðasta Bændablaði flutti Serge Massart, sem starfar við stefnumótun fyrir Organic Farming International, DG Agri í Brussel, erindi á málþinginu þar sem hann fjallaði um stöðu og horfur í lífrænum búskap í Evrópu. Í máli hans kom fram að með nýrri reglugerð yrði til svigrúm til sveigjanleika, fyrir lífrænt vottaða framleiðendur, vegna svæðabreytileika sem framleiðendur búa við. Jafnframt kom þó fram að með reglugerðinni sé stefnan að halda undanþágum í lágmarki og afnema þær eins fljótt og hægt er.

Snertir Ísland mjög mikið sem jaðarsvæði

Dr. Ólafur Dýrmundsson, ráðunautur í lífrænni ræktun hjá Bændasamtökum Íslands og félagi í Evrópudeild IFOAM, alþjóðasamtökum bænda í lífrænum búskap, segir að margt orki tvímælis í þessum reglugerðardrögum – og tal Massart um svigrúm til sveigjanleika sé nánast þversögn við það sem hann hafði að segja, um að undanþágum verði haldið í lágmarki og skuli afnema eins hratt og kostur sé.

Dr. Ólafur Dýrmundsson.

„Þessi nýja reglugerð snertir okkur Íslendinga sem jaðarsvæði auðvitað mjög mikið. IFOAM hefur ályktað um þessi drög, þar sem fram kemur að betra hefði verið að endurskoða reglugerðina frá 2007. Ástæða þess að verið er að búa til nýjar reglur er að upp komu svikamál, til dæmis á Ítalíu, þar sem vottunarstofur urðu uppvísar að því að falsa vottun fyrir tilteknar vörur sem ættaðar voru úr Austur-Evrópu. Leið Evrópusambandsins var að semja nýja reglugerð, án þess að taka fullnægjandi tillit til framleiðenda.

Gagnrýni IFOAM beinist gegn ýmsum atriðum. Eitt af þeim er að með þessum nýju reglugerðum á að skrúfa að miklu leyti fyrir þann sveigjanleika sem framleiðendur hefur verið gefinn á aðlögunartímanum. Þá eru skildir eftir lausir endar fyrir Evrópusambandið til að meta í hverju tilfelli fyrir sig. Framleiðendur eru ósáttir með að þetta sé ekki afdráttarlausara – það geti leitt til geðþóttaákvæðana og minna verði um samráð. Þá er alveg skýrt að undanþágum á að fækka – og þetta atriði getur skipt miklu máli fyrir Ísland. Í því sambandi má nefna að reglugerðin gerir ekki ráð fyrir heimild til notkunar á venjulegu fræi sem ekki er lífrænt vottað. Hjá okkur eru aðstæður þannig að við höfum hreinlega ekki fræ til að uppfylla skilyrðin. Þá verður tekið fyrir að hægt verði að færa búfé úr hefðbundnum búskap yfir í aðlögunarferli sem yrði að lokum lífrænt vottað. Hjá okkur hefur það verið venjan að bændur færi sig úr hefðbundnum búskap yfir í lífrænan – byrja ekki alveg frá grunni. Þá verður ekki lengur heimilt að nota ákveðin efni úr hefðbundinni matvælaframleiðslu til úrvinnslu í lífrænni matvælaframleiðslu – þó að önnur lífrænt vottuð efni séu ekki tiltæk.“

Samdráttur yfirvofandi verði reglugerðinni ekki breytt

„Það sem er kannski erfiðast í þessu er að hingað til hefur verið leyft að aðlaga hluta bújarðar. Við íslenskar aðstæður er þetta mjög mikilvægt, vegna þess að við erum með stórar jarðir og það getur verið að hluti hennar henti vel til lífrænnar framleiðslu en hluti hennar alls ekki. Lífrænn búskapur hefur að mörgu leyti þróast þannig að bændur hafa tekið hluta af jörðinni eða búskapnum fyrst og svo fíkrað sig áfram þannig og endað á því að taka hann allan. Þetta verður stórmál í öllum löndum. Svo er það málið með erfðabreyttar lífverur. IFOAM er sérstakleg umhugað um að vel sé frá öllu gengið varðandi merkingar á slíkum afurðum og vörum – en það er ekki gert að þeirra mati eins og reglugerðin lítur út í dag. Einnig gerir reglugerðin ráð fyrir að ekki megi lengur nota fóður sem er í aðlögunarferli – en ekki fullvottað. Einungis verði heimilt að nota óvottað fóður komi til harðinda eða náttúruhamfara.

Lífrænir bændur eru mjög uggandi yfir þessum ákvæðum og almennt er talið innan IFOAM að með þessum reglum sé svo þrengt að starfsumhverfi í lífrænum búskap að stöðnun gæti ríkt í kjölfar á gildistöku

Merki lífrænt vottaðra afurða í Evrópusambandinu.

– eða jafnvel að samdráttur verði. Að bændur sem núna séu í vottuðum búskap eða í aðlögun treysti sér ekki til að halda áfram. Þegar þessar áhyggjur voru látnar í ljós síðastliðið vor, við þann starfshóp sem vann drögin, var einfaldlega tekið undir þau sjónarmið. Það þótti félögum IFOAM vera undarleg viðbrögð.“

Ef fer sem horfir mun nýja reglugerðin um lífrænan landbúnað í Evrópusambandinu taka gildi árið 2017 og er því reiknað með að um tvö ár fari nú í samningaviðræður og reglugerðarbreytingar. Ólafur segir að undanþágur Íslendinga séu allar meira og minna í uppnámi miðað við núverandi drög, sem sé afar slæmt í ljósi stöðu Íslands sem norrænnar jaðarþjóðar í lífrænum búskap; hvort heldur sem lítið sé til legu landsins eða núverandi stöðu greinarinnar í landinu. „Hér er þróun í framleiðslunni mjög hægfara. Markaður fyrir lífrænt vottaðar vörur vex stöðugt og eftirspurninni er einkum svarað með innflutningi. Mjólkurvinnslufyrirtæki í Reykjavík hefur sótt um leyfi til innflutnings á lífrænt vottaðri mjólk frá Danmörku, svo að dæmi sé tekið.“ /smh

Einar Freyr Elínarson, formaður Samtaka ungra bænda: Bændur ættu að efla markaðsvitundina

– heimsótti danskan bónda sem fór út í lífrænt vottaðan búskap og framleiðslu af því að hann taldi sig geta haft meira upp úr því

Einar Freyr Elínarson er formaður Samtaka ungra bænda. Á málþinginu sagði hann ferðasögu sína til Danmerkur þar sem hann heimsótti lífrænt vottað bú og þeim hugleiðingum hans um lífrænan búskap sem fylgdu í kjölfarið. Óhætt er að segja að hann nálgist viðfangsefnið á nokkuð nýstárlegan hátt, en hann segir að bændur ættu að íhuga þennan möguleika fyrst og fremst á markaðslegum forsendum – hvort eitthvað megi græða á því að framleiða lífrænt vottaðar vörur – hugsjón geti svo fylgt með. „Ég held að framtíð lífræns búskapar á Íslandi muni dálítið ráðast af því hversu aðgengilegt hræfni til áburðargerðar verði; til dæmis mun það örugglega verða misjafn eftir landsvæðum hversu hagkvæmt það verður að skipta yfir,“ segir Einar fyrst um stöðuna á lífrænum búskap á Íslandi í dag. „Til dæmis eru aðstæður hér hjá okkur í Sólheimahjáleigu ekkert góðar að því

leytinu, svo ég nefni það sem dæmi,“ en Einar starfar við sauðfjárbú sem rekið er af fjölskyldu hans rétt vestan Víkur í Mýrdal. „Kannski þyrfti að skilgreina tiltekin svæði á Íslandi sem vænleg sóknarsvæði fyrir lífrænan búskap. Við útilokum ekki neitt samt eins og staðan er núna, sérstaklega ekki ef það er von um að hægt sé að græða einhvern pening á þessu. Ég held reyndar að bændur almennt ættu að hugsa dálítið meira á þeim nótum; um markaðstækifærin.“

Fékk innblástur úr ferðinni til Danmerkur

„Ég hafði alltaf ákveðnar efasemdir um lífræna ræktun þegar ég var við nám á Hvanneyri. Ég held að innan landbúnaðargeirans ríki of mikil íhaldssemi gagnvart lífrænni ræktun. Þar hafa of margir bara viljað sjá vandamálin í stað þess að einblína á tækifærin. Þegar ég þáði boð til Danmerkur,

Einar Freyr Elínarson, formaður Samtaka ungra bænda. mynd / smh til að kynna mér lífrænan búskap á býlinu Knuthenlund á Láglandi, þá breyttist dálítið sýnin mín á málið. Við stöndum mjög aftarlega, Íslendingar, í flestu sem snertir lífrænan búskap, miðað við margar aðrar Evrópuþjóðir sem við viljum bera okkur saman við. Ég held samt að neysluvenjur okkar séu ekki frábrugðnar þeim. Það þýðir að við ættum að geta spýtt í lófana hér og gert miklu betur. Hugsunin hefur verið: af hverju þurfum við að framleiða lífrænt þegar allt er hér

nánast lífrænt; hreint, ómengað og til fyrirmyndir að flestu leyti. En það þýðir ekkert að segja neytendum það; þeir vilja bara sjá stimpilinn og ef við framleiðum ekki lífrænt vottað þá mun innflutningur aukast að einhverju leyti í staðinn. En þar sé ég einmitt sóknarfæri. Bændur verða með svolítilli hógværd að hlusta á neytendur og efla markaðsvitundina. Mér finnst vera að byrja að örla á þessu hjá ungum bændum; ekkert endilega gagnvart lífrænni ræktun, en bara almennt er þeim umhugað um að gera sem mest verðmæti úr vörum sínum.“

Um 30 manns í vinnu á bænum

„Í Danmörku heimsóttum við konu sem heitir Susanne Hovmand-Simonsen, en hún er viðskiptafræðimenntuð og tók við búskap af föður sínum 32 ára gömul. Hún kom með nýja sýn inn í búreksturinn og ákvað að skipta

út kúabúskapnum – en fyrir voru um 100 kýr – en vera þess í stað með blandaðan búskap; 530 ær, 300 geitur, 120 svín (sérstakan danskan stofn) og fimm danskar rauðar kýr – sem eru í útrýmingarhættu. Þar að auki er hún með umfangsmikla jarðrækt; 740 ha ræktarland þar sem rúgur, hafrar, bygg, repja og fleira er ræktað. Svo vinnur hún afurðirnar heima og hefur náð mjög góðum markaðslegum árangri með sínar vörur, enda leggur hún mikið upp úr vöruþróun. Það sem mér fannst áhrifamest við að koma til hennar var að sjá allt þetta starfsfólk á bænum. Þarna voru um 30 manns í vinnu – en slíkt sér maður ekki á Íslandi. Hún hefur líka náð að skapa sér góða stöðu í útflutningi á sínum vörum, en um helmingur framleiðslunnar er fluttur út. Hún sagði okkur að hún hefði farið þessa leið lífrænnar ræktunar vegna þess að hún taldi sig geta haft meira upp úr því.“ /smh

Í Ytri-Fagradal er stærsta lífrænt vottaða sauðfjárbú landsins: Hrein samviska og góð uppskera – aðlögunarferlið var ekki erfitt

Stærsta lífrænt vottaða sauðfjárbúið á landinu er í Ytri-Fagradal á Skarðsströnd í Dalabyggð. Þar búa þau Guðmundur Gíslason og Halla Sigríður Steinólfsdóttir með 550 fjár, en þau fengu lífræna vottun í tveimur skrefum; fyrst fyrir hey árið 2012 og svo fyrir lömbin á síðasta ári. Halla á sínar rætur í Ytri-Fagradal. „Föðurafi minn, sem var fæddur 1897, keypti jörðina árið 1926. Faðir minn keypti svo af honum og seldi okkur svo hálfa jörðina árið 1991. Tíu árum síðar keyptum við hinn helminginn. Við Guðmundur stunduðum vinnu í Reykjavík. Við komum svo hingað í einu sumarfríinu okkar og döguðum hér uppi eins og hver önnur nátttröll,“ segir Halla, en þau Guðmundur byrjuðu með holdakýr en fóru svo yfir í sauðfjárbúskap eingöngu árið sem þau keyptu hinn helminginn.

Hærra afurðaverð og aðlögunarstyrkur

Aðlögunartíminn, frá því að fyrst var farið að hugsa um lífræna vottun í Ytri-Fagradal og þangað til aðlögunarferlið hófst, var nokkuð langur. „Við pöntuðum Vottunarstofuna Tún í heimsókn til okkar fyrst árið 2003. Þar var farið yfir hvaða breytingar þyrfti að gera. Við áttum þá eftir að stækka fjárhúsin og það var því góður tími til undirbúnings. Horfið var frá því að taka skrefið til fulls þá af ýmsum ástæðum. Vó þyngst í þeirri ákvörðun að ekkert var greitt meira fyrir afurðirnar og enginn aðlögunarstyrkur fékkst. Árið 2010 sáum við svo auglýsingu í Bændablaðinu sem kom okkur af stað, þar sem lofað var aðlögunarstyrkjum í lífrænni sauðfjárrækt. Eftir að hafa farið á námskeið – og fengið staðfest tuttuðu prósentana hærra afurðaverð – þá slógum við til. Tókum skrefið og fórum í aðlögun frá og með 2010 og fengum vottun á hey árið 2012 og fyrir lömbin ári síðar. Okkur fannst þetta ekki erfitt ferli og margt af því sem farið er fram á var hvort eð er gert, eins og til dæmis lyfjaskráning, áburðaráætlun

Halla Steinólfsdóttir segir að með natni megi fá góða uppskeru án notkunar á tilbúnum áburði.

(eingöngu búfjáraburðar) og fleira í gæðastýringarmöppunni. Það er ef til vill eitt og annað ítarlegra í lífræna búskapnum en ekkert sem kemst ekki auðveldlega í rútinu í þessari framleiðslu eins og með annað.“

Fékkst einungis einn fjórði af aðlögunarstyrknum

„Við þurftum að fækka aðeins fénu, vorum með um 650 en fækkuðum um 100. Við höfðum þá þegar dregið úr áburðarnotkun og fóðruðum eingöngu á heyi hvort eð var. Settum margt á og slátruðum miskunnarlaust úr afurðaminnstu ánum. Aðlögunarstyrkur í fimm ár átti að styðja við hugsanlegt tekjutap vegna aðlögunar og fyrsta árið jafngilti hann því sem hefði fengist vegna gæðastýringar á því fé sem fækkað var um. Af áætlaðri styrkveitingu fékkst þó aldrei nema einn fjórði af því sem var lofað af stjórnvöldum,“ segir Halla um breytingarnar sem urðu á búrekstrinum. Hún bætir því við að það séu engin vandamál þótt skjátar frá þeim villist yfir á nágrannabeitilönd því þar séu bú sem nota ekki tilbúinn áburð.

Afurðirnar ýmist lagðar inn eða seldar Beint frá býli

Allt fé frá Ytri-Fagradal er sent til slátrunar á Blönduós til SAH-

afurða, enda eina slátruhúsið sem er með lífræna vottun. „SAH-afurðir er eina afurðastöðin sem tekur við lífrænu fé og borgar hærra verð. Við tókum heim það sem er pantað fyrirfram – til dæmis í gegnum Beint frá býli – annað fer til innleggs. Við höfum útvegað SAH-afurðum sölu til veitingahúsa gegnum þetta brólt okkar. Vegna matarmarkaðar Búrsins og Beint frá býli hef ég ýmist tekið heim eða „keypt“ kjötið mitt út aftur af afurðastöðinni. Það er svo aðgengilegt þegar það er geymt sér. Að sögn Höllu lækkaði verðið til bænda í haust á lífrænt vottuðu afurðunum. Er því borið við að erfiðara sé að selja þær. „Ég gef ekki mikið fyrir þessi rök. Það er ekki upplifun mín þegar ég stend og tala við kaupendur eða neytendur beint. Þeir vilja kaupa lífrænt, hefðbundið lambakjöt þótt það kosti meira. Það að geta treyst þessum rekjanleika og dýravelferð er það sem ber hæst hjá mínum kaupendum allavega.“ Hún segir að markaðslega séu allir möguleikar opnir í rauninni. Hún segir að kannski séu mestu möguleikarnir í útflutningi eins og staðan sé núna. Ég nenni samt ekki mikið að pæla í því eins og stendur. Það sem skiptir máli fyrir okkur er að það sé hægt að lifa af sauðfjárbúskap á þessu gjöfula landi. Það má gera margt betur til að gera fólki það kleift að geta lifað af sauðfjárbúskap. Ef eitthvað á að

Vetrarfóðraðar kindur eru um 550 í Ytri-Fagradal. myndir / smh

breytast þá er það pólitíkin. Eða kannski bara sleppa pólitíkinni og gera það sem þarf til að hvetja ungt fólk til að vinna við frumframleiðslu á mat – og gera það vel. Fullvinna það í landi, flytja það svo út. Halda vinnunni hér heima.“ Að sögn Höllu eru sjúkdómar ekkert skæðari á lífrænt vottuðu sauðfjárbúi en á öðrum. Það hefur ekkert borið meira á þeim eftir að við fengum lífræna vottun. Við gefum ormalyf einu sinni á ári, meðhöndlum þau dýr sem þurfa með pensilíni. Venjuleg útskiljun á lyfjum er miklu lengri, sem er hvorki betra eða verra.“

Hægt að fá góða uppskeru án innfluttra efna

Í Ytri-Fagradal er mikil litafjölbreytni í fénu og sumt er furðulega hyrnt, en Halla nýtir ullina og hjálpar hannyrðafólki með hræfni. „Hér eru allir litir. Reynum samt að láta það ekki koma niður á gæðum, það er ekki nóg að vera falleg móra eða

svört, það verða að vera hold! Það gildir reyndar ekki um ferhyrnda stofninn enda engu við hann að bæta nema þá kannski lit. Slaufa, flekkótta ferhyrnda kindin á bænum, er líklega mest myndaða kindin af ferðahópunum – og nú er kolsvört dóttir hennar, Djöfladís (e. Dame Demon) með sín spjót í allar áttir ekki lítið mynduð.“ Halla segir að þau hafi lært ótrúlega mikið af þessu ferli og niðurstaðan sé sú að það sé vel þess virði að stunda lífrænt vottaðan sauðfjárbúskap. „Engin spurning; þetta er svo miklu einfaldara og gott fyrir samviskuna – svo snýst þetta líka um það hvernig þú vilt skila náttúrunni af þér til komandi kynslóða. Þessi umskipti hafa líka vakið okkur til umhugsunar um hvað við sjálf látum ofan í okkur og ég tala nú ekki um hvað við viljum gefa börnunum okkar. Við höfum einnig lært að það er vel hægt að fá góða uppskeru af grasi með natni – án innfluttra efna.“ /smh

Íslensku kúalitirnir eru mikil verðmæti

Kýrnar eru þau húsdýr sem Íslendingar hafa lengi og vel lifað á, enda hefur þeim verið ætlað fóður fremur en öðrum skepnum frá alda öðli. Sjaldan er getið um kúafelli nema í móðuharðindunum og kýrnar hafa þolað súrt og sætt með íbúum landsins í meira en þúsund ár.

Hver meðalnyt kúa hefur verið á fyrstu öldum Íslandsbyggðar er ekki vitað með vissu, en traudla hefur hún verið yfir 1000 lítrar. Búalög frá 16. öld segja að það sé kölluð leigufær kýr sem kemst til 6 marka mjólkur, þá hún sé best, eður mjólki hún 5 merkur á sumri jöfnum höndum.

Nythæð kúnna var lengi vel nokkuð misjöfn áður en ræktunarstarfið hófst fyrir alvöru. Séra Björn Halldórsson ætlaði meðalkú að mjólka 2008 potta á ári, en Skúli landfógeti lét þær mjólka 1672 potta. Kýr Ólafs stiftamtmanns mjólkuðu að meðaltali 1300 potta. Meðaltal þessara bestu búmanna 18. aldarinnar var um 1660 pottar og þætti það heldur lítið nú á dögum.

Eftir að augu manna opnuðust fyrir gildi mjólkurinnar í baráttunni við útmánaðahungrið, skildist þeim að bjargráðið væri vonlaust nema til kæmi bætt meðferð og kynbætur sem ekki voru teljandi fyrir en á 19. öld.

Árið 1902 réðst Guðjón Guðmundsson til starfa hjá Búnaðarfélagi Íslands sem búfjárræktarráðunautur og upp úr því var frumvarp til laga um nautgriparæktarfélag birt í Búnaðarritinu. Guðjón talaði mikið um byggingu gripa, fóðrun, húsakynni, mjaltir og uppeldi kálfa. Taldi hann íslensku kýrnar meira sveigðar til mjólkur en holda og vann að því að koma á skýrsluhaldi. Árið eftir að hann byrjaði var talið að meðaltal kúa væri um 2339 kg af mjólk og voru það fyrstu opinberu kúaskýrslurnar sem gáfu það til kynna.

Margbreytileiki í litum

Árið 1928 tók Páll Zóphoníasson til starfa hjá Búnaðarfélagi Íslands og hvatti hann bændur til þess að bæta búfénaðinn auk þess sem hann skrifaði mjög fræðilegar greinar um búfjárrækt. Páll skrifaði mikið um íslensku kýrnar í Búnaðarritið þar sem hann talaði m.a. um liti. Árið 1948 skrifaði hann grein og sagði að allir kúalitirnir gætu verið með mismunandi blæbrigðum, en athyglisvert væri að í byrjun aldarinnar hefðu ekki verið þrjár kýr eða fleiri með sama litinn í íslenskum fjósum. Venjan hefði verið sú að þær væru ólíkar á litinn. Hins vegar var þetta orðið allt öðruvísi 50 árum síðar þegar allt upp í tíu kýr eins litar fundust á bæjunum, enda hafði kúm

Kúalitir í kveðskap

Oft má í textum sjá fyrir sér liti kúnna og annað útlit t.d. hornalag, eins og í þessari gömlu, íslensku vísu.

Sestu hjá mér sonur minn
og súptu úr ausu.
Meðan kýr okkar karls míns
koma af fjalli.
Ýla og Ála
ofan frá skála.
Brók og Brynja
og Bjarnarreyður.
Ganga drynjandi
götu sitjandi.
Dúfa og hún Dalla
drynja þær allar.
Upp spratt úr dölum
hún Aldinskjalda.
Hamramóðir
hrísbitandi.
Hyrna og Grána.
Hrefna og Mána.
Gullinhyrna, Garhyrna,
Gullinhyrna gengur fyrir þeim öllum,
því hún mjólkar best
handa börnunum öllum.

Litaflóra í einstökum fjósum getur verið mjög fjölbreytt.

Myndir / Atli Vigfússon.

Grönótt kýr með kálf.

Tvær sægráar systur.

Ólíkir litir í sömu stíu.

Grönóttir kálfar.

þá fjölgað mikið.

Páll talaði um litasamsteypur og oft væru þá hvítir flekkir á kúnum. Skjölddótti liturinn hefði ákveðin heiti eftir því hvar bletturinn væri. Þegar hvítu flekkirnir væru á höfði kýrinnar þá væri hún kölluð, baugótt, bíldótt, blesótt, hjálmótt, húfótt, kinnótt, krossótt, laufótt, mánótt og stjörnótt. Oft var þá gefið nafn eftir litunum.

Væru hvítu flekkirnir á skrokknum sjálfum þá var talað um dílóttar, dröfnóttar, flekkóttar,

hryggjóttar, huppóttar, kápóttar, síðóttar og skjöldóttar kýr eftir því hvernig hvíti liturinn dreifðist um kroppinn.

Kýr með hvítan haladúsk kölluðust oft skottur eða týrur og var nafnið dregið af litnum. Hefðu kýrnar hvíta fætur eða hluta af þeim voru þær sagðar sokkóttar eða leistöttar.

Páll gerði grein fyrir því á sínum fyrstu 20 starfsárum hvernig kúalitirnir breyttust og sagði að rauðum og rauðskjölddóttum kúm

fjölgaði á kostnað svartra og svartskjölddótttra kúa. Þá fjölgaði kolóttum kúm, en kúm í gráa litarflokknum tók að fækka.

Árið 2011 er tíðni grunnlita samkv. samarrannsókn þessi:

Svart	8.9 %
Rautt	42.8 %
Kolótt	16.3 %
Bröndótt	28.8 %
Sægrátt	1.4 %
Grátt	1.8 %
Heimild: BS-ritgerð Söru Maríu	

Davíðsd. Landb.háskóla Íslands 2012.

Eins og sjá má eru gráu litirnir neðarlega á blaði og því þarf að huga að þeim sérstaklega. Von er til þess að úr rætist, en nokkur grá og sægrá naut hafa verið inni í ræktunarstarfinu undanfarið og eru dætur þeirra að koma inn sem mjólkurkýr. Einn þeirra á nú þegar 90 dætur sem búið er að dæma og eru þó nokkrar þeirra gráar.

Það er gríðarlegur breytileiki í gráa litnum, en nauðsynlegt er að

greina á milli gráa og sægráa litarins. Erfðafræðilega eru þessir litir alls óskyldir. Sægráa litinn er að finna víða sem dulinn lit í stofninum og getur hann því dúkkað upp ákaflega víða. Grái liturinn erfist mun þrengra, en öðru hvoru koma fram svört naut sem gefa grátt.

Rauðleitar kýr í káli.

Litfagrir kúahópar eru prýði í landslaginu

Gríðarlegur árangur hefur náðst á síðustu áratugum hvað varðar framleiðslugetu íslensku kúnna og þær geta mjólkað ótrúlega mikið miðað við líkamsþyngd. Auk þess að mjólka mikið þá hefur mjólk þeirra sérstaka próteinsamsetningu sem er til þess að mjólkin hentar mjög vel til ostagerðar. Þá er lítið af óæskilegum betakaseinum í mjólk íslensku kúnna sé miðað við rauðu norrænu kúakynin og eykur það e.t.v. á hollustuna.

Þó svo að litir hafi ekki verið yfirlýst markmið þá eru margir sem hafa áhuga á litunum, því það er alltaf spennandi að vita hvernig kálfurinn sem er að fæðast er á litinn. Fjölbreytileikinn í litunum er skemmtileg viðbót við það sem er að gerast í fjósunum og alltaf er gaman að horfa á kúalitina á túnunum þegar keyrt er um sveitir landsins að sumarlagi, enda eru ferðamenn áfjádír í að mynda fallega kúahópa.

Það er ljóst að ekkert kúakyn í Evrópu býr yfir jafn miklum fjölbreytileika hvað liti varðar sem íslenska kúakynið. Fyrir það eitt er kynið sérstakt og kúalitirnir eru mikið verðmæti sem hefur mikið gildi fyrir búgreinina.

/Atli Vigfússon

Bændablaðið

Kemur næst út

15. janúar 2015

Grá kýr með sægráan kálf.

Gráar sækýr í Þjóðsögum Jóns Árnasonar:

Akraneskýrnar

Nokkrir menn voru í hálfroknu á ferð með sjó fram og urðu varir við sækúahóp skammt frá sjónum. Nú hljóp hver sem fætur toguðu að komast fyrir kýrnar áður en þær hlupu í sjóinn.

Maður einn, Gunnar að nafni, varð fljótastur og náði í öftustu kúna eða komst fram fyrir hana. Kýrin hafði blöðru fyrir grönunum og þegar maðurinn náði til að sprengja hana vildi kýrin ekki aftur í sjóinn. Síðan var farið með hana heim í fjós til annarra kúa og gafst ágætlega vel. Frá henni voru komnar margar kýr á Akranesi. Þessi kýr var grá að lit eins og sækýr eru ætíð.

Sækýr úr Lagarfljóti

Tangi einn gengur út í Lagarfljótið að vestanverðu skammt fyrir utan bæinn Brekkugerði. Þar gengu í fyrndinni fimm kýr á land, allar dökkgráar að lit. Brekkugerðisbóndinn var þar nærstaddur, hljóp til og gat sprengt blöðruna á milli nasanna á stærstu kúnni. Missti kýrin þá náttúru sína að fara aftur í fljótið eins og aðrar sækýr. Síðan leiddi hann kúna heim og átti hana í mörg ár. Hann ól sveitungum sínum marga kú undan henni og hélst það kúakyn við í Fljótsdal fram eftir öllum öldum og var kallað Dumbukyn því sækýrin hét Dumba.

BOMAG notaður valtari

ÁSAFL Hjallahrauni 2 - 220 Hafnarfjörður
Sími 562 3833 - asafl@asafl.is - www.asafl.is

Þjónustuaðilar kringum landið

Bændur og búalið!
Hugheilar óskir um
gleðileg jól og
farsælt komandi ár.

Þökkum samstarfið og viðskiptin
á árinu sem er að líða.

Stjórn og starfsfólk
Ráðgjafarmiðstöðvar
landbúnaðarins

limtrevirnet.is

Gullfoss

Gleðileg jól

Óskum landsmönnum öllum friðar og hamingju um hátíðirnar og gæfu á nýju ári. Viðskiptavinum þökkum við ánægjuleg samskipti á árinu sem er að líða.

Limtrevirnet

Aðalnúmer: 412 5300 | Söluðeild: 412 5350

Bækur

Veðurfræði Eyfellings

Út er komin, hjá bókaforlaginu Bjarti, Veðurfræði Eyfellings eftir Þórð Tómasson frá Vallnatúni - sem margir þekkja nú sem Þórð í Skógum.

Höfundur tileinkar Veðurfræði Eyfellings – greinargerð um veður og veðurmál – undir Eyjafjöllum foreldrum sínum og gamla fólkinu í Vallnatúni, þeim sem kenndu honum að tala íslenskt mál og gáfu honum orðaforða.

Þessi merkilegi vitnisburður um íslenska tungu kom út árið 1979, og sendi Nóbelskaldið Halldór Laxness höfundi þakkarbréf og áletraða bók í hrifningu sinni. Bókin hefur lengi verið ófáanleg en kemur nú út að nýju, með viðbótum, nýrri orðaskrá og eftirmála höfundar.

Þórður Tómasson hefur um langt skeið safnað minjum um horfna menningu og starfshætti. Auk þess að skrifa fjölda greina og bóka hefur hann byggt upp byggðasafnið í Skógum undir Eyjafjöllum.

Þórð Tómasson.

Kápu hannaði Ólafur Unnar Kristjánsson.

Bókin er 198 blaðsíður og fæst í tveimur litum: Blá og drapplituð.

Bústjóri á kúabú

Leitum að metnaðarfullum og öflugum einstaklingi til starfa á kúabú í Borgarbyggð. Um er að ræða fullt starf á stækkandi kúabúi sem í dag er með 200 ársýr auk geldneytaframleiðslu. Aðstaða er góð, fjós með 3 mjaltþjónum og nýlega uppgerðar byggingar fyrir kálfa og geldneyti. Kúabúið er staðsett að þverholtum á Mýrum sem eru 21 km frá Borgarnesi.

Starfs- og ábyrgðarsvið:

Viðkomandi ber ábyrgð á öllu sem við kemur daglegri umhirðu, svo sem vinnu við mjaltir, fóðrun, skýrsluhald o.fl. Auk þess ber viðkomandi ábyrgð á og þarf að sjá um ýmislegt viðhald á búinu.

Hæfniskröfur:

Reynsla af kúabúskap eða öðrum landbúnaðarstörfum. Frumkvæði og sjálfstæði. Snrytimennska og skipulögð vinnubrögð.

Menntunarskilyrði:

Ekki eru gerðar sérstakar menntunarkröfur, hins vegar er jákvætt ef viðkomandi hefur menntun á sviði landbúnaðar.

Launakjör, vinnutími og húsnæðismál:

Vinnutími er breytilegur með miklu álagi á ákveðnum árstímum. Launakjör samkvæmt samkomulagi en miðað er við föst mánaðarleg laun. Afnot af ágætu húsi með 3 svefnherbergjum er hluti af launakjörum. Æskilegt að viðkomandi geti hafið störf sem fyrst en það er þó samkomulagsatriði.

Umsóknarfrestur og nánari upplýsingar:

Umsóknarfrestur er til 15. janúar 2015 og skulu umsóknir sendar skriflega á dadi1953@gmail.com

Nánari upplýsingar veitir Daði Einarsson í síma 863-7702.

Lesendabás

100 ár af kosningarétti

Hinn 30. desember verður blásið í lúður og afmælisár boðið velkomið. Fluttur verður fyrirlestur Bríetar Bjarnhéðinsdóttur sem hún hélt einmitt þann dag árið 1887. Hann er oft talinn marka upphaf kvennabaráttunnar á Íslandi.

Margt hefur að sönnu breyst frá árinu 1887. Það hefur þó komið þeim sem undirbúa flutninginn á óvart hversu margt er enn óbreytt og ógert. Það er full ástæða til að leggja leið sína í Iðnó þann 30. desember kl. 16. Allir eru velkomnir (gegn vægu gjaldi), en húsrými er takmarkað. Missið ekki af þessum upptakti!

Á næsta ári verða liðin 100 ár frá því Kristján konungur X skrifaði undir lög frá Alþingi sem færðu konum kosningarétt til Alþingis, mjög takmarkaðan að vísu, en langþráðan. Þetta gerðist þann 19. júní 1915 og alla tíð síðan hefur sá dagur verið sérstakur kvenréttindadagur.

Þessa stórviðburðar verður minnst með margvíslegum hætti. Alþingi hefur samþykkt að láta um 100 milljónir rakna til afmælishaldsins. Sérstök framkvæmdanefnd, sem kjörin var á almennum kvennafundi í september 2013, hefur haft veg og vanda af að velja afmælisverkefni. Auk upptaktsins í Iðnó þann 30. desember eru verkefnin þessi:

1) Safnasýningar

Höfuðsöfn landsins munu setja upp sérstakar sýningar. Í Landsbókasafni opnar sýning 16. maí 2015 er fjallar um sögu og þróun kosningaréttarins. Í Listasafni Íslands opnar sýningin „Áhrifaknur í íslenskri myndlist“ þann 30. janúar, og sýning helguð Nínu Tryggvadóttur opnar 12. september. Þjóðminjasafnið heldur sýningu sem nefnist „Konur í 100 ár“ auk þess sem farið verður yfir grunnsýningu safnsins með kynjagleraugum.

2) Hátíðahöld á Austurvelli

Sérstakur hátíðahólfundur verður í Alþingishúsinu fyrir hádegi 19. júní 2015. Húsið verður opið almenningi þennan dag og þar verður sérstök sýning með leiðsögn. Eftir hádegi verður efnt til almennrar hátíðar á Austurvelli. Meðal viðburða verða kvennatónleikar þar sem nokkrar af okkar fremstu tónlistarkonum munu koma fram.

3) Ráðstefna

Framkvæmdanefndin mun ásamt fleirum gangast fyrir alþjóðlegri ráðstefnu, sem tileinkuð verður kosningarétti kvenna, lýðræði og lýðrættindum. Hún verður haldin dagana 22.–23. október 2015. Meðal gesta verða Vigdís Finnbogadóttir, Gro Harlem Brundtland og Laura Ann Liswood.

4) Rit

Rannsóknarrit, helgað 100 ára afmæli kosningaréttar kvenna, mun koma út á árinu 2020, en þá

Bríet Bjarnhéðinsdóttir.

Auður Styrkársdóttir.

fengu konur kosningarétt til jafns við karlmenn. Sögufélagi hefur verið falin umsjá ritsins.

5) Verkefnastyrkir

Stofnaður var sérstakur sjóður um styrki vegna verkefna sem tengjast markmiðum afmælisársins. Mikill fjöldi umsókna barst þegar styrkir voru auglýstir í október og var sótt um til margháttaðra verkefna um allt land sem sýna mikinn áhuga, metnað og hugmyndaauðgi.

Úthlutun er nú lokið, en styrkir verða aftur auglýstir í febrúar.

Auk þessa má nefna að Íslandspóstur gefur út sérstakt amælisfrímerki þann 30. apríl 2015. Sinfóníuhljómsveit Íslands verður með tónleika þann 11. júní 2015 undir yfirskriftinni „Höfuðskáld og frumkvöðlar“ og á efmisskrá verða eingöngu verk eftir konur. Margt er enn í mótun víða um land, sem væntanlega verður greint frá síðar.

Ég vil hér með hvetja alla skipuleggjendur til að tilkynna viðburði til afmælisnefndar sem heldur úti sérstakri upplýsingavefsíðu með viðburðadagatali: www.kosningarettur100ara.is. Þar er skráður nokkur fjöldi viðburða og bætist ört í hópinn. Það er fljótlegt og gott að geta nálgast alla viðburði á einum stað. Fylgist með frá byrjun!

Auður Styrkársdóttir

forstöðukona Kvennasögusafns Íslands og formaður framkvæmdanefndar um 100 ára afmæli kosningaréttar kvenna.

(Fyrirlestur Bríetar má nálgast á heimasíðunni www.baekur.is og slá þar inn nafn Bríetar).

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Næsta blað kemur út **15. janúar**

Gleðileg jól

Bylting í lýsingu

Led lýsing, 75% meiri ending og orkusparnaður

Úti- og innlýsing

Peruending 35.000 klst.

Litakastarar sem skipta litum

Ip 65 staðall -35° + 40°

Lækkaðu orkunotkunina um 75%.
Eigum alla kastara á lager
og til afhendingar strax.

FERRÓ
SKILTAGERÐ
Ø Sími 581 4400

Landsins mesta úrval af Led kösturum til að lýsa upp hlöður, úthús, sumarbústaði, fyrirtæki, heimili, garðinn og skilti.

Jólaskeiðin 2014

Við hönnun skeiðarinnar sóttum við innblástur í okkar gömlu hefðir enda ber hún emelingu eins og fyrstu skeiðarnar okkar.

Hin eina sanna jólaskeið okkar íslendinga í 68 ár

Guðlaugur A Magnússon

Skólavörðustíg 10 • Reykjavík • www.gam.is • sími 5625222

CompAir loftpressur létta bústörfin

- öflugar loftpressur fyrir
stórt sem smátt

Hvort sem þig vantar 50 l eða
10.000 l loftpressu þá eigum
við réttu lausnina fyrir þig.

Eigum einnig fyrirbyggjandi
pessur fyrir mjaltþjóna.

Við erum sérfræðingar í lofti!

Kynntu þér úrvalið á idnvelar.is

IDN VÉLAR ehf. | Smiðjuvegi 44-46 | 200 Kópavogur | Sími 414 2700 | idnvelar@idnvelar.is | idnvelar.is

Vertu viðbúinn vetrinum

Mest seldu snjókeðjur á Íslandi
Léttar • Sterkar • Traustar

Hafðu samband og kynntu þér vöruúrvalið og þjónustuna

Ísnet Húsavík • s. 5 200 555
Ísnet Akureyri • s. 5 200 550
Ísnet Sauðárkrúkur • s. 5 200 560
Kristbjörg Ólafsfjörður • s. 5 200 565

ÍSFELL
www.isfell.is

Óseyrarbraut 28 • 220 Hafnarfjörður • Sími 5200 500 • isfell@isfell.is

eru hestarnir
komnir á hús?

VERÐVERND BYKO
**LÆGRA
VERÐ**

SPÆNIR OG PELLETTUR

SKEIFUR Í ÖLLUM STÆRÐUM OG GERÐUM

FÓÐUR OG BÆTIEFNI

BYKO

BÚÐU BETUR. BORGADU MINNA.

Verðvernd BYKO tryggir þér lægsta verðið. Ef þú kaupir vöru hjá okkur og sérð sömu eða sambærilega vöru auglýsta ódýrari annars staðar, innan 20 daga, endurgreibum við þér mismuninn og 10% af honum að auk! Njóttu vel. Sjá nánari upplýsingar og skilmála á www.byko.is

Smyrlabjörg.

Mynd / HKr.

Þegar Þokugenið var fundið

Jón Viðar Jónmundsson
Jón V Jónmundsson/Bondi

Á þeim tímamótum sem nú eru í sambandi við nýtingu á Þokugenininu í íslenskum sauðfjárbúskap getur verið tímabært að rifja upp söguna að baki því þegar genið var fundið og hvernig byrjað var að nýta það í sauðfjárræktinni hér á landi og síðan hvernig þekking á geninu hefur þróast.

Í byrjun er ef til vill rétt aðeins að rifja upp hver voru almenn viðhorf í fræðaheiminum til frjósemi sauðfjár á þessum tíma, við upphaf níunda áratugar síðustu aldar. Á þeim tíma hefur líklega óvíða eða hvergi í heiminum verið öllu meiri áhersla á frjósemi í ræktunarstarfi en hér á landi. Víðtækar og tiltölulega nýlegar rannsóknir Sveins Hallgrímssonar og skömmu síðar hjá mér höfðu staðfest að arfgengi frjósemi hjá íslensku sauðfé var það hátt að mjög vel var hægt að ná verulegum árangri í kynbótum fyrir aukinni frjósemi áнна með vali á grundvelli afkvæmarannsóknna og ætternis.

Arfgengi frjósemi meiri hjá íslensku fé en mörgum erlendum sauðfjárkynjum

Víðast erlendis var lítil áhersla á frjósemi í ræktunarstarfi. Þar töldu menn arfgengi eiginleikans það lágt að of lítills árangurs væri að vænta. Arfgengi frjósemi hjá erlendum sauðfjárkynjum er yfirleitt öllu lægra en hjá íslensku fé. Í ræktunarstarfi þar var fremur horft til möguleika á að auka frjósemi með skipulegri blendingsrækt. Einnig hafði víða verið áhugi á að mynda ræktunarkjarna með að safna saman ofurfrjósumu fé af stórum svæðum í einn ræktunarhóp.

Við Stefán Aðalsteinsson höfðum þannig fengið á annan tug lamba haustið 1976 að tilraunabúinu á Skriðuklaustri í þeim tilgangi og fluttum þá gripi úr Suðursveit sem síðar kom í ljós að báru Þokugenið. Þá höfðu í Eyjaálfu (Ástralíu og Nýja-Sjálandi) verið í gangi úrvalstílaunir um áratugaskeið fyrir aukinni frjósemi hjá sauðfé.

Fréttir höfðu borist af því að 1980 hefðu vísindamenn suður þar komist að því að ofurfrjósemi í svonefndum Booroola-hópi sem þeir voru með í einni af úrvalstílaununum með Merínófé í Ástralíu skýrðist af stórvirku geni. Þá höfðu þeir í þrjá áratugi verið að vinna með frjósemisniðurstöður fyrir þetta fé, þegar þeir fundu þessa að því er virðist eftirá einföldu skýringu.

Karl Bjarnason var fæddur árið 1919 en fluttist að Smyrlabjörgum 1945 þegar hann kvæntist Nönnu Halldóru Jónsdóttur og bjuggu þau þar frá þeim tíma en Karl lést árið 2006. Þoka var Karli fædd árið 1950 og á nokkrum áratugum kom hann upp stofni ofurfrjósamra afkomenda hennar. Því má bæta við að ána, móður Þoku, fengu þau ungu hjónin í brúðargjöf 1945.

Í ársbyrjun 1983 var ákveðið að boða til heimsráðstefnu um frjósemi sauðfjár í Skotlandi. Stefán Aðalsteinsson var í þeim hópi sem þarna kom að verki og hafði hann úhlutað okkur í sameiningu að taka að okkur að fjalla um áhrif stakerfðavisa á frjósemi hjá sauðfé. Í þeim efnun var eitt og annað til af rannsóknarniðurstöðum en flest tengdist það afbrigðilegheitum þannig að yfirleitt var ekki um að ræða fé til nýtingar í almennu ræktunarstarfi. Áhrif litaerfðavisa á

frjósemi sem Stefán hafði þá sett fram rúmunum áratug áður var að vísu búið að staðfesta einnig hjá erlendum sauðfjárkynjum og gátu boðið heim hagnýtingu í ræktunarstarfinu.

Spurning vaknaði um erfðir ofurfrjósemi í íslensku fé

Strax kom upp hjá okkur hvort mögulegt væri að hinar einföldu erfðir ofurfrjósemi væri að finna víðar, jafnvel hjá íslensku sauðfé. Við þekktum hina óvanalegu

Ragnar Sigurðsson í Gamlagarði í Borgarhöfn er fæddur 1926. Hann hefur búið þar allan sinn aldur og á enn örfáar kindur. Allur stofn með Þokugen rekur sig í hjörð hans eða Smyrlabjörg. Ragnar átti eina hrútinn, Tossa, sem alinn var undan Þoku. Notaði Ragnar hann til margra ára og fékk fjölda ofurfrjósamra dætra hans sem hafa mótað fjárstofn hans frá þeim tíma.

frjósemi, sem þá var til staðar hjá fé á nokkrum búum í Suðursveit. Fyrst hafði ég komist í kast við þetta fé þegar ég var að vinna hjá Sveini Hallgrímssyni á námsárunum og hann fékk mig til að leita að villum í forritum vegna sauðfjárskýrsluhaldsins, sem þá var verið að byggja upp á tölvutæku formi. Þá rakst ég á þessar tölur úr Suðursveit sem voru á allt annan veg en hjá öðru fé í landinu. Aðeins nánar kynntist ég fénu þarna þegar við Stefán sóttum lömbin þangað

1976 og áður er nefnt auk einstakra fjárskoðana.

Ákveðið var að ég færi austur og kannaði nánar upplýsingar sem þar væri ef til vill að finna. Í byrjun júní fór ég austur. Þar fékk ég ákaflega góðar móttökur og komst þar í feitan efnivið vegna þess að á mörgum búunum þar var að finna vandaðar færslur á gömlu sauðfjárbókunum með æviupplýsingum áнна á einni síðu.

Ofurfrjósemi rakin til Smyrlabjarga

Ég hafði ekki lengi blaðað í þessum fjárbókum þegar ég þóttist sjá að ættir á öllum þessum ofurfrjósumu ám mátti rekja að Smyrlabjörgum til ærinnar Þoku sem þar hafði fæðst árið 1950.

Flest af þessu fé var á þessum tíma að finna á Smyrlabjörgum á búi Karls Bjarnasonar sem þar bjó með fjölskyldu sinni og á búinu hjá Ragnari Sigurðssyni í Borgarhöfn, en hann hafði átt eina hrútinn sem undan Þoku var alinn, Tossa 58-165, sem hann notaði til fjölda ára og mótaði hann mjög féð hjá honum á þessum tíma.

Vegna hins aðgengilega skýrsluhalds þarna varð gagnasöfnun mjög auðveld. Eftir helgina hélt ég því til baka nestaður gögnum. Við Stefán settumst strax yfir þessi gögn og þegar við fórum að stilla þeim upp miðað við þá einföldu hugmynd að það væri aðeins eitt gen sem réði því hvort ærnar yrðu fleirlembdar eða ekki kom í ljós að þau féllu með ólíkindum að þeirri hugmynd. Þannig var hugmyndin um Þokugenið staðfest á stuttum tíma. Stefán kynnti síðan niðurstöðurnar á heimsráðstefnunni nokkrum vikum síðar og vöktu þær athygli víða um heim.

Einsýnt að genið hafi orðið til við stökkbreytingu í Þoku

Út frá því sem ég veit um eiginleikann í dag virðist einsýnt að genið hafi orðið til við stökkbreytingu í Þoku sjálfri. Ekki tókst að finna neinar frásagnir um eiginleikann hjá forfeðrum hennar og engir slíkir einstaklingar komið fram sem ekki rekja ætti beint til Þoku. Nákvæmar upplýsingar um afurðir hennar er ekki að finna en sjálf var hún mjög frjósom og kom þrilembd. Fjölmargar ær voru aldar undan henni og erfðu margar eiginleikann frá móður sinni og ekki hafði síður mikil áhrif að eini hrúturinn sem alinn var undan henni erfði eiginleikann.

Í þessu sambandi má minna á að við Emma Eyþórsdóttir settum í upphafi þessarar aldar fram gögn um hliðstæða stökkbreytingu hjá ánni Lóu í Hafrafellstungu í Öxarfirði og þar má fullyrða að stökkbreytingin verður hjá ættmóðurinni.

Strax var farið að huga að notkun þessa eiginleika hér á landi og ljóst að einfaldasta leiðin væri að fá hrúta til notkunar í sæðingum. Haustið 1984 komu þar til notkunar Sveppur 78-821 sem var fæddur hjá Ragnari, afkomandi Tossa. Á Smyrlabjörgum var þá komin fram Angi 79-608 sem ljóst var að bæri genið. Angi var afkomandi Þoku í beinan móðurlegg í fjórar kynslóðir. Angi var aldrei falur fyrir stöðvarnar en 1984 kom sonur hans, Svipur 83-822, á stöð en kom fljótt í ljós að hann bar ekki genið og hlutverki hans í ræktunarsögunni þar með lokið. Haustið 1985 komu hins vegar tveir synir Anga sem báru genið á stöð, þeir Skúmur 81-844 og Þristur 83-836, en báðir voru þeir gráir að lit. Allir hrútar sem síðan hafa verið á stöðvunum og bera genið hafa erfð það frá einhverjum af þessum þremur fyrstu hrútum úr Suðursveit.

Ekki var notkun á þessum fyrstu hrútum mikil en samt slík að genið breiddist út um nær allt land. Einstaka bændur ætluðu samt strax að ná miklum árangri og notuðu þessa hrúta talsvert.

Vonbrigðin urðu samt víða veruleg. Vegna þess að afkvæmin voru sitt á hvað með genið eða höfðu ekki erfð það þá ollu hrútar og ær sem farið höfðu á mis við eiginleikann vonbrigðum. Aðrir sem verið höfðu „heppnir“ vegna þess að þeir fengu hrúta með genið fjölguðu þessu fé hratt og um of þar sem þeir höfðu ekki alveg gert sér ljóst hvað það var að búa með þetta fé.

Hugmyndir um að nota arfhreina hrúta að veruleika 25 árum síðar

Ég setti því strax 1990 fram þær hugmyndir í erindi á ráðstefnu um ofurfrjósemi í Frakklandi að til þess að nýta mætti eiginleikann þannig

að hann kæmi að tilætluðum notum þyrftu stöðvarnar að geta boðið upp á arfhreina hrúta til notkunar. Það eru þær hugmyndir sem nú eru fyrst að verða að veruleika 25 árum síðar.

Genið vakti athygli erlendis

Genið vakti athygli erlendis og strax haustið 1985 var fengið sæði úr gráu Angasonunum til Skotlands. Einnig keyptu þeir örfá lömb frá Smyrlabjörgum sem voru talin geta borið genið. Á þessum grunni var komið upp ræktunarhópum bæði í Skotlandi og Wales með blöndun við þarlent fé. Þeir ræktunarhópar urðu síðan grunnur fyrir efnivið til að einangra genið sjálft upp úr aldamótunum. Þar var staðfest það sem strax hafði vaknað grunur minn um að arfhreinar ær væri ekki að finna í framleiðslu. Ær sem eru arfhreinar, þ.e. hafa Þokugenið í báðum sætum gensins, eru alltaf ófrjóar. Grunsemdirnar höfðu vaknað vegna þess að ég taldi mig hafa séð nokkur dæmi um ær sem aldrei áttu lömb, sem ætla mátti að væru arfhreinar, en einnig sást aldrei skipting í tvo hópa hjá ofurfrjósumu ánum sem hefði átt að sjást ef sumar væru arfblandnar og aðrar arfhreinar nema genið væri fullkomlega ríkjandi sem þótti ósennilegt.

Nú er búið að próa aðferðir til að greina genið sjálft út frá sýnum frá gripum. Þannig er mögulegt af fullkominni nákvæmni að flokka einstaklinga með tilliti til þess hvort þeir hafi genið eða ekki og hvort þeir séu arfblandnir eða arfhreindir.

Kaflaskil

Það stig sem þekkingin er nú komin á skapar þau kaflaskil að héðan í frá á aðeins að dreifa þessum eiginleika með notkun arfhreinna hrúta á sæðingastöð. Þannig er það hver og einn fjáreigandi sem velur það alveg sjálfur hve mikið eða lítið hann vill nota þennan eiginleika. Notkun á þessum eiginleika er fljótvirkasta og einfaldasta leiðin sem til boða er til

að auka frjósemi ána með ræktun. Á þetta var bent strax eftir fund gensins af írsku vísindamanninum Hanrahan, sem vann nokkur ár að skoðun á frjósemiseiginleikum hjá íslenskum ám.

Með notkun á arfhreinum hrútum fá allar dæturnar eiginleikann og fullkomin stjórni verður á umfangi hans í hjörðinni. Aðeins eru sæddar

ær sem ekki hafa genið sjálfar með þessum hrútum vegna þess að arfhreinu ærnar eru ófrjóar. Það verður síðan sérfræðivinna þeirra sem annast hrútaval fyrir stöðvarnar á hverjum tíma að standa að framleiðslu arfhreinna hrúta fyrir stöðvarnar. Þar skapast verulegir möguleikar til að auka gæði á þessum hrútum með tilliti til annarra eiginleika. Þannig

eru þær hugmyndir sem settar voru fram fyrir 25 árum að koma til framkvæmda í dag.

Hver einstakur fjárbóndi er ekkert að fást beint við ræktun á fé með Þokugenið. Hann sækir eiginleikann aðeins í ærstofninn með sæðingum eins og að framan greinir. Arfblandnir hrútar eiga ekki lengur erindi í notkun á einstökum búum.

Gleðileg jól og farsælt komandi ár

Bændasamtök Íslands óska bændum og fjölskyldum
þeirra og öllum samstarfsaðilum sínum gleðilegra jóla.
Þökkum samskiptin á liðnu ári.

 **BÆNDASAMTÖK
ÍSLANDS**

www.bondi.is

Gleðilega jólahátíð

Óskum viðskiptavinum okkar
sem og landsmönnum öllum
gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári!

VÉLFANG VERKIN TALA

Gylfaflöt 32 • 112 Reykjavík • Sími 580 8200 • www.velfang.is • velfang@velfang.is • Frostagötu 2a • 603 Akureyri

Hvað verður í jólamatinn?

Senn líður að jólum og eitt af því fyrsta sem kemur upp í huga fólks þegar það hugsar um jólahátíðina er sjálfur jólamaturinn og allt sem honum fylgir.

Hefðirnar eru margar og ólíkar og misjafnt hvað fjölskyldur velja sem hátíðarmat á sínum heimilum. Á uppskriftarvef MS, www.gottimatinn.is, er að finna fjölmargar uppskriftir fyrir flest tilefni og þar eru jól og áramót ekki undanskilin. Á vefnum er gríðarstórt og spennandi safn uppskrifta úr ýmsum áttum og

jóla- og hátíðaruppskriftirnar skipa þar sérstakan flokk.

Þótt hefðirnar séu margar og margt í föstum skorðum þegar kemur að matargerð um hátíðarnar eru alltaf einhverjir sem líta á þetta sem skemmtilegan tíma til að prófa eitthvað nýtt. Oftast eru það nýjar uppskriftir að smákökum sem eru prófaðar, en forréttir og eftirréttir eru líka réttir sem fólki finnst gaman að gera tilraunir með. Það er einna helst aðalrétturinn sem fólk er ekki tilbúið að hvika frá.

Uppskriftirnar á gottimatinn.is eru sérstaklega fjölbreyttar og koma úr ýmsum áttum. Margar eru klassískar sem fólk þekkir en að sama skapi er að finna fjöldann allan af nýjum og spennandi uppskriftum sem er þess virði að prófa. Meðal jóla- og hátíðaruppskrifta sem finna má á vefnum eru uppskriftir að sörum, hamborgarhrygg, waldorf-salati og ýmsu meðlæti, brauðsnittum og ekki má gleyma ljúffengri grunnuppskrift að vanilluís sem auðvelt er að gera að sinni eigin og fleiri girnilegum

eftirréttaruppskriftum sem hitta í mark yfir hátíðarnar.

Matarbloggarar setja líka sinn svip á uppskriftarvefinn, en MS hefur fengið til liðs við sig níu matarbloggara sem deila nýjum uppskriftum með lesendum vefjarins. Í hverjum mánuði birtast nýjar færslur frá hverjum og einum og auðvelt er að skrá sig á póstlista fyrir sinn uppáhaldsbloggara svo ekkert fari framhjá manni. Að sama skapi er hægt að skrá sig í uppskriftarklúbb Gott í matinn en

klúbburinn sendir að jafnaði út fréttabréf á tveggja vikna fresti með vel völdum uppskriftum sem tilvalið er að prófa.

Það er því óhætt að segja að allir ættu að geta fundið eitthvað við sitt hæfi á þessum stærsta uppskriftarvef landsins, hvort sem um er að ræða byrjendur í eldhúsinu eða meistarakokka. Fjölbreytileikinn er í fyrirrúmi og það verður enginn svikinn af því að reyna eitthvað nýtt – það er nefnilega ekki víst að það klikki!

Jólakalkúnn með öllu tilheyrandi

Hér er uppskrift að sannkölluðum jólakalkún sem er bókstaflega með öllu:

Fylling

- 2 stk. laukar meðalstórir, finsaxaðir 150 g smjör
- 2 stk. stór græn epli, afhýdd og skorin í litla bita
- 2 msk. finrifinn appelsínubörkur 350 g brauðteningar
- 250 g fetakubbur, Gott í matinn frá MS, finmulinn
- 50 g ferskar kryddjurtir finsaxaðar s.s. steinselja, salvia, timjan og rós-marín

Heilsteiktur kalkúnn

- 1 stk. kalkúnn, um 5–6 kg, helst ferskur; ef hann er frosinn er hann látinn þiðna í ísskáp í 2–3 daga áður en hann er eldaður
- 6 msk. smjör

Grænmeti í ofnskúffu

- 2 stk. laukar, grófsaxaðir
- 2 stk. gulrætur, skornar í bita
- 2 stk. selleristilkar, skornir í bita
- 2 msk. fersk timjanlauf eða 2 ts. þurrkað

Kalkúnasósa

- 6 msk. kalkúnafita
- 80 g hveiti
- 150 ml þurrt hvítvín
- 1 lítri kraftmikið kjúklingasóð
- 500 ml matreiðslurjómi
- 100 ml (100–200 ml) soð af kalkúna-num (fleytið mest af fitunni ofan af soðinu)
- 2 stk. lárviðarlauf
- 4 stk. greinar timjan eða hálf teskeið þurrkað timjan
- innmaturinn úr kalkúnanum
- grænmetið úr ofnskúffunni
- salt og pipar eftir smekk

Sætar kartöflukrókettur með engiferi

- 20 stk. krókettur
- 800 g sætar kartöflur, afhýddar og skornar í litla teninga
- 2 stk. laukar, meðalstórir, saxaðir ½ ts. salt
- 2 msk. smjör
- 1 ts. engiferrót, finrifin
- ½ ds sýrður rjómi 18%
- 5 msk. hveiti
- 2 stk. egg, léttþeytt
- 200 g heslihnetuflögur

Ávaxtasalat með appelsinum, grænum eplum og sykruðum pekanhnetum

- 250 ml rjómi léttþeyttur
- 150 g grísk jógúrt
- 75 g pekanhnetur, ristaðar í smávegis af sykri og salti
- 1 stk grænt epli, afhýtt og skorið í litlum bitum
- 2 msk sitrónusafi
- 2 stk appelsínur skornar í báta
- 2 stk selleristilkar, fínt sneddir
- 1 Blandið öllu saman

Salat með fennel, rauðkáli, villihrisgrjónum og gráðaosti

- 200 g villihrisgrjón, kúskús, eða heilt spelt (farro) soðið
- ¼ lítill haus af rauðkál fínt sneitt
- 1 stk. granadaepli, fræin
- 3 stk. heilt jólasalat (endive eða hvít-laufssalat)
- 2 stk. (2-3) handfylli af salati s.s. rúkóla
- 100 g rifinn gráðaostur
- nokkur fersk ber til skreytingar s.s. hindber, bláber, rifsber eða jarðarber

Salatsósa

- 1 msk. hlýnsiróp eða hunang
- 2 msk. sitrónusafi
- 4 msk. olía s.s. heslihnetu- eða val-hnetuolía
- 1 blandið öllu saman

Jólaís með súkkulaði, hunangi og krókant

- 150 ml matreiðslurjómi
- 1 stk. vanillustöng
- 1 msk koníak eða brandý (má sleppa)
- 200 g rjómasúkkulaði með hnetum
- 6 stk. stórar eggjarauður
- 75 g hunang
- 300 ml rjómi
- 200 g grísk jógúrt

Krókant

- 100 g sykur
- 50 g heslihnetur, heilar
- örlítið vatn
- Til að kjötið verði sem safaríkast og meyrast er gott að láta fuglinn liggja í legi sem er búinn til úr salti, sykri og vatni. Við það heldur kjötið betur í sér safanum og þornar síður við eldun.

Saltlögur fyrir kalkún

- 300 g salt á móti 4 lítrum af vatni
- sykur og eða eplasafi og kryddjurtir, t.d. laukur, timjan, piparkorn, epla-safi, púðursykur, allrahanda.
- Leysið saltið upp í vatninu og bætið kryddi eftir smekk út í pækilinn. Finnið til hreinan plastpoka sem rúmar kjötið með góðu móti. Setjið pokann í stóra skál og setjið kjötið í pokann. Hellið saltleginum ofan í pokann og gætið þess að hann hylji kjötið. Lofttæmið pokann eins mikið og hægt er og lokið honum vel. Setjið kjötið í saltleginum í kælskáp og látið þæklast í 10–12 tíma.

Fersk kryddjurtafylling með grænum eplum og appelsínuberki

Fyllinguna er tilvalið að búa til deginum áður en fuglinn er eldaður.

Aðferð: Steikið laukinn í smjörinu við væg-an hita þar til hann er glær. Takið af hitanum og bætið brauðteningum, sitrónuberki og kryddjurtum út í. Saltið og piprið eftir smekk. Kælið örlítið áður en fuglinn er fylltur.

Heilsteiktur kalkúnn – aðferð: Leggið kalkúnann í saltlög, sjá leið-beiningar hér fyrir ofan. Ef þið leggið fuglinn í saltlög er betra að hafa lítið sem ekkert salt í fyllingunni til að geta notað soðið af fuglinum í sósu. Ef þið sleppið því að setja fyllingu í kalkúnann er eldunartíminn styttrur um 30 mínútur. Gott er að láta fuglinn standa í stofuhita í 2–3 tíma áður en hann er settur í ofninn en þannig verður steikingin jafnari. Hitið ofninn í 180°C. Rennið fingrunum undir haminn á

kalkúnanum aftan frá og losið hann varlega frá báðum megin við bringubeinið, langleiðina að hálsinum. Gætið þess að rífa ekki haminn. Setjið um 3 msk. af smjöri undir haminn og dreifið úr því þannig að það þeki báða bringuhelmingana. Fyllið fuglinn, en það er einnig hægt að fylla hálsinn á honum og lokið síðan lauslega með trépinnum eða stálpinnum. Bindið upp leggina með sláturgarni þannig að þeir krossleggist yfir gumpi kalkúnans. Einnig má sauma fyrir með sláturgarni. Leggið fuglinn með hrygginn niður í djúpa ofnskúffu.

Smyrjið bringu og leggi kalkúnans ríflega með um 3 msk. af bræddu smjöri og hellið um 250 ml af vatni í skúffuna. Einnig er gott að væta hreint viskastykki í bræddu smjöri og leggja ofan á fuglinn og leggja svo álpappír lauslega þar ofan á.

Grænmeti í ofnskúffu: Setjið grænmetið ásamt timjaninu og innmatnum í ofnskúffuna, setjið hana á neðstu rim í ofninum. Það má gera ráð fyrir að meðalkalkúni sem er 5–6 kg sé 3–3,5 klst. að steikjast í gegn. Gott er að notast við kjöthitamæli til að mæla kjarnhitann í kjötinu og stínga honum inn með bringubeininu þar sem kjötið er þykkast. Þegar fuglinn er fulleldaður á hann að vera kominn í 72–75°C. Ausið soði úr ofnskúffunni yfir fuglinn á u.þ.b. 30 mínútna fresti á meðan hann er í ofninum. Bætið vatni í ofnskúffuna eftir þörfum svo grænmetið brenni ekki.

Fjarlægjið álpappírinn og viskastykkið þegar um 20 mínútur eru eftir af steikingartímanum og látið fuglinn brúnast. Ef það gengur hægt má hækka hitann upp í 220°C

í nokkrar mínútur en fylgist vel með fuglinum þessar síðustu mínútur svo að hann brenni ekki. Takið hann úr ofninum, leggið álpappír yfir hann og látið hann standa í minnst 30 mínútur áður en hann er borinn fram. Hellið soðinu úr skúffunni í pott, fleytið fituna ofan af og geymið hana. Á meðan fuglinn bíður er gott að skerpa á meðlætinu og elda sósuna.

Kalkúnasósa – aðferð: Hitið kalkúnafituna í potti, stráið hveitinu yfir og látið það brúnast lítillega í fitunni við meðalhita í 10–15 mínútur.

Hrærið oft í á meðan. Hellið víninu og soðinu saman við smátt og smátt út í. Setjið síðan matreiðslurjómann, innmatinn og bakaða grænmetið ásamt lárviðarlaufi og timjan út í. Hleypið suðunni upp og látið sósuna malla í u.þ.b. 15 mínútur við vægan hita. Hrærið í sósunni þannig að hún brenni ekki við í botninum. Saltið og piprið eftir smekk. Síði sósuna og berið hana strax fram með kjötinu.

Þegar kalkúninn er skorinn niður eru lærin skorin fyrst frá en síðan eru bringurnar losaðar frá bringubeininu og skornar í þunnar sneiðar.

Meðlæti

Á meðan kalkúninn er í ofninum er tilvalið að nýta tímann til þess að undirbúa meðlætið.

Sætar kartöflukrókettur með engiferi

Króketturnar er hægt að matreiða deginum áður en hita þær rétt áður en þær eru bornar fram.

Aðferð:
Hitið ofninn í 200°C. Setjið kartöflubitana og lauk í eldfast mót. Setjið smjörið í litlum klípum yfir grænmetið. Saltið og piprið. Bakið í 30–40 mínútur eða þar til að kartöflurnar verða mjúkar. Stappið kartöflurnar og laukinn. Bætið engiferi og sýrðum rjóma saman við. Kælið í 1 tíma. Búið til litla stauta sem eru um 8 cm á lengd og 1 cm á þykkt. Veltið stautunum upp úr hveiti og síðan úr léttþeyttu eggi. Að lokum er kartöflustautunum velt upp úr heslihnetuflögum. Hitið ofninn í 200°C. Bakið króketturnar í 25 mínútur rétt áður en þær eru bornar fram.

Salat með fennel, rauðkáli, villihrísrjónum og gráðaaosti

Raðið hráefnunum saman sitt á hvað í skál. Dreifið ostinum ofan á salatið og skreytið með nokkrum ferskum berjum. Berið salatsósuna fram með salatinu í litilli skál.

Jólaís með súkkulaði, hunangi og krókant

Til skreytingar:
Nokkur fersk ber og konfektmolar
Ís – aðferð:
Skerið vanillustöngina í tvennt eftir endilöngu og skafið kornin úr henni. Setjið bæði korn og stöng í pott ásamt matreiðslurjómanum og víni. Hitið að suðu en látið rjómann þó ekki sjóða. Takið af hitanum og setjið súkkulaðið í bitum saman við.

Þeytið á meðan eggjarauður og sykur saman í skál. Hellið svo súkkulaðirjómanum rólega saman við eggjarauðurnar og hrærið stöðugt í á meðan. Hellið öllu í pottinn aftur. Hafið hitann mjög vægan og hrærið stöðugt. Takið pottinn af hitanum þegar blandan fer að þykkna aðeins, hellið henni gegnum sigti í skál og látið kólna vel.

Léttþeytið rjómann. Blandið grísku jógúrtinni saman við þeyttan rjómann. Hrærið rjómanum og grísku jógúrtinni gætilega saman við ísblönduna. Blandið helmingnum af krókantmylsnunni saman við ísblönduna. Notið afganginn af

krókantinu til að setja innan í formið sem ísinn er frystur í. Hellið blöndunni í ísvél og frystið. Ef ekki er notuð ísvél er ísinn frystur í formi og síðan tekinn út eftir hálf tíma og hrært vel í. Svo er hann settur aftur í frysti í hálf tíma og tekinn út og hrært í. Þetta þarf að endurtaka 3–4 sinnum.

Krókant:
Setjið sykur og vatn í pott. Hitið upp við vægan hita. Hrærið reglulega í pottinum svo að sykurinn bráðni jafnt en hrærið alls ekki stanslaust (notið trésléif). Þegar sykurinn byrjar að brúnast þarf að fylgjast vel með honum og gæta þess að hann brenni ekki. Þegar sykurinn er orðinn gullinbrúnn er potturinn tekinn af hitanum og hnetunum blandað saman við sykurni. Hellið sykurbraðinni á bökunarpappír og látið storkna. Þegar karamellan er orðin hörð má brjóta hana niður í litla bita. Fínmalið karamelluna í matvinnsluvél og þá eru þið komin með krókant.

Inga Elsa Bergþórsdóttir

Verði ykkur að góðu!

Ofnbakaður **aspas** með hráskinku og hollandaise-sósu

Við munum seint hætta að mæra blessaðan aspasinn. Ferskur er hann, svo falleg fæða og um hollustuna þarf ekki að efast. Hér er hann borinn fram á klassískan máta – vafinn hráskinku og hollandaise-sósa með.

Þar sameinast ferskt bragð, salt og mjúkt og úr verður óbrigðul blanda sem við skorum á ykkur að njóta við tækifæri því aspasinn má orðið fá svo víða.

- Innihald**
- 1 stk. stórt búnt aspas
 - 1 pk. hráskinka
 - ólífuolía
 - Hollandaise-sósa
 - 2 stk. eggjarauður
 - 1 msk. hvítvinsedik (fyrir bernaiese-sósu er notaður bernaiese-essence í staðinn)
 - 200 g brætt smjör
 - 1 tsk. vatn eða 1 tsk. kjótkraftur (kraftur út í vatnið)
 - 1 tsk. tarragon

Aspas – aðferð:
Hér passar að nota eitt búnt af stórum aspas. Skerið af endum aspasins. Við kjósum að sjóða hann örlítið áður, í 5–7 mínútur, takið hann þá upp úr pottinum og látið renna á hann kalt vatn. Þerrið vel. Vefjið hráskinku utan um tvo stilkna, ein sneið utan um hverja tvo. Leggið í fat eða á bökunarplötu. Dreypið nokkrum

dropum af góðri ólífuolíu yfir. Stingið í 200 gráðu heitan ofn í um 5 mínútur eða þar til hráskinkan er orðin svolítið stökk að utan.

Hollandaise-sósa:

Þetta er fljótlega leiðin að gera sósu sem þessa og sama uppskrift á við bernaiese-sósu, þ.e. í hrærivél eða blandara. En trúið okkur, hún er mjög góð og verður svo létt og flott.

Sósa – aðferð:
Setjið rauður ásamt ediki í hrærivél og þeytið þar til rauðurnar eru léttar í sér. Bræðið smjörið í potti, setjið kraftinn saman við ásamt tarragoninu. Hafið hrærivélina á lágum snúningi og hellið smjörunu í mjórri bunu saman við rauðurnar. Að því loknu aukið þið hraðann og hrærið þar til úr verður létt og ljós sósa sem er ómótstæðileg á ofnbakaðan aspasinn. Berið fram.

Inga Elsa Bergþórsdóttir

Blómstranna móðir

Blómstursaumur að hætti formæðranna
Annríki - Þjóðbúningar og skart
Suðurgata 73, Hfj. annriki@simnet.is 898-1573

Markaðs- og sölustjóri

Sláturhúsið Hellu hf. og Kaupfélag Skagfirðinga svf. óska eftir að ráða markaðs- og sölustjóra fyrir Suðurland með aðsetur á Hellu.

Markmið starfs:

Efla afurðaviðskipti við sunnlenska bændur fyrir Sláturhúsið Hellu hf. Auka þjónustu og vöruframboð rekstrarvara fyrir landbúnað. Byggja upp þekkingargrunn og viðskiptasögu við bændur.

Kröfur um hæfni (þekking, færni, eiginleikar):

- Þekking og brennandi áhugi á landbúnaði
- Mikil reynsla af sölustjórnun og sölumennsku
- Samstarfs- og samskiptahæfni
- Frumkvæði, þjónustulund, skipulagshæfni og ögun í vinnubrögðum
- A.m.k. stúdentspróf, iðnmenntun eða sambærileg menntun
- Menntun á sviði búfræði, verkefnastjórnunar, markaðsfræði, dýralækinga eða ráðunautastarfs er kostur

Æskilegt er að viðkomandi geti hafið störf sem fyrst.

Helstu verkefni og ábyrgð:

- Byggja upp viðskiptasamband við sunnlenska bændur með reglulegum heimsóknnum
- Gera samninga við birgja sem bjóða vörur til bænda
- Móta markaðs-, kynningar- og auglýsingamál fyrir starfsemina
- Próa og innleiða viðskiptamannakerfi sem hentar
- Taka þátt í stefnumótun sölustarfs KS samstæðunnar í þjónustu við bændur
- Árangur af starfinu sé mælanlegur og framsettur mánaðarlega í tölum og myndum
- Kynna sér og viðhalda þekkingu á afurðum hefðbundins búskapar og helstu rekstrarvara sem hann notar

Upplýsingar veita:

Þórir Þorvarðarson
thorir@hagvangur.is

Sigurjón Þórðarson
sigurjon@hagvangur.is

Umsóknarfrestur er til og með 5. janúar nk.

Umsóknir óskast fylltar út á www.hagvangur.is

Umsókn þarf að fylgja ítarleg starfsferilskrá og kynningarbréf þar sem gerð er grein fyrir hæfni í starfið og ástæðu umsóknar.

HAGVANGUR

SKÓGARHLÍÐ 12 105 REYKJAVÍK SÍMI 5204700
www.hagvangur.is

Búfjárdauði:

Milljónir búfjár drepast áður en þau eru send í sláturhús

Dýraverndunarsamtök í Bretlandi áætla að hátt í 43 milljón búfjár drepist þar á ári hverju vegna elda, flóða, sjúkdóma, vanrækslu eða verði fyrir bil.

Engar opinberar tölur eru um dauða búfjár sem ekki fara í sláturhús þar sem bændur eru ekki skyldugir til að tilkynna dauða gripa nema þeir drepist af völdum sjúkdóma.

Tölur um sláturdýr í Bretlandi segja að tæplega 990 milljónum hafi verið slátrað árið 2013. 2,6 milljónum nautgripa, 10,3 milljónum svína, 14,5 milljón sauðfé, 17,5 milljón kalkúnum og 945 milljón hænsnum.

Samkvæmt áætlun dýraverndunar-samtakanna skiptist „ótímabær“ dauði búfjár þannig milli tegunda, 250 þúsund nautgripir, 750 þúsund svín, 750 þúsund kalkúnar, 2,5 milljónir sauðfjár, 38 milljónir hænsna og 600 þúsund kanínur, endur og gæsir.

Dæmi um það sem kalla má

Talið er að á Bretlandseyjum drepist hátt í 38 milljónir hænsna á ári áður en þau eru send í sláturhús.

ótímabæran dauða húsdýra er þegar 700 þúsund hænur drukknuðu á býli Linconskíri í desember á síðasta ári og 2000 brunnu inni þegar svínabú á svipuðum slóðum brann til kaldra kola.

Eins og gefur að skilja er fjárhagstjón vegna þessa gríðarlegt auk þess sem lækka mætti matarverð væri gripanna gætt betur.

/VH

Ógnar laufabrauðssteiking landans regnskógunum?

— ESB setur nýjar reglur um pálmaolíu í matvælum

Steiking á laufabrauði er hluti af jólahaldi margra íslenskra heimila. Á sama tíma hafa margir áhyggjur af heilsufarsástæðum hvaða fitu laufabrauðið er steikt upp úr.

Samkvæmt nýjum reglum Evrópusambandsins er framleiðendum matvæla nú skylt að tilgreina sé pálmaolía í framleiðslu þeirra.

Fram til þessa hefur pálmaolía yfirleitt verið kölluð jurtaolía á umbúðum vara eða yfir 200 öðrum vöruheitum. Pálmaolíu er að finna í um helming allra matvæla sem

seldar eru í stórmörkuðum í löndum Evrópusambandsins.

Pálmaolía er ódýr og þykir með hollari og betri steikingarolíum og margir sem nota hana til að steikja laufabrauð upp úr fyrir jólin.

Gallinn við pálmaolíu er að framleiðsla á henni ásamt margs konar annarri ræktun krefst mikils landsvæðis og að stórum hluta er það land þar sem regnskógar hafa verið felldir.

Framleiðsla á pálmaolíu er talin vera helsta orsökinn í heiminum í dag fyrir eyðingu regnskóganna. /VH

Heilbrigðisyfirvöld í Belgíu vara við svínaormi (tríkínu)í innfluttu svínakjöti:

Kjötið sagt vera frá Spáni en sníkjudýrið hefur aldrei fundist í íslenskum svínum

Í það minnsta 14 einstaklingar í borgunum Antwerpen og Limburg í Belgíu greindust með svínaorm eða trikínu í síðasta mánuði. Veiktist fólkið eftir neyslu á kjöti af villisvínum á þrem veitingastöðum.

Kjötið mun hafa komið frá útflytjanda í Girona á Spáni, samkvæmt upplýsingum frá International Society for Infectious Diseases.

Center for Burden and Risk Assessment (CBRA) greindi frá því að tólf einstaklingar væru smitaðir af trikínu eftir að hafa neytt svínakjöts. Sendu heilbrigðisyfirvöld í Belgíu út varnaðarorð í útvarpi og öðrum fjölmiðlum til almenningu þar sem líkur séu á meiri útbreiðslu þessa sníkjudýrs sem getur leitt sjúklinga til dauða. Síðan er staðfest að tveir til viðbótar hafi veikst. Talið er að annaðhvort hafi kjötið ekki verið skoðað samkvæmt reglugerð ESB um leit á trikínu í svína- og hrossakjöti, eða að eftirlitsmenn hafi hreinlega ekki orðið varir við sýkinguna.

Fyrsta smitið í heila öld í Belgíu

Fæðuöryggisstofnun Belgíu (FASFC) hefur innkallað allt villisvínakjöt sem veitingastaðir í tveim héruðum í Belgíu hafa fengið frá Spáni.

Um 100 ár eru síðan Belgar töldu sig hafa útrýmt þessu sníkjudýri hjá sér og hefur þess ekki orðið vart þar í landi síðan, eða þar til nú.

Vilhjálmur Svansson, dýralæknir og veirufræðingur í Tilraunastöð Háskóla Íslands í meinafræði að Keldum, segir að þetta sníkjudýr hafi aldrei fundist í íslenskum svínum.

Karl Skírnisson, líffræðingur á Keldum og sérfræðingur á þessu sviði, segir að trikínur séu sníkjuþráðormar sem lifi í mönnum og dýrum víðast hvar í heiminum. Fram til ársins 1972 hafi menn einungis þekkt eina tegund, Trichinella spiralis.

„Þegar kom fram á sjöunda áratug síðustu aldar fór vísindamenn að gruna að trikínur væru af fleiri en einni tegund. Skömmu síðar, eða árið 1972, lýstu rússneskir sníkjudýrafræðingar svo sérstakri norðurhjarategund, T. nativa. Eftir því sem rannsóknir hafa aukist og greiningartækni fleygt fram hefur fleiri tegundum verið lýst. Síðan hefur komið í ljós að trikínutegundirnar eru að minnsta kosti ellefu,“ segir Karl.

Ísland eitt fárra landa þar sem trikínur eru ekki landlægar

Á undanförunum árum og áratugum hefur T. nativa með vissu borist þrisvar sinnum til landsins, í öll skiptin með hvítabjörnum. Lirfur þessarar tegundar þola langvarandi frost öfugt við lirfur hinna tegundanna.

Fyrsti smitaði björninn var felldur árið 1963 í Hornvík. Gera má því skóna að svipað hafi þráfaldlega gerst í gegnum aldirnar og fjöldi hvítabjarna smitaðir af trikínunum hafi borið beinin hér á landi án þess þó að sníkjudýrið hafi orðið landlægt. Síðan hefur sníkjudýrið fundist í fleiri hvítabjörnum sem hingað hafa komið, en aldrei í svínum eða öðrum íslenskum spendýrum.

Að sögn Karls gætu bæði T. nativa og T. spiralis fræðilega náð fótfestu og lokið lífsferli sínum á Íslandi. Líkurnar á því að það gerist eru þó taldar vera mjög litlar við núverandi aðstæður. Talið er að um 10 milljónir manna um allan heim séu smitaðar af trikínunum. Síðustu áratuginu hefur smit í fólki

Upprúlluð lirfa Trichinella spiralis.

á Vesturlöndum og í Vesturheimi verið á stöðugu undanhaldi, einkum vegna skipulegrar leitar að lirlfum í svína- og hrossakjöti sem oft hefur reynst vera uppspretta faraldra í mönnum. Ísland er eitt fárra landa í heiminum þar sem trikínur eru ekki landlægar.

Lífseigt kvikindi

„Gera má því skóna að í gegnum aldirnar hafi fjöldi hvítabjarna smitaðir af trikínunum borið beinin hér á landi án þess þó að sníkjudýrið hafi orðið landlægt.“

Karl lýsti skilmerkilega líffræði trikína og ástæðum fyrir fjarveru þeirra frá Íslandi í grein í Tímariti Hins íslenska náttúrufræðifélags.

Þar fjallaði hann m.a. um hvort, og þá við hvaða aðstæður T. nativa gæti orðið landlægt í lífríki Íslands.

Umrætt sníkjudýr var uppgötvað árið 1835. Við krufningu berklasjúklings í London veitti ungur læknanemi, James Paget, því athygli að í þind hins látna var aragrúi örsmárra korna sem minntu einna helst á finan sand. Forvitni rak hann til að skoða þessi korn í smásjá og sá hann þá fyrstur manna að inni í hverri öðru leyndist upprúlluð lirfa. Í framhaldinu var bita úr þindinni komið til Richard Owen, safnvarðar við Royal College of Surgeons í London. Lýsti hann þessum áður óþekkta ormi ásamt þolhjúpnum sem umlukti sníkjudýrið. Ormurinn hlaut nafnið Trichinella spiralis. Vísar heitið til lögunar lirfanna og þess hvernig þær lifa langar, mjóar og upprúllaðar innan í þolhjúpum, orðið trichnia er upprunnið úr grísku og merkir hárlaga.

Trikínur hafa fundist í yfir 100 tegundum spendýra

Trikínutegundir sem hafa lirfur í þolhjúpum hafa verið staðfestar í meira en 100 tegundum spendýra, auk mannsins. Mjög er þó mismunandi eftir landsvæðum hvaða spendýr eru oftast smituð.

Landspendýrin sem oftast hýsa trikínur á heimskautasvæðum norðurhvels eru hvítabjörn, heimskautarefur, sleðahundar og úlfur (en sjávarspendýrin sem fundist hafa smituð eru rostungur, kambselur, hringanóri og mjaldur. Rostungurinn er eina sjávarspendýrið sem iðulega er smitað af trikínunum (dýrin smitast við að narta í hræ af smituðum kynsystkinum í látrum) en smit í selunum og tannhvalnum er sárasjaldgæft og sýkingarnar taldar vera algjör undantekning. Á tempruðum landsvæðum eru trikínur algengastar í heimilissvínum, villisvínum, hundum, björnum, refum og hrossum en í hitabeltinu eru það vörtusvín, hýenur og sjakalar.

Refurinn líklegasti hýsillinn

Einangrun landsins í miðju Norður-Atlantshafinu og fátíður innflutningur dýra til landsins í gegnum aldirnar skipta þar væntanlega mestu máli um að trikína hefur ekki náð hér bólfestu. Refur er það spendýr sem líklegast er þó til að geta viðhaldið lífsferli trikína eftir át á trikínusmituðum ísbjarnahræjum, auk minka, hagamúsa og brúnrotta.

„Því ber tafarlaust að ganga tryggilega frá hvítabjarnarleifum sem kunna að finnast á Íslandi,“ segir Karl.

Trikína getur skemmt hjarta og heila

Samkvæmt útlistun Karls er framgangur sjúkdóms af völdum trikína í mönnum vel þekktur. Fyrstu einkennin tengjast yfir ormannna í smáþörmum en þegar lirfurnar fara að berast út um líkamann og mynda þolhjúpa breytast einkennin. Í fyrri fasanum ber á kviðverkjum, niðurgangi og uppköstum. Auk þess verður einnig vart við svima, hita og kláða og geta þessi einkenni varað allt frá fimm upp í 45 daga eða svo lengi sem kvendýrin eru á lífi. Þegar lirfurnar þyrja að dreifast um líkamann fer fólk að fá höfuðverk, kuldaköst, hósta, lið- og vöðvaverki, bólgur og blæðingar í húð, augnabólgur og kláða. Þessi einkenni, ásamt slappleika, geta svo verið viðvarandi mánuðum saman áður en bataferlið hefst og sársaukinn fer að dvína. Dauðsföllin verða einkum þegar mikið af lirlfum nær að trufla starfsemi hjartans, þegar virkni vöðvanna sem sjá um öndunarhreyfingar truflast eða þegar lirfur hafa náð að safnast fyrir í miklum mæli í heila að taugakerfið hættir að starfa eðlilega.

Vægar sýkingar með tiltölulega fáum verpandi kvendýrum minna á flensu eða umgangspestir og geta slíkar sýkingar gengið yfir án þess að viðkomandi átti sig á orsökinni.

Sömu sjúkdómseinkenna gætir í dýrum en þau birtast þó á annan hátt. Í svínum greina eigendur til dæmis aukin sársaukaviðbrögð, hraðari öndun, kyngingarferfiðleika og stirðbusalegri hreyfingar en svipað og í mannfólkinu hverfa þessi einkenni að mestu þegar þolhjúparnir eru fullmyndaðir.

Frysting drepur sum afbrigði ormsins

Frysting á kjöti í að minnsta kosti 20 daga drepur sum afbrigði Trichinella, en ekki endilega öll og sömuleiðis suða í 70° heitu vatni á Celsius.

Snýkjudýrið getur líka lifað af hefðbundið vinnsluferli á kjöti t.d. í kryddpylsum eins og salami og þannig borist frá einu landi til annars. Samkvæmt upplýsingum af vef International Commission on Trichinellosis, sem eru samtök vísindamanna um þetta málefni, er slíkt ekki óvanalegt. Nefnd eru fjölmörg dæmi um smit á undanförunum árum víða um heim, m.a. á Spáni, í Þýskalandi, Svíþjóð, Litháen og í Rússlandi. Á vefslóðinni [http://www.promedmail.org/direct.php?id=20080722.2214] er m.a. sagt frá fjölskyldu í Argentínu sem smitaðist af sníkjudýrinu árið 2008 eftir neyslu á salami og fleiri slík tilfelli eru líka nefnd.

Öruggst er því talið að forðast einfaldlega matreiðslu á kjöti sem ekkert er vitað um uppruna á og mögulega getur verið smitað af Trichinella. /HKr.

Landssamband kúabænda

óskar íslenskum kúabændum gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári.

Frá Tírol í Austurríki. Myndir / HKr.

Landbúnaður í Austurríki:

Mikil áhersla á lífræna ræktun

Austurríki er landlukt ríki í Mið-Evrópu, með rúmlega 8,5 milljónir íbúa, sem einkennist af hálendi Alpafjallanna. Landið er sjálfbært í framleiðslu á korni, mjólk og rauðu kjöti.

Austurríki var í margar aldir hluti af þýska ríkinu en klauf sig endanlega frá því síðla á 19. öld. Í dag er Austurríki sambandslýðveldi sem samanstendur af níu sambandsríkjum. Flatarmál landsins er 83.879 ferkílómetrar og af þeim eru um 67.000 ferkílómetra skóglendi og land sem er notað undir landbúnað.

Austurríki er fallett land þar sem sjá má gróskumikla akra og graslendi með kúm og kindum á beit og skógivaxin Alpafjöllin í bakgrunni.

Hlutar landbúnaðar í þjóðartekjum í Austurríki hefur dregist mikið saman frá lokum síðari heimsstyrjaldar og líkt og víðast annars staðar hafa stjórnvöld reynt að viðhalda byggð

í öllum héruðum landsins með búsetustyrkjum.

Býli í Austurríki eru flest lítil og bændum hefur fækkað mikið

síðustu áratugi. Þrátt fyrir það er landið sjálfbært í framleiðslu á korni, mjólk og rauðu kjöti.

Þeir bændur sem eftir eru stunda flestir önnur störf meðfram búskap, meðal annars gistiþjónustu fyrir ferðamenn.

Mikil áhersla er á hreinleika afurða í Austurríki og ríflega 16% bænda stunda lífræna ræktun á um 20% ræktanlegs lands. Verð á matvælum er herra í Austurríki en öðrum löndum Evrópusambandsins. /VH

Samkynhneigðum tudda bjargað frá slátrun

Fljótlega eftir að fara átti að nota írska nautið Benjy til undaneldis kom í ljós að hann hafði meiri áhuga á mökum við önnur naut en kýrnar sem hann átti að kelfa.

Þegar fréttist að til stæði að slátra Benjy vegna kynhvatar sinnar hófu vefmiðillinn Gay UK og dýraverndunarsamtök söfnun sem ætlað var að tryggja að nautinu yrði ekki slátrað og það fengi að eyða

ævinni á friðlandi fyrir dýr. Söfnunin gekk vonum framar og á skömmum tíma söfnuðust hátt í 9 þúsund pund fyrir Benjy, þar af gaf Sam Sinon, einn af framleiðendum þáttanna um Simpsons-fjölskylduna, 5 þúsund pund.

Samkynhneigð er þekkt hjá um 1.500 dýrategundum, þar á meðal ljónum, mörgæsum, leðurblökum og nautgripum.

Tekjur finnskra bænda hríðfalla

Þau tíðindi berast nú frá Finnlandi að hrun sé á tekjum í finnskum landbúnaði. Í blaðinu ABC Nyheder er vitnað í nýjar tölur Eurostat sem sýna að tekjur finnskra bænda hafi hrapað um 22,8% á árinu 2014 og búist sé við enn verri stöðu á næsta ári.

Á sama tíma hafa tekjur norskra bænda aukist um 4,8% svo greinilegt er að aðild Finna að ESB er ekki að hjálpa finnskum bændum. Þá hafa tekjur danskra bænda fallið um 10,1% á milli ára, en tekjur sænskra bænda hafa aðeins dregist saman um 1,1%. Rauntekjur finnskra bænda eru nú

10 prósentustigum lægri en þær voru árið 2005.

Í úttekt Eurostat á stöðu bænda í ESB er miðað við rauntekjur í landbúnaði. Þá bendir ABC Nyheder á að á næsta ári sleppi ESB lausri samkeppni í mjólkuriðnaði. Þá standi finnskir bændur frammi fyrir því að standa í harðri samkeppni við stórframleiðendur í þeim geira, m.a. frá Þýskalandi, Frakklandi, Danmörku og Ítalíu. Það gerist á sama tíma og lokað hafi verið á sölu finnskra kúabænda á framleiðslu sinni til Rússlands.

Vitnað er í landbúnaðar-sérfræðinginn Christian Anton

Smedshaug, sem m.a. hefur verið með fyrirlestur hér á landi. Hann segir að Finnland og Eystrasaltslöndin, Eistland, Lettland og Litháen, hafi orðið sérlega illa úti hvað varðar mjólkurvöruútflutning til Rússlands sem lokað hafi verið fyrir. Rússland hafi einmitt verið stór markaður fyrir finnska kúabændur. Því sé þörf fyrir sérstaka aðstoð frá Evrópusambandinu.

Það er þó fleira en finnska mjólkurframleiðslan sem er í vanda. Kartöflur frá finnskum bændum hafa fallið í verði um 30%, egg um 15%, svínakjöt um 9% og kindakjöt um 4%. /HKr.

Óskum viðskiptavininum okkar gleðilegra jóla og farsældar á komandi ári.

Þökkum ánægjuleg viðskipti á liðnum árum.

Vélaval
560 Varmahlíð
453 8888 - velaval.is

Óskum viðskiptavininum okkar og landsmönnum öllum gleðilegra jóla og farsældar á komandi ári.

Þökkum ánægjuleg viðskipti á liðnum árum.

LANDSTÓLPI

LSB
Lífeyrissjóður bænda

Gleðileg jól og farsælt komandi ár.
Þökkum samskiptin á árinu.

Lesendabás

Lifibrauð fyrir 10 fjölskyldur:

Íslensk jólatré best fyrir umhverfið og efnahaginn

Umhverfisáhrif af jólatrjám eru minnst ef valin eru lifandi íslensk tré og nettóáhrif íslensku trjána geta jafnvel verið jákvæð þegar upp er staðið. Þau hafa líka jákvæð áhrif á íslenskan efnahag.

Gervijólatré eru verst kosturinn því framleiðsla þeirra, flutningur og förgun hefur margvísleg áhrif á umhverfið. Innfluttum, lifandi trjám fylgja líka neikvæð umhverfisáhrif. Ef öll jólatré á markaðnum hérlendis væru íslensk gætu 10 fjölskyldur haft lifibrauð sitt af framleiðslu þeirra.

Talið er að milli 40 og 50 þúsund jólatré séu keypt hérlendis á hverju ári og hlutur íslenskra trjáa sé um fjórðungur af því. Innflutt lifandi tré eru að langmestu leyti nordmannspínur frá Danmörku sem ekki er ræktaður að neinu marki á Íslandi. Loftslagið hér er hentugra fyrir tegundir eins og rauðgreni, blágreni, stafafuru og fjallapín. Með kvæmatilraunum og kynbótum sem nú er unnið að má búast við að framboð á íslenskum fjallapín aukist að mun í fyllingu tímans og sú tegund ætti að falla aðdáendum nordmannspíns vel í geð.

Danski nordmannspínurinn þungbær umhverfinu

Nordmannspínurinn danski þykir fallegur en ræktun hans hefur veruleg umhverfisáhrif. Trén eru rækтуð í stórum stíl á afmörkuðum ökrum, úðuð með ýmsum varnarefnum til að koma í veg fyrir meindýr og sjúkdóma og borinn á þau tilbúinn áburður. Oliuknúnar vélar eru notaðar við ræktun og umhirðu trjána og flutningur þeirra til neytenda útheimtir olíu og útblástur líka.

Dönsku umhverfisverndar-samtökin Danmarks Naturfredningsforening vekja á hverju ári athygli á því að ræktun nordmannspíns til jólatrjáa sé slæm fyrir umhverfið. Hún geti mengað bæði grunnvatn og yfirborðsvatn en líka stofnað dýra- og plöntulífi í hættu. Ábyrgð neytenda sé því mikil sem kaupa slík tré. Samtökin mæla sérstaklega með hinu sígilda rauðgreni sem lengi vel var helsta jólatré Dana. Rauðgreni megi rækta með miklu minni efnanotkun og

Hreinn Óskarsson, skógarvörður á Suðurlandi, hlúir að efnilegu rauðgrenitré í Haukadalsskógi. Mynd / Pétur Halldórsson

Pétur Halldórsson.

helst eigi fólk að leita eftir lífrænt rækтуðum rauðgrenitrjám.

Fjölþættir kostir íslensku trjána

Fyrir Íslendinga ætti valið að vera auðvelt. Litlu munar að íslensk jólatré geti talist lífrænt rækтуð.

Þegar „jólatré“ eru gróðursett á Íslandi er einungis sett u.þ.b. ein matskeið af tilbúnum áburði við hvert tré. Annars eru engin efni notuð og einu neikvæðu umhverfisáhrifin eru af flutningi trjána. Þessi áhrif eru hverfandi miðað við umhverfisáhrif innfluttra jólatrjáa.

Íslensk jólatré eru oftast nær tekin úr skógum þar sem verið er að rækta nytjavið. Jólatrén eru gjarnan aukaafurð og líta má á þau sem hluta af nauðsynlegri grisjun skógarins. Grisjunin stuðlar að hraðari vexti skógarins, meiri bindingu kolefnis, meiri viðarmyndun og verðmætari uppskeru. Þannig má rökstyðja að umhverfisáhrif af íslenskum jólatrjám séu í versta falli lítil eða engin og jafnvel beinlínis jákvæð.

Með réttri meðhöndlun geta íslensk jólatré haldið barrinu vel fram á þrettándann, sérstaklega fjallapínur og stafafura. Furan heldur barrinu ekki síður en danski nordmannspínurinn og jafnvel betur. Ef trénu er fargað á sómasamlegan hátt eftir jólin getur það nýst sem t.d.

viðarkurl eða jarðvegsbætandi molta og það er hluti af hinum jákvæðu umhverfisáhrifum íslensku trjána. Þau hafa jákvæð umhverfisáhrif út yfir gróf og dauða, ef svo má segja. Hvað gætum við beðið um betra?

Gervitré slæmur kostur

Óbreyttur neytandinn kann samt sem áður að álykta sem svo að plasttré sem nota má mörg ár í röð hljóti að vera besti kosturinn, bæði fyrir pyngjuna og umhverfið. Samt er það svo að gervitrén eru talin hafa mörgum sinnum meiri neikvæð umhverfisáhrif en lifandi tré. Í fyrsta lagi er hráefnið í gervitrén að verulegu leyti plast sem gert er úr jarðolíu. Framleiðslan er orkufrekur iðnaður sem að mestu er starfræktur í Kína þar sem orkan er að mestu framleidd með kolum. Plastefnin í trénu geta innihaldið ýmis efni sem notuð eru til að ná fram ákveðnum eiginleikum í plastinu en þessi efni geta verið heilsuspillandi og mengandi. Olíu þarf líka til að flytja trén til kaupendanna.

Að vísu má ætla að umhverfisáhrif gervijólatrjána minnki eftir því sem fólk tekst að láta þau endast lengur. Trén eru sögð geta enst árum og jafnvel áratugum saman. Þó verður að teljast hæpið að mikil prýði sé að gervijólatré þegar það hefur velkst mörgum sinnum milli geymslu og stofu. Þau verða fyrir hnjaski og sífelld koma líka nýjungar á markaðinn sem freista kaupagleði neytandans. Þegar farga þarf gamla gervitrénu kemur í ljós að ekki er með neinum hætti hægt að endurvinnna það eins og fram kemur á vef Earth911, bandarískrar upplýsingaveitu um endurvinnslumál. Gervijólatré enda yfirleitt á sorphaugum þar sem þau eru margar aldir að brotna niður.

Hvað ef öll jólatré væru íslensk?

Setjum sem svo að við lifðum í besta heimi allra heima og öll jólatré á íslenskum heimilum væru lifandi, íslensk tré. Ef við gerum ráð fyrir að smásöluverð jólatrés sé að meðaltali 8.000 krónur og Íslendingar kaupi 50.000 jólatré verður veltan 400 milljónir króna á ári. Setjum sem svo að helmingur smásöluverðsins renni til skógarbóndans, 200 milljónir. Til að hafa dæmið einfalt getum við gert ráð fyrir að helmingur af innkomu skógarbóndans verði eftir í vasa hans þegar kostnaður hefur verið dreginn frá. Það yrðu samtals 100 milljónir króna. Ef við segjum að fjölskylda þurfi að hafa 10 milljónir í árstekjur kemur í ljós að 10 íslenskar fjölskyldur gætu lifað af því einu að rækta jólatré eða 100 fjölskyldur haft af þessu aukatekjur upp á eina milljón að meðaltali. Þessar fjölskyldur byggju vítt og breitt um landið og jólatrjáræktin myndi þannig styrkja búsetu í landinu og gera störf í dreifbýli fjölbreytilegri.

Valið virðist því auðvelt. Veljum íslensk tré, verndum náttúruna, spörum gjaldeyri og styðjum skógræktarstarf í landinu.

- Um umhverfisáhrif jólatrjáa á vefnum [natturan.is](#)
- Um förgun gervijólatrjáa hjá [Earth911](#)
- Um jólatré á vef dönsku náttúruverndar-samtakanna.

Pétur Halldórsson.

Bækur

Ævisaga Sigurðar dýralæknis:

Var hótað lífláti

Annað bindi ævisögu Sigurðar Sigurðssonar dýralæknis er komið út og er það jafnframt afmælisrit hans.

Í fyrra bindi ævisögunnar sagði Sigurður frá æsku sinni og uppvexti til fullorðinsára og samferðamönnum á því æviskeiði.

Í þessu bindi fer Sigurður á kostum þegar hann segir frá lífshlaupi sínu frá dýralæknanáminu í Noregi til dagsins í dag. Hann dregur fram ógrynni sagna af skemmtilegu fólki og viðburðum. Oft hefur gustað af Sigurði og honum jafnvel verið hótað lífláti.

Bókin er prýdd fjölda mynda og gefin út af Bókautgáfunni Hólum. /VH

Eyðibýli á Íslandi

— rannsókn á 748 yfirgefnum húsum um allt land

Út eru komin 6. og 7. bindi af ritinu Eyðibýli á Íslandi. Þau fjalla um Austurland og Suðvesturland.

Markmið verkefnisins Eyðibýli á Íslandi er að rannsaka og skrá eyðibýli og önnur yfirgefin íbúðarhús í sveitum landsins. Fyrstu skref rannsóknarinnar voru tekin sumarið 2011 á Suðurlandi. Með útgáfu 6. og 7. bindis er lokið hringferð um landið. Bækurnar fjalla um 748 hús um allt land. Smekkleg askja hefur verið gerð utan um safnið. Efni bindanna sjö er sem hér segir:

1. bindi (Suðurland-nema Árnessýsla). Austur-Skaftafellssýsla, Vestur-Skaftafellssýsla og Rangárvallasýsla.
2. bindi (Norðurland eystra). Norður-Þingeyjarsýsla, Suður-Þingeyjarsýsla og Eyjafjarðarsýsla.
3. bindi (Vesturland). Dalasýsla, Snæfells- og Hnappadalssýsla, Mýrasýsla og Borgarfjarðarsýsla.
4. bindi (Vestfirðir). Austur-

- Barðastrandarsýsla, Vestur-Barðastrandarsýsla, Vestur-Ísafjarðarsýsla, Norður-Ísafjarðarsýsla og Strandasýsla.
5. bindi (Norðurland vestra). Skagafjarðarsýsla, Austur-Húnavatnssýsla og Vestur-Húnavatnssýsla.
 6. bindi (Austurland). Norður-Múlasýsla og Suður-Múlasýsla.
 7. bindi (Suðvesturland). Árnessýsla, Gullbringusýsla, Kjósarsýsla og Vestmannaeyjar.

Bækurnar eru gefnar út í litlu upplagi af áhugamannafélagi sem stendur fyrir rannsókninni. Hægt er að kaupa þær hjá félaginu í Síðumúla 33. Nánari upplýsingar er að finna á [www.eydibyli.is](#) og hjá:

Eyðibýli - áhugamannafélag Gísli Sverrir Arnason formaður Sími: 588 5800. Netfang: [gisliv@r3.is](#)

Jólagjöfin fæst í Líflandi

Mikið úrval af útivistarvörum

44.990 kr.

Belvedere - hlý og flott dúnúlpa fyrir dömur

34.990 kr.

Conrad hlý vetrarúlpa fyrir herra

31.990 kr.

Jodie úlpa - létt og hlý fyrir dömur

44.990 kr.

Wyndham kápa með vatteruðum undirjakka

17.990 kr.

Monrose - fallegur dömu softshell jakki

44.990 kr.

Kylie dömuúlpa - kemur í gráu, svörtu og bláu

Lífland verslanir | Lynghálsi, Reykjavík | Lónsbakka, Akureyri
Ráðgjöf | Sími 540 1100 | lifland@lifland.is | www.lifland.is

LÍFLAND

Gleðilega hátíð

Landsbankinn

landsbankinn.is

410 4000

Gæta skal þess að það sé vatn í jólatrésfætinum yfir hátíðarnar því annars þornar tréð og og verður ljótt.

Blómin um jólin

Jólin eru handan við hornið og því ekki úr vegi að fjalla lítilla um vinsælustu jólablómin. Jólastjörnur eru líklega þær pottaplöntur sem flestir tengja við jólin en goðaliljur, riddaraliljur og jólakaktus fylgja þar fast á eftir og ekki má gleyma sjálfu jólatrénu.

Jólastjörnur eiga rætur sínar að rekja til Mexíkó, nánar tiltekið til héraðsins Taxco þar sem hún vex sem runni eða lítið tré. Löngu fyrir komu Evrópumanna vestur um haf ræktuðu innfæddir jólastjörnur vegna litadýrðarinnar og var lítið á þær sem tákni um hreinleika. Innfæddir lituðu klæði með rauðum blöðum jólastjörnnunnar og mölluðu til lyf gegn sóttthita úr hvítum mjólkursafa hennar.

Jólastjörnur eru ekki auðveldustu plönturnar í ræktun til að halda lifandi en langt frá því að vera þær erfiðustu. Jurtin þrífst best við 12 til 21° C en endist best við neðri mörkin. Þegar jólastjarna er keypt skal láta pakka henni inn og það má alls ekki geyma þær lengi úti í köldum bíl, þar sem þær fá kuldasjökk, og því ráðlegt að fara með þær strax í hús. Best er að vökva jólastjörnur lítið en oft og með volgu vatni. Moldin má aldrei þorna alveg og það má ekki heldur láta pottinn standa í vatni. Látið því pottinn standa í djúpri pottahlíf sem fyllt er í botninn með vikri. Þannig stendur jólastjarnan ekki í vatni en nýtur góðs af uppgufun og loftraki leikur um hana. Jólastjörnur þurfa góða birtu og þrífast best í björtu herbergi eða í austur- eða vesturglugga.

Jólastjörnur hafa verið í ræktun á Íslandi frá því skömmu fyrir 1960. Í dag eru ræktaðar og seldar hátt í hundrað þúsund stykki fyrir jólin.

Þjóðverjinn Albert Ecke, sem settist að í Hollywood árið 1902, var gríðarlega heillaður af jólastjörnunni og hóf ræktun hennar í stórum stíl og seldi greinar á adventunni. Árið 1920 tókst syni hans að framrækta dvergafbrigði af jólastjörnu þannig að hægt var að rækta hana í potti. Hann lagði mikla vinnu í að kynna hana og tengja rauða litinn jólnum. Það má því segja að Ecke yngri sé faðir jólastjörnnunnar eins og við þekkjum hana í dag. Í dag er hægt að fá rauðar, fölræðar og hvítar jólastjörnur.

Jólastjörnur geta valdið ofnæmi eða ertingu í húð hjá fólki sem er viðkvæmt fyrir slíku en plantan er ekki hættulega eitruð eins og stundum er haldið fram. Rannsóknir sýna að blöð jólastjörnnunnar geta

Jólastjörnur eru ekki auðveldustu plönturnar í ræktun til að halda lifandi en langt frá því að vera þær erfiðustu. Jurtin þrífst best við 12 til 21° C en endist best við neðri mörkin.

valdið uppköstum sé þeirra neytt í miklum mæli. Þrátt fyrir þetta er engin ástæða til að setja hana í jólasalatið þar sem hún er sögð mjög bragðvond.

Meðferð jólatrjáa

Til að jólatré séu fersk og falleg um jólin er best að geyma þau á köldum stað fram að jólum. Sólarhring áður en setja á tréð upp og skreyta er gott að taka það inn og láta það ná íbúðarhita í baðkerinu eða sturtunni. Næst skal saga um þrjá sentimetrar neðan af stofninum og stinga honum í

sjóðandi heitt vatn í nokkrar mínútur sem veldur því að vatnsæðar trésins opnast og það frískast við.

Gæta skal þess að það sé vatn í jólatrésfætinum yfir hátíðarnar því annars þornar tréð og og verður ljótt.

Jólakaktus

Þessi algengi kaktus gengur undir ýmsum heitum, haust-, nóvember- eða krabbakaktus m.a. Algengasta heitið er þó að öllum líkindum jólakaktus. Sérstaklega þegar hann blómstrar um jólahátíðina. Jólakaktusinn er upprunninn á

Samkvæmt grískum goðsögum lést ungur og fallegur drengur, Hyasintos, þegar hann varð fyrir kringlu guðsins Apollo þegar þeir léku saman kringlukast.

Amaryllis. Blómin eru í mörgum litum, rauð, hvít og bleik, auk þess sem þau geta verið marglit.

Ólíkt flestum öðrum kaktusum vex jólakaktusinn í raka og skugga. Þetta gerir það að verkum að hann dafnar best í hálfskugga og þolir talsvert meiri vökvun en aðrir kaktusar. Kjörhiti hans er 15 til 20° C.

Amasonsvæði Suður-Ameríku, nánar tiltekið í Brasilíu, þar sem hann vex sem ásæta uppi í trjákrónum. Ólíkt flestum öðrum kaktusum vex jólakaktusinn því í raka og skugga. Þetta gerir það að verkum að hann dafnar best í hálfskugga og þolir talsvert meiri vökvun en aðrir kaktusar. Kjörhiti hans er 15 til 20° C. Eftir að blómgun lýkur er gott að hvíla hann á svölum stað og draga úr vökvun í nokkrar vikur. Jólakaktusa er hægt að fá í ýmsum litum, rauða, hvíta, bleika og lillabláa.

Riddarastjarna

Riddarastjarna, eða amaryllis eins og þessi glæsilega laukplanta er oft nefnd, er upprunnin í Suður-Ameríku en hefur dreifst þaðan sem pottaplanta vegna þess hversu harðger og auðveld hún er í ræktun auk þess að vera blómviljug. Blómin eru í mörgum litum, rauð, hvít og bleik auk þess sem þau geta verið marglit.

Aður en laukurinn er settur í mold er gott að láta neðri hluta hans standa í volgu vatni í nokkra klukkutíma þar sem slíkt hraðar rótarmyndun. Amaryllis-laukar þrífast best í næringarríkum og vel framræstum moldarjarðvegi við 15 til 20° C.

Þegar lauknum er komið fyrir í potti skal láta helming til einn þriðja af honum standa upp úr moldinni en þrýsta henni þéttingsfast að neðri hlutanum án þess þó að skemma ræturnar séu þær farnar að myndast.

Moldin í pottunum skal alltaf vera rök yfir vaxtartímann en laukurinn þolir nokkurn þurrk á meðan hann er í hvíld.

Riddarastjörnu er einnig hægt að rækta í glervasa til jólanna á svipaðan hátt og lýst er hér á eftir í tengslum við goðaliljur. Ræktunartíminn er þó

styttri, eða þrjá til fimm vikur.

Goðalilja

Samkvæmt grískum goðsögum lést ungur og fallegur drengur, Hyasintos, þegar hann varð fyrir kringlu guðsins Apollo þegar þeir léku saman kringlukast. Upp af blóði piltsins uxu þessar liljur sem síðan eru við hann kenndar og oft kallaðar hýasintur. Stungið hefur verið upp á að í staðinn fyrir að kalla hýasintur goðaliljur sé réttara að nefna þær sveinaliljur og þá jólasveinaliljur á þessum árstíma. Uppruni goðalilja er á Balkanskaga. Vinsældir goðalilja sem jólablóma eru sífellt að aukast enda þykir mörgum ilmurinn af þeim góður. Ekki skemmir heldur fyrir að að þær fást í fjölda lita, bláar, rauðar, gular, bleikar og hvítar allt eftir smekk.

Auðveldast er að rækta hýasintur í grunnum glervasa sé ætlunin að hafa þær í blóma yfir jólin. Vasarnir sem fást í flestum gróðurvöruverslunum eru belgmiklir að neðan en þrengjast rétt ofan við miðju og opnast svo aftur.

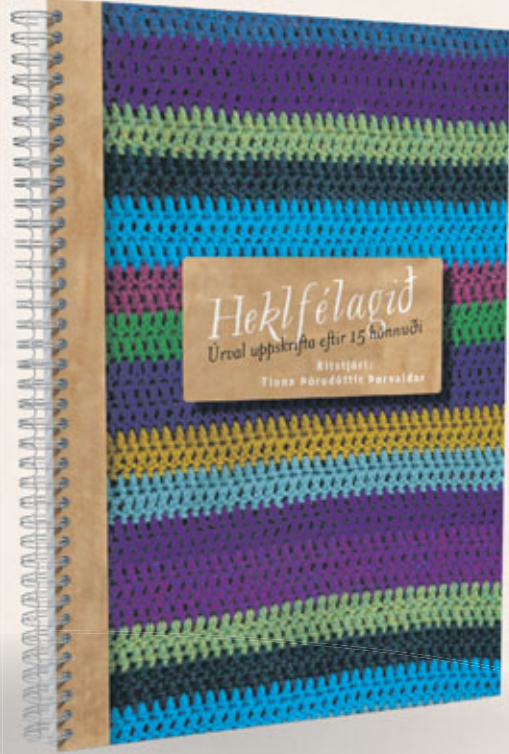
Fylla skal vasann að vatni upp að þrengingunni þannig að vatnsborðið leiki við neðri hluta lauksins án þess að snerta hann. Einungis ræturnar eiga að ná niður í vatnið.

Að vísu þarf að gera þetta í lok september eða byrjun október eigi laukarnir að blómstra fyrir jól og því of seint í rassinn gripið á þessu ári en vonandi nýfast þessa upplýsingar á næsta ári.

Eftir að laukurinn er kominn í vasa skal koma honum fyrir á svölum, í 9 til 10° C, og dimmum stað og gæta þess að ræturnar séu alltaf baðaðar í vatni. Eftir að blöðin ná fimm til sjö sentímetra hæð skal flytja vasann á bjartari stað við stofuhita.

Gleðileg jól /VH

VAKA-HELGAPELL

Heklfélagið
Úrval uppskrifta eftir 15 hönnuði
Ritstjóri:
Tinna Þórudóttir Þorvaldar

Fjölbreyttar og frumlegar upp-
skriftir að flíkum á börn og
fullorðna, teppum, leikföngum,
dúkum og fleiru. Leiðbeiningar
og kennslukaflar um hekl.

 www.forlagid.is – alvöru bókabúð á netinu

Vor 2 2. - 9. apríl

Páskaveisla í Vínarborg

Við öndum að okkur evrópska vorinu í þessari ljúfu ferð til glæsilegustu borga Evrópu, Passau, Vínarborgar og München. Fræðumst um sögu þeirra, skoðum tilkomumiklar byggingar og dæmst að blómstrandi kirsuberjatrjám sem einkenna þennan yndislega árstíma.

Verð: 179.900 kr. á mann í tvíbýli.
Mjög mikið innifalið!

Fararstjóri: Sigrún Valbergsdóttir

Bókaðu núna á baendaferdir.is
Sími 570 2790
bokun@baendaferdir.is
Síðumúla 2, 108 Reykjavík

ferðapjónusta bænda
BÆNDAFERDIR

TORO. Traustur kostur.

Snjóblásari Power Max® 1128
sá „öflug“

- Vél: 342 cc
- Eldsneytistankur: 3,2 l.
- Vinnslubreidd: 71 sm.
- Gírar: 6 áfram, 2 afturábak
- Ljós: Já
- Startari: Rafmagns
- Blásturslengd: 13,5 m.*
- Þyngd: 122 kg.

Snjóblásari Power Max® 726
sá „netti“

- Vél: 205cc
- Eldsneytistankur: 3 l.
- Vinnslubreidd: 66 sm.
- Gírar: 6 áfram, 2 afturábak
- Ljós: Nei
- Startari: Rafmagns
- Blásturslengd: 13,5 m.*
- Þyngd: 102 kg.

*blásturslengd við flúllikominar aðstæður.

JÖTUNN
VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Austurvegur 69 · 800 Selfoss Lónsbakki · 601 Akureyri Sólvangi 5 · 700 Egilsstaðir

Sími 480 0400 jotunn@jotunn.is www.jotunn.is

Bogs Ultra Mid stígvélin voru upphaflega hönnuð fyrir kúabændur til að þeir væru í öruggum og þægilegum skóm sem rynnu hvorki innanhúss né utan. Það er auðvelt að fara í stígvélin með því að toga í handföngin á þeim. Þau eru úr handgerðu gúmmí og sérstöku vatnsheldu Neo-Tech einangrunarefni. Þau eru þægileg, með mjúkum sóla og innleggi sem hindrar vonða lykt, vatnsheld og þola frost.

Bogs á Íslandi, sími 899-6400.

Ánægður viðskiptavinur:
"Ég gaf manninum mínum Bogs stígvél og hann er mjög hrifinn af þeim. Við lentum í mikilli snjókomu uppi á fjöllum og þurftum að klofa tveggja metra háa skafla! Það reyndi heldur betur á gæði stígvélanna og ég gef þeim toppinkunn! Maðurinn minn talar um hvað stígvélin séu hlý og haldi fótunum þurrum, síðan finnst honum auðvelt að fara í og úr þeim. Hann er 67 ára og segir að Bogs stígvélin séu bestu stígvél sem hann hefur átt."

Landsmarkaskrá 2013

Landsmarkaskrá 2013, sú fjórða í röðinni, er til sölu á skrifstofu Bændasamtaka Íslands í Bændahöllinni við Hagatorg í Reykjavík (s. 563-0338 eða á jl@bondi.is). Verð kr. 9.500,- kr. m. vsk. Upplag er takmarkað, eingöngu tölusett eintök. Með fylgir viðauki frá 2014.

Fáein eintök eru eftir af 2004 útgáfunni en hinar tvær eru uppseldar.

Bændasamtök Íslands,
Bændahöllinni við Hagatorg,
107 Reykjavík

Bækur

Matreiðslu- og prjónabækur mjög vinsælar fyrir jólin

Ekkert lát virðist vera á útgáfu matreiðslu- og prjónabóka fyrir þessi jólin líkt og undanfarin ár.

Að sögn Árna Þórs Árnasonar, kynningarstjóra Forlagsins, eru bækur í þessum flokki sívinsælt efni og komast iðulega inn á metsölulistana fyrir jólin. Þannig eru sem dæmi matreiðslubækurnar Leyndarmál Tapasbarsins og Matreiðslubók Mörtu Maríu, sem Forlagið gefur út, ofarlega á sölulistum. Í Matreiðslubók Mörtu Maríu eru á annað hundrað heilsusamlegar sálkerapppskriftir en í Leyndarmálum

Tapasbarsins eru margir af bestu réttum þessa vinsæla veitingastaðar. Einnig koma út nýjar hannyrðabækur frá bókaútgáfunni þessi jólin eins og Treflaprjón eftir Guðrúnu S. Magnúsdóttur, Íslenskt prjón eftir Hélène Magnússon og Heklfélagið eftir Tinnu Þórudóttur Þorvaldar þar sem 14 heklhönnuðir koma saman og gefa lesendum uppskriftir að fjölbreyttum verkefnum. Stóra heklbókin, sem er ítarleg handbók um hekl, hefur fengið svo góðar viðtökur að hún er gott sem uppseld hjá útgefanda.

Bændablaðið
Smáauglýsingar 56-30-300
Hafa áhrif um land allt!

Ástarmeistarinn

Út er komin, hjá bókaforlaginu Bjarti, skáldsagan Ástarmeistarinn eftir Oddnýju Eir Ævarsdóttur.

Anna og Fjölur hafa bæði beðið skipbrot í ástinni. Þau leggja allt í sölurnar í leit að meistara sem getur kennt þeim að elska á nýjan leik. Þau tefla blindskák við ástina í þeirri von að máta sjálf sig og leikurinn litast af skömm, sælu, goðsögum, kynlífi og þrá.

Ástarmeistarinn er þriðja skáldsaga Oddnýjar Eirar, en hún var tilnefnd til íslensku bókmenntaverðlaunanna og hlaut Fjöruverðlaunin fyrir Jarðnæði (2011) og var tilnefnd til Menningarverðlauna DV fyrir Heim til míns hjarta (2009).

Oddný Eir Ævarsdóttir.

Oddný hlaut nýverið Bókmenntaverðlaun Evrópu-sambandsins.

Hálfsnert stúlka

Út er komin hjá Veröld skáldsagan Hálfsnert stúlka eftir Bjarna Bjarnason. Útgáfuréttur á bókinni hefur þegar verið seldur til Bretlands.

Ung kona finnst illa til reika eftir ellefu ára dvöl í afskekktum skógi í Ástralíu.

Sálgreinandi fær það flókna verkefni að komast að því hvað gerðist. Í samtölum

þeirra hverfur hún inn í draumkennda frásögn sem hann þarf að túlka og vinna úr. Þegar í ljós kemur hvað gerðist í raun og veru fer af stað óvænt atburðarás.

Bjarni Bjarnason hefur hlotið mikið lof og fjölmargar viðurkenningar fyrir skáldsögur sínar og meðal annars verið tilnefndur til Íslensku bókmenntaverðlaunanna.

Hálfsnert stúlka er heillandi og margslungin saga.

„Einn athyglisverðasti höfundur sinnar kynslóðar á Íslandi.“ – *World Literature Today*.

Bjarni Bjarnason.

Hálfsnert stúlka er 248 blaðsíður að lengd. Jón Ásgeir hannaði bókarkápuna og Eyjólfr Jónsson sá um umbrot. Bókin er prentuð í Odda.

Götustrákurinn sem varð heimsfrægur

Út er komin hjá Veröld bókin Líf mitt eftir Luis Suárez.

Luis Suárez er einn besti knattspyrnumaður samtímans en hann er gallagripur – og hann veit það manna best sjálfur. En hver er þessi hæfileikaríki maður?

Í sjálfsævisögu sinni segir Luis Suárez frá harðri lífsbaráttunni í æsku í Úrúgvæ. Hann segir frá árunum í Hollandi, fjallar ítarlega um veru sína hjá Liverpool, gerir upp dramatíska atburði heimsmeistaramótsins sumarið 2014 og greinir frá ástæðum þess að hann samdi við liðið sem hann hafði dreynt um frá því að hann

var strákur – Barcelona. Og hann segir frá æskuástinni Sofí sem hann hefur elt síðan hann var táningur.

Ómissandi bók fyrir alla knattspyrnuáhugamenn!

Líf mitt er 276 blaðsíður að lengd. Arnar Matthíasson þýddi, Jón Ásgeir hannaði bókarkápuna og Eyjólfr Jónsson sá um umbrot. Bókin er prentuð í Odda. Bókin kemur bæði út sem kilja og innbundin.

Ný bók frá Vestfirski forlaginu:

Vestfirskir stjórnmálamenn í blíðu og stríðu

Út er komin bókin Vestfirskir stjórnmálamenn í blíðu og stríðu, alþýðusögur í léttum dúr að vestan. Þessi bók átti ekkert að koma út fyrr en á næsta ári. En í tilefni af 20 ára afmæli Vestfirski forlagsins var ákveðið að hún kæmi bara út núna. Eins og skattinn úr sauðarlegnum mundu sumir segja!

Er hér um að ræða sama tóbak og er í bókinni Vestfirskir sjómenn í blíðu og stríðu: Kímilegar og auðvitað meira og minna sannar alþýðusögur af Vestfirðingum. Þessi bók er að sjálfsögu gefin út til heiðurs vestfirskum stjórnmálamönnum eins og sjómannaabókin er gefin

út til heiðurs blessuðum sjómönnum okkar.

Flestar af þeim Vestfirðingasögum sem hér eru settar á prent hafa birst áður. Sumar margoft. En margir hafa bara ánægju af að rifja þær upp. Heimildarmenn eru yfirleitt ekki nafngreindir. Þessar umræddu bækur eru einkum ætlaðar þeim sem hafa gaman af að brosa, hlæja eða jafnvel reka upp rokur einstaka sinnum. Saklaus og vonandi græskulaus gamansemi að vestan í skammdeginu. Hláturinn lengir lífið segja sérfræðingarnir!

Snjóblásarar í öllum stærðum

Bændur - verktakar:
Eigum fyrirbyggjandi snjó-
blásara í öllum stærðum
til afgreiðslu strax.

DALEN
Öflugir blásarar
fyrir öflugra traktora

PÓR

Reykjavík:
Krókháls 16
110 Reykjavík
Sími 568-1500

Akureyri:
Lönsbakka
601 Akureyri
Sími 568-1555

Vefsíða:
www.thor.is

PÓR
50

Bændablaðið kemur næst út 15. janúar

Áburðarverð: Sprettur hækkar í verði

Skeljungur hefur sent frá nýjan verðlista fyrir Sprett sem gildir til 31. janúar 2015. Líkt og annar áburður á markaði hefur Sprettur hækkað í verði frá síðasta ári.

Tvær nýjar tegundir af Spretti eru í boði að þessu sinni. Önnur inniheldur einungis köfnunarefni og kalí, Sprettur N22-0-11, en hin megináburðarefni þrjú auk selens, Sprettur 22-5-5+Se+Vorvaki. Með vorvaka er átt við áburðarhúðun sem ætlað er að flýta fyrir sprettu á vorin og saman stendur af mangan og sinki, fosfor og köfnunarefni í auðleysanlegu formi.

Sprett áburði má rekja mest til hækunar á köfnunarefni á heimsmarkaði samkvæmt því sem segir í fréttatilkynningu frá Skeljungu.

Viðskiptavinum er boðið upp á þrjár leiðir til greiðslu á áburðinum, fyrir 15. mars, fyrir 15. maí og með greiðsludreifingu eða haustgreiðslu fyrir 15. október. Í greiðsludreifingu felast sjö jafnar vaxtalaugar og mánaðarlegar greiðslur með gjalddaga fyrsta hvers mánaðar frá maí til nóvember eða ein vaxtalaus greiðsla með gjalddaga 1. október 2014. /VH

Vagnar og stálgrindahús frá WECKMAN Steel

STÁLGRINDAHÚS

Fjöldi stærða og gerða í boði

RÚLLUVAGNAR – LÖNDUNARVAGNAR

Stærð palls 2,55 x 8,6m

STURTUVAGNAR

Burðargeta 6,5 – 17 tonn

**Þak og veggstál
galvaniserað og litað**

- Bárað
- Kantað
- Stallað

Fjöldi lita í boði

H. Hauksson ehf

Víkurhvarfi 5 • Kópavogi • Sími 588 1130
hhaukssonehf@simnet.is

SHARPX DEMANT SKERPING

Konvex Snið

Step 1
Skerping með
35° demants hjóli.

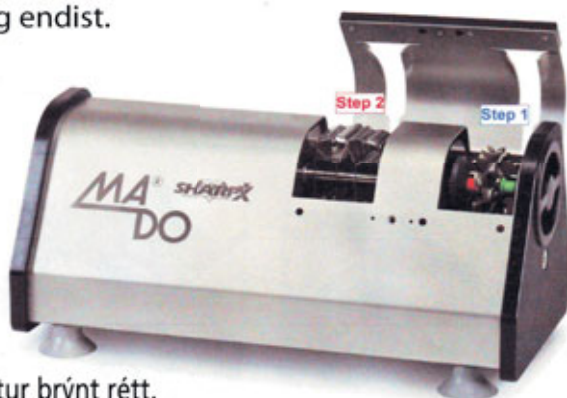
Step 2 Slípun með titrandi
demantsblokk.

Hnífsegg alltaf í miðju
og bitið endist og endist.

Brýni með tveimur hjólum skila blaði ávölu inn á við (Konkav).
Við skerpingu með bandi eru hliðar oft ójafnar. Hnífsegg í miðju.

Hnífsegg ekki sterkt
Hnífur verður fljótt bitlaus.

Nýr og betri SharpX, en
Var þó sá gamli góður.

Helstu kostir **SHARPX**

- Auðvelt í notkun. Hver sem er getur brýnt rétt.
- Hárbeitt brýning. Líkt og rakvélarblað.
- Það þarf sjaldnar að brýna og hnífar endast miklu lengur.
- Ekkert vatnssull.
- Tekur lágmarkspláss.
- Auðveld brýning með **SHARPX**

pmt
last miðar & tæki ehf.
Krókhálsi 1 - 110 Reykjavík - sími 567-8888 - fax 567-8889

Yfir 30 ára reynsla af sölu og þjónustu íshida voga.
Hvergi meira úrval töluuvoga en hjá Pmt.

www.pmt.is

Ráðgjafarmiðstöð landbúnaðarins

Glæsileg útkoma á lömbum í haust

– helstu niðurstöður lambadóma 2014

Niðurstöður haustsins eftir lambadóma eru glæsilegri en nokkru sinni áður.

Bakmælingar í hrútlömbum voru meiri en áður og mikið af topp einstaklingum. Kemur þetta heim og saman við niðurstöður úr sláturhúsi, en fallþungi var meiri en áður eða 16,33 kg, gerðin sú hæsta síðan EUROP matið var tekið upp (8,65) en fitan tiltölulega hófleg (6,54). Hér er að skila sér markviss ræktun sem blómstrar í góðu árferði. En vænleiki var víða geysimikill, sérstaklega á Norðurlandi og Austurlandi. Umfang skoðunar í haust var mjög svipað milli ára í skoðun hrútlamba. Meðaltöl hrútlamba fyrir vöðva- og fituþykkt og lærastig eru sett fram í töflu 1.

Skoðaðar voru 68.803 gimbrar samkvæmt dómaskráningum í Fjárvísi sem er um 3.000 gimbrum færri en haustið 2013. Margir hóparnir voru ótrúlega öflugir líkt og mælingar segja til um. Sá gimbrahópur sem mældist með þykkasta bakvöðvann að jafnaði var hópurinn á hinu þekta fjárræktarbúi Akri í Austur-Húnavatnssýslu en þar mældust 79 gimbrar með 33,3 mm þykkann vöðva að meðaltali. Inn á vef RML (www.rml.is) má finna yfirlit yfir öll bú þar sem skoðaðar voru 50 gimbrar eða fleiri með meðalbakvöðþykkt 27 mm eða meira.

Mjög breytilegt er milli héraða hversu stór hluti af lömbum eru skoðuð. Að meðaltali eru 13,1% lamba (hrútar og gimbrar) dæmdar í hverri sýslu miðað við fjölda fæddra lamba. Langhæst er hlutfallið í Strandasýslu, eða 23,2% en minnst í N-Múlasýslu þar sem aðeins 5,7% lambanna hljóta dóma. Ýtarlegra yfirlit verður birt á heimasíðu RML.

Met slegin

Í meðfylgjandi töflu er birtur listi yfir fimm efstu lambhrúta í hverju héraði. Þeim er raðað eftir heildarstigum, síðan eftir samanlögðum stigum fyrir frampart, bak og afturpart, síðan eftir bakvöðvþykkt, þá fituþykkt og síðan lögun bakvöðvans. Á þessum lista eiga sæðingastöðvahrútarinn allmarga syni. Saumur 12-915 frá Ytri-Skógum á þar flesta eða 12 talsins. Næstur kemur Baugur 10-899

Eypór Einarsson
Ábyrgðarmaður í
sauðfjárrækt
ee@rml.is

frá Efstu-Grund með 4 syni.

Hæststigaði lambhrútur landsins er frá Viðikeri í Bárðardal en hann hlaut 90,5 stig, sem er hæsti dómur sem lambhrútur hefur hlotið. Hrúturinn hefur fengið nafnið Dólgur. Hann er ættaður frá Kollavík í Svalbarðshreppi, N-Þingeyjarsýslu. Föðurafi hans er Fjarki 10-150 frá Sandfellshaga 2, sem er félagshrútur í eigu nokkurra bænda þar norður frá. Hvellur 05-969 er móðurafi. Dólgur var jafnframt það lamb sem mældist með þykkasta bakvöðvann eða 44 mm.

Tvö lömb hlutu þann merka dóm að fá 20 stig fyrir læri en sú einkunn hefur ekki áður fallið við lambadóma. Í öðru tilfallinu var það hrútur frá Litlu-Reykjum í S-Þingeyjarsýslu. Sá er undan heimahrútur, Óm 13-002 ættuðum frá Bjarnastöðum í Öxarfirði. Móðirin er út af Snævari 10-875 frá Hesti. Hitt lambið var gimbur frá Ósabakka 2 í Árnessýslu.

Þyngsta lambið sem stigað var í haust var hrútur frá Steinnesi, A-Húnavatnssýslu, sonur Roða 10-897 frá Melum en hann vó hvorki meira né minna en 80 kg.

Listi yfir alla lambhrúta sem hafa dóma skráða í Fjárvísi og stiguðust í 86 stig eða meira er að finna á www.rml.is.

Áfram lögð áhersla á bætta gerð

Þótt víða hafi gerðin í lömbum batnað mikið á síðustu árum og framfarir frá síðustu aldamótum orðið miklar þá eru sóknarfærin næg. Það sést t.d. í þeim mikla mun sem er á milli búa og svæða í flokkun dilka. Sækja þarf fram í öllum eiginleikum og ástæða til að hvetja menn áfram til þess að vera duglegir að nýta kosti sæðingastöðvahrútanna. Hafa síðan í huga að allt snýst þetta um að framleiða verðmætari og hagkvæmari vöru sem þarf að standast samkeppni á markaði.

Tafla 1. Meðaltal og fjöldi stigaðra hrúta					
Ár	Fjöldi	Þungi (kg)	Bakvöðvi (mm)	Fituþykkt (mm)	Lærastig
2014	15.022	47	29,4	3,1	17,5
2013	15.309	47	28,7	2,9	17,4
2012	14.521	48	29,2	3,1	17,5
2011	14.466	47	28,9	3,1	17,4
2010	14.375	47	28,4	3	17,4

45% FÓLKS Á LANDSBYGGÐINNI LES BÆNDABLAÐIÐ

HEIMILD: PRENTMIÐLAKÖNNUN CAPACENT. KÖNNUNARTÍMI OKT.-DES. 2013.

BÆNDABLAÐIÐ ER GEFIÐ ÚT Í 31 ÞÚSUND EINTÖKUM Á TVEGGJA VIKNA FRESTI.

	Uppruni	Lambsnr.	Faðir	Pungi	Ömvöðvi	Ómfita	Lögun	Fótleggur	Haus	Háls&herðar	Bringa&útl.	Bak	Malir	Læri	Ull	Fætur	Samr.	Stig alls
Gullbringu- og Kjósarsýsla																		
1	Miðdal, Kjós	240	10-904 Kári	65	35	4,8	5,0	112	8,0	9,0	9,5	9,5	9,0	18,0	8,0	8,0	8,5	87,5
2	Kiðafelli, Kjós	262	12-004 Björgvin	47	32	2,8	5,0	110	8,0	8,5	9,0	9,0	9,0	19,0	8,0	8,0	8,5	87,0
3	Miðdal, Kjós	260	11-013 Móði	52	31	3,7	4,0	110	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,0	8,0	8,0	8,5	86,5
4	Kiðafelli, Kjós	585	11-005 Miðar	49	32	3,9	4,5	111	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,0	7,5	8,0	8,5	86,0
5	Grímsstöðum, Kjós	219	10-044 Orri	49	32	3,9	4,0	112	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,0	8,0	8,0	8,0	86,0
Borgarfjarðarsýsla																		
1	Hægingi, Reykholtssdal	459	12-915 Saumur	56	36	2,9	4,5	110	8,0	9,0	9,5	9,5	9,5	18,5	8,0	8,0	8,5	88,5
2	Vatnsenda, Skorradal	376	12-110 Sopi	53	38	2,0	4,5	112	8,0	9,0	9,0	10,0	8,5	19,0	8,0	8,0	8,5	88,0
3	Hægingi, Reykholtssdal	145	12-915 Saumur	52	33	3,0	5,0	104	8,0	9,0	9,5	9,5	9,0	18,5	7,5	8,0	8,5	87,5
4	Giljahlið, Flókadal	54	11-149 Soddur	53	37	3,4	5,0	113	8,0	9,0	9,0	10,0	9,0	18,0	8,0	8,0	8,5	87,5
5	Hægingi, Reykholtssdal	157	12-915 Saumur	50	32	2,8	5,0	111	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	19,0	8,0	8,0	8,5	87,5
Mýrasýsla																		
1	Bakkakot, Staðholtstungum	4124	12-911 Bekri	54	37	2,8	5,0	109	8,0	9,0	9,0	10,0	8,5	18,5	8,0	8,0	8,5	87,5
2	Dýrastöðum, Norðurárdal	52	11-574 Brestur	50	34	3,0	4,0	108	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	18,0	8,5	8,0	8,5	87,5
3	Bakkakot, Staðholtstungum	4005	11-908 Garri	53	34	4,3	4,0	108	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,5	8,0	8,0	9,0	87,5
4	Leirulæk, Mýrum	114	12-031 Kópur	48	35	2,4	4,5	110	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	18,0	8,0	8,0	8,5	87,0
5	Bakkakot, Staðholtstungum	4017	11-908 Garri	50	36	2,9	4,5	106	8,0	8,5	8,5	9,5	9,0	18,5	8,0	8,0	9,0	87,0
Snæfells- og Hnappadalssýsla																		
1	Mávahlíð, Snæfellsbæ	40	12-915 Saumur	50	30	3,8	5,0	101	8,0	9,0	9,0	9,0	9,5	19,0	8,0	7,5	9,0	88,0
2	Fáskrúðarbakka, Eyja- og Miklaholtsh.	145	12-015 Glæsir	54	34	1,9	4,5	110	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	17,5	9,0	8,0	9,0	88,0
3	Álftavatni, Staðarsveit	166	11-921 Putti	52	32	4,5	4,0	109	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,0	9,0	8,0	9,0	88,0
4	Syðri-Haukatungu 2, Kolbeinsstaðah.	4075	13-542 Gráni	51	32	4,1	4,0	109	8,0	9,0	9,5	9,0	9,0	18,5	8,0	8,0	8,5	87,5
5	Mávahlíð, Snæfellsbæ	234	12-001 Bliki	53	31	2,0	4,5	103	8,0	9,0	9,0	9,0	9,5	18,5	8,0	7,5	9,0	87,5
Dalasýsla																		
1	Háafelli, Miðdölum	66	10-884 Grámann	53	32	2,9	5,0	113	8,0	9,0	9,5	9,0	9,0	18,0	8,0	8,0	9,0	87,5
2	Stóra-Vatnshorni, Haukadal	37	08-869 Guffi	53	35	2,8	4,5	112	8,0	8,5	9,0	9,5	9,0	19,0	8,0	8,0	8,0	87,0
3	Rauðbarðaholti, Hvamssveit	1	12-541 Börkur	50	33	3,4	4,5	107	8,0	9,0	9,0	9,5	8,5	18,0	8,5	8,0	8,5	87,0
4	Hróðnýjarstöðum, Laxárdal	985	12-532 Illur	44	34	1,9	5,0	111	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	18,0	8,0	8,0	8,0	86,5
5	Bæ, Miðdölum	39	12-135 Greifi	51	34	4,5	4,0	110	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,0	8,0	8,0	8,5	86,5
Barðastrandarsýslur																		
1	Árbæ, Reykhólasveit	207	13-030 Leggur	51	33	3,7	5,0	110	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	19,0	9,0	8,0	8,5	88,5
2	Árbæ, Reykhólasveit	4	12-047 Hnokki	53	33	6,0	4,5	110	8,0	8,5	9,0	9,0	9,0	19,0	8,5	8,0	9,0	88,0
3	Árbæ, Reykhólasveit	181	13-027 Sprotti	48	31	2,3	4,5	107	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,5	9,0	8,0	8,5	88,0
4	Árbæ, Reykhólasveit	88	13-029 Gormur	49	31	3,4	4,0	109	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	18,0	8,5	8,0	9,0	87,5
5	Árbæ, Reykhólasveit	56	12-047 Hnokki	51	29	5,1	4,0	107	8,0	9,0	9,0	8,5	9,0	18,5	9,0	8,0	8,5	87,5
Vestur- og Norður-Ísafjarðarsýsla																		
1	Skjaldfönn, Nauteyrarhreppi	147	13-155 Frakkur	58	34	4,7	4,5	114	8,0	9,0	9,5	9,0	9,0	18,5	8,0	8,0	8,5	87,5
2	Völusteinsstræti 8, Bolungavík	130	11-225 Úlfur	58	34	2,8	5,0	106	8,0	8,5	8,5	9,5	9,0	19,0	8,5	8,0	8,5	87,5
3	Kettiseyri, Dýrafirði	85	07-855 Steri	58	34	3,1	5,0	108	8,0	8,5	9,0	9,5	9,0	18,5	8,5	8,0	8,5	87,5
4	Völusteinsstræti 8, Bolungavík	139	13-227 Gámur	58	31	2,8	4,5	105	8,0	8,5	9,0	9,0	9,0	19,0	8,5	8,0	8,5	87,5
5	Mjólkkárvirkjun, Arnarfirði	143	10-245 Eldur	53	35	2,2	4,5	104	8,0	8,5	9,0	9,0	9,0	18,5	8,5	8,0	8,5	87,0
Strandasýsla																		
1	Bæ, Árneshreppi	142	13-001 Ási	53	39	4,0	4,5	107	8,0	9,0	9,5	10,0	9,0	19,0	8,0	8,0	8,5	89,0
2	Melum 1, Árneshreppi	74	10-889 Baugur	59	34	3,7	4,0	111	8,0	9,0	9,5	9,0	9,5	18,5	8,5	8,0	9,0	89,0
3	Skálholtsvík 2, Hrótafirði	51	10-884 Grámann	49	37	2,6	5,0	111	8,0	9,0	9,5	9,5	9,5	18,5	8,0	8,0	8,5	88,5
4	Melum 2, Árneshreppi	13	12-785 Glópur	56	32	4,9	4,5	109	8,0	9,0	9,5	9,0	9,5	18,5	8,5	8,0	8,5	88,5
5	Heydalsá 1 og 3, Kirkjubólshreppi	20	12-102 Salómon	45	29	3,5	4,5	106	8,0	9,0	9,0	9,0	9,0	19,0	8,5	8,0	9,0	88,5
Vestur-Húnavatnssýsla																		
1	Urriðaa, Miðfirði	287	09-902 Guðni	46	40	3,4	5,0	105	8,0	9,0	9,5	10,0	9,5	19,0	7,5	8,0	8,5	89,0
2	Bergstöðum, Miðfirði	282	12-912 Bursti	48	42	3,9	5,0	111	8,0	9,0	9,5	10,0	9,5	18,5	7,5	8,0	9,0	89,0
3	Reykjum, Hrótafirði	96	10-906 Salamon	50	38	3,3	4,5	107	8,0	9,0	9,5	9,5	9,0	18,5	8,5	8,0	9,0	89,0
4	Urriðaa, Miðfirði	178	11-014 Runni	55	33	3,2	5,0	103	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	19,0	8,0	8,5	9,0	89,0
5	Mýrum 2, Hrótafirði	530	12-135 Fleygur	50	40	3,9	4,5	112	8,0	9,0	9,5	10,0	9,5	18,5	7,5	8,0	8,5	88,5
Austur-Húnavatnssýsla																		
1	Akur, Húnavatnshreppi	4107	12-453 Þristur	52	40	2,1	5,0	106	8,0	9,0	9,0	10,0	9,5	19,0	8,0	8,0	8,5	89,0
2	Stafr, Svartárdal	4008	12-912 Bursti	55	36	4,3	5,0	110	8,0	9,0	9,0	9,5	9,5	18,5	8,0	8,0	8,5	88,0
3	Stafr, Svartárdal	4197	12-160 Bjarkar	52	35	3,2	5,0	105	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	19,0	8,0	8,0	8,5	88,0
4	Stekkjarðal, Svínadal	233	10-889 Baugur	59	33	3,9	4,5	112	8,0	9,0	9,5	9,0	9,0	18,0	9,0	7,5	9,0	88,0
5	Akur, Húnavatnshreppi	4014	12-915 Saumur	46	42	3,4	5,0	105	8,0	8,5	8,5	10,0	9,5	18,5	7,5	8,0	9,0	87,5
Skagafjarðarsýsla																		
1	Vallanesi, Seyluhreppi	16	13-476 Frægur	51	36	3,2	5,0	107	8,0	9,0	9,0	9,5	9,5	18,5	8,0	8,0	8,0	87,5
2	Prasastöðum, Fljótum	1113	12-087 Nagli	52	34	3,3	4,5	114	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	18,5	8,5	8,0	8,0	87,5
3	Marbæli, Seyluhreppi	875	10-875 Snævar	53	40	2,4	5,0	108	8,0	9,0	9,0	10,0	9,0	18,0	7,5	8,0	8,5	87,0
4	Hraunum, Fljótum	300	13-012 Broddi	61	37	4,5	5,0	110	8,0	9,0	9,5	9,5	9,0	18,0	7,5	8,0	8,5	87,0
5	Keldudal, Hegranesi	135	13-278 Þór	47	33	3,3	5,0	106	8,0	8,5	9,0	9,0	9,5	19,0	8,0	8,0	8,0	87,0
Eyjafjarðarsýsla																		
1	Búrfelli, Svarfaðardal	976	11-895 Drífandi	56	35	3,6	5,0	108	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	19,0	7,5	8,0	9,0	88,0
2	Trésstöðum, Hörgársveit	9	10-581 Platon	55	35	2,8	4,5	110	8,0	9,0	9,5	9,5	9,0	18,0	8,0	8,0	9,0	88,0
3	Fagrabæ, Grýtubakkahreppi	375	11-315 Dóri	48	34	5,4	4,0	109	8,0	9,0	8,5	9,0	9,0	18,5	9,0	8,0	9,0	88,0
4	Svertingsstöðum 2, Eyjafjarðarsveit	85	09-887 Höttur	49	34	2,5	4,5	112	8,0	9,0	9,0	9,5	9,0	18,5	8,5	8,0	8,0	87,5
5	Syðri-Bægisá, Öxnadal	205	12-385 Austri	56	34	5,3	4,5	110	8,0	9,0	9,0	9,0	9,5	18,5	8,0	8,0	8,5	87,5
Suður-Pingeyjarsýsla																		
1	Viðikeri, Bárðardal	9911	12-062 Loki	55	44	3,3	5,0	112	8,0	9,0	9,5	10,0	9,5	19,0	9,0	8,0	8,5	90,5
2	Litlu-Reykjum, Reykjahverfi	501	13-002 Ómur	46	36	2,1	4,5	105	8,0	9,0	9,0	9,5	9,5	20,0	7,5	8,0	8,5	89,0
3	Hlíðarendi, Bárðardal	51	10-488 Hnappur	54	41	3,3	5,0	107	8,0	9,0	9,0	10,0	9,0	19,0	8,5	8,0	8,5	89,0
4	Vagnbrekku, Mývatnssveit	36	09-877 Ás	52	39	2,5	4,5	108	8,0	8,5	9,0	9,5	9,5	19,0	8,5	8,0	9,0	89,0
5	Ljósavatni, Pingeyjarsveit	13	10-903 Hængur	48	42	2,5	5,0		8,0	8,5	9,0	10,0	9,5	19,0	8,0	8,0	8,5	88,5
Norður-pingeyjarsýsla																		
1	Snartarstöðum 2, Núpasveit	18	09-860 Sigurfari	53	39	4,0	4,5	109	8,0	9,0	9,0	10,0	9,5	18,5	9,0	8,0	8,5	89,5
2	Flögu, Þistilfirði	72	11-260 Kaðall	51	36	2,7	4,5	110	8,0	9,0	9,5	10,0	9,5	19,0	7,5	8,0	8,5	89,0
3	Svalbarði, Þistilfirði	4072	12-915 Saumur	52	37	3,2	5,0	109	8,0	9,0	9,5	10,0	9,0	19,0	8,0	8,0	8,5	89,0
4	Garði, Þistilfirði	18	12-915 Saumur	55	40	2,4	5,0	107	8,0	9,0	9,0	10,0	9,0	18,5	9,0	8,0	8,5	89,0
5	Flögu, Þistilfirði	44	12-263 Hjalmur	56	36	3,8	4,5	108	8,0	9,0	9,0	10,0	9,0	18,5	9,0	8,0	8,5	89,0
Norður-Múlasýsla																		
1	Burstarfelli, Vopnafirði	7012	12-768 Steinn	54	35	3,5	5,0	112	8,0	8,5	9,0	9,5	9,5	18,0	8,0	8,0	8,5	87,0
2																		

Óskum landsmönnum öllum
gleðilegra jóla og farsældar á nýju ári

LANDSSAMTÖK
SKÓGAREIGENDA

Landgræðslan

Félag
eggjaframleiðenda

Svínaræktarfélag Íslands

Framleiðnisjóður
landbúnaðarins

FÉLAG HROSSABÆNDA

Landssamtök
sláturleyfishafa

Félag
kjúklingabænda

Ananas – ágæti úr öðrum heimi

Þegar Kristófer Kóлумbus kom til eyjarinnar Guadeloupe í Antileyjaklasa Karíbahafsins í seinni ferð sinni til Ameríku árið 1493 var honum borin ávöxtur sem hvorki hann né nokkur annar frá „gamla heiminum“ höfðu áður séð.

Kristófer þótti hann líkjast furukönglum að útlitinu – og kallaði hann því „piña de Indians“ sem útleggst „furukönglar Indverjanna“. Við nánari kynni komst hann að því að aldin þessir voru langt í frá að hafa nokkuð annað sameiginlegt með könglum furunnar. Svo bragðgóð, sæt og safarík sem honum þótti þau vera. En furunafnið hefur samt náð að fylgja þeim um spænska málheiminn og yfir í þann enska. Enskumælendur kalla þessa ávexti „pineapple“ – en við og flestir aðrir höldum okkur við heitið ananas, sem mun vera komið úr máli Tupi-Guarana í Suður-Ameríku. Á máli þeirra merkir orðið ananas „hinn framúrskarandi ávöxtur“. Þaðan höfum við líka orð eins og „jagúar“ og „tapíóka“.

Upphafid

Ananas, sem á fræðimálinu kallast Ananas comosus, er af fylkingu einkímbliðunga og fellur undir ættbálk grasanna og telst til ættar brómeliá. Brómeliur eru flestar setar sem vaxa hátt uppi í trjákrónum regnskóganna í Mið- og Suður-Ameríku. Ein ættkvísl þeirra vex þó í regnskógum Vestur-Afríku. Til ananasættkvíslarinnar teljast nokkrar tegundir sem allar vaxa á jörðu niðri í fjalllendi um miðbik Suður-Ameríku í Andesfjöllunum austanverðum.

Nokkrar smágerðari ananas-tegundir hafa verið ræktaðar sem pottaplöntur. En sjálf ananasjurtin er of stórgerð til að slá í gegn á því sviði. Og reyndar er álitamál hvort hún er upprunaleg og sjálfstæð tegund vegna þess að hvergi finnst hún vaxandi án þess að mannshöndin hafi komið nærri. Því telja flestir að hún hafi orðið til með úrvali og kynblöndun hjá Guarani-fólkinu sem byggir stóran hluta svæðisins þar sem Paragvæ, Bólívía, Argentína og Brasilía koma saman. Guaranar eru og voru mikil menningarþjóð sem byggðu upp borgir og mikið stórveldi í hálendi ofan við Amazon löngu áður en Evrópubúar lögðu leið sína þangað. En þá var ríki og stórveldi Guarana farið að riðlast og þjóðin dreifð án miðstýringar. Ræktun þeirra á ananas mun hafa verið komin vel á legg fyrir tvö til þrjú þúsund árum og frá þeim barst ananasræktunin til Mið-Ameríku og eyja Karíbahafsins. Ananasinn sem Kóлумbus fékk átti því orðið nokkuð langan aðdraganda og ræktunarsögu sem orðin var sameign þeirra þjóðflokka sem byggðu allt þetta svæði.

Eftir Kóлумbus

Eftir að Kóлумbus og hans menn komu til sögunnar leið ekki á löngu að ræktun á ananas var komið á legg vítt um veröld hita- og hlýtempraðabeltisins. Fyrstu sögur af ræktun ananas-plantna eru frá Havai um 1550. En svo komu Spánverjar á legg ananasræktun á Filippseyjum rétt fyrir árið 1600 og um 1770 var ananasrækt komin á í öllum þeim löndum sem bjóða upp á loftslag fyrir slíkt. Nema til Ástralíu. Þar hófst ræktunin ekki fyrr en um 1840. Og auðvitað höfðu kóngar og höfðingjar í Evrópu komið sér upp gróðurhúsum stuttu eftir að plöntur

Ræktun á ananas er afar sérhæfð og frá gróðursetningu til uppskeru líða átján til þrjátíu og tveir mánuðir eftir loftslagi og yrkjavali.

fóru að berast úr „nýja heiminum“ til að rækta ananasplöntur sem báru aldin af og til. Ananasplöntur og aldin þeirra voru miklar gersemar og stöðutákn hjá slíku fólki á sautjándu og átjándu öld.

Grasafræðin

Grasafræðilega er ananasjurtin fjölær, um 120–150 cm há, jurt sem vex í nokkrum hvirfingum langra, lensulaga blaða með þyrnóttum blaðjöðrum. Í miðju hverrar blaðhvirfingar blómgast plantan á þétta blómaxi. Blómin frjóvgast fyrst og fremst af kólibríflugum. Við frjóvgunina myndar hvert blóm eins konar ber sem vaxa föst hvert við annað þannig að úr verður einn samfastur ávöxtur.

Upp úr toppi hans vex svo ný hvirfing blaða sem getur skotið rótum og orðið að sjálfstæðri plöntu. En flest þau afbrigði sem ræktuð eru þroska aldin án utanaðkomandi

frjóvgunar. Framarlega í neðstu berjunum geta samt verið fræ sem hægt er að koma til með sáningu. En það er samt ekki heiglum hent að lukkast með það. Blaðhvirfingar myndast líka á blómstönglinum undir ávextinum og við rótarhál. Þessar blaðhvirfingar eru notaðar til að fjölga plöntunni. Einnig fer fjölgun líka fram með vefjaræktun. Í ræktun er skipt um plöntur eftir hverja uppskeru. Nýjar plöntur gróðursettar í stað hinna gömlu eftir að búið er að plægja upp akurinn og bæta í hann moltu eða hvíla spilduna með skiptirækt, t.d. með jarðhnetum eða sojab aunum.

Ræktun

Ræktun á ananas er afar sérhæfð og frá gróðursetningu til uppskeru líða átján til þrjátíu og tveir mánuðir eftir loftslagi og yrkjavali.

Þeir ananasávextir sem berast til Íslands og annarra Evrópulanda

„Upsidedown“ ananaskaka

Innihald:

- 1 stór dós ananassneiðar
- 250 g hveiti
- 2 tsk. lyftiduft
- ½ tsk. salt
- 100 g + 2 msk. smjör
- 200 g strásykur
- 2 egg, aðskilja rauðu og hvítu
- 1 dl mjólk
- 1 tsk. vanilludropar
- 200 g púðursykur
- rauð hálf kokteilber til skrauts

Aðferð:

1. Byrja á að aðskilja safu og ananashringi.
2. Blanda saman hveitinu, lyftiduftinu og saltinu.
3. Hræra saman 100 grömm af smjöri og strásykurinn í mjúkt krem.
4. Þeyta eggjarauður og eggjahvítur, hvort í sínu lagi. Blanda síðan eggjarauðunum í kremið. Bæta svo hveitinu og mjólkinni

í og hræra vel saman í mjúkt deig. Hræra vanilludropunum og eggjahvítunni svo varlega saman við í lokin.

5. Bræða tvær matskeiðar (25 g) af smjöri í rúmgóðu kökumóti. Sálðra svo púðursykrinum jafnt yfir botninn á því.
6. Leggja síðan ananassneiðarnar ofan á púðursykurinn. Síðan er deiginu jafnað yfir og bakað í ofni við 175° C í um 45 mínútur.
7. Kökunni hvolft á fat og hún skreytt með hálfum kokteilberjum sem sett eru í augað á hverjum hring. Síðan er hún borin fram með þeyttum rjóma.

Smá extra fyrir hugaða. Ef agnarögn af cayenne-pípar (ekki meira en svo að varla sjáist á hnífsoddi) er sett saman við púðursykurinn fær kakan virkilega exótískan og æsandi keim. Og þá er gott að bera hana fram í nettum tertubítum, með þeyttum rjóma og góðu kaffi sem hefur fengið í sig slettlu af jamaíkarommi.

Ananas er ekki ólíkur furukönglum við fyrstu sýn.

koma fyrst og fremst frá Kostaríku eða Filabeinsströndinni. Stórfyrirtæki eins og Dole og Delmonte hafa algjör yfirtök á þeirri framleiðslu sem berst inn á stórmarkaðina í þessum löndum. Ýmislegt hefur verið sagt og fundið út á framferði þeirra til að hífa upp framleiðsluna og pressa niður verðið. Í Kostaríku einni eru um 50 þúsund hektarar undir ananasrækt. Við ræktunina hefur fólk unnið óvarið fyrir gegndarlausri úðun með skordýra- og sveppavarnaefnum. Afleiðingin, auk lágra launa, er bágt heilsufar og mjög alvarleg jarðvegsþreyta á plantekrunum. En margt virðist nú verið að gera til úrbóta. Dole og Delmonte eru byrjuð að sjá sig um hönd, kannski fyrst og fremst vegna upplýstra og umhverfismeðvitaðra þrýstihópa neytenda sem hafa stundað mjög háværar upplýsingaherferðir um ástandið. Þess vegna hafa þessi fyrirtæki reynt að snúa við blaðinu til að fá lífræna vottun og „fair-trade“-stimpil á ananas- og bananaframleiðsluna í þessum löndum. Við getum nokkurn veginn reiknað með að sú skipan komist á fyrr en varir. Af þessum 50 þúsund hektörum í Kostaríku hafa um átta þúsund þeirra fengið slíka vottun á síðustu árum. Og von er um að sá flötur þrefaldist á næstu fjórum til fimm árum. Þessum umsnúningi fylgir líka að fyrirtækin eru farin að fjármagna skóla og heilsuverndarstöðvar fyrir starfsfólk sitt.

Uppskera

Ananas-aldinin eru ekki skorin af plöntunni fyrr en þau eru orðin fullþroskuð. Þau eftirþroskast ekki eftir að búið er að taka þau af plöntunum. En geta geymst í nokkrar vikur í sérstökum kæligeymslum. Í stofuhita byrja þau strax að skemmast og þola tæplega tveggja daga stofuvist. Best er að kaupa ananas sem fyrst eftir að hann kemur í búðina. Ávöxturinn á að vera fjaðrandi stinnur, með ferskri ananaslykt, laus við innfallna

bletti og toppurinn fagurgrænn yst sem innst. Hægt er að láta hann róta sig í rakri sandmold, þótt nú sé algengara að búið sé að frysta burt vaxtarfrumurnar í enda hans til að koma í veg fyrir „óleyfilega“ ræktun á vernduðum yrkjum. Ef toppurinn er móleitur og með füllu lykt er ávöxturinn sem undir er líka byrjaður að fúlna. Þá er lítil fróun fylgjandi því að leggja sér hann til munns, en það má þá sjóða hann niðurskorinn til að nota í sætsúra sósu með krydduðu kjöti.

Gegn skyrbjúg

Ananas er hlaðinn næringarefnum. Einkum er hann auðugur af C-vítamíni og þess vegna varð hann fljótt settur fastan próviant farskipanna sem sigldu um heimsins hlýju höf á átjándu öld og alveg fram þá tuttugustu. Nokkrir ananasbitar daglega ofan í áhöfnina kom í veg fyrir skyrbjúgin sem var skelfilegur fylgifiskur langra úthafssiglinga, einkum á dögum seglskipanna. Þetta varð líka til þess að ananasræktin náði skjótri útbreiðslu. Það skipti máli að hafa aðgang að ferskum ananas í sem flestum höfnum hitabeltisins þar sem hægt var að bæta á birgðirnar.

Í íslenskum raunveruleika

Hér uppi á Íslandi og víðar um Norður-Evrópu var ferskur ananas sjaldgæf sjón alveg fram á níunda áratug liðinnar aldar. En allir þekktu ananas í dós. Einkum þverskorinn í hringi. En líka var hægt að fá ananaskurl og ananasbita í dós. Ananas passar vel með krydduðum mat, einkum þeim réttum sem eldaðir eru að autur-asískum, pólýnesískum eða karabískum hætti. Í Norður-Ameríku var ananaskurl líka vinsæl íblöndun í hið dæmigerða „coleslaw“ hrásalat úr fínskornu hvítkáli og mæjónesi eða sýrðum rjóma. Og ég man eftir ógleymanlega ljúffengri „upsidedown“ ananasköku sem amerísk vinkona bauð stundum upp á á áttunda áratugnum.

Lesendabás

Sókn um Suðurland

Það hófst í Gufudalnum árið 2002. Við sem þekktum svæðið vissum að það væru 3–4 minkar í boði. Tólf mánuðum síðar var búið að taka 20 minka. Tilraunadýrum fækkaði og sótt var á Suðurlandið. Það hófst í Ölfusinu, potaðist að Soginu. Varð að stórsókn við Þingvallavatn. Komst að Apavatni og Brúará. Er þó ekki enn í öllu

Grímsnesinu, var hrakið frá Laugardalnum. Bætti í við Sogið. Úr þessari sóknarlýsingu fengust um 1.500 minkar. Á bak við aðgerðir við Þingvallavatn og grennd stóðu lengi vel styrktaraðilar sem skildu að aðgerðir snerust ekki um minkaveiðar heldur tækni og þróunarstarf sem gæti orðið til þess að ná meiri árangri en áður hefði

þekkst við minkaveiðar á Íslandi. Allmörg veiðifélög nýttu tæknina og hjálpuðu til við að mynda samfellu í aðgerðum, sem kalla mætti kerfi. Þannig óx kerfið um Rangárþing eystra og ytra og Gnúpverjahrepp og nú er kerfið líkt því sem súluritið sýnir. Aðgerðasvæðið stendur aðallega á svæði sex sveitarfélaga. 4–5

sveitarfélög eru ekki inni. Reynt hefur verið að fá sveitarfélögin til þess að sameinast um aðgerðir. Ekki hefur orðið tilfinnanlegur árangur af því. Það er meira en slæmt að leggja hálfa starfsorkuna í þras við fólk sem vill halda í fornar hefðir í minkaveiðum. Menn fengu Símann þótt Sunnlendingar vildu það ekki. Tilrauna- og rannsóknaverkefnið Ölfus-Öxará-Grímsnes (8 ár) skapaði þann árangur sem nú er unnið eftir á Suðurlandi. Bakhjarlar þess voru, Landsvirkjun, Orkuveita Reykjavíkur, Þingvallabjóðgarður og umhverfisráðuneyti. Þessir aðilar studdu rannsóknir og þróun aðferða við Þingvallavatn. Vegagerðin og Framleiðnisjóður styrktu fyrstu tilraunir. Tækifæri eru mörg forrituð þannig að ef þau koma þá er þeim

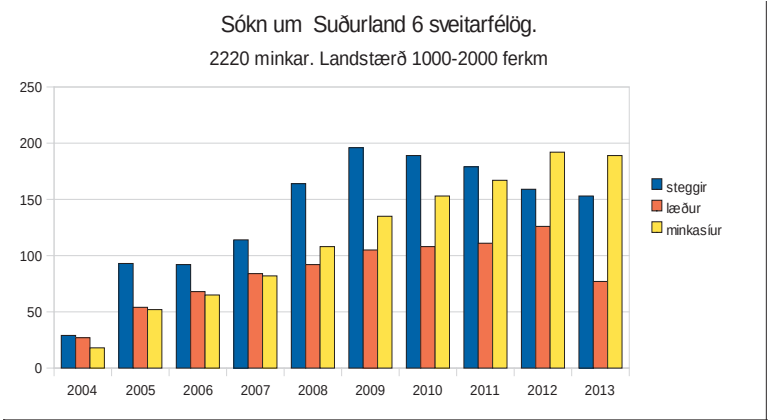
næst ætlað að fara. Tækifærið, sókn gegn sunnlenskum minkum er núna. Núna er tækifæri til þess að sækja fram í öllum sveitarfélögum Suðurlands ef þau þiggja að sameinast í eitt verkefni, annars fer tækifærið. Fyrir nokkru var unnið útrýmingar-verkefni umhverfisráðuneytis við Eyjafjörð og skilaði að mati nánustu aðstandenda góðum árangri. Þess hefur þó hvergi verið getið að veiðar á hverjum minki kostuðu um 100.000 kr. Svo hins vegar í hliðstæðu verkefni á Suðurlandi telja sumir aðilar mátulegt að greiða 3.000 kr. á hvern mink, aðrir 10–12.000 kr. og enn aðrir að ekkert eigi að greiða fyrir veiðar. Hreppamörk eru allvíða í árfarvegum. Á öðrum bakknum er áhersla á árangur. Hinum megin ekki. Það ástand er nú við Eystri-Rangá. Þar sem veiðifélagið hefur þó lagt áherslu á minkinn burt. Því er það nú og hefur lengi verið, alveg óhugsandi að vinna að framförum í minkaveiðum ef 30–50 sveitarstjórnarmenn eiga að ráða sóknarþunga og peningum. Sum sveitarfélög hafa orðið uppvis að því að vinna gegn framförum í minkaveiðum. Menn verða að taka til athugunar miklar kerfisbreytingar. Varðandi minkaveiðar á Íslandi. Bákníð burt! *Reynir Bergsveinsson.*

Það er víða einfaldara að veiða minkana en að breyta þeim í peninga. Um 40 minkar voru teknir úr minkasíum í Rangárþingi ytra þessa daga í október. Verkstjóra í áhaldahúsi var bannað að taka við skottum.

Myndin sýnir minkasíu Reynis Bergsveinssonar.

Utan úr heimi

Dregið verði úr hormónaraskandi efnum í umhverfinu: Fæðingargallar, krabbamein og getuleysi

Hormónaraskandi efni finnast í lágum styrk í fjölda venjulegra heimilisvara. Efnin geta haft áhrif á hormónakerfi líkamans. Áhrif þeirra eru margvísleg, allt frá fæðingargöllum af ýmsu tagi og efnaskiptavandamálum til krabbameina. Efnin geta einnig haft áhrif á proska fóstura í móðurkviði frá getnaði til myndunar fullproska nýbura sem og á kynproska barna og unglinga. Hormónaraskandi efni hafa einnig víðtæk áhrif í umhverfinu og á öll spendýr, en mest er athyglin á skaðsemi þeirra á sæðisframleiðslu karla, kyngetu og krabbameina í eistum, blöðruhálskirtli og brjóstum.

Móta aðgerðir til að stemma stigu

Sigurður Ingi Jóhannsson, umhverfis- og auðlindaráðherra, hefur fyrir hönd umhverfisráðherra á Norðurlöndum, sent framkvæmdastjórum umhverfis-, heilsu- og neytendamála hjá Evrópusambandinu hvatningu um að móta aðgerðir til að stemma stigu við hormónaraskandi efnum í vinnu við áetlun um eiturefnalaust umhverfi árið 2018. Þetta er gert til að fylgja eftir nýrri skýrslu Norrænu ráðherranefndarinnar þar sem áhrif efnanna eru greind og mat lagt á hvað það kostar samfélagið að hafast ekki að til að fyrirbyggja og draga úr notkun þeirra.

Til umræðu á fundi norræna umhverfisráðherra

Málið var til umræðu á fundi norrænu umhverfisráðherranna og var niðurstaða ráðherranna sú að fela Sigurði Inga, sem formanni norræna ráðherraráðsins í umhverfismálum, að senda bréf varðandi það. Í þeim er hvatt til þess að Evrópusambandið gripi til aðgerða til að draga úr notkun og áhrifum hormónaraskandi efna.

Horft til áhrifa efnanna á kynheilsu karla

Í skýrslunni kemur fram að árlegur kostnaður Evrópuríkja af veikindaleyfum og auknu álagi á heilbrigðiskerfið vegna áhrifa hormónaraskandi efna nemi að minnsta kosti 4,5 milljörðum danskra króna. Í skýrslunni er sérstaklega horft til áhrifa efnanna á kynheilsu karla svo sem krabbameins í eistum, ófullnægjandi sæðisgæða og tveggja tiltekinna fæðingargalla í kynfærum sveinbarna. Eru þá ótalin ýmis önnur áhrif efnanna á heilsu karla og kvenna. /VH

Loftslagsráðstefna Sameinuðu þjóðanna í Lima: Réttindi innfæddra sniðgengin í skógræktaráætlunum

Fulltrúar innfæddra í S-Ameríku á loftslagsráðstefnu Sameinuðu þjóðanna lýstu áhyggjum um að gengið verði á réttindi þeirra og lífsviðurværi vegna átatlana um stórfellda skógrækt í álfunni. Mannréttindi innfæddra víða um heim hafa verið gróflega brotin af ríkisstjórnnum og stórfyrirtækjum í tengslum við skógarhögg, olíu- og námuvinnslu svo dæmi séu nefnd. Innfæddir sem hafa mótmælt áformum um skógarhögg hafa víða verið fangelsaðir og jafnvel teknir af lífi af her og lögreglu eða öryggisgæslumönnum stórfyrirtækja og glæpagengjum sem stunda ólöglegt skógarhögg. Fulltrúarnir segjast hafa áhyggjur af því að hið sama muni gerast þegar kemur að endurheimt skóglendis þegar stjórnvöld, stórfyrirtæki og umhverfissamtök munu keppast um yfirráð yfir landi til að rækta á skóga. Endurheimt skóglendis er helsta og besta aðferðin sem þekkt er til að draga úr myndun gróðurhúsalofttegunda og talið að verslun með koltvísýringskvóta

eigi eftir að verða verulega ábótasöm í framtíðinni fyrir þá sem eiga stór skóglendi. Innfæddir óttast einnig að ekki verði nægjanlega tekið tillit til náttúrulegrar fjölbreytni við val á trjáplöntun og að einungis verði valdar tegundir sem skili mestum árangri á skómmum tíma og að skógarnir verði því einsleitir. Um 400 milljón manns í heiminum teljast til innfæddra sem lifa í skógum og lífi af skógarnytjum. /VH

2015 Alþjóðlegt ár jarðvegs:

Heilbrigður jarðvegur – heilbrigt líf

Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna hefur lýst árið 2015 Alþjóðlegt ár jarðvegs.

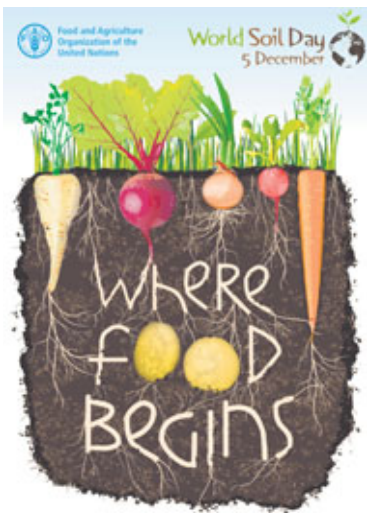
Víða í heiminum á sér stað gríðarleg jarðvegseyðing af völdum uppblásturs, eins og á Íslandi, skógareyðinga, mengunar, loftslagsbreytinga og annarra ástæðna.

Drottning lífsins

Í kvæðinu Mold kallar Steinn Steinarr þann hluta jarðvegsins sem í daglegu tali nefnist mold Drottningu lífsins, móður og lífgjafa allra lifandi. Lýsing Steins gæti ekki verið betri því að við erum háðari jarðveginum en marga grunar. Jarðvegur er undirstaða stórs hluta matvælaframleiðslu í heiminum hvort sem það er ræktun matjurta eða búfjár.

Mikilvægi jarðvegs í forgrunni

Matvæla- og landbúnaðarstofnun Sameinuðu þjóðanna mun á næsta

ári stefna að því að auka vitund almennings á mikilvægi jarðvegs fyrir lífið á jörðinni. Gefið verður út fræðslufni, stutt við verkefni sem fela í sér betri nýtingu og viðhaldi á jarðvegi. *VH*

T8.435 frá New Holland er enginn venjulegur traktor. Þessi var sá stærsti á sýningunni og skilar frá sér 435 hestöflum.

Margir Íslendingar á Agromek í ár

Líkt og margar aðrar landbúnaðarsýningar er Agromek nú ætíð haldin annað hvert ár og var hún einmitt haldin nú í lok nóvember. Venju samkvæmt var sýningin í Herning í Danmörku en sýning þessi er mörgum Íslendingum kunn, enda hafa hundruð Íslendinga sótt þessa sýningu heim á undanförunum áratugum.

Í ár var þar ekki breyting á og skipti fjöldi íslenskra bænda og þjónustuaðila tugum. Agromek er stærsta alhliða landbúnaðarsýning sem haldin er í Norður-Evrópu og í ár voru 555 sýnendur með kynningarbása á Agromek og alls komu tæplega 50 þúsund gestir á Agromek í ár.

Aukin afkastageta, nákvæmni og tölvutækni

Það er dagljóst hvert stefnir í landbúnaðartækninni í heiminum og á sýningunni í ár mátti sjá þess merki. Tækin fara stækkandi og sjálfvirkni eykst, en um leið eykst nákvæmni þeirra einnig bæði vegna bættrar hönnunar en einnig vegna notkunar á tölvubúnaði og ýmiss konar tölvuskynjurum. Þá bjóða fleiri og fleiri fyrirtæki upp á tæknilegar útfærslur sem byggjast á notkun snjallsíma og er eiginlega með ólíkindum hve miklu má orðið stjórna af tækjum og tólum með símanum einum saman. Þannig mátti sjá á sýningunni hefðbundinn eftirlitsbúnað fyrir búfjárbyggingar, sem tengdur er símanum og getur bóndinn þá t.d. fylgst með ánum sínum með þeim hætti. Þetta má í dag nánast kallast hálf gamaldags búnað, ef tekið er mið af öllum þeim flókna búnaði sem annars er í boði eins og snjallsímalausnin fyrir verktaka, þar sem símararnir votta bæði vinnutíma í tækjum, yfirferð tækjanna, uppskerumagn o.fl.

Hér sést Nils B. Poulsen taka við Agromek-verðlaununum í ár fyrir fjarfluguna UX5. Þess má geta að fjarflugan vegur um 2,5 kíló og kostar rétt tæplega fjórar milljónir króna með öllum nauðsynlegum búnaði.

Þeim fjölgar alltaf innréttingamöguleikum á markaðinum og fleiri og fleiri eru farnir að bjóða upp á innréttingar úr plasti fyrir mjólkurkúr eins og hér má t.d. sjá.

292 nýjungar

Í ár hafði matsnefnd sýningarinnar samþykkt alls 292 nýjungar sem voru merktar sérstaklega á sýningunni. Hægt er að fá þrjár mismunandi

Það var hart tekist á í keppninni um Danmerkurmeistarann í mjóltum. Hér sjást þrír bændur mjólka í úrslitum en bændaskólanemendur aðstoðuðu við að halda kúnum og mæla bæði mjólkurmagn og tíma.

viðurkenningar fyrir nýjungar: eina stjórnun fyrir breytta tækni á áður framleiddu tæki, tvær stjórnur fyrir verulega breytta hönnun og svo þrjár stjórnur fyrir það sem kalla má nýja uppfinningu. Það eru svo nokkrir bændur og ráðunautar sem hafa það hlutverk að útdeila stjórnunum á fyrirtækin og getur það oft verið afar vandasamt verk, enda eftirsótt af fyrirtækjunum að skarta skiltum sem benda á nýjungar. Alls voru 27 nýjungar sem hlutu náð dómnefndar í ár og fengu þrjár stjórnur og voru þar á ferðinni afar fjölbreytt tæki og tól. Þessar 27 nýjungar kepptu svo sín á milli um Agromek-verðlaunin, en þau verðlaun eru veitt fyrir þá nýjung sem þykir skara fram úr og vera best meðal jafningja.

Fjarfluga sem skoðar akrana

Í ár hlaut fyrirtækið Geoteam A/S

Átta lönd í Mið- og Suður-Ameríku hyggjast planta trjám á næstu fimm árum á landsvæði sem er tvisvar sinnum stærra en Bretland.

Loftslagsráðstefna Sameinuðu þjóðanna í Lima:

Ríki Mið- og Suður-Ameríku planta í 20 milljón hektara

— samkvæmt skuldbindingu um kolefnisbindingu

Átta lönd í Mið- og Suður-Ameríku hafa skuldbundið sig til að planta trjám í landsvæði sem er tvisvar sinnum stærra en Bretlandseyjar fyrir árið 2020 og leggja þannig sitt af mörkum í baráttunni við skógareyðingu.

Löndin sem um ræðir eru Perú, Mexíkó, Kólumbía, Gvatemala, Ekvador, Síle, Argentína og Kostaríka. Gangi útplöntunin eftir er áætlað að trén bindi allt að einn milljarð tonna af koltvísýringi á ári auk gríðarlegra landbóta sem fylgja endurheimt skóglendis eftir áratuga rányrkju.

Brasília hefur einnig uppi áform um skógrækt á milljónum hektara lands og er búist við tilkynningu um það á næstunni.

Skógareyðing í Mið- og Suður-

Ameríku á árunum 2001 til 2012 er talin nema um 36 milljónum hektara en að alls hafi glatast 200 milljónir hektara skóglendis þar undanfarna áratugi.

Fjöldi annarra ríkja hefur einnig skuldbundið sig til að leggja sitt af mörkum til að ná þeim markmiðum loftslagsráðstefnunnar í Lima að rækta upp skóg á um 350 milljónum hektara lands fyrir árið 2030.

Reiknað er með að fjöldi ríkja upplýsi hvað þau ætla að gera til að styðja verkefnið á loftslagsráðstefnu snemma á næsta ári í París. Eins og kom fram í síðasta tölublaði Bændablaðsins er Ísland ekki meðal þeirra ríkja sem nú þegar hafa samþykkt að taka þátt í verkefninu. *VH*

Bændablaðið

Smáauglýsingar 56-30-300

Hafa áhrif um land allt!

Agromek verðlaunin fyrir fjarflugu (dróna) sem kallast UX5-drone. Þessi fjarfluga flýgur með 80 km hraða yfir akra í 750 metra hæð og metur með sérstökum innrauðum búnaði vöxt plantna. Tilgangurinn er sá að þá getur bóndinn ákveðið hvort vöxturinn er undir væntingum og hvort t.d. sé ástæða til þess að bregðast við því með einhverjum hætti s.s. með áburðargjöf, vökvun eða sprautun. Alls getur fjarflugan metið 1.000 hektara á hverri klukkustund, svo um all afkastamikið tæki er að ræða en einnig má velja aðrar stillingar s.s. loftmyndatöku en þá flýgur fjarflugan í 100 metra hæð og mun hægari. Afköst hennar færist þá niður í 45–55 hektara á klukkustund, sem væntanlega dugar nú flestum bændum. Fjarfluga þessi getur einnig nýst bændum sem þurfa að ræða við opinbert eftirlit eða t.d. tryggingafélög s.s. vegna skaða af völdum óveðurs, sem er svo sjaldgæft í Danmörku að hægt er að tryggja sig fyrir slíku tjóni þar í landi.

Næstum allar dráttarvélnar

Það er oft þannig á landbúnaðarsýningum að það „vantar“ einhver fyrirtæki. Bændur hafa væntingar um að sjá „sín“ fyrirtæki og í ár voru næstum öll dráttarvélafyrirtækin á sýningunni en af helstu merkjum má nefna John Deere, New Holland, Massey Ferguson, Valtra, Fendt, Claas, Deutz-Fahr, Same og Lamborgini. Fremstur meðal jafningja var þó hinn myndarlegi T8.435 frá New Holland. Eins og nafnið ber með sér skilar þessi dráttarvél 435 hestöflum og eins og svo oft áður með stór og aflmikil tæki vakti T8 mikla athygli gesta sýningarinnar.

1.584 kílóa naut

Auðvitað er ekki hægt að gera heilli landbúnaðarsýningu góð skil í einni grein enda voru sýningarhallirnar 13 og bæði búnaður fyrir nautgriparækt, svína- og alifuglarækt auk þess sem sýnd voru helstu nautgripakyn sem til eru í Danmörku. Í sýningarhöllinni, þar sem nautgripirnir voru til sýnis, var að vanda keppt í útlitsdómum nautgripa í bæði flokki mjólkurkúakynja og holdanautakynja. Eftirtektarverður var sigurvegari holdanautanna en þar öttu kappi mörg glæsinautin en bestur þeirra var metinn tarfurinn með hið skemmtilega nafn Dijon De Jennum en hann er af Charolai-kyni. Naut þetta er sex ára gamalt og vó á matsdegi heil 1.584 kíló.

Bændur öttu einnig kappi

Það var ekki síður skemmtilegt að fylgjast með keppni bænda í mjöltum, en á annan tug tóku þátt í forkeppninni en svo voru þrír eftir í sjálfum úrslitunum. Keppnin fór þannig fram að handmjólkað er með annarri hendinni og eru þrjár kýr notaðar hverju sinni. Hver keppandi fær að mjólka einn spena á hverri þeirra í tvær mínútur í senn og svo er eins mínútna hlé á milli, sem bændurnir nýta til þess að hvíla þreytta vöðvana og færa sig á milli kúa. Með þessu móti var mun á milli kúa eytt og aðstaða keppenda jöfnuð. Stórskemmtileg keppni sem vakti verðskuldaða athygli.

Aftur árið 2016

Eins og áður segir er Agromek haldin annað hvert ár og hefur þegar verið ákveðið að halda næstu sýningu í lok nóvember 2016. Á heimasíðu sýningarinnar, www.agromek.dk, má fræðast enn frekar um þessa sýningu og hvað hún hafði upp á að bjóða í ár.

Snorri Sigurðsson
sns@vfl.dk
Þekkingarsetri landbúnaðarins í Danmörku

Bændablaðið
Kemur næst út
15. janúar 2015

VATNSKASSAR
Í FLESTAR GERÐIR
BÍLA OG VINNUVÉLA

SÉRSMÍÐUÐ
ELEMENT
Í HITABLÁSARA

STJÖRNUBLIKK
Vatnskassar • Almenn hlífðsmíði • Lofttrástikerfi

Snögg og góð þjónusta!

Smiðjuvegi 2 • 200 Kópavogur • Sími 577 1200 • Fax 577 1201

Gleðilegan jóma

Góðar hugmyndir á gottimatinn.is

Hátíðarmatur úr sveitinni

Það er af mörgu að taka þegar velja skal jólamatin. Íslendingar eru nýjungagjarnir að mörgu leyti og eru ekki alltaf með það sama í jólamatin eins og margar aðrar þjóðir. Þó svo að nær allir borði hangikjöt einhvern af hátíðisdögum þá er nóg svigrúm til þess að prófa eitthvað nýtt.

Rjúpunar eru af skorum skammti en nóg er til af flestum öðrum veisluveigum.

Hamborgarhryggurinn og kalkúnninn verða fyrir valinu í ár í Matarkróknum. Það er hægt að leika sér með gljáann á hamburgarhryggnum án þess að brjóta fjölskylduhefðirnar og fyllingin í kalkúnninn skiptir öllu máli. Í eftirmat tökum við snúning á „ris a la mande“.

Hamborgarhryggur með appelsínu- og sinnepsgljáa og ferskum ananas

Gljái

- 2 msk. appelsínumarmelaði
- 2 msk. Dijon-sinnep
- 2 msk. mosvado sykur (eða púðursykur)
- 1 ts. saxað engifer
- Ferskur ananas (má sleppa)

Aðferð

Eldið hamburgarhrygginn eftir leiðbeiningum framleiðenda. Léttsaltaða hryggi á t.d. að setja beint í ofn en venjulega hrygginn er gott að láta í pott, láta suðuna koma upp og leyfa honum að liggja í soðinu. Eftir það er hryggurinn smurður með

appelsínu-sinnep-gljáa sem gott er að hræra saman kvöldið áður.

Eftir um helming eldunartímans er ananasinn lagður ofan á hrygginn í þunnum sneiðum. Ekki er ráðlagt að hækka hitann í botn því þá brennur hryggurinn og ananasinn. Best er að setja hann örstutt undir grillið fyrir framreiðslu.

Peru-, osta- og engiferfylltur kalkúnn með salvíu og íslensku smjöri

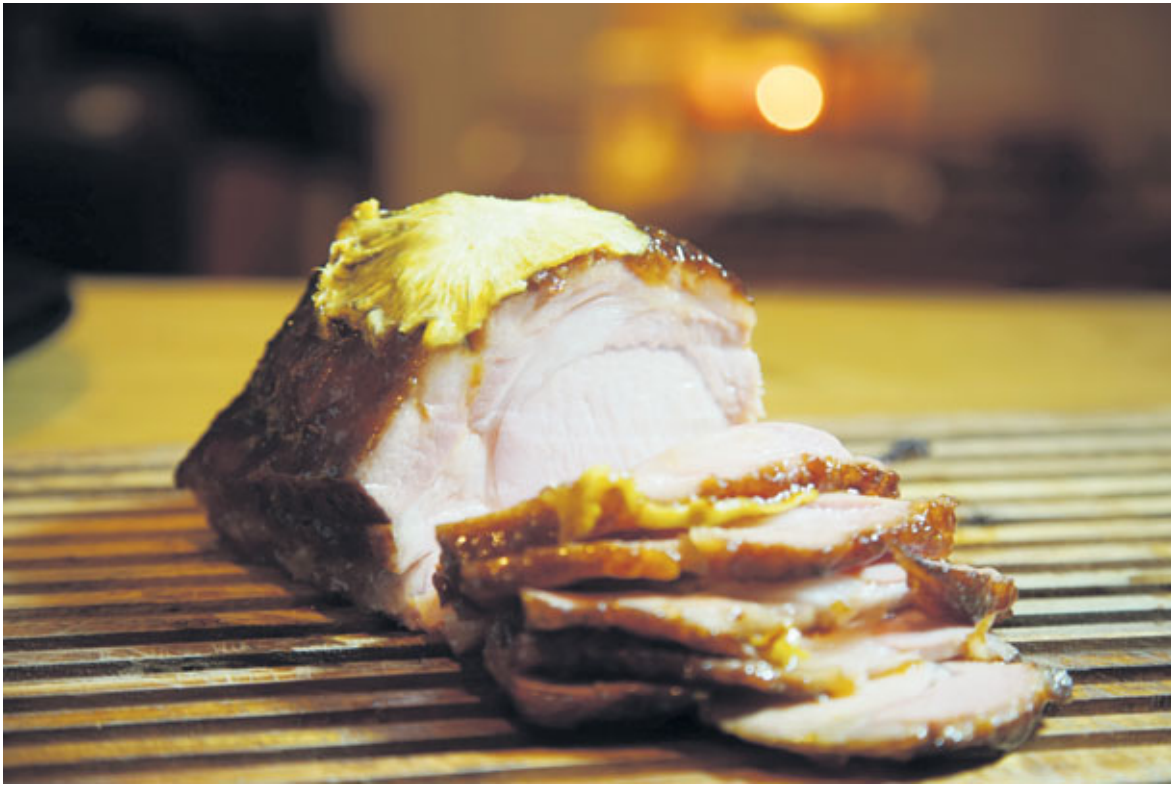
Hráefni

Fyrir 6-8

- 1 stk. kalkúnn eða kalkúnabringa
- 150 g smjör
- salt og pipar
- ferskar kryddjurtir eftir því hvað er til hverju sinni

Fylling

- 2 saxaðir skarlottulaukar
- 2 rif saxaður hvítlaukur
- 1 hnúður saxað engifer
- ½ poki söxuð þurrkuð epli
- 1 stk. hvítmygluostur, t.d. Dímon
- 1 kassi brauðteningar (tilbúnir í pakka eða

Hamborgarhryggur með appelsínu- og sinnepsgljáa og ferskum ananas.

- ferskir)
- 3 stk. saxaðar perur
- 5 lauf söxuð salvía

Aðferð

Fyllingunni er allri blandað saman og hnoðuð til með höndunum (í hanska) gott að láta standa yfir nótt í kæli.

Skerið smjörið í báta og frystið. Gerið göt á bringur og læri. Stingið frosnu smjöri, hvítlauk og salvíu í götin, troðið fyllingu inn í kalkúnninn bæði að aftan og í hálsinn.

Kryddið með salti og pipar. Penslið með bræddu smjöri út allan eldunartímann, sem fer eftir stærð. Best er að byrja á 150° C í 1 klst. og svo lækka niður í 120° C þar til lærin eru fullleidd og hafa náð 65–70° C í miðju, þá er kalkúnninn látinn standa í 10 mín. fyrir skurð.

Það er líka hægt að brúna bringu á pönnu í vel af smjöri og ausa yfir.

Ris a la mande með hvítu súkkulaði og smjörristuðum möndlum.

Þegar bringan er hálfleidd er hún sett í ofnfast fat ofan á fyllinguna sem búið er að setja í botninn á fatinu. Þegar þessi aðferð er notuð

skal passa að brenna ekki fyllinguna og elda bringuna á vægum hita við um 120° C þar til hún er tilbúin.

Ris a la mande með hvítu súkkulaði og smjörristuðum möndlum

Sumir tala um að það séu ekki jólin nema „ris a la mande“ sé á jólaborðum. Hér er auðveld uppskrift sem er búið að setja í sparifötin með því að smjörrista möndlurnar og bæta hvítu súkkulaði í grautinn.

Hráefni

Fyrir 6-8

- 700 ml mjólk
- 100 g hrísgrjón
- 10 g kalt smjör
- 1 stk. vanillustöng
- 100 g hvítt súkkulaði
- 250 g rjómi
- 50–100 g flórsykur
- Eftir smekk: Smjörristaðar möndlur
- Kirsuberjasósa til skrauts og bragðauka

Aðferð

Penslið pottinn með smjöri svo mjólkin brenni ekki við. Leyfið suðunni að koma upp á mjólkinni og bætið í hrísgrjónum.

Hrísgrjónin eru soðin með vanillustöng í 30–40 mínútur eða þar til þau eru mjúk undir tönn, hrærið hvítu súkkulaði saman við og kælið. Rjóminn er þeyttur og flórsykri blandað út í hann. Rétt fyrir framreiðslu er þeyttum rjóma og ristuum möndlum bætt í ásamt kirsuberjasultu.

Peru-, osta- og engiferfylltur kalkúnn með salvíu og íslensku smjöri.

Veitingastaðurinn Einar Ben býður þátttakendum í dálki Bændablaðsins *Bærinn okkar* út að borða:

Fimm rétta stolt matreiðslumeistarans í boði

Veitingastaðurinn Einar Ben í Veltusundi við Ingólfstorg er að verða gamalgróinn í annars síbreytilegri veitingahúsaflöru miðborgarinnar.

Hann hóf starfsemi árið 1996 og ber nafn skáldsins og athafnamannsins sem ku hafa búið í húsinu um tíma. Markaðsstjóri staðarins, Sigurður Örn Sigurðsson, er dyggur lesandi Bændablaðsins og kom með þá hugmynd inn á ritstjórn blaðsins að hann væri tilbúinn til að umbuna þátttakendum í dálknum Bærinn okkar (sjá bls. 72), með gjafabréfi fyrir málsverði á staðnum.

Reynum að hafa mest allt hráefni íslenskt

„Þetta er einn af mínum uppáhaldsdálkum blaðsins, en ég hef mjög sterka tengingu í sveitina, er mikill sveitamaður í mér og finnst gaman að hnýsast aðeins í hagi heimilisfólksins á bæjunum sem þátt taka hverju sinni. Svo mér fannst bara sjálfsagt að þeim væri umbunað fyrir það ómak að leyfa lesendunum að forvitnast um hagi þeirra. Ég vonast svo til að ég geti í leiðinni styrkt sambönd mín við bændur landsins og kynnst fleirum.

Ég legg mig fram um að kaupa hráefni eftir föngum beint frá býli,“ segir Sigurður. „Við reynum að hafa það þannig að allur matur sem við bjóðum upp á sé íslenskur. Fyrir nokkrum árum mörkuðum við okkur stefnu í þessu þannig að allt okkar hráefni yrði fengið beint frá býli; blésur í lúðra og hældum smá hóf af þessu tilefni. Fengum Guðna Ágústsson, þáverandi landbúnaðarráðherra, og Sigurgeir Þorgeirsson, þáverandi framkvæmdastjóra Bændasamtaka Íslands, auk annarra í heimsókn af þessu tilefni.“

Gott samstarf við bændur

„Við höfum átt í góðu samstarfi við bændur úr Leirársveit og fengið þaðan lambakjöt, nautakjöt og mjólkurafurðir – svo eitthvað sé nefnt. Silung höfum við fengið úr Mývatnssveit. Við höfum fengið

Guðmundur Bernhard Jónsson, yfirþjónn á Einar Ben, er hér í Íslandsstofunni.

Mynd / smh

lífrænt vottað lambakjöt frá SAH-afurðum á Blönduósi og finnum að það er mikill áhugi á slíku af hálfu útlendinganna. Svo fáum við auðvitað hráefni frá öðrum bændum.

Á seinni árum hefur það orðið aðeins snúnara að fá gott hráefni beint frá býli og hreinlega skortur á ákveðnu hráefni. Þar spilar auðvitað ýmislegt inn í; til að mynda mikil fjölgun ferðamanna sem þarf að fæða.“

Fimm rétta máltíð úr því besta sem eldhúsið hefur upp á að bjóða

Sigurður segir að eftir áramót munu þátttakendur í „Bænum okkar“ geta farið með gjafabréfið sitt á Einar Ben og notið þess sem þar er kallað „Stolt matreiðslumeistarans“, en þar er um að ræða fimm rétta máltíð úr því besta sem eldhúsið hefur upp á að bjóða hverju sinni. Hann bendir á að bændur séu auðvitað velkomnir nú á aðventunni að kíkja á aðstæður, en jólahlaðborð sé rómað og sérstakt að því leyti að fólk sækir sér ekki matinn á stórt hlaðborð, heldur er komið með þá

rétti sem í boði eru í jólahlaðborðinu á borð viðkomandi gesta.

„Bærinn okkar“ hóf göngu sína í blaðinu sumarið 2006. Gera má

Pólskar haughræurur (innihræurur)

Hræurnar eru fánlegar með 3 fasa rafmótor eða glussarótor.

Mótorstærðir : 7,5 KW, 9,2 KW, 11 KW / Glussarótor : 8 KW

Sterk og vönduð smíð, burðarvirki úr heitgalf stáli, ryðfrítt stál í þeim hluta sem fer niður í hauginn.

Mesta vinnudýpt : 130 cm, vinna í öllum gráðum á hlið.

Hræurnar fara niður um 17mm eða 23 mm rimla, en einnig er hægt að sérpanta aðra sverleika.

Hræurnar eru komnar í notkun hér heima og hafa reynst vonum framár.

Afgreiðslutími : 4 til 6 vikur, mjög hagstætt verð.

Hákonarson ehf. s. 892-4163, netfang: hak@hak.is vefslóð: www.hak.is

Landsmarkaskrá 2013

Landsmarkaskrá 2013, sú fjórða í röðinni, er til sölu á skrifstofu Bændasamtaka Íslands í Bændahöllinni við Hagatorg í Reykjavík (s. 563-0338 eða á jl@bondi.is). Verð kr. 9.500,- kr. m. vsk. Upplag er takmarkað, eingöngu tölusett eintök. Með fylgir viðauki frá 2014.

Fáein eintök eru eftir af 2004 útgáfunni en hinar tvær eru uppseldar.

Bændasamtök Íslands,
Bændahöllinni við Hagatorg,
107 Reykjavík

ChitoClear®

Íslenskt sárasmýsi

Óskum landsmönnum öllum gleðilegra jóla og farsældar á komandi ári

NIBE

Varmadælur

Óskum landsmönnum öllum gleðilegra jóla, árs og friðar.

571 4774 www.friorka.is

Grýla er mannæta og óþekk börn eftirlætismatur hennar:

Nefið á Grýlu er stórt og hlykkjótt og úr vitum hennar kemur helblá gufa

Grýla er mannæta eins og önnur tröll og óþekk börn eru eftirlætismatur hennar en hún er lítið gefin fyrir fisk, súpur og grauta. Mestur tími Grýlu fer í að afla matar handa sér og fjölskyldu sinni.

Kerlingarskarið hefur búið með þremur tröllkörpum í gegnum tíðina og heitir núverandi bóndi hennar Leppalúði. Hinir tveir hétu Boli og Gustur og átti hún tæplega áttatíu börn með þeim.

Grýla er mannæta og óþekk börn eftirlætismatur hennar.

Nefið á Grýlu er stórt og hlykkjótt og úr vitum hennar kemur helblá gufa.

Grýla er ævagömul kerling og nefnd meðal tröllkvenna í Snorra-Eddu en hún er ekki bendluð við jólin fyrr en í kvæði frá 17. öld. Kerlingunni er lýst sem fullkominni andstæðu kvenlegrar fegurðar.

Hún er með klær og hófa, kjaftstór, með vígtennur og horn. Grýla er með augu í hnakkanum og í þeim logar eldur, eyrun ná langt út á axlir, nefið er stórt og hlykkjótt og úr vitum hennar kemur helblá gufa. Sögur um Grýlu eru fremur fáar en því meira er fjallað um hana í kvæðum og þulum.

*Grýla reið fyrir ofan garð
hafði hala fimmtán,
en á hverjum hala
hundrað belgi,
en í hverjum belg
börn tuttugu.
Þar vantar í eitt,
og þar skal fara í barnið leitt.*

Kerlingin á sér hliðstæðu í Færeyjum, á Shetlandseyjum og víðar. Í

Grýla er mannæta eins og önnur tröll og óþekk börn eru eftirlætismatur hennar en hún er lítið gefin fyrir fisk, súpur og grauta. Mestur tími Grýlu fer í að afla matar handa sér og fjölskyldu sinni. Þessi veglega styttta af Grílu er við tjaldstæðið á Fossatúni í Borgafirði.

Mynd /HKr.

Færeyjum er Grýlu lýst sem gamalli og ljótri kerlingu sem líkist gamalli rollu sem gengur upprétt á tveimur fótum. Á Shetlandseyjum þekktist tröllkerling sem kallast Skekla og er hún á ýmsan hátt lík Grýlu í háttum. Skekla kemur ríðandi til byggða á svörtum hesti með hvíta stjörnu í enni, hesturinn er með fimmtán tögl

og á hverju tagli eru fimmtán börn.

Fyrir skömmu hélt Valgerður H. Bjarnadóttir námskeið þar sem hún tengdi Grýlu við skosku gyðjuna Cailleach Beur og írsku gyðjuna Cailleach Bhéara. Valgerður segir að á Skotlandi og á Írlandi finnist sagnir sem minna mjög á Grýlusagnirnar og að enginn vafi sé á því að við

landnám flytjast hingað sagnir og trú. Skoska gyðjan Cailleach Beur og írsku gyðjuna Cailleach Bhéara eru keltneskar útgáfur af gyðju eða vætti sem minnir um margt á Grýlu. Að sögn Valgerðar eru báðar tengdar vetrinum og minnkandi sól og óbyggðum og eru óhugnanlegar ásýndum. Báðar eiga staf sem frýstir jörðina og karl sem er mun veikburðari auk þess sem í sumum sögnum eiga þær ótalmörg börn.

Grýlubörn

Kerlingarskarið hefur búið með þremur tröllkörpum í gegnum tíðina og heitir núverandi bóndi hennar Leppalúði. Hinir tveir hétu Boli og Gustur og átti hún tæplega áttatíu börn með þeim; þekktust þeirra eru jólasveinarnir. Leppalúði átti einn son, Skrögg, áður en hann hóf sambúð með Grýlu og tók hún Skrögg í föstur.

*Jólasveinar ganga um gátt
með gildan lurk í hendi.
Móðir þeirra hrín við hátt
og hýðir þá með vendi.*

Í gömlum kvæðum er Grýlu lýst sem beiningakerlingu sem fer á milli bæja og biður foreldrana að gefa sér óþekku börnin en hörfar ef henni er rétt eitthvað matarkyns eða er rekin burt með látum.

Í Grýlukvæði séra Jóns Guðmundssonar segir:

*Farðu til hunda,
herjans kerling,
ekki er ég skyldur
að skaffa þér vistir;
mér er fullstéttað
með hana Gunnu,
þótt ekki aukist þar
ofan á meira.*

Grýla er mannæta eins og önnur tröll og óþekk börn eru eftirlætismatur hennar en hún er lítið gefin fyrir fisk, súpur og grauta. Mestur tími Grýlu fer í að afla matar handa sér og fjölskyldu sinni. Kerlingin hefur lengi verið notuð sem barnafæla og flestir hafa einhvern tíma verið hræddir með Grýlu gömlu.

Einmana kerling

Í seinni tíma frásögnum er Grýla búin að taka upp fasta búsetu og býr í helli, fjarri mannabyggðum. Þegar hér er komið sögu fer allur tími hennar í að sjóða mat í stórum potti, stjána við Leppalúða og gefa krakkaóféttunum að éta. Grýla er hætt að fylgjast með tíðarandanum og verður sífellt forneskjulegri, hún er einmanaleg gömul kerling sem hefur gleymst í öllum látunum í kringum jólin.

Í Kóngulóarkvæði talar Leppalúði til dóttur sinnar þegar Grýla er komin í kör og hætt að afla fanga. Leppalúði segir Kónguló að nú verði hún að taka við og annast háaldraða foreldrana.

*„Kæra dóttir Kóngulóló“
karlinn þá svo orti,
„meðan hún Grýla móðir þín bjó,
mat oss aldrei skorti.*

*Vön var sú að veiða börn,
verka síðan og sjóða.
Hún kramdi þau sem kankvís örn
en krakkarnir voru að hljóða.*

*Ellimóð er orðin sú,
en ég farinn af lúá,
víst er það að verður þú
vegna okkar að búa.
Ertu bæði ung og hraust
okkur að veita föður,
á þig set ég allt mitt traust,
að annast föður og móður.“*

Kerlingarskarið hefur búið með þremur tröllkörpum í gegnum tíðina og heitir núverandi bóndi hennar Leppalúði. Hinir tveir hétu Boli og Gustur og átti hún tæplega áttatíu börn með þeim.

Er Grýla yfirvaldið?

Hugmyndin um Grýlu hefur breyst mikið í tímans rás þótt meginhlutverk hennar hafi alla tíð verið að temja börn. Árni Björnsson segir, með nokkrum fyrirvara, í bók sinni, Sögu daganna, að Grýla endurspegli grimmd yfirvalda gagnvart alþýðunni og að hún hafi farið að mildast eftir að einveldi var afnumið. Því hefur einnig verið haldið fram að Grýla og hyski hennar séu tákngevingar náttúruaflanna, skammdægismyrkursins eða flökkulýðs sem fór um landið. Grýla er með úlfgrátt hár og svartar brúnir, með tennur eins og ofnrunnið grjótt, augu sem loga eins og eldur og granir þar sem út stendur helblá gufa, líkari virkri eldstöð en konu. Hún var ekki talin mennsk og hyski hennar rennur saman við kletta og landslag og sést ekki nema við sérstakar aðstæður.

Grýla í uppeldisfræði

Grýla hefur mildast mikið á síðastliðnum áratugum og útlit hennar skánað. Hún er að visu enn stórvaxin og tröllsleg en það er eitthvað góðlegt og umkomulaust við hana. Í Grýlukvæði Þórarins Eldjárns frá 1992 eru Grýla og Leppalúði hætt að elta við börn, búin að klára öldungadeildina og eru við nám í uppeldis- og kennslufræði.

*Er börnin uxu upp og burt
ellimóð þá sátu kjurt
veslings Grýla og Leppalúði.
Á lífið hvorugt þeirra trúði.*

*Uns Grýla mælti mædd og rám:
- Það mætti reyna að hefja nám.
Og upp í Hamrahliðarskóla
háöldruð þau vermdu stóla.*

*Í Háskólann þau héldu inn
er höfðu klárað öldunginn.
Innrituð þau eru bæði
í uppeldis- og kennslufræði.
Síðasta trölllið*

Tröllin eru þar verur sem minnst fer fyrir í þjóðsögum síðustu alda og flest hefur dagað uppi fyrir löngu. Þrátt fyrir það er langt frá því að Grýla sé dauð úr öllum æðum og virðist reyndar vera við hestaheilsu og farin að sinna mannúðarmálum því fyrir nokkrum árum birtist mynd af henni í fjölmiðlum þar sem hún var að gefa blóð. Grýla er síðasta trölllið og jafnframt samnefni fyrir þessar fornu vættir.

Ef hugmyndin um að Grýla sé táknmynd yfirvaldsins á við rök að styðjast er greinilegt góðæri í landinu og gaman verður að fylgjast með breytingum á henni á komandi árum eða, eins og Eggert Ólafsson segir í Grýlukvæði sínu:

*Afturgengin Grýla
gægist yfir mar.
Ekki verður hún börnunum
betri en hún var.*

Gleðileg jól /VH

Barnamyndagáta

Hér er jólamyndagáta fyrir alla kláru krakkana á Íslandi.

Fullorðnir eru vinsamlegast beðnir um að trufla unga fólkið sem minnst við lausn gátunnar, enda hefur það takmarkað vit á svona barnamyndagátum.

Til að gefa fólki smá innsýn í um hvað þessi myndagáta snýst þá er lausnin þekkt orðatiltæki.

Þegar lausnin er komin er

æskilegast að hún sé send í gegnum tölvu á netfangið; getraun@bondi.is fyrir hádegis 9. janúar 2015 og sé merkt á eftirfarandi hátt:

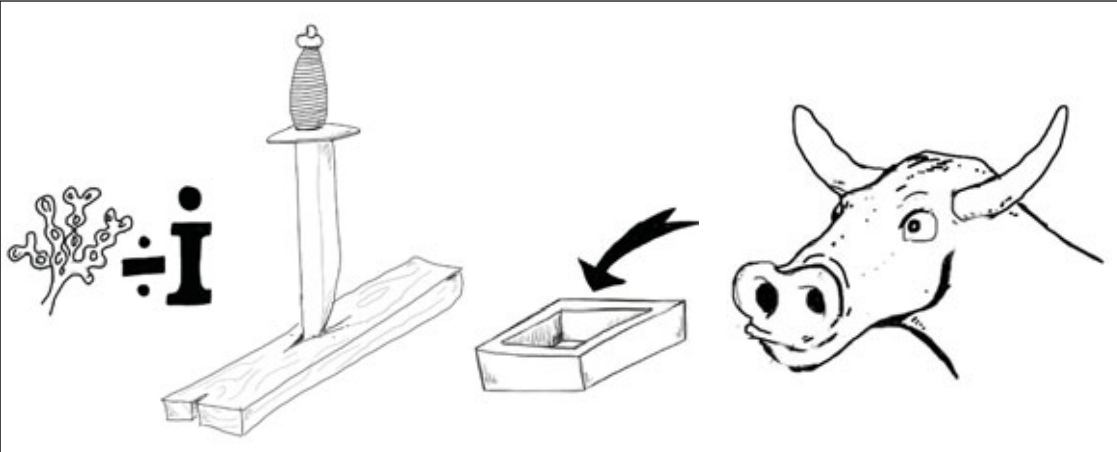
Í „Subject“ gluggann skal skrifa **Barnamyndagáta**. Síðan þarf að koma fram í póstinum sjálfum, nafn sendanda og heimilisfang ásamt auðvitað lausnarorðum gátunnar.

Ef fólk hefur alls ekki tók á að senda lausnina í gegnum tölvu, þá má senda hana í bréfaþósti merkt:

Bændablaðið - Jólamyndagáta
Bændahöllinni við Hagatorg
107 Reykjavík.

Veitt verða fern vegleg bóka-verðlaun fyrir réttar lausnir. Dregið verður af handahófi úr innsendum lausnum síðdegis þann 9. janúar og verða nöfn hinna heppnu birt í Bændablaðinu 15. janúar 2015.

Gleðileg jól og góða skemmtun!

Jólamyndagáta Bændablaðsins 2014

Hér getur að líta myndagátu sem er tilbreyting frá þeim jólakrossgátum sem prýtt hafa blaðið undanfarin jól. Myndakrossgátan er viljandi höfð í erfiðari kantinum, enda klárt og djúpt hugsandi fólk að finna um allt land.

Myndagátan og lausn hennar er byggð á ákveðnum reglum um málfræði eins og títt var um krossgátur á fyrri árum. Hér er t.d. nauðsynlegt að hafa í huga að gerður er greinarmunur á grönnum og breiðum sérhljóðum og i og y.

Lausnin mun örugglega koma mörgum á óvart en megi lesendur hafa góða skemmtun yfir jólin við að leysa þessa skemmtilegu gátu.

Þegar lausnin er komin er æskilegast að hún sé send í gegnum tölvu á netfangið; getraun@bondi.is fyrir hádegi 9. janúar 2015 og sé merkt á eftirfarandi hátt:

Í „Subject“ gluggann skal skrifa **Jólamyndagáta**. Síðan þarf að koma fram í póstinum sjálfum, nafn sendanda og heimilisfang ásamt auðvitað lausnarorðum gátunnar.

Ef fólk hefur alls ekki tök á að senda lausnina í gegnum tölvu, þá má senda hana í bréfapósti merkt:

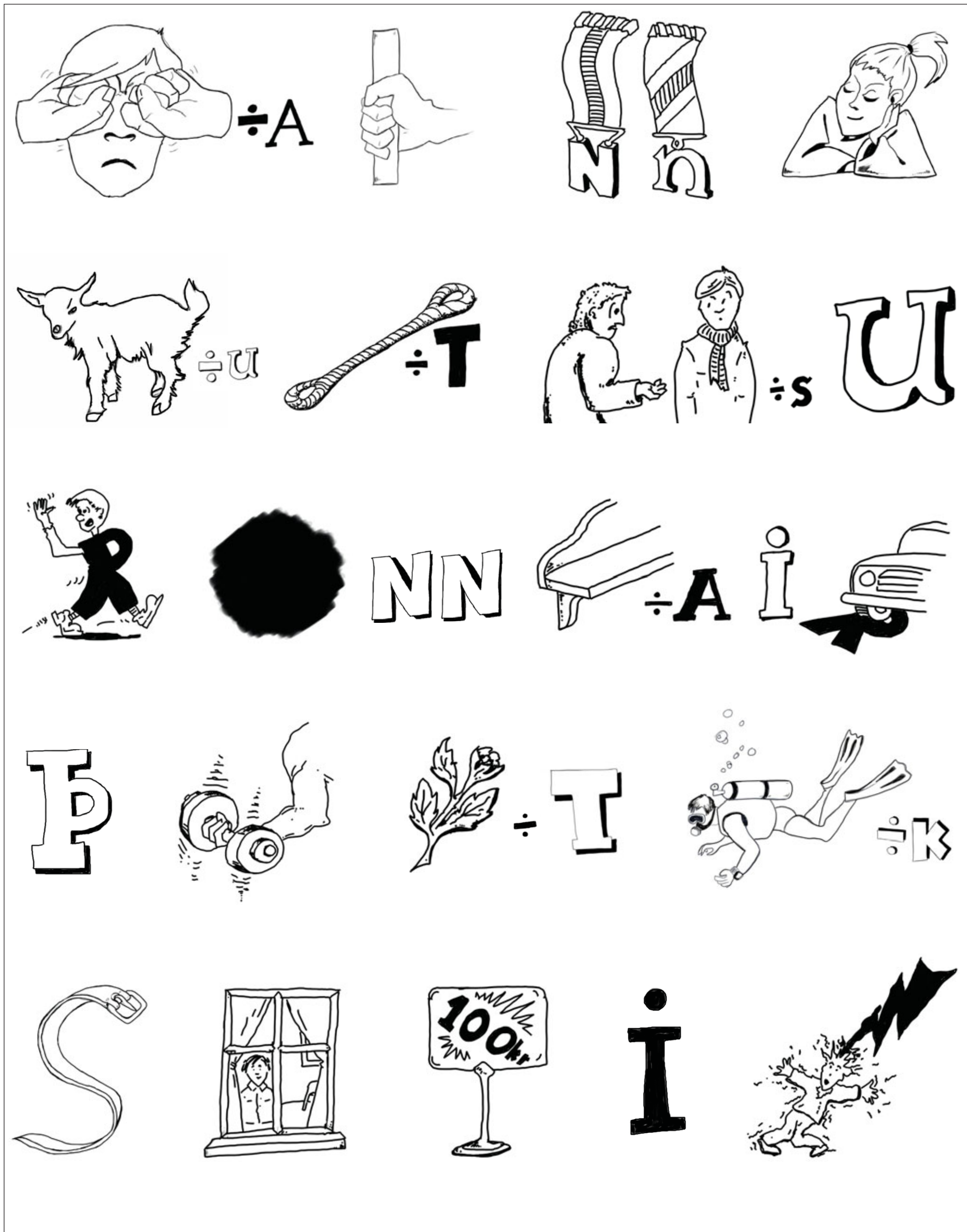
Bændablaðið - Jólamyndagáta

Bændahöllinni við Hagatorg

107 Reykjavík.

Veitt verða fern vegleg bókaverðlaun fyrir réttar lausnir. Dregið verður af handahófi úr innsendum lausnum síðdegis hinn 9. janúar og verða nöfn hinna heppnu birt í Bændablaðinu 15. janúar 2015.

Gleðileg jól og góða skemmtun!

Líf og lyst

BÆRINN OKKAR

Þórunn og Birgir hófu búskap á jörðinni í kringum 1980 í samstarfi við foreldra Birgis. Um 1990 tóku þau alveg við búrekstrinum.

Býli: Kornsa.

Staðsett í sveit: Fegurstu og veðursælustu sveit landsins, Vatnsdal, A-Hún.

Ábúendur: Birgir Gestsson og Þórunn Ragnarsdóttir.

Fjölskyldustærð (og gæludýra): Við eigum fjögur börn. Svanhildur, Ármann Óli og Kristín eru flutt að heiman en Harpa, sú yngsta, er við nám á Hvanneyri. Tengdabörnin eru þrjú og barnabörnin fjögur.

Stærð jarðar? Um 650 ha.

Gerð bús? Sauðfjárnú.

Fjöldi búfjár og tegundir? 560 vetrarfóðrað fé, 27 hross og hundurinn Pera.

Hvernig gengur hefðbundinn vinnudagur fyrir sig á bænum? Þórunn vinnur á Leikskólanum

Vallabóli á Húnavöllum. Birgir sinnir hefðbundnum bústörfum eftir árstímum auk þess að keyra sláturfé á haustin.

Skemmtilegustu/leiðinlegustu bústörfin? Heyskapurinn er alltaf skemmtilegur en viðhald á girðingum aldrei skemmtilegt.

Hvernig sjáið þið búskapinn fyrir ykkur á jörðinni eftir fimm ár? Líklega verður hann með svipuðu sniði, fénu gæti fjölgað.

Kannski verða fleiri aðilar komnir í búreksturinn.

Hvaða skoðun hafið þið á félagsmálum bænda? Við höldum að þeir sem sinna þeim málum vinni eftir sinni bestu sannfæringu. Við erum ekki endilega alltaf sammála forystunni.

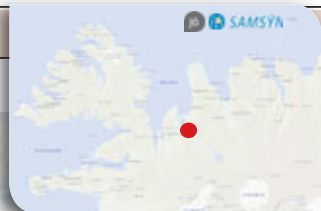
Hvernig mun íslenskum landbúnaði vegna í framtíðinni? Vonandi vel en til þess þarf afurðaverð til bænda að hækka.

Hvar teljið þið að helstu tækifærin séu í útflutningi íslenskra búvara? Eins og er teljum við það vera í skyri og lambakjöti.

Hvað er alltaf til í ísskápnum? Mjólk, ostur og smjör, ásamt ýmsu öðru.

Hver er vinsælasti maturinn á heimilinu? Grillað lambalæri.

Eftirminnilegasta atvikið við bústörfin? Það er okkur

Kornsá

Fjölskyldan.

eftirminnilegt þegar við keyptum 380 lömb eftir riðuniðurskurð og settum í ný fjárhús haustið 1992.

TÍMARIT
BÆNDABLAÐSINS

Febrúar
2015

Hvað segja bændur þá? Í vetur mun Bændablaðið gefa út tímarit

Tímaritið verður á bilinu 100-144 síður og prentað á glanstímaritapappír í stærðinni A4. Fyrirhugað er að tímaritið komi framvegis út einu sinni á ári.

Tímaritið tekur á helstu málefnum landbúnaðarins og verða efnistökin fjölbreytt.

Tímarit Bændablaðsins verður prentað í 8 þúsund eintökum og dreift til allra áskrifenda, á öll lögbýli landsins og í fyrirtæki sem tengjast landbúnaðinum. Útgáfa tímaritsins verður í kringum Búnaðarþing og stóra matarhátíð og landbúnaðarsýningu í lok febrúar 2015 í Hörpunni.

Boðið er upp á hefðbundnar auglýsingar í ritinu en í seinni hluta þess verður pláss fyrir kynningarefni frá fyrirtækjum sem unnið er í samvinnu við blaðamenn.

Verðskrá auglýsinga

Heilsíða: 150.000 kr. án vsk.
Hálfsíða: 90.000 kr. án vsk.
Opna: 220.000 kr. án vsk.
Lógó/styrktarlína (hámark 10 lógó á síðu) = 25.000 kr. án vsk.

Verðskrá kynninga

Heilsíða: 120.000 kr. án vsk.
Hálfsíða: 80.000 kr. án vsk.
Opna: 200.000 kr. án vsk.

Nánari upplýsingar veittar í síma **563-0300** og netfangið **augl@bondi.is**
Bændablaðið

BÆNDASAMTÖK
ÍSLANDS

Jólapeysan hans Sindra

Uppskriftin að þessu sinni er jólapeysa á Sindra labrador. Ekki það að þessi hundategund sé sérlega kulsæl en svona peysa er falleg og minnir okkur á jólapeysuverkefnið og það þarfa málefni að vinna gegn einelti í leikskólum.

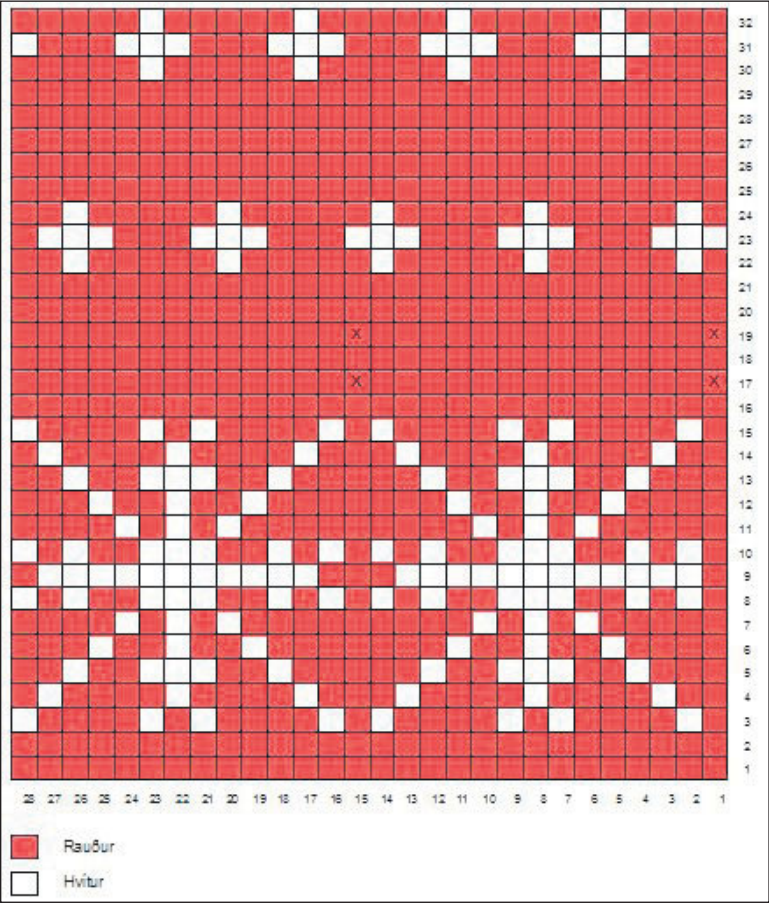
Garn:
Kartopu Basak nr 150: 2 dokkur.
Kartopu Simli Kristal nr kf01: 1 dokka
Þetta garn fæst víða um land, útsölustaðina getið þið séð á www.garn.is.
Prjónar:
Hringprjónar nr 4½ og sokkaprjónar nr 4.

Prjónafesta:
21 lykkja og 28 umferðir í sléttu prjóni = 10x10 sm.
Mál:
Yfir bóg aftan við framfætur: 90 sm.
Aðferð:
Prjónað er í hring fyrst stroff 2 slétt og 2 brugðið, þá munsturbekkur og munstur upp alla flikina.
Til að mynda pláss fyrir bóginn eru prjónaðar nokkrar styttrar umferðir.
Fellt af fyrir framfótunum og fitjað síðan upp aftur í næstu umferð.
Prjónað áfram og að lokum stroff í hring og síðan fram og til baka til að hafa smá lengingu á bakið.

Prjónið 1 hvít lykkja staðsett á móts við miðja lykkju milli síðustu stjörnuraðar og eru teknar 2 lykkjur saman með henni 4 rauðar á milli. Þá eiga að vera 144 lykkjur á prjóninum.
Prjónið nú 2 lykkjur slétt og 2 lykkjur brugðið, 17 umferðir.
Þá er felldar af 46 lykkjur beint fyrir ofan götin fyrir fæturna.
Prjónað áfram 2 lykkjur slétt og 2 lykkjur brugðið fram og til baka en felld af 1 lykkja í byrjun hvernar umferðar 6 sinnum hvorum megin.
Þar næst eru 2 lykkjur felldar af í byrjun umferðar 5 sinnum.
Nú eru felldar af allar lykkjurnar sem eftir eru.
Við opið fyrir framfæturna eru teknar upp á sokkaprjóna nr 4, 10 lykkjur á hvern prjón alls 40 lykkjur og prjónað 2 lykkjur slétt og 2 lykkjur brugðið í hring, 8 umferðir, fellið af.
Gangið nú frá endum.
Gleðileg jól, gott og farsælt nýtt prjónaár.

Inga Pyri Kjartansdóttir

Bolur:
Fitjið upp 96 lykkjur með rauða garninu á hringprjón og prjónið 2 lykkjur slétt og 2 lykkjur brugðið, 28 umferðir eða 12 sm. Prjónið því næst 2 umferðir slétt í hring. Í seinni umferðinni er aukið út jafnt yfir umferðina í 154 lykkjur.
Nú er prjónaður munsturbekkur samkvæmt munstri.
Að munsturbekknum loknum er aukið út þar sem X merkið er á munstrinu.
Þá eiga að vera 174 lykkjur á prjóninum. Stjörnumunstrið sem kemur á eftir þarf ekkert endilega að standast á við munsturbekkinn.
Þegar komnar eru 4 stjörnuraðir eru prjónaðar styttrar umferðir til að gefa meiri vidd fyrir bóginn þ.e. prjónað frá upphafi umferðar sem er gott að merkja við, 56 lykkjur. Snúa við og prjóna brugðið til baka jafn margar lykkjur bregða bandinu kringum síðustu lykkjuna svo ekki myndist gat. Prjóna slétt til baka einn hring. Þetta er endurtekið þrisvar, að því loknu er prjónað slétt í hring eins og áður með stjörnumunstri. Til að stjörnurnar standist á allan hringinn verður aðeins breiðara á milli þeirra þar sem stytту umferðirnar eru en það kemur ekki að sök, það sést ekki undir bógnum.
Þegar komnar eru 5 stjörnuraðir er tekið úr fyrir opi fyrir framfæturna.
Prjóna 11 lykkjur frá merki þar sem umferðin byrjar, fellið af 20 lykkjur, prjónið 25 lykkjur, fellið aftur af 20 lykkjur og prjónið hringinn þar til kemur að fyrri affellingunni. Fitjið þá upp 20 lykkjur, prjóna að næstu affellingu og fitjið þar upp 20 lykkjur. Prjónið

nú slétt áfram með stjörnumunstri þar til komnar eru 7 stjörnuraðir, prjónið þá 5 umferðir slétt og því næst er tekið úr þannig:

4	FLEKNÖTT SKEPNA	MINNI	UTANHÖSS GÖDSAGNA- VERA	Ú		ERLENDIS SKYLDI	Y	DANS	NEÐAN VIÐ	SÖNGLA						
ILFLATUR	F	L	A	T	F	Æ	T	T	U	R						
FYRIR- GANGUR	L	Æ	T	I	FUGL	T	R	A	N	A						
DÖKUR	S	E	G	L	SAMSULL NAGDYR	B	L	A	N	D	U					
DYR	K	R	A	B	B	I	SKARD TREGLEIKNA	G	I	L						
	B	NEÐAN ÖGN	U	KÖTTUR SAMSTEDA	K	I	S	I	UTAN	HJARA	T	Ó	R	A		
ÞÉTA	L	A	P	P	A	HYLLI	NOKKRIR FARFI	F	Á	I	R	SKOKK	EYKIR	ÓNEFNDUR		
HLÍÐFYRIR	H	A	R	P	A	SPÍRUN RADERA	Á	L	U	N	LOFT- TEGUND PILA	E	T	A	N	
TYEIR EINS	Ð	Ð	RÁKIR SNABA	R	Á	S	I	R	STORKUN RUKNI	Ö	G	R	U	N		
GNMS	L	A	P	R	Æ	T	T	ÁVARPAR AFFERING	Y	R	Ð	I	R	STARA		
	A	SIGAD FEDA	A	T	T	Á KIND	U	L	L	UM- HYRFIS STRIK	U	M	B	HERÐ		
AFSPURN	U	M	T	A	L	GUNGA UPPHAF	R	O	L	A	MÆLI- EINING TAUMUR	T	A	M	Ó	L
ILÁT	K	A	T	L	A	R	EIGNAR- FÖRNAFN SKÖLI	S	I	T	T	GOLF ÁHALD I RÖÐ	T	I		
ÁN	U	T	A	N	HLJÓMUR	Ó	M	U	R	NIDUR	O	F	A	N		
HEIDUR	Æ	R	A	A	F	T	A	N	GRETTA	Y	G	G	L	A		

Lausn á síðustu krossgátu

Létt

3								1
	2							
		1	6	8	4	7		
		2			5		4	
	8		3				9	7
						1		
8								3
	6			2	1			4
	5		9					

Miðlungs

				1		3		
	4	1						
					3			5
					1		7	2
						5	4	
	6				7	8		3
1	9		5	2				
8								
		2		8			3	

Þung

		3						
	1			4			7	
		7	9		8	2		6
		6				7		
	3			2			9	
		2				1		
8		1	3		5	6		
	2			9			1	
						3		

Þyngst

1					9			2
	8			3			1	
		9	8			5		
6						8		
	9			1			7	
		1						9
		6			8	2		
	7			4			3	
2			7					5

Sudoku

Galdurinn við Sudoku-þrautirnar er að setja réttar tölur, frá 1–9, í eyðurnar. Sama talan má ekki koma fyrir tvisvar í línu lárétt og lóðrétt og heldur ekki innan hvers reits sem afmarkaður er af sverari línunum.

FÓLKID SEM ERFIR LANDID

Í Þórðarhelli með skemmtilegu fólki

Aníta er 8 ára gömul og á heima á Bæ í Árneshreppi. Fyrsta minning hennar er af því þegar hún nuggaði smjöri í hárið á sér og það klikkaðasta sem hún man eftir er þegar hún festist í skúffu.

Nafn: Aníta Mjöll Dalkvist Gunnarsdóttir.

Aldur: 8 ára.

Stjörnumerki: Ljón.

Búseta: Bær á Ströndum.

Skóli: Finnbogastaðaskóli.

Hvað finnst þér skemmtilegast í skólanum? Enska.

Hvert er uppáhaldsdýrið þitt? Hestur.

Uppáhaldsmatur: Hamborgari.

Uppáhaldshljómsveit: One Direction.

Uppáhaldskvikmynd: Snar og Snöggur.

Fyrsta minning þín? Þegar ég nuggaði smjöri í hárið á mér.

Æfir þú íþróttir eða spilarðu á hljóðfæri? Bæði.

Hvað ætlar þú að verða þegar þú verður stór? Bóndi.

Hvað er það klikkaðasta sem þú hefur gert? Að festast í skúffu.

Hvað er það leiðinlegasta sem þú hefur gert? Að rífast við systur mína.

Gerðir þú eitthvað skemmtilegt í sumar? Já, ég fór út í Þórðarhelli með fullt af skemmtilegu fólki.

Opel Meriva:

Hannaður með þægindi fyrir fullvaxið fólk

Fyrir stuttu tók Bílabúð Benna við Opel umboðinu á Íslandi og í tilefni af því var haldin vegleg opnunarhátíð í Bílabúð Benna.

Ég fór á frumsýninguna og skoðaði úrvalið. Einn af bílunum var að mínu mati ljótari en aðrir við fyrstu sýn. Í næsta skipti var bíllinn ekki eins ljótur, en í þriðja sinn sem ég skoðaði hann breyttist sýn mín á þessum bíl eftir að Benni (Benedikt Eyjólfsson) í Bílabúð Benna fór yfir kosti bílsins og bauð mér að prófa gripinn.

Prófaði bílinn við verstu akstursskilyrði

Það var rok og rigning alla helgina sem ég var með bílinn og á mánudagsmorgni þegar ég skilaði bílnum var fljúgandi hálka. Við svona aðstæður er lítið skemmtilegt að prófa bíla og hvað þá að ná sæmilegum myndum. Þrátt fyrir slæmt veður ók ég Opel Meriva bílnum tæpa 100 km. Það sem kom mér mest á óvart var hvað það var þægilegt að keyra bílinn og þrátt fyrir ausandi rigningu fann maður lítið fyrir vondu veðrinu inni í bílnum. Stór framrúðan og löng þurrkublöð sem unnu hvort í sína áttina sáu í sameiningu til þess að útsýni var gott út úr bílnum.

Ekkert of mikið af mælum, þessir segja allt sem þörf er fyrir.

Helstu mál og upplýsingar

Verð	3.990.000
Vél	1,4l bensín - 140 hestöfl
Hæð	1.615 mm
Breidd	1.912 mm
Lengd	4.300 mm

Hentar einstaklega vel fyrir fjóra stóra

Framsætin eru mjög þægileg, en fótapláss til hliða er frekar lítið. Stór stokkur er á milli framsætanna sem er færanlegur fram og aftur og undir honum er stórt geymslupláss. Bíllinn er skráður fimm manna bíll, en ef armpúðinn er tekinn niður er hægt að færa sætin beggja vegna við hann aftur og innar í bílinn sem veitir farþegum í aftursætum mun meira olnbogaráymi. Þessi valkostur hentar mjög vel fyrir stóra og breiða einstaklinga.

Speglar frekar aftarlega á hurðum, en gott að bakka eftir þeim.

Afturhurðirnar opnast öfugt

Það að afturhurðirnar opnast öfugt hefur ýmsa kosti. Mun þægilegra er

fyrir fullorðna að komast inn í bílinn og einnig að ef maður er með lítíl börn opnar maður bæði framhurð og afturhurðina og hefur börnin fyrir

Það kom skemmtilega á óvart hversu mikið þægilegra er að fara inn í bílinn með svona hurð.

Olnbogapúðinn niður, sætið aftur og inn, þá er mjög mikið rými fyrir tvo farþega í aftursætunum.

framan sig og þá komast þau ekkert í burtu. Persónulega fannst mér þetta ljótt í fyrstu, en þegar ég áttaði mig á öryggisþættinum breyttist hugur minn til þessarar hönnunar. Einnig var ég ekki hrifinn af staðsetningu hliðarspeglanna og hélt að þeir væru allt of aftarlega, en þegar ég bakkaði eftir þeim sá ég kostina við staðsetninguna.

Spólvörnin virkaði fínt í hálkunni, en sumardekk bremsa ekkert

Þegar ég skilaði bílnum í hálkunni á mánudagsmorgninum fann ég vel virkni spólvörnarinnar, en

þrátt fyrir að bíllinn væri á nýjum sumardekkjum rauk hann af stað. Þegar kom að því að bremsa gerðist ekki neitt (hef lent í þessu áður á bíl sem ég var að prófa og vil benda á að fyrst og fremst þarf að vera hægt að stoppa þegar þess er þörf, en að komast áfram ætti að vera númer tvö), sumardekkkin gripu ekki neitt þrátt fyrir ABS bremsukerfið þegar ég bremsaði í hálkunni, en daginn áður í rigningunni voru bremsurnar frábærar. Greinilegt að það er ekki nóg að komast áfram í hálku það verður að vera hægt að stoppa og því er algjör nauðsyn að vera á góðum vetrardekkjum.

JÖTUNN
VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Notaðar vélar á jólaaverði!

Case MX90c
Árgerð 1999 - Notkun: 7900
Verð áður: 2.990.000,- Jólaaverð: 2.490.000,-

McCormick CX105
Árgerð 2004 - Notkun: 2450
Verð áður: 3.890.000,- Jólaaverð: 3.390.000,-

Massey Ferguson 5460
Árgerð 2006
Verð áður: 4.190.000,- Jólaaverð: 3.690.000,-

New Holland TS110
Árgerð 2002 - Notkun: 7500
Verð áður: 3.990.000,- Jólaaverð: 3.490.000,-

New Holland TL100A
Árgerð 2006 - Notkun: 4800
Verð áður: 4.990.000,- Jólaaverð: 4.490.000,-

JÖTUNN
VÉLAR · VERSLUN · VARAHLUTIR

Austurvætur 69 - 800 Selfoss
Lónsbakkí - 601 Akureyri Sólvangi 5 - 700 Egilsstaðir
Sími 480 0400 jottunn@jottunn.is www.jottunn.is

Heimavík ehf.
20 ára 1995 - 2015

Veidibændur - Veidimenn

Gleðileg jóla- & farsælt nýtt aflaár.

Heimavík 892-8655
www.heimavik.is

Auglýsinga- og áskriftarsími Bændablaðsins er 563-0303

Bændablaðið

Smáauglýsingar

Sími: 563 0300 | Netfang: augl@bondi.is | Veffang: www.bbl.is

Hægt er að skrá auglýsingar og greiða með auðveldum hætti á bbl.is

Verð: Textaauglýsing kr. 1.900 m. vsk (innan við 140 slög) og kr. 4.900 texti + mynd.

Skilafrestur: Fyrir kl. 12:00 á þriðjudegi fyrir útgáfu.

Til sölu tvö 36 fm. timburhús. Staðsett á Suðurlandi. Auðveld í flutningum. Sanngjarnt verð. Uppl. í síma 663-4455.

Traktorsdrifnar rafstöðvar (Agro-Watt) www.sogaenergyteam.com - Stærðir : 10,8 KW – 72 KW. Stöðvarnar eru með eða án, AVR (spennujafnara). AVR tryggir örugga keyrslu á viðkvæmum rafbúnaði, td. Mjólkurþjónum, tölvubúnaði, nýlegum rafsuðum ofl. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Traktorsdrifnar dælur í mörgum útfærslum og stærðum á lager. Sjálfsgandi dælur í mörgum stærðum, fyrir magnðælingu á, vatni, skolpi, sjó, olíu. Háprýstar dælur fyrir vökvun og niðurbrot í haughúsum. Slöngubúnaður með hraðkúplingum, flatir barkar á frábæru verði, 2" – 3" – 4". Allur búnaður fyrir vökvun á ræktunarsvæðum. Haugdælur með vacuum búnaði. Aðrir aflgjafar : rafmagn, bensín / diesel, glussaknúnar (mjög háprýstar). Við sérhæfum okkur í öllu sem viðkemur dælum fyrir iðnað og heimili. Gerum einnig við allar dælur.Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Vökvunarbúnaður fyrir ræktunarsvæði í mörgum útfærslum. Sjálfvirk slöngukefli eða lausar slöngur með kúplingum. Sjálfsgandi traktorsdrifnar dælur. Bensínknúnar dælur með Honda mótorum, allt að 4" díseldrifnar dælur í mörgum stærðum. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Vökvaknúnar vatnsdælur fyrir tankbíla og dráttarvélar. Sjálfsgandi dælur sem dæla allt að 120 tonnnum á klst. Einnig Centrifugal dælur með mikinn þrýsting, allt að 10 BAR. Stuttur afgreiðslutími, hagstætt verð og örugg þjónusta. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Háprýstipvottadælur fyrir allan iðnað. Öflugar og vandaðar dælur á frábæru verði frá Comet, www.comet-spa.com - Aflgjafar; rafmagn, Hondabensín, Yanmardísel, aflúrtak á traktor. Heitt og kalt vatn, mikið vatnsflæði og þrýstingur allt að 500 bar. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Háprýstibúnaður fyrir stíflulosun í skolp og drenörum. Getum útvegað þennan búnað í mörgum útfærslum og styrkleikum. Fyrir rör frá 30 mm upp í 900 mm. Háprýstilöngur allt að 150 metrar á lengd, 3/8" , 1/2" , 5/8" , 3/4" . Bensín / diesel, vatnsflæði allt að:132 L / min @ 3000 Psi. Búnaður á sérsmíðuðum vagni með þrýstibremsum eða á stálgrind. Búnaðurinn hentar einnig vel fyrir öflugan háprýstipvott. Vandaður og hentugur búnaður, fyrir sveitafélög og verktaka. Hákonarson ehf. Uppl. í síma 892-4163, hak@hak.is, www.hak.is

Íslenski fjárhundurinn. Tveir 7 vikna rólegir hvolpar til sölu, tík og rakkí, gelta ekki. Faðir Stefells Vinur IS13301/9 Móðir Týra IS14235/10 sjá http://www.dif.is/hundarnir/hundar-grunnur.php - Uppl. í síma 692-1194.

Útistöður eftir Margréti Tryggvadóttur er læsileg og efnismikil bók um merka tíma. Pantaðu eintak á www.hansenogsynir.is

Súper flugeldar 10 ára. Forsala á frábærum tilboðum á netinu. Sendum út á land 29. desember. www.superflugeldar.is

Til sölu skófla b: 1.50 m og h 80 cm, ágætt ástand. Verð kr. 90 þús. Einnig blað/tönn, beint, ónotað b: 2.00 m og h 60 cm. Verð 90 þús. + vsk. Uppl. í síma 892-3042, Björn.

Til sölu tveggja hesta kerra. Sterk kerra, vel með farin og skoðuð 2014. Verð. 400.000. Til sölu L300 4WD Mitsubitshi, árg. '95. Dísel vel með farin og keyrður 188.900 km. Verð 300.000.- Uppl. gefur Úlfhildur í síma 849-1353.

Til Sölu snjóblásari, vinnubreidd 2 m og hæð 0,7 m. Blásarinn er í toppstandi, uppgerður, nýjar legur, keðja, vinkildrif og álagsöryggi, sandblásinn og málaður. Verð kr. 250.000. Uppl. í símunum 566-6381 og 892-1144, Logi.

Helluskeifur auglýsa. Sendum frítt um allt land með póstinum ef teknir eru 10 gangar. Alltaf bestu verðin, vetrarskeifur 2300 kr. gangurinn og 2500 kr. pottaður skaflar 75 kr. stykkið. Uppl. í síma 893-7050.

Weckman 6,5 tonna sturtuvagn. Verð kr. 1.285.000,- með vsk., mínus kr. 50.000,- afsl. (með lægri skjólbörðunum). H. Hauksson ehf., Sími 588-1130.

11 tonna Weckman sturtuvagn. Verð kr. 1.685.000,- með vsk., mínus kr. 50.000 afsláttur, (með lægri skjólbörðunum). H. Hauksson ehf., Sími 588-1130.

HITA KÚTAR
Amerísk gæða framleiðsla

30-450 lítrar

Umboðsmenn um land allt

RAFVÖRUR

DALVEGI 16c · 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 · RAFVORUR@RAFVORUR.IS

Taðklær. Breidd 150 cm kr. 239.900.- án vsk. Breidd 180 cm kr 269.000.- án vsk. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Haughræur galvaníseraðar með eikarlegum. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Lemigo Stígvél. Létt, stöðug og slitsterk. Tilvalin í göngur og haustverkin. kr. 7.990.- með vsk. Verslunin Skógar Egilsstöðum og Búval Kirkjubæjarklaustri. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Kranzle þýskar háprýstidælur í úrvali. Búvís. Uppl. í síma 465-1332.

Palmse malarvagn, fjaðrandi hásingar og beisli, burðargeta 18 tonn. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Spónaplötur til sölu. Eigum til nokkur búnt af útlitsgölluðum 12 mm spónaplötum í stærðum 60x252 og 60x275, ásamt 22 mm gólfplötum í stærð 60x240. Plöturnar eru einnig til rakavarðar. Selst með mjög góðum afslætti. Uppl. í síma 864-1501 milli 8-17 virka daga og laugardaga milli 10-14.

18 stk. stálhandrið til sölu. Lengd 2,13 m og hæð 1,2 m. Prófill í ramma er 50x100 mm. Fyrirspurnir og tilboð sendist á ivar@festi.is.

Ónotaður olíuofn 2,6Kw og GSM/GPRS. Stýring fyrir ofninn í sumarbústaði /sumarhús. Uppl. í síma 899-8191.

Til sölu um 30 staffanlegir stólar. Sterkir og vel með farnir. Seljast ódyrt. Uppl. í síma 663-4455.

Framleiðum og eigum oftast á lager krókheysisgrindur með eða án gámalása. Grunnaðar og/eða málaðar. Gott verð. Framleiðum einnig gafflokur, (loftvarir), eigum oft á lager. vagnasmiðjan.is - Eldshöfða 21, Rvk. Uppl. í sínum 898-4500 og 894-6000.

Metar-Fact taðdreifari, 6 tonna. Búvís ehf. Sími 465-1332.

Arctic Cat Crossfire 1000 Snow Pro. Nýskráður 2008. Keyrður um 4800 km., negldur, stýrishækkun, tanktöskur, rafgeymir, tengill og brúsafestingar. Beltið er 136" 38mm. Verð 980.000. Uppl. gefur Anton í síma 895-0666.

Til sölu Volvo FH 13 520 6x4 Globetrotter. Ekin 823 þús km. Allur á lofti. Ssk. Gott viðhald frá Brimborg. Skoðaður 2015. Verð 4.9 m + vsk. Tilboð 3.9 m + vsk. Uppl. í sínum 862-1189 og 577-1189.

Til sölu Krone flatvagn. Árg. '08. Þriggja öxla á lofti. Skjólborð allan hringinn, fellanleg. Segl. Stytur. Innfluttur 2014. Skoðaður 2015. Verð 2.5 m + vsk. Uppl. í sínum 862-1189 og 577-1189.

Til sölu New Holland TVT 195 árg. '07. Notkun aðeins 2.300 vst. Moksturstæki með 2 skóflum. Frambúnaður. Skipti ath. á ódyrari vél Uppl. í síma 821-1125.

Til sölu er mjög góður og lítið notaður þriggja öxla Nootboom vélavagn árg. '97. Nýjar sliskjur og ljósabúnaður. Skipti athugandi. Uppl. í síma 821-1125.

Til sölu Jeep Grand Cherokee Laredo. Árg. '96. Vél: 4.0L, 6 cylendra. Ssk. Akstur: 204. þús. Þéttur bíll sem á mikið eftir. Verð 250 þúsund krónur. Nánari uppl. í síma 662-2353, Andri.

Til sölu Toyota Hilux Double Cab SR. Nýskráður 12/2010, svartur, 33" dekk, ekin 75 þ. km. Mjög góður bíll. Verð 5,5 m. Uppl. í síma 894-4075.

Volvo fm12, árg. '04, ekin 115.000, á grind. Loft að aftan, afturdekk 95% framdekk 60% Ath. bíllinn getur selst með sturtugrind, palli, dælu og krana hiab 195. Uppl. í sínum 854-0010 og 861-0315.

Til sölu MAN 16.240, árg. '81. Vel með farinn og vel við haldið, fjögur nýleg dekk. Fassi 14,5 krani. Uppl. gefnar í síma 664-7000.

Ökutæki númer 335865 í söluskrá. SSANGYONG Kyron. Árg.12/2007, nýja útlitið, ekin 116 þ. km., dísel, ssk., krókur, einn eigandi. Tilboðsverð 1.650.000. Ásett verð 1.990 þ. Rnr.335865. Uppl. í síma 567-4000.

Ný netverslun Innrammarans. Tilbúin rammar í úrvali - sendum um land allt. innrammarinn.is

Til sölu eka leðurbelti og axlabönd, sendum frítt hvert á land sem er. Sjáðu okkur á facebook. Uppl. í síma 421-2045.

Til sölu þýsk öflug 12w gasmiðstöð. Lítið notuð, verð samkomulag. Uppl. í síma 893-4385.

Weckman flatvagn / rúlluvagn. Verð kr. 1.985.000,- með virðisaukaskatti. H. Hauksson ehf, Sími 588-1130.

Vagnasmiðjan auglýsir. Erum að selja síðustu 2 hardox-pallana á útsöluverði. Lýsing, myndir, myndband og teikningar á vagnasmiðjan.is Framleiðum skúffur, (palla) úr Hardox 450 stáli. Uppl. í sínum 898-4500 og 894-6000. Vagnasmiðjan ehf. Eldshöfða 21, Rvík.

Vertu viðbúin(n). Streamlight ljós í úrvali, með hinni nýju C4 díóðu sem gefur betra ljós. Leitarljós, vasaljós, höfuðljós, luktir, vinnuljós ofl. Ísmar, Síðumúla 28, sími 510-5100, www.ismar.is

Nissan Patrol árg. '04, ekin 283.000 km, leður, sjö manna, cruisecontrol, 35 " breyttur, smurbók. Verð 1600 þús. Uppl. í síma 893-7141.

Til sölu MB Actros 1832 4x2, Árg. '03, ssk., ekin 81 þús. km. Allur á lofti, krókheysi, skoðaður 15, einn pallur. Einn eigandi, Verð 6.5 m + vsk. B. Sturluson ehf. Sími 577-1189.

P&H Mig Mag suða. Þriggja fasa 400Amp. Góð stór suðuvél með extra löngum barka. Hef fleiri myndir. Uppl. í síma 894-9514 og á heimir328@gmail.com.

MultiOne SL835 DT til afgreiðslu strax. Fjöldi fylgihluta í boði. Tilboðsverð til áramóta Orkuver ehf. Sími 534-3435 og á www.orkuver.is

Lagersala Orkuvers, 15-70% afsláttur á völdum vörum. Garðverkfæri, leikföng, fylgihlutir f. MultiOne ofl. Gerið góð kaup. Kíkið á www.orkuver.is

Til sölu MAN krókheysisbíll T31, árg. '00, ekin 265 þús. Ástand mjög gott, dekk lítið slitin, heildarþ. 19t. burður 10t. krókheysi, vélapallur 6m, loftknúin rampur og efnispallur. Tilboð óskast. Uppl. gefur Tobbi í síma 862-4991 eða á tobbi57@simnet.is

Til sölu McCauley vélavagn þriggja öxla, árg. '08, 15 þús. km., heildagb. 25t, burður 18,9t, ABS, loftpúðar, loftbrautir, breikkanlegur. Tilboð óskast. Uppl. gefur Tobbi í síma 862-4991 eða á tobbi57@simnet.is

Effort Teiknistofa - Alhliða hönnunar- og Ráðgjafar fyrirtíki www.effort.is - otb@effort.is - Uppl. í síma 697-6946.

Vel með farnar felgur undan VW Touareg með Good Year nagladekkjum 235/65 "17. Uppl. í síma 894-2580, Jón Friðrik.

Reck mykjuhræur með 50-60cm. turbo skrúfuspáða fyrir 60-200 hö. Maschio hnífatætarar 235-260-285 cm. Einnig pinnatætarar 300 cm. Uppl. í sínum 587-6065 og 892-0016. Orkutækni ehf. Völuteig 3, 270 Mosfellsbæ.

Kanadískir snjóblásarar 2,29-2,59 m. Snjótennur 2,65 m á ámoksturstæki. Snjókeðjur fyrir vörubíla og vinnuvélar. Uppl. í sínum 587-6065 og 892-0016. Orkutækni ehf. Völuteig 3, 270 Mosfellsbæ.

Bændur og búalið, verslanir, félagsamtök, mötuneyti, veitingahús og allir sem elska vel kæsta vestfirska stórskötu, Höfum á góðu verði til sölu úrvals vel kæsta stórskötu, ósalta og salta. Sendum hvert á land sem er. Uppl. í síma 666-9363 og á netfangið freshfish@simnet.is

Byggðir Eyjafjarðar 2010. Í bókinni eru upplýsingar um öll lögbýli í Eyjafjarðarsýslu ásamt myndum af ábúendum. Til sölu í Búgarði Öseyri 2 Akureyri, uppl. í síma 460-4477.

Tíðnibreytar - Hraðabreytar. Mikið úrval - flestar stærðir á lager til afgreiðslu strax. Ísmar, Síðumúla 28, sími 510-5100, www.ismar.is

Eigum til söluð vetrardekk með N41 munstri frá Boss og ný framdekk frá Dunlop. Bjóðum upp á umfelgun og viðgerðir á dekkjum. B. Sturluson ehf. Vagnhöfða 9, sími 577-1189 eða á www.trucks.is

Til sölu

Til sölu fódursíló, 12-14 tonna Big Duchman. Komið til ára sinna, þarfnast smá lagfæringar. Gæti hentað undir korn. Verð kr. 80 þús. Uppl. í síma 892-3042, Björn.

Sem nýtt veglegt olíuboríð eldhús-/stofuborð. Ekki stækkanlegt. Stærð 105x105 cm. Hæð 76 cm. Verð kr. 25.000. Get sent mynd á netfang. Uppl. í síma 694-8122.

Sturtuvagn til sölu, sjá myndir hér: <https://picasaweb.google.com/kristinsigsig/Vagn>. Fleiri uppl. í síma 861-9977, Kristín.

Fjárhúsmottur, tilboð. Verð kr. 9.500 stk. með virðisaukaskatti. Þykkari gerðin H. Hauksson ehf., Sími 588-1130.

Til sölu notaðir steyptir rimlar úr svínahúsum 675 stk., klæðir um 500 fm. Stærð 190x40 cm. 10 cm. þykkir og tveggja cm. rauf. Ástand gott. Gæti hentað ágætlega t.d. í fjárhús. Staðsetn. Borgarfjörður. Uppl. í síma 892-3042.

Weckman WS 120 sturtuvagn, árg. '08 og Reck haughræra, árg. '08. Uppl. í síma 898-1591.

Til sölu Ford Expl. Sport, árg. '08, ek. 95 þús. Vínrauður, leðurkl., bíll í toppstandi, ssk. Skipti á ódýrari, verð; 2,2-2,3 m. Uppl. í síma 894-9100.

Til sölu er 50 ærgilda greiðslumark í sauðfé. Tilboð eða fyrirspurnir sendist til RML fyrir 31. desember 2014 á netfangið gha@rml.is.

Til sölu Honda CRV, árg. '04, ekinn 207.000 km. Ásett verð 980.000 . Uppl. hjá Helga í síma 864-6960.

Greiðslumark í sauðfé. Tilboð óskast í 167 ærgildi, allt eða hluta þess. Sendist á netfangið sigurgeir@bugardur.is eða Búgarður, 603 Akureyri, merkt greiðslumark, eigi síðar en mánudaginn 29.des. n.k. Áskilinn er réttur til að hafna öllum tilboðum.

Til sölu Nissan Navara, árg. '06, ekinn 49 þ.km. Ódýr þurrkublaðagúmmi fyrir flestar gerðir ökutækja, SAME dráttavél 87 hö. m. tækjum. Uppl. í sínum 587-6065 og 892-0016.

Díselolíutankur 1100 L með 220 v dælu og stút L-1,70 B-1.00 H-1.00. Verð 50 þús. Kerra L-4.40 B- 1.37. Fín fyrir 2 fjórhjól, hægt að leggja báða gaffla niður. Þá er lengd 6m góð í sperruflutninga. Góð burður. Verð 400 þús. Uppl. í síma 894-0103.

Aukahlutir fyrir jcb traktorsgröfu, hraðtengi, snjókeðjur að aftan, lyftaragaffla og 1 stk. Good Year dekk á 30.000. Uppl. í síma 869-3242.

Plógur Vogel Noot 4 skera, árg.'05. 700 þ. kr. Sád vél Fiona 3m, árg. '03. 300 þ. kr. Kornval 3 fasa 5,5kw 250þ kr. Rafmótor 5,5kw. Uppl. í síma 865-7450.

Til sölu Case IH 685XL, árg. '88, 4x4, ekinn 6.000 klst. Uppl. í síma 847-9150.

Til sölu Yamaha 700 Venture vélsleði. Vel með farinn, keyrður 4.500 km. árg.'99. Verð 300 þús. eða eftir samkomulagi. Uppl. í síma 616-9452.

Nissan Patrol, árg.'02, ek. 200 þ. í fínu lagi. Ek. 120 á vél. Verð 1.190.000. Skoða skipti á smábíl, vélsleða, fjórhjóli eða kerru. Verður að vera vel með farið. Gott staðgr. verð. Uppl. í síma 893-0790.

Rennibekkur til sölu. Um 2,4 mtr. milli odda. Staðsettur á Akureyri. Verð: 150.000. Uppl. í síma 894-9514 og á heimir328@gmail.com

Stór flóamarkaður laugardaginn 20. des. að Baldursgötu 37, á jarðhæð, gengið inn Lokastígmeginn. Þú finnur jólagjöfina hjá okkur. Fatnaður á alla fjölsk., skór, leikföng, skrautmunir, skartgripir, verkfæri, myndir o.mfl. Opið frá kl. 14:00-18:00.

Óska eftir

Kæru bændur og hestamenn (og aðrir). Mig vantar um 20 ára gamla vel notaða reiðhnakka af öllum stærðum og gerðum til skrauts - helst gefins. Mega vera eldgamlir og ónýtir. Eg skal hugsa vel um þá fyrir ykkur. Til í að skoða að greiða eitthvað fyrir mjög flotta gripi. Er á Suðurlandi og get náð í þá til ykkar. Ég greiði fyrir sendingarkostnað ef þeir eru annars staðar á landinu. Er einnig að leita að gömlum mjólkurbrúsum og öðrum gömlum munum sem eru eldri en 60 ára. Nánari uppl. í síma 899-1100 eða á hofudborgin@hofudborgin.is - Hlakka til að heyra í ykkur.

Óska eftir Juki iðnaðar overlock vél. Uppl. í síma 863-9689 eða á vilmaria@ismennt.is

Óska eftir að fá gefins einplóg aftan í dráttarvél, má þarfnast lagfæringa, helst á Norðurlandi. Uppl. í síma 868-9217.

Óska eftir kornvalsi Sipma, dráttarvélatengdum. Uppl. gefur Halldór í síma 862-5653.

Óska eftir rúningsklippum, ódýrum eða gefins. Uppl. í síma 892-5461.

Óska eftir notuðum traktor. Uppl. í síma 866-0471.

Kaupi allar tegundir af vinylplötum og 78 snúninga lakkplöturnar. Staðgreiði líka stór vinylplötusöfn. Uppl. gefur Óli í síma 822-3710 eða á netfangið olisigur@gmail.com

Óska eftir varahlutum í Kawasaki Bruttoforse 750 fjórhjól árg. '06 eða hjóli af sömu gerð til kaups. Uppl. í síma 893-0106, Hörður.

Atvinna

Stór og hraustur 16 ára drengur óskar eftir vist í sveit. Uppl. í síma 698-8872.

Ég heiti Haraldur og er 18 ára reglusamur strákur. Ég óska eftir að komast sem vinnumaður í sveit á fjölskylduvænan bóndabæ frá og með janúar 2015. Helst á Vestur-, Suður- eða Suðausturlandi. Í dag vinn ég hjá góðu ferðaþjónustufyrirtæki í Reykjavík en langar að kynnst sveitalífinu. Ég er ekki vanur sveitastörfum en hef bændagenið í blóðinu. Vinsamlegast hringið í síma 780-3494 eða 587-4708 eða sendið mér póst á hallimassi@gmail.com

Dýrahald

Til leigu

Bjónusta

Jarðir

Svartir Labradorhvolpar til sölu, tveir rakkar eftir. Tilb. t. afhendingar. Verð 75.000 kr. Eru bólusettir, ormahreinsaðir, örmerktir o. fl. Uppl. gefur Telma í síma 869-4494.

Jörð til leigu. Eigendur Hjaltabakka auglýsa eftir tilboðum í leigu, hluta jarðarinnar Hjaltabakka, landnr. 144747, í sveitarfélagi Húnavatnshrepps. Hjaltabakki er í um 3 km. fjarlægð frá Blönduósi. Til leigu eru um 350 ha norðvestan við Þjóðveg 1 að sjó. Þar af eru ræktuð tún 42 ha. Íbúðarhús er 110 m2, byggt 1988. Til greina kemur að leigja annarsvegar 350 ha með útihúsum og hinsvegar íbúðarhúsið. Áhugsamir vinsamlegast hafið samband við Odd Hjaltason, sem veitir nánari upplýsingar á netfangið oddurhj@gmail.com - Hvorki framleiðsluréttur né hlunnindi önnur en æðarvarp í Hjaltabakkahólma fylgja leigu á jörðinni.

Smíður get bætt við mig verkefnum, bæði inni og úti, tilboð, tímavinna. Get tekið að mér Byggingarstjórn. Get tekið að mér úttektir á húsum. Uppl. í síma 893-5374, Björn eða á nybyggd@simnet.is

GB Bókhald. Tek að mér að færa bókhald - skila vsk.skýrslu - geri ársreikninga - geri og skila skattaskýrslu - er með dk+dkBúbót. Gerða Bjarnadóttir. Netfang gbbokhald@gmail.com – Uppl. í sínum 431-3336 og 861-3336.

Tek að mér viðgerðir á flestum tegundum sjálfskiptinga. Hafið samband í síma 663-9589 til að fá uppl. og tilboð. HP transmission. Einar G. Akureyri. Reikningar og ábyrgð á öllum viðgerðum.

Vélavit útvegar varahluti í flestar gerðir traktora, sérhæfum okkur í **JCB, Hydrema, Iveco, New Holland og Case**

Erum einnig með alla varahluti í **JCB** vinnuvélar

Eigum allar síur í **New Holland** og **JCB** á lager

Útvegum olíuverk í flestar gerðir bíla og tækja

Hafið samband og látið okkur aðstoða við að útvega réttu varahlutina

Oftast ódýrastir!
Vélavit
Varahlutir - Viðgerðir

Skeiðarás 3 •Garðabær •Sími 5272600 • velavit@velavit.is

MALBIKUN KM

GOTT Í SKÓINN...
SKILD'A VERA GUSSAPHALT GÓLF

Gólfasfalt (stöbe-asfalt) er þýskt gæðagólfefni fyrir útihús og önnur erfið svæði
Það er Malbikun KM á Akureyri sem hefur búnað og þekkingu til lagnar þessa frábæra efnis og hefur nú verið lagt á fjölda fjósa um 50 talsins og útihúsa ss stéttar, mjólkurhús, mjaltabása, mjaltapjónaumhverfi, og flóra svo eitthvað sé nefnt og eru 11 ár síðan fyrsta gólfíð var lagt en það var á Syðri-Bægisá.

Undirritaður getur vitnað um frábæra eiginleika asfaltsins og að hvergi hafa komið upp vandamál vegna þessa frábæra gólfefnis.

Helstu kostir asfaltsins eru að það verður aldrei hált, þolir vel þvottamiðlarestar, virkar mjúkt að ganga á, bindur sig ekki við undirflötinn og er þ.a.l. hægt að leggja á öll gólf þó þau séu ekki fínhreinsuð og eru álögð gólf fljót að verða göngufær 2-3 klst sem gerir kleift að leggja og nota gólfíð sama daginn (milli mála). Þetta gólfefni eru kýrnar sjáanlega afar ánægðar með.

Þetta er besta og gallalausasta gólfefni sem undirritaður hefur séð í fjósum, og bændur eru mjög ánægðir.

Kristján Gunnarsson
f.v. mjólkureftirlitsmaður.

SÍMI: 895-3883 & 848-9114 | MALBIKUN@SIMNET.IS

WWW.MALBIKUN.IS

White-Westinghouse
- amerísk gæða heimilistæki

12 kg þvottavél

- Tekur heitt vatn > sparneytin
- Stórt op > auðvelt að hlaða
- Þvotta og orkuklassi A
- Engin kol í mótör

RAFVÖRUR
DALVEGI 16c • 201 KÓPAVOGI
SÍMI 568 6411 • WWW.RAFVORUR.IS

Notaðar vélar til sölu á desembertilboði

New Holland TTV195
Árg. 2008 - Verð 7.990.000.- kr. án vsk.
Tilboð 7.790.000.- kr. án vsk.

New Holland TS125A
Árg. 2005 - Verð 4.890.000.- kr. án vsk.
Tilboð 4.690.000.- kr. án vsk.

New Holland T6010
Árg. 2008 - Verð 5.990.000.- kr. án vsk.
Tilboð 5.690.000.- kr. án vsk.

McCormick C-105 Max
Árg. 2007 - Verð 3.690.000.- kr. án vsk.
Tilboð 3.390.000.- kr. án vsk.

McCormick C-105 Max Xtra Shift
Árg. 2007 - Verð 4.790.000.- kr. án vsk.
Tilboð 4.590.000.- kr. án vsk.

McCormick C-105 Max
Árg. 2006 - Verð 3.490.000.- kr. án vsk.
Tilboð 3.290.000.- kr. án vsk.

KRAFTVÉLAR
Dalvegur 6-8 / 201 Kópavogur
Draupnigata 6 / 603 Akureyri
Sími 535 3500
www.kraftvelar.is
kraftvelar@kraftvelar.is

Óskað eftir umsögnum um drög að stefnu um úrgangsforvarnir:

Nauðsynlegt að auka sjálfbæra neyslu

Forvarnir gegn myndun úrgangs felast í að nýta auðlindir okkar sem best og að koma í veg fyrir framleiðslu eða notkun ónauðsynlegs varnings. Umhverfis- og auðlindaráðuneytið óskar eftir umsögnum um drög að almennri stefnu um úrgangsforvarnir, „Saman gegn sóun“.

Markmiðið er að þróa samfélag sem hefur skilvirka auðlindanýtingu í fyrirrúmi og að fólk öðlist skilning á gagnsemi fyrirbyggjandi aðgerða sem koma í veg fyrir myndun úrgangs.

Draga úr hráfnisnotkun

Auk fyrrgreindra markmiða er tilgangur stefnunnar að draga úr losun gróðurhúsalofttegunda, að draga úr hráfnisnotkun og að minnka dreifingu á efnum sem eru skaðleg heilsu og umhverfi.

Í drögunum er tilgreind nauðsyn þess að auka sjálfbæra neyslu og stuðla að því að lífshættir haldist í hendur við aðferðir sem auka nýtni. Þá þurfi að nýta hluti betur svo þeir verði ekki að úrgangi, draga úr notkun einnota umbúða, stuðla að hönnun vöru með efnum sem ekki eru skaðleg heilsu og umhverfi og auka græna nýsköpun. Þá þurfi að setja viðmið um það hvenær

Markmiðið er að þróa samfélag sem hefur skilvirka auðlindanýtingu í fyrirrúmi og að fólk öðlist skilning á gagnsemi fyrirbyggjandi aðgerða sem koma í veg fyrir myndun úrgangs.

úrgangur hættir að vera úrgangur og teljist vera hráefni sem muni stuðla að frekari nýtingu.

Þannig sé mikilvægt að líta á

úrgang sem auðlind sem beri að nýta.

Sérstök áhersla er lögð á níu flokka sem skipt er í tvennt. Annars vegar

er um að ræða sex flokka sem verða í forgangi tvö ár í senn en það eru matvæli, plast, textíll, pappír, grænar byggingar og raftæki. Hins

Í þeim sex flokkum sem verða í forgangi tvö ár í senn eru matvæli, plast, textíll, pappír, grænar byggingar og raftæki.

vegar eru þrír flokkar sem gert er ráð fyrir að unnið verði með til lengri tíma, þ.e. aukaafurðir frá vinnslu kjöts og fisks, drykkjarvöruumbúðir og stóriðja. Líta beri á aukaafurðir dýra sem hráefni, svo sem til fódurgerðar, áburðarframleiðslu og moltugerðar. Þá sé mikilvægt að hafa regluverkið skýrt og einfalt til að stuðla að nýtingu þessara hráefna og skapa aukin tækifæri á endurnýtingu.

Umsagnir má senda í tölvupósti á postur@uar.is eða í bréfpósti á umhverfis- og auðlindaráðuneytið, Skuggasundi 1, 101 Reykjavík til og með föstudagsins 23. janúar 2015.

/VH

Bændablaðið

*Óskum lesendum okkar
og landsmönnum öllum, gleðilegra jóla
og farsældar á komandi ári.
Þökkum ánægjuleg samskipti á árinu sem
er að líða með ósk um að nýtt ár verði
öllum landsmönnum hagsælt.*

Eigum til afgreiðslu af lager frá og með 2. janúar 2015, homogéne dúka, þykkt 1,2mm, rúllu stærðir: 2,00 x 20m og 2,00 x 100m, til notkunar í mykjugeyma og safnþrær fyrir húsdýraáburð.

Einnig getum við útvegað með stuttum fyrirvara PE-LD og FPP dúka í þykktum: 0,5,-0,8,-1,0,-1,5- og 2,0mm, rúllu stærðir: 2,0 x 200m, til notkunar í stór lón (slurry lagoons).

Ossi ehf. Frostagata 4C, 603 Akureyri, netfang; ossi@sarnafil.is

Einkorna áburður:

Hin fullkomna pakkalausn

Gleðilegt nýtt ár og kærar þakkir fyrir viðskiptin á árinu sem var að líða.

Notaðu minni áburð með Yara

Sláturfélag Suðurlands svf. • Fosshálsi 1 • 110 Reykjavík • Sími 575 6000 • yara@yara.is • www.yara.is